

บทบาทของผู้ปกครองกับการจัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1

โดย
นางสาวจรียา ทรงนิพิฐกุล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญามหาบัณฑิต

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2562

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

บทบาทของผู้ปกครองกับการจัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญามหาบัณฑิต
ภาควิชาการบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
ปีการศึกษา 2562
ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ROLE OF PARENTS AND EARLY CHILDHOOD EDUCATION MANAGEMENT
IN SCHOOLS UNDER THE NAKHONPATHOM PRIMARY EDUCATIONAL
SERVICE AREA OFFICE 1

By
MISS Jariya SONGNIPITKUL

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for Master of Education (EDUCATIONAL ADMINISTRATION)
Department of Educational Administration
Graduate School, Silpakorn University
Academic Year 2019
Copyright of Graduate School, Silpakorn University

59252305 : การบริหารการศึกษา แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญาโท

คำสำคัญ : บทบาทของผู้ปกครอง / การจัดการศึกษาปฐมวัย

นางสาว จริยา ทรงนิพิฐกุล: บทบาทของผู้ปกครองกับการจัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : อาจารย์ ดร. สงวน อินทร์รักษ์

การวิจัยในครั้งนี้วัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) บทบาทของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 2) การจัดการศึกษาปฐมวัยตามหลักการของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 3) ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้ปกครองกับการจัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 จำนวน 81 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูล โรงเรียนละ 2 คน ได้แก่ 1) ผู้บริหารงานฝ่ายวิชาการ และ 2) ผู้ปกครองเด็กระดับปฐมวัย รวมทั้งสิ้น จำนวน 162 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทของผู้ปกครองและการจัดการศึกษาตามหลักการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย สถิติที่ใช้ในวิเคราะห์ข้อมูล คือ ความถี่ ร้อยละ มัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า

1. บทบาทของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับมาก ดังนี้คือ การเป็นแบบอย่างที่ดี การมีส่วนร่วมในการประเมินผลการเรียนรู้ของเด็ก การป้องกันและแก้ไขปัญหาพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ การมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนพัฒนาสถานศึกษา และการอบรมเลี้ยงดู ส่วนด้านการเป็นเครือข่ายการเรียนรู้ การสนับสนุนทรัพยากร และการส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมของสถานศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง
2. การจัดการศึกษาตามหลักการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก
3. บทบาทของผู้ปกครองกับการจัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 มีความสัมพันธ์กันทั้งโดยภาพรวมและรายด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

59252305 : Major (EDUCATIONAL ADMINISTRATION)

Keyword : ROLE OF PARENTS / EARLY CHILDHOOD EDUCATION MANAGEMENT

MISS JARIYA SONGNIPITKUL : ROLE OF PARENTS AND EARLY CHILDHOOD EDUCATION MANAGEMENT IN SCHOOLS UNDER THE NAKHONPATHOM PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1 THESIS ADVISOR : SANGAUN INRAK, Ph.D.

This research aimed to identify 1) the role of parents in early childhood education management in schools under the Office of Nakhon Pathom Primary Educational Service Area 1 2) early childhood education management according to the principles of the curriculum for early childhood education in 2017 in schools under the Office of Nakhon Pathom Primary Educational Service Area 1 3) the relationship between parents' role and early childhood education management in schools under the Office of Nakhon Pathom Primary Educational Service Area 1. The sample of this study was the 81 schools under the Office of Nakhon Pathom Primary Educational Service Area 1. There are two informants in each school: 1) Academic department administrators and 2) Primary parents for children totally 162 persons. The instrument of this study was the questionnaire about the role of parents and educational management in accordance with the principles of early childhood education. The statistics used to analyze the were frequency, percentage, arithmetic mean, standard deviation, and Pearson's product-moment Correlation Coefficient.

The result revealed that

1) The role of parents in early childhood education management in schools under the Office of Nakhon Pathom Primary Educational Service Area 1 The overall is at a high level. When considering each aspect, it was found that it was at a high level as follows: being a good model, Participation in the evaluation of children's learning, Preventing and solving unwanted behavior problems Participation in the formulation of school development plans And parenting As for the learning network Resource support And promoting the support of educational activities At a moderate level.

2) Early childhood education management according to the principles of the curriculum for early childhood education in 2017 in schools under the Office of Nakhon Pathom Primary Educational Service Area 1, overall and each perspective, was found at a high level.

3) The relationship between parents' role and early childhood education management in schools under the Office of Nakhon Pathom Primary Educational Service Area 1, overall and each perspective, was found at .01 level of statistical significance.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เรื่อง “บทบาทของผู้ปกครองกับการจัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1” สำเร็จได้โดยได้รับความอนุเคราะห์อย่างดีจาก อ.ดร.สงวน อินทร์รักษ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วรกาญจน์ สุขสดเขียว ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประเสริฐ อินทร์รักษ์ คณะกรรมการในการสอบวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ และคณาจารย์ภาควิชาการบริหารการศึกษาทุกท่านที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ สนับสนุนและให้กำลังใจด้วยดีตลอดมา ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.สิรินทร์ ลัดดาภิบาล บุญเชิดชู อาจารย์ประจำภาควิชาหลักสูตรและวิธีการสอน สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยศิลปากร และรองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศิลปากร ผอ.พิสมัย ถิ่นน้อย ผู้อำนวยการโรงเรียนชำนาญการพิเศษ โรงเรียนวัดกำแพงแสน ผอ.บุรพท สุขเนียม ผู้อำนวยการชำนาญการ โรงเรียนวัดลาดหญ้าไทร ครูสุภาพร มาตรฐานทอง ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนวัดประชาราษฎร์บำรุง และครูสมคิด ทรงนิพิฐกุล ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนวัดพระปฐมเจดีย์ ที่ให้เกียรติเป็นผู้ตรวจสอบและแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อให้เครื่องมือนั้นมีประสิทธิภาพสูงสุดและได้ให้คำแนะนำที่ดี ที่เป็นแนวทางให้ผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไขงานวิจัยให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น และขอบคุณคณะผู้บริหาร และคณะครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ที่เป็นแหล่งข้อมูลที่ดีที่สุดที่ผู้วิจัยได้รับตอบกลับมาอย่างดี ทำให้วิจัยมีความสมบูรณ์และถูกต้อง

สุดท้ายขอขอบพระคุณคุณพ่อ คุณแม่ เพื่อนนักศึกษาสาขาบริหารการศึกษา และท่านที่อยู่เบื้องหลัง ที่ให้คำปรึกษา แนะนำ ช่วยเหลือ และเป็นกำลังใจในการวิจัยด้วยดีเสมอมา จนนำมาซึ่งความสำเร็จในการศึกษาครั้งนี้

จริยา ทรงนิพิฐกุล

สารบัญ

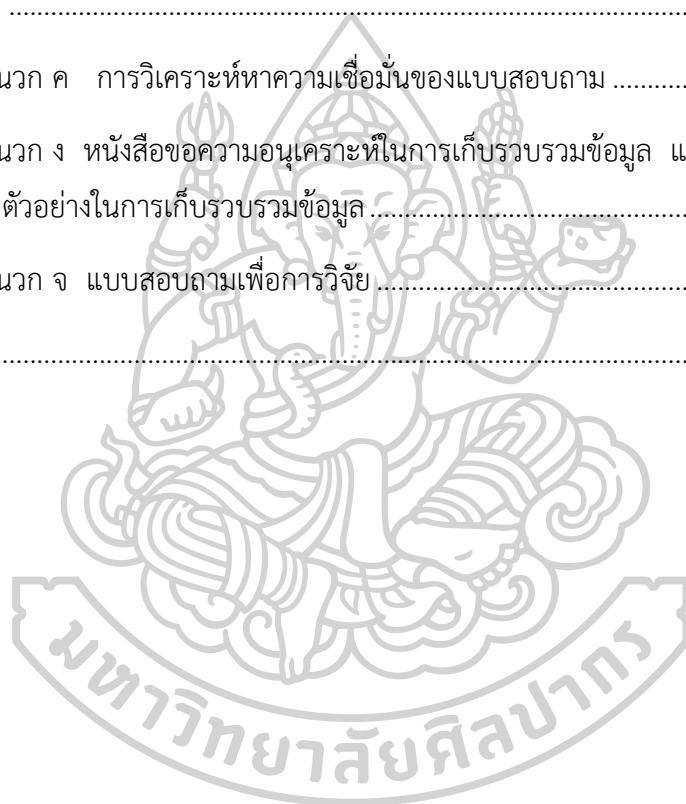
	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฉ
สารบัญรูปภาพ.....	ท
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาความสำคัญของปัญหา.....	2
ปัญหาของการวิจัย	5
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	7
ข้อคำถามของการวิจัย.....	8
สมมุติฐานการวิจัย.....	8
ขอบข่ายเชิงมนทัศน์สรุปของการวิจัย	9
ขอบเขตของการวิจัย	12
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	14
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	16
บทบาทของผู้ปกครอง	16
ความหมายของบทบาทของผู้ปกครอง	16
บทบาทผู้ปกครองในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก	18
ความสำคัญของผู้ปกครองในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียน.....	18
ทฤษฎีเกี่ยวกับบทบาทของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัย	21

ผู้ปกครองในฐานะผู้ร่วมกิจกรรมของสถานศึกษาปฐมวัย	28
ผู้ปกครองในฐานะผู้เสริมประสบการณ์แก่เด็กปฐมวัย	31
บทบาทของพ่อแม่หรือผู้ปกครองเด็กปฐมวัย	34
บทบาทผู้ปกครองเด็กปฐมวัยที่เกี่ยวข้อง.....	35
การจัดการศึกษาปฐมวัย	41
ความหมายของการศึกษาปฐมวัย	41
หลักการจัดการศึกษาปฐมวัย	41
การจัดการศึกษาปฐมวัยตามหลักการจัดการศึกษา.....	42
แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาปฐมวัย.....	45
จุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาปฐมวัย.....	49
มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย.....	52
การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย	53
การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย	54
บทบาทหน้าที่ของผู้เกี่ยวข้องในการดำเนินงานประเมิน.....	56
การบริหารจัดการหลักสูตรปฐมวัย.....	58
การกำกับ ติดตาม ประเมิน และรายงาน	61
มาตรฐานการศึกษาปฐมวัย	62
ข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1	67
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	72
งานวิจัยในประเทศ.....	72
งานวิจัยต่างประเทศ.....	82
สรุป	86
บทที่ 3 วิธีการดำเนินงานวิจัย.....	87
ขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย.....	87

ระเบียบวิธีวิจัย	88
แผนแบบการวิจัย	88
ประชากร	89
กลุ่มตัวอย่าง.....	89
ผู้ให้ข้อมูล.....	89
ตัวแปรที่จะศึกษา.....	90
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	92
การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ	93
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	102
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	103
สถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	103
สรุป	105
บทที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	107
ตอนที่ 1 การวิเคราะห์สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	107
ตอนที่ 2 การวิเคราะห์บทบาทของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1.....	109
ตอนที่ 3 การวิเคราะห์การจัดการศึกษาตามหลักการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1.....	119
ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้ปกครองกับการจัดการศึกษาปฐมวัยใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1	126
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	130
สรุปผลการวิจัย.....	130
การอภิปรายผล	132
ข้อเสนอแนะของการวิจัย	138
ข้อเสนอแนะทั่วไป.....	138

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป.....	140
รายการอ้างอิง.....	141
ภาคผนวก.....	146
ภาคผนวก ก หนังสือขอความอนุเคราะห์ตรวจเครื่องมือวิจัย และรายชื่อผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบเครื่องมือวิจัย.....	147
ภาคผนวก ข หนังสือขอตกลงเครื่องมือวิจัย และรายชื่อโรงเรียนขอตกลงเครื่องมือวิจัย	150
ภาคผนวก ค การวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม.....	153
ภาคผนวก ง หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และรายชื่อโรงเรียนกลุ่ม ตัวอย่างในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	157
ภาคผนวก จ แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	162
ประวัติผู้เขียน.....	172

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 1 บทบาทหน้าที่ของผู้เกี่ยวข้องในการดำเนินงานประเมิน	56
ตารางที่ 2 โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1.....	67
ตารางที่ 3 ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามอำเภอ	89
ตารางที่ 4 การวิเคราะห์นิยามตัวแปรต้น	93
ตารางที่ 5 การวิเคราะห์นิยามตัวแปรตาม	99
ตารางที่ 6 สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม	108
ตารางที่ 7 คำมีขมิ้มเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของบทบาทของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 โดยภาพรวม	109
ตารางที่ 8 คำมีขมิ้มเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของบทบาทของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนพัฒนาสถานศึกษาและให้ความเห็นชอบกำหนดแผนการเรียนรู้ของเด็กร่วมกับผู้สอน.....	111
ตารางที่ 9 คำมีขมิ้มเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของบทบาทของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 การส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมของสถานศึกษา และกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาเด็กตามศักยภาพ....	112
ตารางที่ 10 คำมีขมิ้มเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของบทบาทของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต เขต 1 ด้านการเป็นเครือข่ายการเรียนรู้ จัดบรรยากาศภายในบ้านให้เอื้อต่อการเรียนรู้	113
ตารางที่ 11 คำมีขมิ้มเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของบทบาทของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ด้านการสนับสนุนทรัพยากรเพื่อการศึกษาตามความเหมาะสมและจำเป็น	114
ตารางที่ 12 คำมีขมิ้มเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของบทบาทของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1	

ด้านการอบรมเลี้ยงดู เอาใจใส่ให้ความรัก ความอบอุ่น ส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการด้านต่างๆ
 ของเด็ก 115

ตารางที่ 13 คำมีขมิ้มเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของบทบาทของผู้ปกครองในการ
 จัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1
 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ตลอดจนส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์
 โดยประสานความร่วมมือกับผู้สอน ผู้เกี่ยวข้อง 116

ตารางที่ 14 คำมีขมิ้มเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของบทบาทของผู้ปกครองในการ
 จัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1
 ด้านการเป็นแบบอย่างที่ดีทั้งในด้านการปฏิบัติตนให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ และมีคุณธรรมนำไปสู่
 การพัฒนาให้เป็นสถาบันแห่งการเรียนรู้..... 117

ตารางที่ 15 คำมีขมิ้มเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของบทบาทของผู้ปกครองในการ
 จัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1
 ด้านการมีส่วนร่วมในการมีส่วนร่วมในการประเมินผลการเรียนรู้ของเด็กและในการประเมินการจัด
 การศึกษาของสถานศึกษา 118

ตารางที่ 16 คำมีขมิ้มเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของการจัดการศึกษาตามหลักการ
 จัดการศึกษาระดับปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1
 โดยภาพรวม..... 119

ตารางที่ 17 คำมีขมิ้มเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของการจัดการศึกษาตามหลักการ
 จัดการศึกษาระดับปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1
 จัดการศึกษาโดยการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาการที่ครอบคลุมเด็กปฐมวัยทุกคน 120

ตารางที่ 18 คำมีขมิ้มเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของการจัดการศึกษาตามหลักการ
 จัดการศึกษาระดับปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1
 จัดการศึกษาโดยการยึดหลักการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ โดยคำนึงถึงความ
 แตกต่างระหว่างบุคคล และวิถีชีวิตของเด็กตามบริบทของชุมชน สังคม และวัฒนธรรมไทย 122

ตารางที่ 19 คำมีขมิ้มเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของการจัดการศึกษาตามหลักการ
 จัดการศึกษาระดับปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1
 จัดการศึกษาโดยการยึดพัฒนาการและพัฒนาเด็กโดยองค์รวม ผ่านการเล่นอย่างมีความหมายและมี
 กิจกรรมที่หลากหลายได้ลงมือกระทำในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้เหมาะสมกับวัย และมีการ
 พักผ่อนเพียงพอ 123

- ตารางที่ 20 คำขวัญนิมิตหมายของชีวิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของการจัดการศึกษาตามหลักการ
จัดการศึกษาระดับปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1
จัดการศึกษาโดยการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้เด็กมีทักษะชีวิต และสามารถปฏิบัติตนตามหลัก
ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นคนดี มีวินัย และมีความสุข 124
- ตารางที่ 21 คำขวัญนิมิตหมายของชีวิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของการจัดการศึกษาตามหลักการ
จัดการศึกษา ระดับปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม
เขต 1 จัดการศึกษา โดยสร้างความรู้ ความเข้าใจ และประสานความร่วมมือในการพัฒนาเด็ก
ระหว่างสถานศึกษา พ่อแม่ ครอบครัว ชุมชน 125
- ตารางที่ 22 คำสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้ปกครองกับการจัดการศึกษาปฐมวัยใน
โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 127

สารบัญรูปลูกภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 ทฤษฎีชีวนิเวศของบรอนเฟนเบรนเนอร์.....	23
ภาพที่ 2 ทฤษฎีระบบครอบครัว.....	25
ภาพที่ 3 ระดับกระบวนการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง	27

บทที่ 1

บทนำ

ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งของโลก ซึ่งในโลกปัจจุบันกำลังอยู่ในยุคของเทคโนโลยีและข่าวสารข้อมูล ความสะดวกในการติดต่อสื่อสารกัน ทำให้ประเทศต่างๆ ในโลกได้รับกระแสวัฒนธรรมข้ามชาติ การติดต่อทางธุรกิจ เศรษฐกิจ การเมือง การศึกษา และความก้าวหน้าของวิทยาการและเทคโนโลยีต่างๆ รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงของประเทศต่างๆ ในโลก ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม ประเทศไทยก็เช่นกัน เป็นประเทศหนึ่งที่ได้รับอิทธิพลจากสังคมภายนอก ซึ่งส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ดังนั้นเราจึงจำเป็นต้องคำนึงถึงแนวโน้มความเปลี่ยนแปลงของโลก และกำหนดทิศทางและสภาพสังคมที่พึงปรารถนาของประเทศของเรา และพิจารณาถึงคุณลักษณะของเด็กไทยของเราที่จะต้องพัฒนาให้สอดคล้องกับสภาพสังคมในอนาคต เป็นการช่วยเตรียมให้เขาเป็นประชากรที่มีคุณภาพในสังคมนั้น¹ โดยแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) กล่าวว่าทุนมนุษย์ของประเทศไทยยังมีปัญหาในด้านคุณภาพคนในแต่ละช่วงวัย โดยผลลัพธ์ทางการศึกษาของเด็กวัยเรียนค่อนข้างต่ำ การพัฒนาความรู้และทักษะของแรงงานไม่ตรงกับตลาดงาน ในขณะที่คนไทยจำนวนไม่น้อยยังไม่สามารถคัดกรองและเลือกรับวัฒนธรรมได้อย่างเหมาะสม ซึ่งส่งผลต่อวิกฤตค่านิยม ทศนคติ และพฤติกรรมในการดำเนินชีวิต จึงต้องมีการพัฒนาและให้ความสำคัญกับการวางรากฐานในการพัฒนาคนให้มีความสมบูรณ์ เพื่อให้คนไทยมีทศนคติและพฤติกรรมตามบรรทัดฐานที่ดีของสังคม ได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพสูงตามมาตรฐานสากล และสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง มีสุขภาวะที่ดีขึ้น คนทุกช่วงวัยมีทักษะ ความรู้ และความสามารถเพิ่มขึ้น รวมทั้งสถาบันทางสังคมมีความเข้มแข็งและมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศเพิ่มขึ้น² จากแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560 – พ.ศ.2574 ได้กำหนดวิสัยทัศน์ไว้ดังนี้ “คนไทยทุก

¹ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช บัณฑิตศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์, **ประมวลสาระชุดวิชาหลักการและแนวคิดทางการปฐมวัยศึกษา หน่วยที่ 13-15**, vol. พิมพ์ครั้งที่ 3 (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2552), 114.

² สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, "สรุปสาระสำคัญแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบสอง พ.ศ. 2560 – 2564," ม.ป.ท., ม.ป.ป. (2560): 11-12.

คนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21”³

การศึกษาเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของคนไทยทุกคนที่รัฐต้องจัดให้เพื่อพัฒนาคนไทยทุกช่วงวัย ให้มีความเจริญงอกงามทุกด้าน เพื่อเป็นต้นทุนทางปัญญาที่สำคัญในการพัฒนาทักษะ คุณลักษณะ และสมรรถนะในการประกอบสัมมาชีพ และการดำรงชีวิตร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างเป็นสุข อันจะนำไปสู่เสถียรภาพ และความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติที่ต้องพัฒนาให้เจริญก้าวหน้า ทัดเทียมนานาประเทศในเวทีโลกท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกศตวรรษที่ 21 ดังจะเห็นได้จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ได้กำหนดหลักในการจัดการศึกษาไว้ในมาตรา 8 (2) ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ในมาตรา 9 (6) การมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น เข้ามามีบทบาทหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาผู้เรียนได้อย่างเต็มศักยภาพ และในมาตราที่ 22 ซึ่งอยู่ในหมวด 4 แนวการจัดการศึกษา กล่าวว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ ส่วนในมาตรา 24 (6) ได้กล่าวถึงจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่ายเพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ รวมไปถึงในมาตรา 29 ให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กร ชุมชน องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนโดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรม มีการแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร และรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่างๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ รวมทั้งหาวิธีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การพัฒนาระหว่างชุมชน

ความเป็นมาความสำคัญของปัญหา

แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579 ได้วางกรอบเป้าหมายและทิศทางการจัดการศึกษาของประเทศ โดยมุ่งจัดการศึกษาให้คนไทยทุกคนสามารถเข้าถึงโอกาสและความเสมอภาคในการศึกษาที่มีคุณภาพ พัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ พัฒนากำลังคนให้มี

³ สำนักงานเลขาธิการการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.

สมรรถนะในการทำงานที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาประเทศชาติได้ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน เพื่อสร้างการรับรู้ ความเข้าใจ การยอมรับ และเข้ามามีส่วนร่วม เพื่อให้สามารถขับเคลื่อนแผนไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยได้ศึกษาสภาพการณ์และบริบทแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อการพัฒนาการศึกษาของประเทศ ซึ่งครอบคลุมประเด็นที่เกี่ยวกับบริบทการจัดการศึกษา โอกาสทางการศึกษา คุณภาพการศึกษาประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอน การบริหารจัดการสถานศึกษา และการใช้จ่ายงบประมาณรวมทั้งการพัฒนาการศึกษา กับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ นอกจากนี้ ยังได้ศึกษาปัญหาและความท้าทายของระบบการศึกษา ทั้งที่เกิดจากปัญหาของระบบการศึกษา และจากสภาพการณ์ของโลกที่ประเทศต้องเผชิญ เพื่อนำมากำหนดแนวคิดของการจัดการศึกษา วิสัยทัศน์วัตถุประสงค์ เป้าหมาย การพัฒนาการศึกษา บทบาทของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ยุทธศาสตร์ เป้าหมาย ตัวชี้วัด และแนวทางการพัฒนาการขับเคลื่อนแผนการศึกษาแห่งชาติสู่การปฏิบัติ⁴

ศักยภาพและระดับคุณภาพชีวิตของคนไทยหลายด้านยังต่ำกว่าเป้าหมายและไม่สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมบนฐานความรู้ ปัญหาสำคัญ เช่น การศึกษาและการเรียนรู้ของคนไทยยังมีปัญหาเชิงคุณภาพ เด็กปฐมวัยยังมีพัฒนาการที่ล่าช้ากว่าวัยเพราะครอบครัวไม่มีความรู้และขาดเวลาในการเลี้ยงดูอย่างเหมาะสม และเด็กวัยเรียนยังมีปัญหาด้านสติปัญญาเพราะคุณภาพการศึกษาไทยอยู่ในระดับต่ำ ประกอบกับการขาดการฝึกทักษะที่แปลงความรู้สู่ทักษะที่เพียงพอ จึงส่งผลให้วัยแรงงานมีผลิตภาพการผลิต เกิดการขาดแคลนแรงงาน คุณภาพแรงงานต่ำ ความล่าช้าในการพัฒนาเทคโนโลยี และปัญหาการบริหารจัดการ จึงเป็นข้อจำกัดในการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันและศักยภาพการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ รวมทั้งการสร้างรายได้และการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนด้วย และเมื่อประกอบกับคุณภาพคนที่ยังต่ำในทุกช่วงวัยที่จะส่งผลกระทบต่อเนื่องกันก็จะยังเป็นอุปสรรคสำหรับการพัฒนาประเทศ ตั้งแต่พัฒนาการไม่สมวัยในเด็กปฐมวัย ผลลัพธ์ทางการศึกษาของเด็กวัยเรียนค่อนข้างต่ำ รวมทั้งการเลื่อนไหลของวัฒนธรรมต่างชาติที่เข้ามาในประเทศไทยผ่านสังคมยุคดิจิทัล โดยที่คนไทยจำนวนไม่น้อยยังไม่สามารถคัดกรองและเลือกรับวัฒนธรรมได้อย่างเหมาะสม ส่งผลต่อวิกฤตค่านิยม ทักษะคติและพฤติกรรมในการดำเนินชีวิต⁵ ในช่วงปี 2553 - 2557 พบว่าเด็กแรกเกิด ถึงอายุ 5 ปี มีพัฒนาการ

⁴ สำนักงานเลขาธิการการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, **แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560 - พ.ศ.2574** (กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิก, 2560), ก-ค.

⁵ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, **สรุปสาระสำคัญ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบสอง พ.ศ. 2560-2564** (ม.ป.ท., ม.ป.ป.),10-11.

สมวัยลดลงจากร้อยละ 73.4 เป็นร้อยละ 72.8 ซึ่งสาเหตุสำคัญอาจมาจากการที่พ่อแม่ขาดความรู้ความเข้าใจในวิธีการเลี้ยงดูเด็กที่ถูกต้อง ทั้งทางสุขภาพกายสุขภาพจิต และโภชนาการ และขาดโอกาสเรียนรู้วิธีการเป็นพ่อแม่ที่ดี แม้ว่ารัฐจะได้ดำเนินการกำหนดนโยบายและแผนบูรณาการสำหรับเด็กปฐมวัยร่วมกับหลายกระทรวงอย่างต่อเนื่องแต่ผลลัพธ์ยังไม่เป็นที่น่าพึงพอใจ ในปี 2558 ยังมีเด็กอายุ 2 - 5 ปี ประมาณร้อยละ 13.34 (ประมาณ 4.1 แสนคน) ที่ไม่ได้เข้าเรียนในศูนย์เด็กเล็กหรือโรงเรียนอนุบาลเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนเข้าเรียนระดับประถมศึกษา⁶

จะเห็นได้จากปัญหาดังกล่าวที่ผลกระทบต่อเด็กปฐมวัยซึ่งเป็นช่วงระยะเวลาสำคัญยิ่งในการเริ่มต้นชีวิตอันเป็นพื้นฐานของการเจริญเติบโต พัฒนาการและการเรียนรู้ในช่วงวัยต่อๆ มา ซึ่งมีความจำเป็นเร่งด่วนที่ต้องช่วยกันแก้ปัญหาพัฒนาปรับปรุงให้ดีขึ้น แต่ความสำเร็จจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อทุกภาคส่วนโดยอย่างยิ่งครอบครัวซึ่งมีบทบาทสำคัญต่อการปลูกฝังจิตใจ ความรัก ความอบอุ่น การดูแลเอาใจใส่เด็กและโรงเรียนซึ่งมีบทบาทหน้าที่โดยตรงในการพัฒนาความรู้ความสามารถ สมรรถนะที่จำเป็นในการดำรงชีวิตในอนาคตของผู้เรียน ร่วมกันแสดงความรับผิดชอบเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน⁷ ซึ่งแนวทางการพัฒนาได้อยู่ในแผนกลยุทธ์การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัยและการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้จากแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – พ.ศ. 2574 ในข้อที่ 3.1 การส่งเสริม สนับสนุนให้คนทุกช่วงวัยมีทักษะ ความรู้ความสามารถ และการพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างเหมาะสม เติบโตตามศักยภาพในแต่ละช่วงวัย 1) ส่งเสริมให้เด็กเล็ก (0 – 2 ปี) ได้รับการดูแลและพัฒนาที่สมวัยรอบด้านอย่างมีคุณภาพและต่อเนื่อง 2) ปรับระบบการบริหารจัดการดูแลและพัฒนาเด็กเล็ก (0 – 2 ปี) และการศึกษาปฐมวัย (3 – 5 ปี) ให้มีคุณภาพและมาตรฐาน 3) พัฒนามาตรฐานการศึกษาในทุกกระดับ ทุกกลุ่มเป้าหมาย เพื่อการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษา การให้บริการการศึกษาและการเรียนรู้สำหรับคนทุกช่วงวัย จำแนกตามระดับ/ประเภทการศึกษา 4) พัฒนาหลักสูตรและคู่มือการเตรียมความพร้อมพ่อแม่ และการเลี้ยงดูและพัฒนาเด็กเล็กให้มีพัฒนาการตามวัย 5) พัฒนาหลักสูตร การศึกษาระดับปฐมวัย สมรรถนะเด็กปฐมวัยที่สอดคล้องกับมาตรฐานอาเซียนและระดับสากล เพื่อการพัฒนาคุณภาพและพัฒนารอบด้านสมวัยของเด็กปฐมวัย⁸ การพัฒนาเด็กปฐมวัยให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีคุณภาพนั้น ต้องอาศัยความร่วมมือจากทางบ้านเป็นสำคัญ หากผู้ปกครองสนใจและ

⁶ สำนักงานเลขาธิการการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, **แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – พ.ศ.2574**, 33.

⁷ พร้อมพิไล บัวสุวรรณ ครอบครัวและโรงเรียน, **หุ้นส่วนและคุณภาพของผู้เรียน (กรุงเทพฯ: แสงดาว, 2554)**, 20.

⁸ สำนักงานเลขาธิการการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, **แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – พ.ศ. 2574 (กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิก, 2560)**, 113.

เข้าใจบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของตนเองที่มีต่อบุตรหลาน ก็สามารถช่วยเหลือและส่งเสริมเด็กได้ถูกต้องตามหลักการมากขึ้น⁹ ซึ่งสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 58 ได้บัญญัติเรื่องการมีส่วนร่วมไว้ว่า บุคคลย่อมมีสิทธิมีส่วนร่วมในกระบวนการพิจารณาของเจ้าหน้าที่รัฐ ในการปฏิบัติราชการทางปกครองอันมีผลหรืออาจมีผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของตน พระราชบัญญัติแห่งชาติ สถานศึกษาที่จัดการศึกษาทุกระดับจึงต้องปฏิบัติตามโดยการเปิดโอกาสให้ประชาชน ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ซึ่งส่งผลให้ผู้ปกครองและชุมชนสนับสนุนทรัพยากรการศึกษา และให้ความร่วมมือกับสถานศึกษาในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ เพราะการร่วมมือระหว่างผู้ปกครองและโรงเรียนจะช่วยส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพได้ ดังนั้น การจัดการศึกษาปฐมวัยเพื่อให้เด็กปฐมวัยมีคุณภาพได้นั้นไม่เพียงแต่เกิดในสถานศึกษาเท่านั้น จะต้องเกิดจากความร่วมมือสนับสนุนจากทุกภาคส่วน โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ปกครอง เช่น การอบรมเลี้ยงดู การติดต่อสื่อสารจากครูถึงผู้ปกครองหรือผู้ปกครองถึงครู การเป็นอาสาสมัครเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน การแสดงบทบาทหน้าที่ในการเรียนรู้ที่บ้าน การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ หรือการที่ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในชุมชนเพื่อสนับสนุนกิจการการศึกษา ซึ่งผู้ปกครองนั้นเปรียบเสมือนครูคนแรกของเด็กอยู่ใกล้ชิดและมีบทบาทกับเด็กมากที่สุด ซึ่งการมีบทบาทของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยก็ย่อมมีผลต่อการพัฒนาคุณภาพของเด็กปฐมวัยเป็นอย่างยิ่ง

ปัญหาของการวิจัย

สำนักเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 เป็นหน่วยงานที่มีภารกิจในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับชั้นปฐมวัย ระดับชั้นประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในเขตพื้นที่รับผิดชอบ ซึ่งประกอบด้วย โรงเรียนในเขตอำเภอเมืองนครปฐม โรงเรียนในเขตอำเภอกำแพงแสน และโรงเรียนในเขตอำเภอดอนตูม ในรอบปีการศึกษา 2560 ที่ผ่านมา พบว่ามีปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นหลายประการจึงทำให้เกิดแผนกลยุทธ์เพื่อนำแก้ไขปัญหาในแผนปฏิบัติการของสำนักเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1

ปัญหาในด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนบริหารจัดการการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ได้ระบุอยู่ในยุทธศาสตร์ที่ 6 พัฒนาระบบบริหารจัดการ และมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และกำหนดมาตรฐานเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาซึ่งอยู่ในมาตรฐานที่ 4 ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน โรงเรียนสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนอย่างหลากหลาย

---

⁹ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช บัณฑิตศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์, เอกสารการสอนชุดวิชาหลักการและแนวคิดทางการปฐมวัยศึกษา 13-15, vol. พิมพ์ครั้งที่ 3 (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2552), 13.

วิธี เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาทั้งความร่วมมือ และความพึงพอใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง¹⁰ ซึ่งแผนพัฒนาการศึกษาจังหวัดนครปฐม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2560 – 2564 ซึ่งได้ระบุปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นกับการจัดการศึกษาปฐมวัยไว้ดังนี้ ปัญหาด้านการอบรมเลี้ยงดูเนื่องจากสภาพสังคมที่อ่อนแอ ครอบครัวแตกแยก แห่ลงอบายมุข การใช้สื่อเทคโนโลยีทางลบ ส่งผลให้ผู้เรียนบางส่วนอยู่ในกลุ่มเสี่ยง ปัญหาด้านการเรียน มีการเรียนแบบพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมและยังขาดคุณลักษณะที่พึงประสงค์โดยเฉพาะความมีวินัย ความรับผิดชอบ ความอดทน ซื่อสัตย์¹¹ ซึ่งสอดคล้องกับปัญหาที่มิ้นกวิชาการด้านการศึกษาเห็นพ้องต้องกันว่าการมีบทบาทของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยมีความสำคัญต่อพัฒนาการด้านต่างๆ ของเด็ก การที่ผู้ปกครองยังมีความจำกัดทั้งปริมาณและลักษณะการมีส่วนร่วม

สาเหตุของความจำกัดดังกล่าวสามารถแบ่งออกเป็นสาเหตุของครอบครัว และสาเหตุของโรงเรียน ปัญหาและอุปสรรคของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา พบว่าปัญหาและอุปสรรคดังกล่าวเกิดจากปัญหาความจำกัดของเวลาซึ่งมีผลต่อการส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมของสถานศึกษา องค์กรประกอบของเวลาเป็นสาเหตุที่ทำให้ผู้ปกครองไม่สามารถมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของบุตรหลานได้อย่างเต็มที่ ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีหน้าที่การงานรับผิดชอบที่ทำให้มีความจำกัดในการจัดเวลาเพื่อเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน

ปัญหาความจำกัดการสนับสนุนทรัพยากรต่างๆ สถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัวเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่ทำให้เกิดอุปสรรคในการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ครอบครัวที่ยากจนมีความลำบากในการหาเลี้ยงชีพและหาที่อยู่อาศัย มีแนวโน้มที่จะมีความจำกัดในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา นอกจากนี้ครอบครัวอาจมีความจำกัดเกี่ยวกับการจัดการด้านอื่นๆ เช่น ความยากลำบากในการเดินทาง การที่ผู้ปกครองไม่สามารถหาคนดูแลเด็กได้เมื่อตนต้องมาร่วมกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้นในกรณีที่มีเด็กที่ต้องดูแลที่บ้าน

ปัญหาในเรื่องของความเชื่อและความรู้สึกเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา ผู้ปกครองบางคนเชื่อว่าการศึกษาเป็นหน้าที่ของครูและโรงเรียน ผู้มีความชำนาญเป็นผู้เชี่ยวชาญโดยเฉพาะ จึงไม่ให้ความสำคัญของการตั้งเครือข่ายการเรียนรู้ โดยที่บางคนอาจไม่เห็นถึงประโยชน์ที่เด็กจะได้รับจากการมีส่วนร่วมของตน

¹⁰ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1, "แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1," ม.ป.ท., ม.ป.ป.: 165.

¹¹ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครปฐม, "แผนพัฒนาการศึกษาจังหวัดนครปฐม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 – 2564 (ม.ป.ท., ม.ป.ป.), 44-45.

ปัญหาของความรู้และทักษะเกี่ยวกับการทำงานกับผู้ปกครองและการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา ผู้ปกครองบางคนไม่เข้าใจหรือเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการประเมินผลการเรียนรู้ของเด็ก การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาเป็นงานที่ต้องทำเพิ่มและไม่เกิดประโยชน์อย่างแท้จริงหรือมีความคิดรวบยอดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมที่จำกัดเฉพาะกิจกรรมบางลักษณะที่อาจไม่เหมาะสมกับความสามารถหรือความต้องการของผู้ปกครอง¹²

จากปัญหาดังกล่าวเพื่อให้ผู้ปกครองมีบทบาทหน้าที่ที่สำคัญเพื่อให้การจัดการศึกษามีคุณภาพและประสบความสำเร็จได้นั้น ในการจัดการศึกษาปฐมวัยจึงควรให้ผู้ปกครองได้เข้ามามีบทบาทหน้าที่ในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาปฐมวัยเพื่อเป็นการยกระดับคุณภาพการศึกษา เนื่องจากครอบครัวเป็นโรงเรียนแห่งแรกของเด็ก คุณภาพผู้เรียนจึงเป็นความรับผิดชอบร่วมกันของครอบครัวและโรงเรียน พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการจัดการศึกษาเพื่อให้เยาวชนไทยทุกคนสามารถเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างเสมอภาค แต่ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา การปฏิรูปการศึกษายังไม่สามารถพัฒนาเยาวชนไทยให้เป็นคนเก่งดี และมีความสุขได้สมดังใจปรารถนาของสังคม เห็นได้จากกระแสวิพากษ์วิจารณ์ของสังคมที่มีต่อการศึกษาไทยว่าไม่มีคุณภาพ อย่างไรก็ตามจะเห็นว่าคุณภาพผู้เรียนไม่อาจเกิดขึ้นได้ด้วยสถานศึกษาโดยลำพัง แต่ต้องเกิดขึ้นจากการแสดงความรับผิดชอบร่วมกันของทุกภาคส่วนในสังคมโดยเฉพาะครอบครัว¹³ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาบทบาทของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อให้สอดคล้องกับปัญหาของการวิจัย ผู้วิจัยจึงกำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังนี้

1. เพื่อทราบบทบาทของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1
2. เพื่อทราบการจัดการศึกษาปฐมวัยตามหลักการของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2560 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1

¹² มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, เอกสารการสอนชุดวิชาหลักการและแนวคิดทางการปฐมวัยศึกษา, พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2556), 12-42 – 12-43.

¹³ พร่อมพิไล บัวสุวรรณ, ครอบครัวและโรงเรียน หุ่นส่วนเพื่อคุณภาพของผู้เรียน (กรุงเทพฯ: แสงดาว, 2554), บทนำ.

3. เพื่อทราบความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้ปกครองกับการจัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1

ข้อคำถามของการวิจัย

เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยจึงกำหนดข้อคำถามของการวิจัย ดังนี้

1. บทบาทของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 อยู่ในระดับใด
2. การจัดการศึกษาปฐมวัยตามหลักการของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 อยู่ในระดับใด
3. บทบาทของผู้ปกครองมีความสัมพันธ์กับการจัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 หรือไม่

สมมุติฐานการวิจัย

เพื่อให้สอดคล้องกับข้อคำถามของการวิจัย ผู้วิจัยจึงตั้งสมมุติฐานการวิจัยดังนี้

1. บทบาทของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 อยู่ในระดับปานกลาง
2. การจัดการศึกษาปฐมวัยตามหลักการของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 อยู่ในระดับปานกลาง
3. บทบาทของผู้ปกครองมีความสัมพันธ์กับการจัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1

ขอบข่ายเชิงมโนทัศน์สรุปของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำแนวคิดทฤษฎีเชิงระบบของ Lunenburg and Ornstein มาเป็นขอบข่ายของการวิจัย ซึ่งตั้งอยู่บนพื้นฐานความคิดว่า องค์การเป็นระบบที่ประกอบด้วยองค์ประกอบที่สัมพันธ์กันอย่างเป็นเอกภาพ เพื่อไปสู่จุดมุ่งหมายขององค์การร่วมกัน องค์ประกอบดังกล่าวมี 5 ประการ ดังนี้ 1) ปัจจัยนำเข้า (inputs) 2) กระบวนการเปลี่ยนแปลง (transformation process) 3) ผลผลิต (outputs) 4) ข้อมูลย้อนกลับ (feedback) และ 5) สภาพแวดล้อม (environment)¹⁴ ซึ่งมีปัจจัยที่สำคัญของการบริหารในรูปของระบบที่ประกอบซึ่ง ปัจจัยนำเข้า (input) ได้แก่ นโยบายการจัดการศึกษา ทรัพยากรบุคคล เช่น ผู้บริหาร ครู นักเรียน และทรัพยากรที่ใช้ดำเนินการ ได้แก่ เงิน (money) วัสดุอุปกรณ์ (material) การจัดการ (management) โดยนำปัจจัยเหล่านี้เข้าสู่กระบวนการของสถานศึกษา คือ กระบวนการบริหารซึ่งประกอบด้วย กระบวนการจัดการสอน กระบวนการนิเทศ และการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาเพื่อให้เกิดผลผลิต คือ ประสิทธิภาพภาพนักเรียน ครู ระเบียบข้อบังคับโดยมีข้อมูลย้อนกลับ เพื่อนำไปสู่การแก้ไขเปลี่ยนแปลงให้ดีขึ้นกว่าเดิม ซึ่งอยู่ภายใต้สภาพแวดล้อมทางการเมือง ทางเศรษฐกิจ ทางสังคม และทางภูมิศาสตร์ กระบวนการจะเปลี่ยนปัจจัยนำเข้าต่างๆ จนเกิดเป็นผลผลิต (output) ซึ่งได้แก่ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน กระบวนการเหล่านี้ถ้ามีสิ่งใดที่ต้องปรับปรุงข้อบกพร่องต้องมีการนำข้อมูลย้อนกลับ (feedback) เพื่อดำเนินตามขั้นตอนอีกครั้ง ในการวิจัยครั้งนี้ กระบวนการเปลี่ยนแปลง ได้แก่ บทบาทของผู้ปกครอง ซึ่งจากการได้ศึกษาบทบาทของพ่อแม่หรือผู้ปกครองเด็กปฐมวัย ในคู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ซึ่งได้กำหนดบทบาทหน้าที่ดังนี้ 1) การมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนพัฒนาสถานศึกษาและให้ความเห็นชอบกำหนดแผนการเรียนรู้ของเด็ก ร่วมกับผู้สอนและเด็ก 2) การส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมของสถานศึกษา และกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาเด็กตามศักยภาพ 3) การเป็นเครือข่ายการเรียนรู้ จัดบรรยากาศภายในบ้านให้เอื้อต่อการเรียนรู้ 4) การสนับสนุนทรัพยากรเพื่อการศึกษาตามความเหมาะสมและจำเป็น 5) การอบรมเลี้ยงดูเอาใจใส่ให้ความรัก ความอบอุ่น ส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการด้านต่างๆ ของเด็ก 6) การป้องกันและแก้ไขปัญหาพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ตลอดจนส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยประสานความร่วมมือกับผู้สอน ผู้เกี่ยวข้อง 7) การเป็นแบบอย่างที่ดีทั้งในด้านการปฏิบัติตนให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ และมีคุณธรรมนำไปสู่การพัฒนาให้เป็นสถาบันแห่งการเรียนรู้ 8) การมีส่วนร่วมในการ

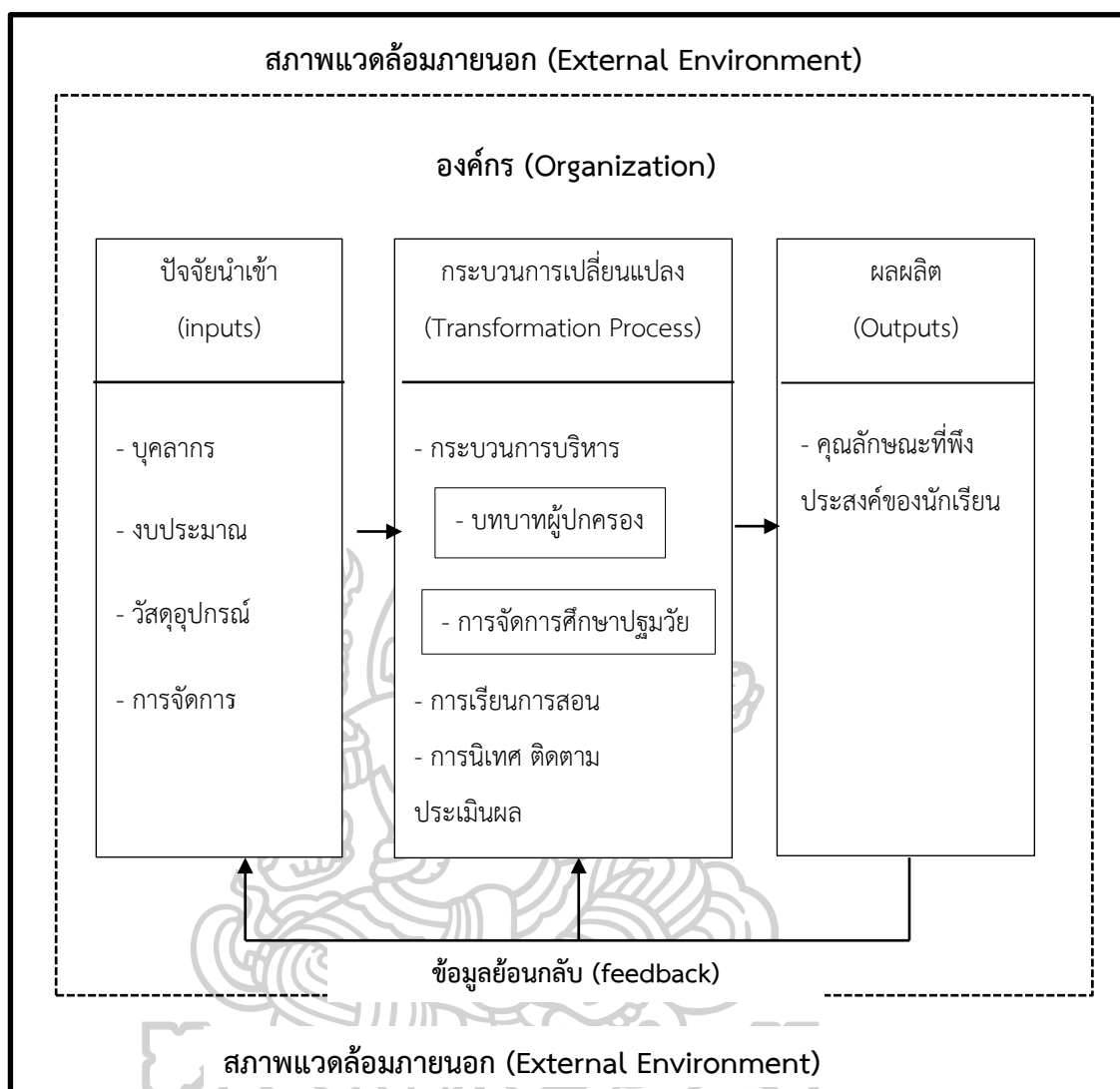
¹⁴ Fred C. Lunenburg and Allan C. Ornstein, **Educational Administration: Concepts and Practices, 6th Ed.** (BelMont, CA Wadsworth, 2012), 20-22.

ประเมินผลการเรียนรู้ของเด็กและในการประเมินการจัดการศึกษาของสถานศึกษา¹⁵ โดยให้ความสำคัญสอดคล้องกับการศึกษาตามหลักการจัดการศึกษาในระดับปฐมวัย ในหลักสูตรการจัดการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ตามหลักการจัดการศึกษาปฐมวัย ซึ่งกำหนดไว้ดังนี้ คือ 1) การส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาการที่ครอบคลุมเด็กปฐมวัยทุกคน 2) การยึดหลักการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษานที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และวิถีชีวิตของเด็กตามบริบทของชุมชน สังคม และวัฒนธรรมไทย 3) การยึดพัฒนาการและพัฒนาเด็กโดยองค์รวมผ่านการเล่นอย่างมีความหมายและมีกิจกรรมที่หลากหลาย ได้ลงมือกระทำในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้เหมาะสมกับวัย และมีการพักผ่อนเพียงพอ 4) การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้เด็กมีทักษะชีวิต และสามารถปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นคนดี มีวินัย และมีความสุข 5) การสร้างความรู้ ความเข้าใจ และประสานความร่วมมือในการพัฒนาเด็กระหว่างสถานศึกษา พ่อแม่ ครอบครัว ชุมชน และทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย¹⁶ ซึ่งจะเห็นได้ว่าบทบาทของผู้ปกครองจะมีส่วนเพื่อให้เกิดประสิทธิผลของสถานศึกษาในการจัดการศึกษาปฐมวัยให้ออกมาเป็นผลผลิตที่มีคุณภาพเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ในส่วนของการพัฒนาการเด็กในระดับปฐมวัยในด้านต่างๆ ได้แก่ 1) พัฒนาการด้านร่างกาย 2) พัฒนาการด้านอารมณ์-จิตใจ 3) พัฒนาการด้านสังคม 4) พัฒนาการด้านสติปัญญา และต้องจัดให้มีการใช้ผลย้อนกลับ (feedback) เพื่อพัฒนาต่อไป (ดังแผนภูมิที่ 1)

¹⁵ กระทรวงศึกษาธิการ, "คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560," เอกสารประกอบการประชุมสร้างความเข้าใจหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย (9 มีนาคม 2561): 143-44.

¹⁶ กระทรวงศึกษาธิการ, **หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560**, พิมพ์ครั้งที่ 1 (กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2560), 4.

แผนภูมิที่ 1 ขอบข่ายเชิงมโนทัศน์สรุปของการวิจัย

ที่มา : Fred C. Lunenburg and Allan C. Ornstein, **Educational Administration: Concepts and practices**, 6th ed. (BelMont, CA: Wadsworth, 2012), 20-22.

: กระทรวงศึกษาธิการ, “คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560” (เอกสารประกอบการประชุมสร้างความเข้าใจหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย, 9 มีนาคม 2561), 143-144.

: กระทรวงศึกษาธิการ, **หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560**, พิมพ์ครั้งที่ 1 (กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2560), 4.

ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยโดยมุ่งศึกษาบทบาทของพ่อแม่หรือผู้ปกครองเด็กปฐมวัย ในคู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ซึ่งได้กำหนดบทบาทหน้าที่ดังนี้ 1) การมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนพัฒนาสถานศึกษาและให้ความเห็นชอบกำหนดแผนการเรียนรู้ของเด็กกับผู้สอนและเด็ก 2) การส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมของสถานศึกษา และกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาเด็กตามศักยภาพ 3) การเป็นเครือข่ายการเรียนรู้ จัดบรรยากาศภายในบ้านให้เอื้อต่อการเรียนรู้ 4) การสนับสนุนทรัพยากรเพื่อการศึกษาตามความเหมาะสมและจำเป็น 5) การอบรมเลี้ยงดู เอาใจใส่ให้ความรัก ความอบอุ่น ส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการด้านต่างๆ ของเด็ก 6) การป้องกันและแก้ไขปัญหาพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ตลอดจนส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยประสานความร่วมมือกับผู้สอน ผู้เกี่ยวข้อง 7) การเป็นแบบอย่างที่ดีทั้งในด้านการปฏิบัติตนให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ และมีคุณธรรมนำไปสู่การพัฒนาให้เป็นสถาบันแห่งการเรียนรู้ 8) การมีส่วนร่วมในการประเมินผลการเรียนรู้ของเด็กและในการประเมินการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ส่วนตัวแปรตามที่จะศึกษา คือ การจัดการศึกษาปฐมวัยตามหลักการจัดการศึกษาในหลักสูตรการจัดการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ซึ่งกำหนดไว้ดังนี้ คือ 1) การส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาการที่ครอบคลุมเด็กปฐมวัยทุกคน 2) การยึดหลักการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และวิถีชีวิตของเด็กตามบริบทของชุมชน สังคม และวัฒนธรรมไทย 3) การยึดพัฒนาการและพัฒนาเด็กโดยองค์รวม ผ่านการเล่นอย่างมีความหมายและมีกิจกรรมที่หลากหลาย ได้ลงมือกระทำในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้เหมาะสมกับวัย และมีการพักผ่อนเพียงพอ 4) การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้เด็กมีทักษะชีวิต และสามารถปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นคนดี มีวินัย และมีความสุข 5) การสร้างความรู้ ความเข้าใจ และประสานความร่วมมือในการพัฒนาเด็กระหว่างสถานศึกษา พ่อแม่ ครอบครัวยุ ชุมชน และทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย ตามรายละเอียดดังกล่าวข้างต้นสามารถนำมาประกอบเป็นขอบเขตของการวิจัย ที่ผู้วิจัยใช้เป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ซึ่งเขียนเป็นแผนภูมิปรากฏในแผนภูมิที่ 2 ดังนี้

บทบาทของผู้ปกครอง (X_{tot})	การจัดการศึกษาปฐมวัย (Y_{tot})
<ol style="list-style-type: none"> 1. การมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนพัฒนาสถานศึกษาและให้ความเห็นชอบกำหนดแผนการเรียนรู้ของเด็กร่วมกับผู้สอนและเด็ก (X_1) 2. การส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมของสถานศึกษาและกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาเด็กตามศักยภาพ (X_2) 3. การเป็นเครือข่ายการเรียนรู้ จัดบรรยากาศภายในบ้านให้เอื้อต่อการเรียนรู้ (X_3) 4. การสนับสนุนทรัพยากรเพื่อการศึกษาตามความเหมาะสมและจำเป็น (X_4) 5. การอบรมเลี้ยงดู เอาใจใส่ให้ความรัก ความอบอุ่น ส่งเสริมการเรียนรู้และการพัฒนาการด้านต่างๆ ของเด็ก (X_5) 6. การป้องกันและแก้ไขปัญหาพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ตลอดจนส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยประสานความร่วมมือกับผู้สอนผู้เกี่ยวข้อง (X_6) 7. การเป็นแบบอย่างที่ดีทั้งในด้านการปฏิบัติตนให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ และมี คุณธรรมนำไปสู่การพัฒนาให้เป็นสถาบันแห่งการเรียนรู้ (X_7) 8. การมีส่วนร่วมในการประเมินผลการเรียนรู้ของเด็กและในการประเมินการจัดการศึกษาของสถานศึกษา (X_8) 	<ol style="list-style-type: none"> 1. การส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาการที่ครอบคลุมเด็กปฐมวัยทุกคน (Y_1) 2. การยึดหลักการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และวิถีชีวิตของเด็กตามบริบทของชุมชน สังคม และวัฒนธรรมไทย (Y_2) 3. การยึดพัฒนาการและพัฒนาเด็กโดยองค์รวม ผ่านการเล่นอย่างมีความหมายและมีกิจกรรมที่หลากหลาย ได้ลงมือกระทำในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อ การเรียนรู้ เหมาะสมกับวัย และมีการพักผ่อนเพียงพอ (Y_3) 4. การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้เด็กมีทักษะชีวิต และสามารถปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นคนดี มีวินัย และมีความสุข (Y_4) 5. การสร้างความรู้ ความเข้าใจ และประสานความร่วมมือในการพัฒนาเด็กระหว่างสถานศึกษา พ่อแม่ ครอบครัว ชุมชน และทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย (Y_5)

แผนภูมิที่ 2 ขอบเขตของการวิจัย

ที่มา : กระทรวงศึกษาธิการ, “คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560” (เอกสารประกอบการประชุมสร้างความเข้าใจหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย, 9 มีนาคม 2561), 143-144.

: กระทรวงศึกษาธิการ, **หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560**, พิมพ์ครั้งที่ 1 (กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2560), 4.

นิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อให้เข้าใจความหมายเฉพาะของคำที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ให้ตรงกันผู้วิจัยจึงได้นิยามความหมายของคำต่างๆ ได้ดังนี้

บทบาทของผู้ปกครอง หมายถึง หน้าที่หรือการแสดงออกในการดูแลเด็กและส่งเสริมพัฒนาการเป็นไปตามวัยตอบสนองความต้องการทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ และส่งเสริมให้ได้รับการศึกษาเพื่อช่วยในการพัฒนาเด็กอย่างมีประสิทธิภาพ สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ บทบาทของพ่อแม่หรือผู้ปกครองเด็กปฐมวัย ในคู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ซึ่งได้กำหนดบทบาทหน้าที่ดังนี้ 1) การมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนพัฒนาสถานศึกษาและให้ความเห็นชอบกำหนดแผนการเรียนรู้ของเด็กกับผู้สอนและเด็ก 2) การส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมของสถานศึกษา และกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาเด็กตามศักยภาพ 3) การเป็นเครือข่ายการเรียนรู้ จัดบรรยากาศภายในบ้านให้เอื้อต่อการเรียนรู้ 4) การสนับสนุนทรัพยากรเพื่อการศึกษาตามความเหมาะสมและจำเป็น 5) การอบรมเลี้ยงดู เอาใจใส่ให้ความรัก ความอบอุ่น ส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการด้านต่างๆ ของเด็ก 6) การป้องกันและแก้ไขปัญหาพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ตลอดจนส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยประสานความร่วมมือกับผู้สอน ผู้เกี่ยวข้อง 7) การเป็นแบบอย่างที่ดีทั้งในด้านการปฏิบัติตนให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ และมี คุณธรรมนำไปสู่การพัฒนาให้เป็นสถาบันแห่งการเรียนรู้ 8) การมีส่วนร่วมในการประเมินผลการเรียนรู้ของเด็กและในการประเมินการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

การจัดการศึกษาปฐมวัย หมายถึง การจัดการศึกษาปฐมวัยตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ที่ต้องพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิด – 6 ปีให้มีพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ที่เหมาะสมกับวัย ความสามารถ และความแตกต่างระหว่างบุคคล เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมที่จะเรียนรู้และสร้างรากฐานชีวิตให้พัฒนาเด็กปฐมวัยไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ การจัดการศึกษาปฐมวัยตามหลักการจัดการศึกษาในหลักสูตรการจัดการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 กำหนดไว้ดังนี้ คือ 1) การส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาการที่ครอบคลุมเด็กปฐมวัยทุกคน 2) การยึดหลักการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และวิถีชีวิตของเด็กตามบริบทของชุมชน สังคม และวัฒนธรรมไทย 3) การยึดพัฒนาการและพัฒนาเด็กโดยองค์รวม ผ่านการเล่นอย่างมีความหมายและมีกิจกรรมที่หลากหลาย ได้ลงมือกระทำในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เหมาะสมกับวัย และมีการพักผ่อนเพียงพอ 4) การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้เด็กมีทักษะชีวิต และสามารถปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นคนดี มีวินัย และมีความสุข 5) การสร้างความรู้ ความเข้าใจ และ

ประสานความร่วมมือในการพัฒนาเด็กระหว่างสถานศึกษา พ่อแม่ ครอบครัว ชุมชน และทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย

โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 หมายถึงสถานศึกษาที่เปิดสอนในระดับประถมศึกษา ที่มีการจัดการเรียนการสอนในระดับปฐมวัย โดยอยู่ในความดูแลของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 สังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวนทั้งสิ้น 124 โรงเรียนประกอบไปด้วยโรงเรียนในเขตอำเภอเมืองนครปฐม อำเภอกำแพงแสน อำเภอดอนตูม

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง บทบาทของผู้ปกครองกับการจัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ผู้วิจัยได้ศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นหลักการ ทฤษฎี แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่จะศึกษา ซึ่งประกอบด้วย บทบาทของผู้ปกครอง การจัดการศึกษาปฐมวัย ข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

บทบาทของผู้ปกครอง

ครอบครัวเป็นสถาบันหลักและเป็นพื้นฐานแรกในการพัฒนาคุณภาพคน ถือได้ว่าเป็นหน่วยย่อยที่เล็กที่สุดของสังคม แต่มีความสำคัญที่สุด เนื่องจากครอบครัวเป็นเบ้าหลอมคุณค่าชีวิตและบ่มเพาะคุณลักษณะที่งดงามของความเป็นมนุษย์ให้กับสังคมด้วยการอบรมเลี้ยงดู พร้อมทั้งปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม และถ่ายทอดวัฒนธรรมของสังคมให้แก่สมาชิกครอบครัว เพื่อให้สมาชิกครอบครัวมีพัฒนาการตามวัย และเติบโตเป็นบุคคลที่มีคุณภาพ รู้จักหน้าที่ ความรับผิดชอบ และเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาสังคมและประเทศชาติ¹⁷

ความหมายของบทบาทของผู้ปกครอง

คำว่า บทบาท มีความหมายว่า ตำแหน่ง หรือ ฐานะ ซึ่งเป็นสิทธิและหน้าที่ที่บุคคลพึงกระทำ โดยสิทธิและหน้าที่เหล่านี้วินิจฉัยตำแหน่งของแต่ละบุคคลในสังคม

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ให้ความหมายของบทบาทไว้ว่า เป็นการกระทำที่กำหนดให้ เช่น บทบาทของพ่อแม่ บทบาทของครู เป็นต้น¹⁸

ส่วนในหนังสือ Dictionary of Education ให้ความหมายของบทบาทไว้ดังนี้

1. ลักษณะพฤติกรรมที่แสดงออกของแต่ละบุคคลภายในกลุ่มที่กำหนด
2. แบบกระสวนพฤติกรรมของหน้าที่ที่คาดหวัง หรือหน้าที่ที่บุคคลต้องกระทำให้บรรลุผลภายใต้สภาพแวดล้อมที่สังคมกำหนด

¹⁷ กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว, " นโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาสถาบันครอบครัว พ.ศ. 2560 – 2564," ม.ป.ท., ม.ป.ป. (2560): 1.

¹⁸ ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 (กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์, 2556), 602.

ณัฐพันธ์ เขจรนันท์ บทบาท หมายถึง แบบอย่างพฤติกรรมที่คาดหวังว่า แต่ละบุคคลจะแสดงออกตามสถานะของเขาในสถานการณ์ต่างๆ โดยบทบาทจะสะท้อนถึงตำแหน่ง หน้าที่ สิทธิ และความรับผิดชอบของบุคคลในสังคม¹⁹

สินธร คาเหมือน กล่าวว่่า บทบาท หมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และพฤติกรรมที่คาดหวัง หรือการแสดงออกทางพฤติกรรมที่เกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น และได้แสดงออกตามบทบาท²⁰

เอกรินทร์ สีมหาศาล บทบาท หมายถึง การทำหน้าที่หรือพฤติกรรมที่สอดคล้อง กับสถานภาพของตน²¹

กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว ได้ให้ความหมายบทบาทและหน้าที่ของครอบครัวไว้ว่า

1. สร้างสมาชิกใหม่ที่มีคุณภาพ เพื่อสืบต่อและรับช่วงวงจรชีวิตครอบครัว ทำให้สังคมสามารถดำรงอยู่ได้
2. อบรมเลี้ยงดูบุตรและดูแลสมาชิกของครอบครัวด้วยความรักและความอบอุ่นอย่างเหมาะสมตามพัฒนาการของช่วงวัยต่างๆ รวมถึงการดูแลเกื้อกูล และปกป้องคุ้มครองภัยลูกหลานและญาติพี่น้อง
3. ส่งเสริมการเรียนรู้ วิถีชีวิต ค่านิยม หลักคิด และระเบียบแบบแผน วิถีปฏิบัติของสังคม รวมทั้งถ่ายทอดประเพณีวัฒนธรรมที่ดีงามให้แก่สมาชิกของครอบครัว การดำเนินชีวิตตามหลักศีลธรรม จรรยาที่ดี การรู้จักพิจารณาว่าสิ่งใดถูกสิ่งใดผิด
4. เป็นศูนย์กลางในการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างครอบครัวกับครอบครัว และระหว่างครอบครัว ชุมชน และสังคมภายนอก²²

สรุปว่า บทบาทของผู้ปกครองหมายถึงสิทธิและหน้าที่ที่บุคคลพึงกำหนดให้กระทำโดยการแสดงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล พฤติกรรมที่คาดหวังโดยการทำหน้าที่หรือพฤติกรรมที่สอดคล้องกับสถานภาพของตน

¹⁹ ณัฐพันธ์ เขจรนันท์, **พฤติกรรมองค์การ** (กรุงเทพฯ ซีเอ็ดยูเคชั่น, 2551), 35.

²⁰ สินธร คาเหมือน, "บทบาทผู้นำของผู้บริหารการศึกษา ตามทฤษฎีของครูและผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี, 2550), 7.

²¹ เอกรินทร์ สีมหาศาล, **สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 4**, vol. พิมพ์ครั้งที่ 3 (กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์, 2552).

²² กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว, **นโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาศูนย์ครอบครัว พ.ศ. 2560 – 2564** (ม.ป.ท., ม.ป.ป), 7.

บทบาทผู้ปกครองในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก

สัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้ปกครองกับเด็กมีผลต่อเด็กในทุกด้าน เด็กสามารถเรียนรู้ ทำงาน และเล่นกับเพื่อนได้อย่างมั่นใจและมีความสุข หากได้รับการสนับสนุนที่ดี การอบรมเลี้ยงดูที่ดีและ ถูกต้องจากผู้ปกครอง บทบาทผู้ปกครองในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก จะเป็นทั้งผู้เลี้ยงดูผู้ส่งเสริม พัฒนาการ และผู้ให้การศึกษา ดังนี้

บทบาทของผู้เลี้ยงดู เด็กเกิดมาด้วยพื้นฐานกำเนิดต่างกัน การเรียนรู้ต่างกัน แต่สิทธิของเด็ก ต้องได้รับการเลี้ยงดูเท่ากัน เด็กต้องการการส่งเสริมการเจริญเติบโตด้วยการตอบสนองต่อความต้องการทางร่างกายทั้งอาหาร การพักผ่อน นอนหลับ เครื่องนุ่งห่ม การได้รับภูมิคุ้มกันโรค การ ยอมรับทางจิตใจ การปรับตัวเข้ากับสังคม รวมถึงการส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาทางสติปัญญา

บทบาทผู้ส่งเสริมพัฒนาการ ผู้ปกครองเป็นผู้เลี้ยงดูให้เด็กเจริญเติบโตขึ้นในสังคมอย่าง สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม การให้ความรักความอบอุ่นแก่เด็ก ให้การยอมรับเด็ก และตอบสนองตอบเด็กด้วยกำลังใจ นับเป็นผู้สร้างสรรค์อารมณ์ของเด็กได้ดี ผู้ปกครองมีหน้าที่ทำให้ เด็กที่เลี้ยงนั้นเจริญเติบโตอย่างมีคุณภาพด้วยการให้ประสบการณ์ที่ดีเพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็กอย่าง ครอบคลุม

บทบาทของผู้ให้การศึกษา ผู้ปกครองคือครูคนแรกของเด็ก การเลี้ยงดูและส่งเสริมเป็นงาน ส่วนหนึ่ง นับแต่ฝึกการขับถ่ายปัสสาวะ อุจจาระ การแต่งตัวด้วยตนเอง การอบรมมารยาททางสังคม การถ่ายทอดทางวัฒนธรรม การเสริมสร้างเจตคติที่ดีต่อเพื่อน และการปรับตัวเข้ากับสังคม ซึ่งเด็กจะ เรียนรู้ทั้งโดยการเลียนแบบและการสั่งสอน บทบาทของผู้ปกครองมีความสำคัญกับเด็กมาก ผู้ปกครองต้องใส่ใจต่อบทบาทผู้ให้การศึกษาแก่เด็กและดำเนินบทบาทให้ถูกต้อง เด็กจะมีความสุข ช่วยเหลือตนเองได้ ควบคุมตนเองได้ เมื่อโตขึ้นเด็กจะมีความมั่นใจสูง ในทางตรงกันข้ามหาก ผู้ปกครองไม่สามารถทำบทบาทของตนให้ดี อาจจะมีผลก็คือเด็กโกรธง่าย มีอารมณ์ขัดแย้ง ก้าวร้าว และไม่เป็นมิตรกับผู้อื่น หรือไม่ก็สุขภาพร่างกายไม่ดี หรืออาจมีพฤติกรรมไม่ถูกต้องเพราะไม่ได้รับการ สั่งสอนจากพ่อแม่ผู้ปกครอง²³

ความสำคัญของผู้ปกครองในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียน

1. พ่อแม่เป็นผู้ให้กำเนิดชีวิตแต่ละชีวิต

ทารกที่เกิดใหม่ไม่สามารถช่วยเหลือตัวเองได้ต้องพึ่งพาพ่อแม่ ผู้ปกครองเป็นระยะเวลา ยาวนาน การอบรมเลี้ยงดูถูกเป็นโอกาสให้พ่อแม่กับลูกคลุกคลีกันในรูปแบบที่มีการให้และการรับ การ

²³ กลุยา ดันดิผลาชีวะ, การศึกษาสำหรับผู้ปกครองเด็กปฐมวัย (กรุงเทพฯ: เบรน-เบส บู้ส์, 2551), 14-15.

คลุกคลีกันนี้ย่อมเกิดผลเป็นพิเศษในการสร้างความสัมพันธ์ พ่อแม่ คือ ต้นเหตุของความสุข ความทุกข์ทั้งปวงของเด็ก สายใยความรักความผูกพันระหว่างเด็กกับพ่อแม่เป็นความสัมพันธ์ที่ลึกซึ้ง มั่นคง และยาวนาน เป็นพลังยิ่งใหญ่ที่ช่วยผลักดันให้การดำเนินชีวิตในด้านต่างๆ ประสบความสำเร็จได้ ด้านการศึกษาก็เช่นกัน ฉะนั้น หากได้นำเอาพลังความคิด ความเอาใจใส่ และความร่วมรับผิดชอบของผู้ปกครองมาสนับสนุนและส่งเสริมการเรียนรู้แล้ว ก็จะนำไปสู่การพัฒนาศักยภาพในตัวเด็กนักเรียนที่ยั่งยืน

2. พ่อแม่เป็นครูคนแรก

บรรทัดฐานสังคมที่เป็นมาตรฐานการปฏิบัติตนตามบทบาทและสถานภาพที่บุคคลมีในขณะใดขณะหนึ่งนั้น ไม่ใช่เป็นสิ่งที่บุคคลรู้หรือเข้าใจได้เองตามธรรมชาติ แต่เป็นสิ่งที่บุคคลต้องได้รับคำแนะนำสั่งสอนจึงจะรู้ได้ คำแนะนำสั่งสอนหรือการขัดเกลาทางสังคม (Socialization) นี้เป็นการเรียนรู้ทางตรงหรือทางอ้อมก็ได้ พ่อแม่เป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญที่สุดในการให้การศึกษาแก่บุตรหลานของตน ครูคนแรกของเด็กก็คือ พ่อและแม่หากขาดการอบรมของพ่อแม่ก็ยากที่จะหาการอบรมอื่นใดมาทดแทนได้

3. พ่อแม่เป็นบุคคลที่ใกล้ชิดกับเด็กมากที่สุด

พ่อแม่มีพลังรวมทั้งความตั้งใจและความปรารถนาต่ออนาคตของลูกหลานของตนเองเมื่อพิจารณานิเวศวิทยาของผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการ พบว่า ครอบครัวอยู่ใกล้ชิดและล้อมรอบตัวเด็กนักเรียนมากที่สุด พ่อแม่จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของเด็กนักเรียน

4. พ่อแม่เป็นครูที่ดีที่สุดในโลก

ลักษณะเด่นในความเป็นครูของพ่อแม่ที่แตกต่างไปจากครูปกติหรือมากกว่าครูทั่วไปก็คือ

1) พ่อแม่ให้ความรัก ความเอาใจใส่ ความห่วงใยต่อลูก อย่างมากจนยากที่จะหาความรักของครูอาชีพอามาทดแทนได้

2) พ่อแม่เป็นครูตลอดชีวิต ที่ให้การอบรมสั่งสอนลูกได้ตลอดเวลา トラบเท่าที่พ่อแม่ยังมีชีวิตอยู่

3) พ่อแม่เป็นครู 24 ชั่วโมง คือ ไม่ได้เป็นครูเฉพาะในเวลาราชการเหมือนครูอาชีพ ลักษณะความเป็นครูของพ่อแม่ทั้ง 3 ประการนี้ เป็นคุณสมบัติของครูที่ดีที่สุดในโลก

5. เป็นยุทธศาสตร์สังคมแห่งการเรียนรู้

พ่อแม่ผู้ปกครองมีบทบาทสำคัญในการจัดกระบวนการเรียนรู้ และการเสริมสร้างการเรียนรู้ ทั้งที่บ้าน โรงเรียน และแหล่งเรียนรู้ต่างๆ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาจะทำให้สังคมมีแหล่งการเรียนรู้เกิดขึ้นมากมายเพื่อทำให้เกิดสังคมแห่งการเรียนรู้ หรือสังคมแห่งปัญญา ที่ผู้เรียนสามารถแสวงหาความรู้ด้วยตนเองได้ตลอดเวลา เช่นเดียวกับแนวคิดของ รุ่ง แก้วแดง ที่ว่าครอบครัว คือ ศูนย์การเรียนรู้ (Learning Center) หากสามารถทำให้ทุกครอบครัวเป็นศูนย์การเรียนรู้

ได้สำเร็จ จะได้ศูนย์การเรียนรู้ในอุดมคติที่มีความรัก ความอบอุ่น ความหวัง และความหวังดี เป็นจุดเชื่อมโยงการถ่ายทอดความรู้ที่สำคัญที่สุด แล้วการที่จะทำให้สังคมไทยเป็น “สังคมแห่งการเรียนรู้” ก็จะไม่ไกลเกินฝันอีกต่อไป

6. เป็นยุทธศาสตร์การศึกษาตลอดชีวิต

การเรียนรู้ในยุคใหม่นั้น มิได้เกิดขึ้นที่โรงเรียนหรือห้องเรียนเท่านั้น แต่เกิดขึ้นได้อย่างกว้างขวางในสถานที่ต่างๆ แม้แต่ในบ้านก็จัดเป็นแหล่งการเรียนรู้ได้ เพราะความรู้ต่างๆ สามารถเรียนรู้ได้เองในเวลารวดเร็ว เข้าใจง่าย โดยผ่านทางสื่อทันสมัยต่างๆ เช่น คอมพิวเตอร์ สื่อมวลชน ฯลฯ และแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ทำให้การเรียนรู้ง่ายขึ้น น่าสนใจมากขึ้น และเกิดประสิทธิภาพได้มากขึ้นด้วย หากผู้ปกครองจัดบรรยากาศที่บ้านให้เกิดการเรียนรู้หรือเป็นแหล่งเรียนรู้ก็จะทำให้เวลาที่เด็กอยู่นอกโรงเรียนเกิดการเรียนรู้ทุกเวลา ทุกสถานที่ เป็นการสร้างลักษณะนิสัยในการเรียนรู้ให้แก่เด็ก เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้และเกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิตในที่สุด ทั้งการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย และยังเป็นการศึกษาที่ผสมกลมกลืนไปกับการดำเนินชีวิตอีกด้วย

7. เป็นยุทธศาสตร์การระดมทรัพยากรทุกส่วนของสังคมเพื่อการจัดการศึกษา

ผู้ปกครอง คือ แหล่งทรัพยากรของโรงเรียน หากมีการจัดการและประสานงานที่เหมาะสมก็จะนำพลังที่ซ่อนเร้นเหล่านั้นออกมาก่อให้เกิดประโยชน์ต่อบุตรหลานและโรงเรียนอันเป็นที่รักของพ่อแม่ ผู้ปกครองทุกคน “การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง คือ การอุทิศทรัพยากรโดยผู้ปกครอง” ประกอบกับ ครอบครัว ก็คือ ตัวแบบจำลองของชุมชนหรือ โดยธรรมชาติ ผู้ปกครองต้องเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์กับชุมชนที่โรงเรียนนั้นๆ ตั้งอยู่ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองจึงเป็นยุทธศาสตร์ในการระดมทรัพยากรทุกส่วนของสังคมเข้ามาช่วยในการจัดการศึกษา (All for Education) ได้โดยง่ายเพราะการที่ผู้ปกครองส่งบุตรหลานมาให้เรียนที่โรงเรียนก็เท่ากับส่งแก้วตา ดวงใจ ของตนเองมาให้โรงเรียน²⁴

สรุปว่าบทบาทของผู้ปกครองในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก การสนับสนุนที่ดีการสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีระหว่างเด็กกับผู้ปกครอง การอบรมเลี้ยงดูที่ดีและถูกต้องจากผู้ปกครอง จะเป็นทั้งผู้เลี้ยงดูผู้ส่งเสริมพัฒนาการ และผู้ให้การศึกษา ซึ่งครอบครัวเป็นสถาบันที่ก่อให้เกิดจุดเริ่มต้นของแต่ละชีวิตพ่อแม่จึงเป็นครูคนแรกและครูที่ดีที่สุดในโลกของลูก เป็นครูตลอดเวลาและตลอดชีวิตของลูก เป็นบุคคลที่ใกล้ชิดและล้อมรอบตัวเด็กที่สุด เป็นผู้ชี้โลกกว้าง เป็นผู้สร้างภูมิคุ้มกันทั้งร่างกายและจิตใจพ่อแม่ผู้ปกครองมีหน้าที่เตรียมความพร้อมให้ลูกเข้าสู่สังคมภายนอกได้อย่างมั่นใจ จัดบรรยากาศที่บ้านให้เกิดการเรียนรู้ทุกเวลา ทุกสถานที่ ทำให้สังคมมีแหล่งการเรียนรู้เกิดขึ้นมากมายเพื่อทำให้เกิดสังคมแห่งการเรียนรู้หรือสังคมแห่งปัญญาที่ผู้เรียนสามารถแสวงหาความรู้ด้วยตนเองได้ตลอดเวลา ปลุกฝัง

²⁴ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียน, เข้าถึงเมื่อ 4 มิถุนายน 2561, เข้าถึงได้จาก

นิสัยการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้กับลูก และเป็นยุทธศาสตร์ในการระดมทรัพยากรทุกส่วนของสังคมเพื่อจัดการศึกษาการปฏิรูปการศึกษาของไทยตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติจะสำเร็จได้ ก็เพราะการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนนี้มีส่วนสำคัญอย่างยิ่ง

ทฤษฎีเกี่ยวกับบทบาทของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัย

ทฤษฎีเป็นเครื่องมือสำคัญในการที่จะช่วยให้บุคคลทำความเข้าใจปรากฏการณ์ที่มีความซับซ้อนหลากหลายทฤษฎี เป็นการจัดรวบรวมหลักแนวคิด และข้อความรู้อย่างเป็นระบบ เพื่ออธิบายและคาดเดาพฤติกรรมและพัฒนาการ ยิ่งไปกว่านั้นทฤษฎีที่ดีจะช่วยให้เราสร้างสมมติฐานสำหรับแง่มุมของปรากฏการณ์ที่เรายังไม่เข้าใจอย่างแจ่มชัดอีกด้วย กล่าวคือทฤษฎีเป็นกรอบทางความคิดในการทำความเข้าใจกับข้อมูลที่มีอยู่มากมายและไร้ระบบนั่นเอง สำหรับทฤษฎีที่ใช้เป็นกรอบความคิดให้กับบทบาทของผู้ปกครองในการจัดการปฐมวัยศึกษาแบ่งออกกว้างๆ ได้เป็น 2 กลุ่ม กลุ่มแรกใช้ในการอธิบายถึงความสำคัญของบทบาทของผู้ปกครองในการมีส่วนร่วมกับการศึกษาของเด็ก เช่น ทฤษฎีชีวนิเวศ และทฤษฎีระบบครอบครัว และกลุ่มที่สองใช้อธิบายถึงระดับของบทบาทของผู้ปกครองในการมีส่วนร่วมดังกล่าว เช่น ทฤษฎีต้นทุนทางวัฒนธรรม (Cultural capital theory) หรือทฤษฎีที่อธิบายทั้งสองประเด็น เช่น ทฤษฎีกระบวนการมีส่วนร่วมของครอบครัวของครอบครัวฮูเวอร์-เดมป์เซย์และแซนเลอร์ เป็นต้น

ทฤษฎีชีวนิเวศ (Bioecological theory)

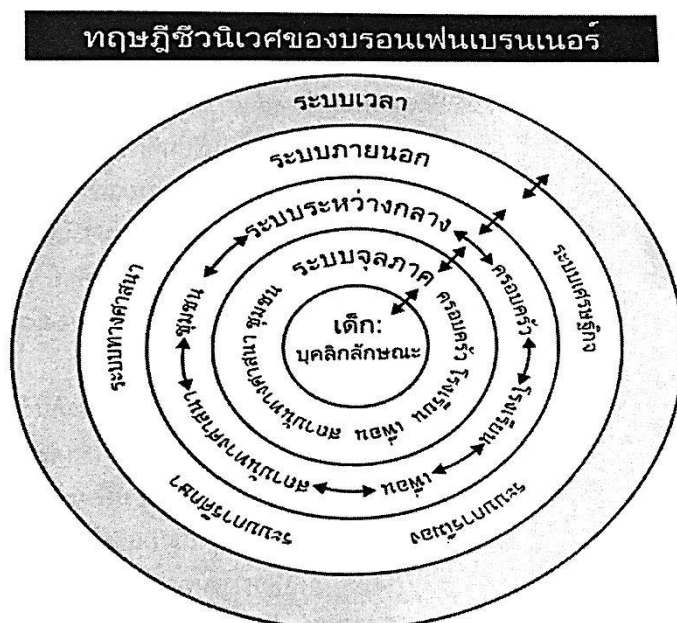
ทฤษฎีชีวนิเวศ เดิมเรียกว่าทฤษฎีนิเวศ (Ecological theory) เป็นทฤษฎีที่ยูรี บรอนเฟนแบร์นเนอร์(Urie Bronfenbrenner) นักจิตวิทยาพัฒนาการชาวอเมริกันเชื้อสายรัสเซียเป็นผู้สร้างขึ้น โดยมีฐานคิดจากทฤษฎีจิตวิทยากลุ่มเกสตัลท์ (Gestalt psychology) บรอนเฟนแบร์นเนอร์ศึกษาพัฒนาการมนุษย์ซึ่งเกิดขึ้นจากความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับบริบทที่มีลักษณะในเชิงซ้อนภายใต้เงื่อนไขของเวลา

พัฒนาการตามความเห็นของบรอนเฟนแบร์นเนอร์นั้นขึ้นอยู่กับองค์ประกอบที่มีความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกัน 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) กระบวนการ (Process) 2) บุคคล (Person) 3) บริบท (Context) และ 4) เวลา (Time) และให้ชื่อว่า โมเดลพีพีซีที (PPCT model) องค์ประกอบที่ 1 กระบวนการ เป็นความสัมพันธ์ที่มีพลังและมีการเชื่อมโยงสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับบริบท พัฒนาการของมนุษย์เกิดขึ้นผ่านกระบวนการของการปฏิสัมพันธ์ที่มีการตอบสนองซึ่งกันและกันอย่างซับซ้อนขึ้นตามลำดับระหว่างเด็กกับบุคคล สิ่งของ และสัญลักษณ์ที่อยู่ในสภาพแวดล้อมภายนอกที่ไกลจากตัวเด็ก (Distal process) และที่ใกล้ชิดกับเด็กที่สุด ซึ่งกระบวนการที่ใกล้ตัว (Proximal process) นี้เป็นกลไกหลักของการพัฒนาการ ลักษณะธรรมชาติ และคุณภาพของกระบวนการในการปฏิสัมพันธ์นี้ จะขึ้นอยู่กับองค์ประกอบที่ 2 ของโมเดล นั่นก็คือ ลักษณะเฉพาะของเด็กในด้านต่างๆ

ที่จะส่งผลกับและรับผลจากความสัมพันธ์กับบริบทรอบตัว องค์ประกอบนี้มีได้เป็นองค์ประกอบที่กำหนดวิถีทางของพัฒนาการโดยตรง หากแต่เป็นเหมือนตัวกระตุ้นให้เกิดการเคลื่อนที่ขององค์ประกอบอื่นๆ

บริบทในทฤษฎีชีวนิเวศซึ่งเป็นองค์ประกอบที่ 3 ที่มีความซับซ้อนอีกองค์ประกอบหนึ่ง บรอนเฟนเบรนเนอร์มองว่าบริบทที่มีผลต่อพัฒนาการนั้นแบ่งออกได้เป็น 4 ระบบ ที่ซ้อนกันอยู่เป็นชั้นประหนึ่งตุ๊กตารัสเซีย โดยมีเด็กที่กำลังพัฒนาอยู่ที่จุดศูนย์กลาง ระบบแรกเป็นระบบที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อการพัฒนาการของเด็ก เพราะเป็นระบบที่อยู่ใกล้ชิดกับเด็กที่สุด จึงส่งผลต่อพัฒนาการของเด็กโดยตรง เรียกว่าระบบจุลภาค (Micro system) ซึ่งหมายถึง รูปแบบของกิจกรรม บทบาทและความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่เด็กได้รับโดยตรง ตามประสบการณ์และการรับรู้ของเด็ก ระบบจุลภาคนี้หมายรวมถึงบริบทที่เด็กอาศัยและดำเนินชีวิตอยู่ เช่น บ้านและโรงเรียน ตัวอย่างเช่น กิจกรรมระหว่างพ่อกับลูก ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับเด็ก หรือบทบาทของเด็กกับกลุ่มเพื่อน เป็นต้น ระบบที่สองคือระบบระหว่างกลาง (Mesosystem) ที่หมายความถึง ความเชื่อมโยงและความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นระหว่างระบบจุลภาค เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างบ้านและโรงเรียน อันจะส่งผลต่อการรับรู้และปฏิสัมพันธ์ของเด็กกับสภาพแวดล้อม ตัวอย่างเช่น หากเด็กรู้ว่าแม่กับครูประจำชั้นมีความขัดแย้งกันเด็กก็อาจจะไม่ยอมมาโรงเรียน อาจหลีกเลี่ยงที่จะปฏิสัมพันธ์กับครู เป็นต้น ระบบที่สามที่ห่างออกมาจากตัวเด็กอีกชั้นคือ ระบบภายนอก (Exosystem) หมายถึง ระบบความเชื่อมโยงหรือกระบวนการต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสภาพแวดล้อมที่เด็กไม่ได้เข้าไปเกี่ยวข้องโดยตรง แต่มีอิทธิพลต่อความเป็นไปในระบบจุลภาค เช่น สภาพทางเศรษฐกิจของประเทศที่ส่งผลต่อหน้าที่การงานของพ่อแม่และกระทบต่อการใช้เวลา หรือการปฏิสัมพันธ์ระหว่างแม่กับเด็กได้ เป็นต้น ระบบสุดท้ายของบริบทคือระบบมหภาค (Macro system) เป็นระบบที่ใหญ่และกว้างที่สุดที่ครอบคลุมระบบอีกสามระบบไว้ นั่นคือ วัฒนธรรม ความเชื่อ หรือ “พิมพ์เขียวทางสังคม” ที่กำหนดความเป็นอยู่ระบบความคิด โอกาส ทรัพยากรการแลกเปลี่ยนต่างๆ ของสังคม

องค์ประกอบสุดท้ายที่บรอนเฟนเบรนเนอร์กล่าวถึงคือ องค์ประกอบทางเวลา องค์ประกอบทางเวลานี้แบ่งออกเป็น 3 ระดับได้แก่ เวลาจุลภาค (Microtime) หมายถึง ความต่อเนื่องและไม่ต่อเนื่องของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในกับกระบวนการที่ใกล้ชิดตัวเด็ก ระหว่างกลาง (Mesotime) หมายถึง ความสม่ำเสมอของเหตุการณ์ในช่วงเวลาที่ยาวนานขึ้น เช่น หลายวันหรือหลายอาทิตย์ และเวลามหภาค (macrotime) หมายถึง การเปลี่ยนแปลงของความคาดหวังและเหตุการณ์ในสังคมที่ใหญ่ขึ้นที่ส่งผลต่อและได้รับผลกระทบจากกระบวนการและผลของพัฒนาการมนุษย์ในช่วงชีวิตหนึ่ง

ภาพที่ 1 ทฤษฎีชีวนิเวศของบรอนเฟนเบรนเนอร์

ที่มา: Bronfenbrenner, *The ecology of developmental processes* (New York: John Wiley 1998), 995.

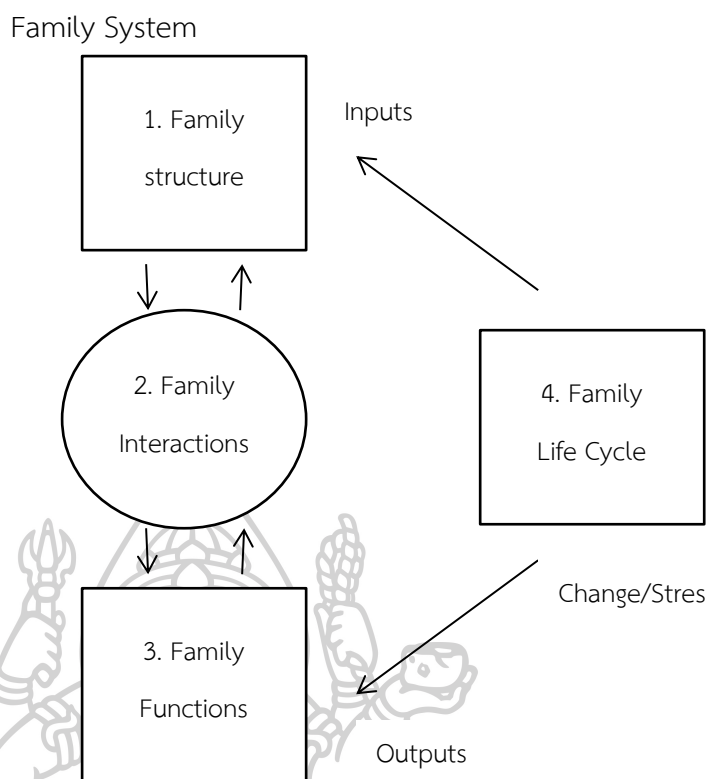
องค์ประกอบทั้งสี่ที่กล่าว เชื่อมโยงสัมพันธ์และมีอิทธิพลต่อกันและกัน กล่าวคือ องค์ประกอบหนึ่งส่งผลต่อและได้รับผลจากอีกองค์ประกอบหนึ่ง เช่น การเลือกเวลาในการจัดกิจกรรมของโรงเรียนกับลักษณะหน้าที่การงานของผู้ปกครองส่งผลต่อการเข้าร่วมกิจกรรมนั้นๆ ของผู้ปกครอง เป็นต้น

ทฤษฎีชีวนิเวศ บอกว่าพัฒนาการในทุกด้านของเด็กได้รับอิทธิพลจากระบบทุกระบบในบริบทกระบวนการการอบรมเลี้ยงดูเด็กในครอบครัว สถานรับเลี้ยงเด็ก สถานศึกษา ล้วนต้องการการสื่อสารสองทางการแลกเปลี่ยนข้อมูล การร่วมมือ และความไว้วางใจระหว่างกัน การทำงานกับเด็กในห้องเรียนหรือที่บ้านเพียงอย่างเดียวอาจไม่ส่งผลทางบวกที่ยั่งยืนได้ ดังนั้น จึงควรจัดระบบในการสนับสนุนให้เกิดลักษณะของความสัมพันธ์ทางบวกดังกล่าวระหว่างครอบครัวกับสถาบันที่เกี่ยวข้องกับเด็กโดยเฉพาะอย่างยิ่งโรงเรียนหรือสถานสถานภาพเลี้ยงเด็กที่เป็นสถาบันที่มีความใกล้ชิดกับเด็กโดยตรง ย้ำให้เห็นถึงความสำคัญของการร่วมมือระหว่างบ้านและโรงเรียนในการพัฒนาเด็ก

ทฤษฎีระบบครอบครัว (Family systems theory)

ทฤษฎีระบบครอบครัวเป็นทฤษฎีกลุ่มทฤษฎีจากนักทฤษฎี เช่น มินูชิน และโบเวน ที่มีฐานมาจากทฤษฎีระบบทั่วไป (General system theory) แม้ทฤษฎีนี้จะเป็นทฤษฎีที่มักถูกใช้ในบริบทของการบำบัด แต่ก็ยังเป็นทฤษฎีที่สามารถนำมาใช้ในบริบทของการศึกษาเพื่อช่วยให้นักการศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กเห็นถึงความสำคัญของครอบครัว และการเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานกับครอบครัวของเด็ก ทฤษฎีระบบครอบครัวมีกรอบความคิดหลักว่าครอบครัวประกอบไปด้วยสมาชิกที่มีความเชื่อมโยงกับสมาชิกแต่ละคน และมีอิทธิพลกับสมาชิกคนอื่นๆ ในลักษณะที่สามารถคาดเดาได้ มนุษย์เรียนรู้ทักษะต่างๆ จากครอบครัวที่ทำให้เราสามารถที่จะทำหน้าที่ในบริบทที่กว้างขวางขึ้น ประสบการณ์จากครอบครัวส่งผลต่อความคาดหวังของบุคคลในการปฏิสัมพันธ์กับโลกภายนอก ทฤษฎีระบบครอบครัวมุ่งความสนใจสู่พฤติกรรมของครอบครัวมากกว่าพฤติกรรมของบุคคล โดยบอกรูปแบบของการสื่อสารและการปฏิสัมพันธ์ในครอบครัว การแบ่งแยกและการเชื่อมโยงสัมพันธ์ ความซื่อสัตย์ จงรักภักดีและความเป็นตัวของตัวเอง รวมถึงการปรับตัวต่อความเครียดต่างๆ โดยรวม แทนที่จะมองเฉพาะปัจเจกบุคคล

ครอบครัวมีโครงสร้าง (Family structure) ที่กำหนดบทบาท ความสัมพันธ์ และขอบเขตของสมาชิกในครอบครัวซึ่งโครงสร้างดังกล่าวจากขึ้นอยู่กับวงจรชีวิตของครอบครัว (Family life cycle) เช่น ช่วงชีวิตแรกเริ่มในการใช้ชีวิตคู่ โครงสร้างของครอบครัวเดี่ยวก็อาจจะประกอบไปด้วยสามีและภรรยา ในขณะที่เมื่อครอบครัวมีบุตร โครงสร้างก็อาจรวมถึงโครงสร้างของพี่น้อง พ่อลูก และแม่ลูก เป็นต้น โครงสร้างของครอบครัวนี้ส่งผลต่อและได้รับอิทธิพลจากการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในครอบครัว (Family interactions) การปฏิสัมพันธ์ดังกล่าวจะถูกกำหนดโดยกฎของครอบครัว ซึ่งกฎนี้อาจเป็นกฎที่เห็นได้อย่างชัดเจนหรือไม่ก็ได้ องค์ประกอบสุดท้ายของระบบครอบครัว คือ หน้าที่ของครอบครัว (Family functions) ที่ถูกกำหนดโดยวงจรชีวิตของครอบครัว และได้รับผลจากการปฏิสัมพันธ์ของครอบครัว หน้าที่นี้เปลี่ยนแปลงไปเพื่อตอบสนองความต้องการของครอบครัวในแต่ละช่วงชีวิต

ภาพที่ 2 ทฤษฎีระบบครอบครัว

ที่มา: Allen, *Understanding families*. The Children's Bureau, Administration for Children, Youth and Families, Office of Human Development Service, (United State Department of Health and Human Services, 2006), "n. pag"

ทฤษฎีกระบวนการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองของฮูเวอร์-เดมป์เซย์ และแซนเลอร์

(Hoover-Dempsey and Sandler's model of the parental involvement process)

ทฤษฎีกระบวนการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองของฮูเวอร์-เดมป์เซย์ และแซนเลอร์ มีฐานความคิดมาจากทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเชิงพุทธิปัญญา โดยเป็นทฤษฎีที่ต่างจากทฤษฎีที่นำเสนอ 2 ทฤษฎีแรกเนื่องจากเป็นทฤษฎีที่สร้างขึ้นเพื่ออธิบายถึงการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองโดยตรง ทฤษฎีกระบวนการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนี้มุ่งตอบคำถาม 3 ข้อ คือ 1) เหตุใดผู้ปกครองจึงมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของบุตร 2) ผู้ปกครองเลือกที่จะมีส่วนร่วมในรูปแบบใด และ 3) การมีส่วนร่วมนี้มีอิทธิพลต่อเด็กอย่างไร ทฤษฎีนี้มองพฤติกรรมมนุษย์ว่าเป็นส่วนหนึ่งของระบบที่มีองค์ประกอบทางบุคคล เช่น ความเชื่อ และองค์ประกอบทางสภาพแวดล้อม เช่น การปฏิสัมพันธ์ทางสังคมและสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ

กระบวนการในการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง แบ่งออกเป็น 5 ระดับ เริ่มจากฐานที่นำไปสู่การตัดสินใจในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของเด็กจนนำไปสู่ระดับสุดท้ายนั้นคือ ผลสัมฤทธิ์ของเด็กนั่นเอง ระดับที่ 1 หรือระดับพื้นฐานของกระบวนการ จะก้าวถึงองค์ประกอบที่เป็นแรงจูงใจของผู้ปกครองในการตัดสินใจที่จะมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของเด็ก ฮูเวอร์-เด็มพ์เซย์ และแซนเลอร์เชื่อว่า ผู้ปกครองจะเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของเด็กหรือไม่ขึ้นอยู่กับแรงจูงใจส่วนบุคคลอันประกอบไปด้วย 1) ความเชื่อของผู้ปกครองเกี่ยวกับบทบาทของตนว่าตนจะต้องมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของเด็กในลักษณะใดและมากน้อยเพียงใด 2) ความเชื่อของผู้ปกครองในความสามารถของตนเองที่จะช่วยให้เด็กเรียนรู้ 3) การได้รับการเชื่อเชิญจากบุคคลที่เกี่ยวข้องเป็นอีกองค์ประกอบหนึ่งที่ส่งผลต่อแรงจูงใจของผู้ปกครองโดยขึ้นอยู่กับว่าผู้ปกครองรับรู้การเชื่อเชิญโดยทั่วไปของโรงเรียน (เช่น บรรยากาศของโรงเรียน การสื่อสารของโรงเรียน เป็นต้น) การเชื่อเชิญอย่างเจาะจง (เช่น การร้องขอโดยตรงจากครู) และการเชื่อเชิญจากเด็ก (เช่น เด็กขอให้ช่วยอธิบายการบ้าน) องค์ประกอบสุดท้ายที่ส่งผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครอง คือ 4) บริบทต่างๆ ของชีวิตซึ่งรวมถึงความสามารถและทักษะด้านต่างๆ ของผู้ปกครองในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาหรือการสื่อสาร เวลาที่ผู้ปกครองสามารถจัดเพื่อใช้ในกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับเด็ก ตัวแปรพื้นฐานเหล่านี้จะเป็นตัวกำหนดลักษณะของการมีส่วนร่วม ซึ่งอาจจะเป็นการกำหนดจุดมุ่งหมายในการศึกษาให้กับเด็ก การช่วยเหลือเด็กในการเรียนรู้ที่บ้าน การสื่อสารกับครูและโรงเรียนในเรื่องต่างๆ ไปจนถึงการมีส่วนร่วมกับการจัดการปฐมวัยศึกษาที่โรงเรียน

ฮูเวอร์-เด็มพ์เซย์ และแซนเลอร์ เชื่อว่าผลของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองที่มีต่อเด็กนั้น ยังขึ้นอยู่กับความรู้และคุณสมบัติอื่นๆ ของเด็กด้วย แสดงให้เห็นถึงการมองเด็กว่ามีใช่เป็นผู้รับเพียงแต่อย่างเดียว หากแต่เป็นบุคคลที่มีความสามารถที่จะเรียนรู้และรับรู้เชิงรุก และมีส่วนสำคัญในการปรับแต่งการเรียนรู้ของตนเอง

ระดับ 5

ผลสัมฤทธิ์ของเด็ก

ระดับ 4

คุณลักษณะของเด็กที่นำไปสู่ผลสัมฤทธิ์			
ความเชื่อมั่นใน ความสามารถ ทางวิชาการของตน	แรงจูงใจภาพในการเรียน	วิธีที่ใช้ในการกำกับตน	ความเชื่อมั่นใน ความสามารถทาง สังคมของตนที่มีต่อครู

ระดับ 3

Mediated by การรับรู้ถึงกลไกดังกล่าวของเด็ก			
การให้กำลังใจ	การเป็นแบบอย่าง	การเสริมแรง	การสอน

ระดับ 2

กลไกในการมีส่วนร่วม			
การให้กำลังใจ	การเป็นแบบอย่าง	การเสริมแรง	การสอน

รูปแบบของการมีส่วนร่วม

การให้คำนิยาม จุดมุ่งหมาย แรงบันดาลใจ	การมีส่วนร่วมที่บ้าน	การสื่อสารกับโรงเรียน	การมีส่วนร่วม ที่โรงเรียน
---	----------------------	-----------------------	------------------------------

ระดับ 1

แรงจูงใจส่วนบุคคล		การเชื่อเชิญ			บริบทของชีวิต	
การตีความ บทบาทของ การเป็นพ่อแม่	ความเชื่อมั่นใน ความ สามารถของการ เป็นพ่อแม่	การเชื่อเชิญ โดยทั่วไป ของ โรงเรียน	การเชื่อเชิญ อย่างเจาะจง ของโรงเรียน	การเชื่อ เชิญ อย่าง เจาะจง ของเด็ก	ความรู้ และ ทักษะ	เวลาและ พลังงาน

ภาพที่ 3 ระดับกระบวนการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง

ที่มา: Hoover-Dempsey and Sandler, "Final Performance Report for OERI Grant # R305T010673 : The social Context of Parental Involvement: A Path to Enhanced Achievement" (U.S. Department of Education, 2005), March 22, 74

สรุปว่า ทฤษฎีเกี่ยวกับบทบาทของผู้ปกครอง ทฤษฎีระบบครอบครัว แต่ละครอบครัวเป็นระบบทางอารมณ์ที่เป็นหนึ่งเดียวกัน มีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว ที่ขึ้นอยู่กับลักษณะของสมาชิก วัฒนธรรม และรูปแบบความคิดความเชื่อของแต่ละบุคคลในครอบครัว สมาชิกแต่ละคนในครอบครัว มีหน้าที่ที่หลากหลายที่ขึ้นอยู่กับโครงสร้างและการปฏิสัมพันธ์ของคนในครอบครัว ทฤษฎีนี้มองว่าต้นตอของพฤติกรรมของบุคคลหนึ่งเกิดจากปฏิสัมพันธ์และความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัว สมาชิกในครอบครัวพยายามสร้างความสมดุลของแบบแผนความสัมพันธ์ระหว่างกัน การกระทำของสมาชิกคนหนึ่งส่งผลกระทบต่อสมาชิกทุกคนในครอบครัว ดังนั้นการที่จะทำความเข้าใจพฤติกรรมช่วยเหลือหรือพัฒนาบุคคลๆ หนึ่งนั้นจึงไม่สามารถที่จะเกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพหรือยั่งยืนได้หากไม่ทำความเข้าใจพฤติกรรมดังกล่าวและตัวบุคคลภายใต้กรอบที่กำหนดขึ้นภายในครอบครัวและปรับเปลี่ยนพัฒนาระบบทั้งระบบของสมมุติฐานดังกล่าวช่วยยืนยันถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัย โดยคำนึงถึงเหตุใดผู้ปกครองจึงมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของบุตร การเลือกการมีส่วนร่วม อิทธิพลของการมีส่วนร่วมนี้มีต่อเด็ก โดยทฤษฎีการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองมองพฤติกรรมมนุษย์ว่าเป็นส่วนหนึ่งของระบบที่มีองค์ประกอบทางบุคคล เช่น ความเชื่อ และองค์ประกอบทางสภาพแวดล้อม เช่น การปฏิสัมพันธ์ทางสังคมและสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ

ผู้ปกครองในฐานะผู้ร่วมกิจกรรมของสถานศึกษาปฐมวัย

กิจกรรมที่ผู้ปกครองเข้าร่วมในที่นี้ หมายถึง กิจกรรมที่สถานศึกษาปฐมวัยจัดขึ้นโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อชี้แจงและทำความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายและแนวทางปฏิบัติของสถานศึกษา เพื่อให้ความรู้ที่สำคัญและจำเป็นแก่ผู้ปกครอง และเพื่อให้ผู้ปกครองได้ชื่นชมกับผลงานและความสามารถด้านต่างๆ ของบุตรหลาน ตัวอย่างกิจกรรมเช่น การปฐมนิเทศผู้ปกครอง การให้ความรู้ผู้ปกครอง การจัดนิทรรศการผลงานเด็ก กิจกรรมคืนสู่เหย้าและกิจกรรมตามเทศกาลสำคัญต่างๆ เป็นต้น บทบาทการเข้าร่วมกิจกรรมของผู้ปกครองส่วนมากจะเป็นฝ่ายรับมากกว่าฝ่ายให้ อย่างไรก็ตาม การเข้าร่วมกิจกรรมดังกล่าวจะทำให้ผู้ปกครองได้ประโยชน์หลายประการ เช่น ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวการจัดการศึกษาของสถานศึกษา การอบรมเลี้ยงดูเด็ก ความก้าวหน้าเกี่ยวกับพัฒนาการด้านต่างๆ ของบุตรหลาน เป็นต้น

เนื่องจากผู้ปกครองส่วนมากมีภาระงานทั้งที่บ้านและที่ทำงาน จึงทำให้ไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมกับสถานศึกษาได้ทั้งหมด ดังนั้น จึงจำเป็นต้องเลือกเข้าร่วมเฉพาะกิจกรรมที่ตนสะดวกและคิดว่าจะเกิดประโยชน์ต่อตนเองและครอบครัวมากที่สุด กิจกรรมที่สถานศึกษาจัดขึ้นมีหลายกิจกรรม แต่ในที่นี้จะขอยกตัวอย่างกิจกรรมการให้ความรู้ผู้ปกครอง ซึ่งมีรูปแบบและวิธีการจัดที่หลากหลาย ดังจะกล่าวรายละเอียดต่อไป

กิจกรรมการให้ความรู้ผู้ปกครอง

1. ความหมายและขอบข่าย มีผู้ให้ความหมายและขอบข่ายของการให้ความรู้ผู้ปกครองไว้อย่างกว้างขวางและหลากหลาย แต่ดั้งเดิมการให้ความรู้ผู้ปกครองมักหมายถึงกระบวนการในการถ่ายทอดทักษะและความรู้เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูและการพัฒนาเด็กที่เหมาะสมให้กับผู้ปกครอง เพื่อพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองกับเด็ก อันจะส่งผลต่อพัฒนาการเด็ก เรียกแนวคิดแบบนี้ว่าเป็น แนวคิดแบบแทรกแซงผู้ปกครอง (Parent-mediated perspective) เนื่องจากเป็นแนวคิดที่เชื่อว่าผู้ปกครองหรืออีกนัยหนึ่งการเลี้ยงดูที่ผิดวิธีเป็นต้นเหตุของปัญหาต่างๆ ของเด็ก และเชื่อว่าผู้ปกครองจะต้องได้รับการฝึกในวิธีการเลี้ยงดูเด็กที่ถูกต้องเหมาะสม เพื่อให้เด็กเติบโตอย่างมีคุณภาพ แนวคิดที่สองเป็นแนวคิดที่บอกว่าเด็กเป็นส่วนหนึ่งของครอบครัว และมองความสัมพันธ์ระหว่างเด็กและครอบครัวว่ามีลักษณะสองทางมากกว่าทางเดียวเหมือนกับแนวคิดแรก และมีจุดประสงค์ทำให้ครอบครัวเข้มแข็งอันจะส่งผลให้พัฒนาการของเด็กดีขึ้น ส่วนแนวคิดที่สามเป็นแนวคิดที่มีฐานมาจากการเสริมพลังให้กับครอบครัว (Family empowerment) ที่เน้นในการตระหนักถึงการให้เกียรติผู้ปกครองในการเติมเต็มหน้าที่ความรับผิดชอบของตนเอง และเน้นการให้ครอบครัวสามารถเข้าถึงความรู้ ทักษะ และแหล่งทรัพยากร เพื่อกระตุ้นความเข้มแข็ง ความสามารถ ความเป็นไปได้ในการเปลี่ยนแปลงของผู้ปกครองในบริบทสังคมนั้นๆ กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ การให้ความรู้ผู้ปกครองในแนวคิดนี้มุ่งความสนใจไปสู่ชีวิตของครอบครัวและเน้นการพัฒนากระบวนการสนับสนุนครอบครัวที่มีประสิทธิภาพดังนั้น ขอบข่ายของการให้ความรู้ผู้ปกครอง สามารถที่จะครอบคลุมประเด็นดังต่อไปนี้

- 1) การสนับสนุนบทบาทการอบรมเลี้ยงดูเด็ก
- 2) การสนับสนุนบทบาทในชีวิตคู่
- 3) การสนับสนุนความตระหนักเกี่ยวกับตนและความเจริญเติบโตก้าวหน้าของตน
- 4) การสนับสนุนบทบาทและความสัมพันธ์ระหว่างผู้ใหญ่ภายในชุมชน
- 5) โอกาสในการตั้งคำถามเกี่ยวกับวิธีการคิดและการปฏิบัติที่เป็นนิสัย และ
- 6) ความช่วยเหลือในการพัฒนาวิธีการใหม่ในความสัมพันธ์และการปฏิสัมพันธ์กับเด็กหากจำเป็น

กล่าวโดยสรุป การให้ความรู้ของในเชิงกว้างแสดงนัยถึงกระบวนการเรียนรู้ที่บุคคลในครอบครัวเป็นผู้เข้าร่วมเชิงรุกที่มีความเป็นปัจเจก และเติบโตขึ้นจากความต้องการและความสนใจในหน้าที่ของการเป็นพ่อแม่การให้ความรู้ผู้ปกครองจำเป็นที่จะต้องนำเสนอการบริการที่ออกแบบอย่างเหมาะสมกับหน้าที่ ความรับผิดชอบ และความรู้ของผู้ปกครอง เพื่อความเข้าใจเกี่ยวกับเด็กและความต้องการของเด็ก อีกทั้งเพิ่มความสามารถในการที่จะทำหน้าที่อบรมเลี้ยงดูเด็กนั่นเอง

2. ความเชื่อสำคัญเกี่ยวกับการให้ความรู้ผู้ปกครอง การให้ความรู้ผู้ปกครองควรดำเนินการโดยตั้งอยู่บนฐานความเชื่อต่อไปนี้

2.1 ผู้ปกครองสามารถเรียนรู้ได้ การอบรมเลี้ยงดูมิได้เกิดจากสัญชาตญาณ หากแต่เป็นพฤติกรรมที่เกิดจากการเรียนรู้ที่สามารถเปลี่ยนแปลงหรือพัฒนาได้เมื่อพยายาม

2.2 ข้อมูลจากงานศึกษาวิจัยทำให้มีข้อความรู้เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูที่มีประสิทธิภาพซึ่งข้อมูลดังกล่าวอาจมีความแตกต่างกัน

2.3 ความรู้เพียงอย่างเดียวไม่เพียงพอที่จะพัฒนาการอบรมเลี้ยงดูที่มีประสิทธิภาพได้ ทักษะและความรู้สึกของครอบครัว รวมถึงลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองและเด็กมีความซับซ้อน การให้ความรู้ผู้ปกครองจำเป็นต้องหาทางที่จะจัดการทำกับทั้งทัศนคติและข้อความรู้

2.4 ผู้ปกครองต้องการที่จะเรียนรู้ ผู้ปกครองรักและห่วงใยบุตรหลานของตน และจะร่วมกิจกรรมที่คิดว่าจะสามารถพัฒนาเด็ก หรือกิจกรรมที่เชื่อว่าจะช่วยให้ตนทำหน้าที่ในการเป็นผู้ปกครองได้ดีขึ้น ดังนั้นหากผู้ปกครองไม่เข้าร่วมการให้ความรู้ผู้ปกครองที่จัดขึ้นก็เนื่องมาจากผู้ปกครองยังไม่เห็นคุณค่าหรือประโยชน์ที่จะได้นอกจากนี้ การเรียนรู้และการเปลี่ยนแปลงจะเกิดขึ้นได้เมื่อปัจจัยที่ก่อให้เกิดความเครียดในครอบครัวจะได้รับการบรรเทาก่อน

2.5 ผู้ปกครองเรียนรู้ได้ดีที่สุดเมื่อเรื่องที่จะเรียนรู้เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์อย่างแนบแน่นกับตน หรือบุตรหลานของตน ผู้ปกครองทุกคนมีประสบการณ์ที่มีความเฉพาะเกี่ยวกับความสัมพันธ์และองค์ประกอบแวดล้อมต่างๆ ในชีวิต และจำเป็นที่จะต้องนำความรู้ข้อมูลใหม่นี้มาประยุกต์ให้ใช้กับสถานการณ์ของตน อันจะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาภายในตน

2.6 ผู้ปกครองมักเรียนรู้ได้ดีที่สุดจากผู้ปกครองด้วยกัน ผู้ใหญ่มักจะต่อต้านการถูกสั่งให้ทำสิ่งต่างๆ จากคนแปลกหน้า รวมถึงจากผู้เชี่ยวชาญทั้งที่คุณเคยและไม่คุ้นเคย การเรียนรู้จากประสบการณ์ร่วมของบุคคลที่ผู้ปกครองบอกว่าเป็นบุคคลที่มีความเท่าเทียมกันจะเป็นการเรียนรู้ที่มีความหมายและเพิ่มการเห็นคุณค่าในตนเอง

2.7 ผู้ปกครองแต่ละคนมีวิธีการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน หลักการขั้นต้นของการศึกษาได้กล่าวถึงวิธีการเรียนรู้ จังหวะของการเรียนรู้ และรูปแบบของการเรียนรู้ที่แตกต่างตามรายบุคคล โปรแกรมการเรียนรู้ที่มีพลังจะเสนอแนวทางการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่นที่ช่วยให้สามารถเรียนรู้ตามจังหวะนี้ที่ตนรู้สึกสนใจ มุ่งเน้นจุดที่ตนสนใจและมีส่วนร่วมเท่าที่ตนสามารถ

3. ลักษณะของโปรแกรมการให้ความรู้ผู้ปกครองที่มีประสิทธิภาพ ลักษณะสำคัญที่สามารถทำนายความมีประสิทธิภาพของโปรแกรมการให้ความรู้ผู้ปกครองมีดังต่อไปนี้

3.1 เป็นโปรแกรมที่ใช้จุดแข็งแทนที่จะเน้นจุดอ่อนแอของครอบครัวเป็นฐาน มุ่งเสริมแรงปัจจัยในการป้องกันปัญหาต่างๆ

3.2 เป็นโปรแกรมที่เน้นครอบครัวเป็นสำคัญ มุ่งพัฒนาทักษะและกิจกรรมที่สนับสนุนการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพระหว่างสมาชิกในครอบครัว และใช้ประโยชน์จากการสนับสนุนทางสังคมที่เป็นรูปธรรม นอกจากนี้ ยังพัฒนายุทธวิธีในการอบรมที่เหมาะสมกับวัฒนธรรม สอดคล้องกับความเชื่อของครอบครัวและชุมชน

3.3 จัดโปรแกรมให้ในช่วงแรกเริ่มของการเป็นครอบครัว และในจังหวะของการเปลี่ยนผ่านช่วงพัฒนาการแต่ละช่วงของครอบครัว เช่น เมื่อเริ่มมีบุตร เมื่อบุตรจะเข้าโรงเรียน เป็นต้น

3.4 เป็นโปรแกรมที่ให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในเชิงรุก ผู้ปกครองมีโอกาสในการประยุกต์สิ่งที่เรียนกับชีวิตจริง การใช้บทบาทสมมติ และการฝึกทักษะในชีวิตจริงช่วยการเรียนรู้ของผู้ปกครอง

3.5 เป็นโปรแกรมที่มีการติดต่อสื่อสารกับผู้ปกครองอย่างเป็นประจำและต่อเนื่อง เช่น อาทิตย์ละครั้งเป็นเวลา 3-6 เดือน สำหรับครอบครัวทั่วไป และยาวและถี่ขึ้นสำหรับครอบครัวที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยง

3.6 บุคลากรที่จัดการให้ความรู้ เป็นผู้มีความเชี่ยวชาญในวิชาชีพ มีทักษะในวิชาชีพ และในการสื่อสาร ยืดหยุ่น มีอารมณ์ขัน อ่อนน้อม จริงใจ เห็นอกเห็นใจ และไวต่อความต้องการของครอบครัวมีทักษะเกี่ยวกับกระบวนการกลุ่ม

3.7 เลือกใช้ทั้งการให้ความรู้เป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่มให้เหมาะสมกับความต้องการของผู้ปกครองการจัดโปรแกรมเป็นรายกลุ่มช่วยสร้างกลุ่มสนับสนุนทางสังคม ในขณะที่ในรายที่มีความต้องการที่เฉพาะเจาะจงการให้ความรู้เป็นรายบุคคลจะมีประสิทธิภาพมากกว่า

จะเห็นได้ว่า การให้ความรู้ผู้ปกครองเป็นกิจกรรมที่มีความหลากหลาย และต้องการบุคลากรที่มีทัศนคติที่เป็นบวก มีทักษะ และความเชี่ยวชาญในการให้ความรู้ผู้ปกครอง โดยเน้นถึงความต้องการที่แตกต่างกันของครอบครัวแต่ละครอบครัว เพื่อประโยชน์สูงสุด

ผู้ปกครองในฐานะผู้เสริมประสบการณ์แก่เด็กปฐมวัย

ผู้ปกครองนอกจากจะมีหน้าที่ในการอบรมเลี้ยงดูเด็กให้เจริญเติบโตแข็งแรง มีความสุขสมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจแล้ว ยังมีหน้าที่สำคัญในการส่งเสริมและสนับสนุนด้านการศึกษาให้กับเด็ก ทั้งนี้เพราะการศึกษาของเด็กไม่ได้สิ้นสุดเฉพาะในสถานศึกษาเท่านั้นแต่เด็กยังต้องศึกษาค้นคว้า ฝึกฝนทักษะ และทบทวนสิ่งที่ได้เรียนรู้ต่อที่บ้าน บทบาทของผู้ปกครองในด้านการส่งเสริมและการสนับสนุนการศึกษาของเด็กปฐมวัยนี้ได้มีผู้เสนอแนะไว้หลายหลายประการเช่นการจัดเตรียมอุปกรณ์การเรียนให้แก่เด็กการดูแลให้เด็กทำกิจกรรมตามที่ได้รับมอบหมาย การช่วยสอนเด็กขณะเด็กอยู่บ้าน การกระตุ้นเตือนให้เด็กศึกษาค้นคว้า และช่วยครูสอนในสถานศึกษา เป็นต้น แต่บทบาทของผู้ปกครองเหล่านี้ ถ้าพิจารณาตามสถานที่ที่ผู้ปกครองจะช่วยเสริมประสบการณ์ให้เด็กปฐมวัยอาจแบ่งบทบาทผู้ปกครองออกได้เป็น 2 บทบาท คือ การเสริมประสบการณ์ให้เด็กที่บ้าน และการเสริมประสบการณ์ให้เด็กที่สถานศึกษาปฐมวัย

1. การเสริมประสบการณ์ให้เด็กที่บ้าน หมายถึง การที่ผู้ปกครองช่วยส่งเสริมสนับสนุนให้เด็กรู้จักคิดรู้จักแสวงหาความรู้จากสิ่งที่อยู่รอบตัวด้วยการสังเกตและการอ่าน รวมทั้งการให้ความสนใจและสนทนาซักถามเด็กเกี่ยวกับสิ่งที่เด็กได้ทำให้สถานศึกษาปฐมวัย เพื่อเป็นแนวทางในการเสริมความรู้เด็กให้เป็นไปในทางเดียวกันในการเสริมความรู้และประสบการณ์ให้เด็กที่บ้านผู้ปกครองมีบทบาทสำคัญ 3 ประการคือ

1.1 ส่งเสริมให้เด็กมีนิสัยรักการอ่าน ผู้ปกครองเป็นบุคคลสำคัญที่จะช่วยให้เด็กเห็นความสำคัญและรู้คุณค่าของการอ่าน ถ้าเด็กมาจากครอบครัวที่รักการอ่าน เด็กจะมีนิสัยรักการอ่านไปด้วยดังที่พญานูมานราชชน ได้กล่าวไว้ตอนหนึ่งในหนังสือพื้นความหลังว่า “ข้าพเจ้าเชื่อแน่ว่าที่ตนเองสนใจเรื่องอ่านหนังสือก็สืบจากนิสัยของบิดาเป็นปฐมเหตุ เพราะท่านเป็นคนชอบหนังสืออยู่ก่อน เมื่ออ่านอะไรแล้วก็มักพาให้ข้าพเจ้าฟัง พร้อมทั้งความเห็นของท่านทางติชม” นอกจากนี้ บัวย อังภากรณ์เล่าถึงสาเหตุที่ตนรักการอ่านหนังสือว่า “เมื่อครั้งเป็นเด็กเพิ่งอ่านหนังสือออก ถูกยายใช้ให้อ่านหนังสือให้ฟังเสมอ ครั้นอ่านรักมากๆ เข้าก็รู้สึกสนใจที่เอง ถึงแม้ว่าบางครั้งยายไม่ได้ใช้ให้อ่านก็ตาม และสาเหตุอีกประการหนึ่งคือ แม่บอกจะชมให้คนอื่นฟังเสมอว่า มีลูกที่ดีที่เป็นคนชอบอ่านหนังสือ คำชมของแม่ทำให้เกิดความปลื้มใจ จึงรักการอ่านหนังสือมาตั้งแต่เด็ก”

ในการส่งเสริมให้เด็กมีนิสัยรักการอ่าน ผู้ปกครองอาจทำได้หลายวิธีดังต่อไปนี้

ก) เป็นตัวแบบที่ดีให้แก่เด็ก ผู้ปกครองจะต้องมีทัศนคติที่ดีต่อการอ่าน ชอบการอ่านใช้หนังสือเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ พูดถึงหนังสือในทางที่ดี เก็บสะสมหนังสือและจัดเก็บให้เรียบร้อย

ข) เล่าเรื่องเกี่ยวกับหนังสือหรืออ่านหนังสือให้เด็กฟัง โดยเฉพาะถ้าเป็นนิทานเด็กก็จะชอบมาก เมื่อเราเล่าเรื่องหรืออ่านเสร็จแล้ว วางหนังสือบนชั้นหนังสือที่เด็กสามารถหยิบมาอ่านด้วยตนเองได้

ค) จัดหาและรวบรวมหนังสือที่เหมาะสมกับวัย นิสัย และความสนใจของรูปร่างไว้ที่บ้านและอาจให้เป็นของขวัญเนื่องในโอกาสพิเศษต่างๆ

ง) มีส่วนร่วมในการอ่านของเด็กทุกครั้งเท่าที่จะทำได้ เช่น พูดคุยเกี่ยวกับเรื่องที่เด็กอ่าน แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับหนังสือหรือเนื้อเรื่องที่เด็กอ่าน

1.2 เสริมความรู้เด็กให้สอดคล้องกับสิ่งที่เด็กได้เรียนรู้จากสถานศึกษา เด็กจะเกิดการเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็ว และสามารถจดจำได้นานถ้าผู้ปกครองจะช่วยเสริมประสบการณ์หรือความรู้เด็กให้สอดคล้องกับสิ่งที่เด็กได้เรียนรู้จากสถานศึกษาปฐมวัย ซึ่งสามารถกระทำได้ดังนี้

ก) พูดคุยสนทนากับเด็กเกี่ยวกับสิ่งที่เด็กได้เรียนรู้จากสถานศึกษาปฐมวัย พร้อมทั้งอธิบายเสริมหรือยกตัวอย่างเพิ่มเติมเพื่อให้เด็กเข้าใจได้ดียิ่งขึ้น

ข) กระตุ้นหรือเตือนให้เด็กทำกิจกรรมตามที่ครูได้มอบหมายให้ รวมทั้งคอยแนะนำและช่วยเหลือเมื่อเด็กต้องการ

ค) จัดกิจกรรมหรือประสบการณ์ที่จะช่วยเสริมความรู้ความคิดที่เด็กได้จากสถานศึกษาปฐมวัยเมื่อมีโอกาส เช่น ถ้าเด็กได้เรียนเกี่ยวกับสัตว์ ผู้ปกครองอาจพาเด็กไปเที่ยวสวนสัตว์ในวันหยุด เพื่อให้เด็กได้มีโอกาสเห็นสัตว์ตัวจริง ขณะเดียวกัน ผู้ปกครองอาจให้ความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับอาหาร และสภาพความเป็นอยู่ของสัตว์

1.3 ส่งเสริมพัฒนาการและเตรียมความพร้อมให้กับเด็ก ผู้ปกครองเป็นบุคคลสำคัญที่จะช่วยส่งเสริมพัฒนาการด้านต่างๆ รวมทั้งการเตรียมความพร้อมให้แก่เด็กอย่างเหมาะสม โดยวิธีการดังต่อไปนี้

ก) จัดหาอุปกรณ์เครื่องเล่นที่เหมาะสมกับวัย ความต้องการ และความสนใจของเด็กเพื่อให้เด็กได้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

ข) ให้โอกาสเด็กได้ช่วยเหลือตนเองในด้านต่างๆ เช่น การแต่งตัว การรับประทานอาหาร ฯลฯ นอกจากนี้ อาจมอบหมายหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับงานบ้านที่เด็กสามารถทำได้ เช่น รดน้ำต้นไม้ เก็บใบไม้ที่สนามหน้าบ้าน เป็นต้น

ค) ชวนเด็กพูดคุยสนทนาและตอบคำถามเด็กเกี่ยวกับสิ่งต่างๆ ที่อยู่รอบตัว รวมทั้งให้โอกาสเด็กได้แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ

2. การเสริมประสบการณ์ให้เด็กที่สถานศึกษาปฐมวัย หมายถึง การที่ผู้ปกครองเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน ให้แก่เด็กในสถานศึกษาปฐมวัย ซึ่งโดยทั่วไปผู้ปกครองสามารถเสริมประสบการณ์ให้เด็กในสถานศึกษาปฐมวัยได้ 2 วิธี ดังนี้

2.1 การเป็นผู้ช่วยครู ผู้ปกครองที่ไม่ได้ทำงานนอกบ้าน อาจอาสาสมัครเป็นผู้ช่วยครูในสถานศึกษาปฐมวัยตามวันและเวลาที่ตนเองสะดวก ซึ่งการอาสาสมัครเป็นผู้ช่วยครูนี้มี 2 ประเภท คือ ประเภทที่ได้รับค่าตอบแทนและประเภทที่ไม่ได้รับค่าตอบแทน ซึ่งไม่ว่าจะเป็นผู้ช่วยครูประเภทไหนผู้ปกครองที่เข้ามาช่วยครูจะมีบทบาทและหน้าที่รับผิดชอบที่คล้ายคลึงกัน เช่น ช่วยครูดูแลเด็กขณะทำกิจกรรม ช่วยครูวางแผนการสอนช่วยครูจัดเตรียมและจัดหาสื่อการสอน ช่วยสอนเด็กในบางกิจกรรม ช่วยตรวจงานเด็ก เป็นต้น

2.2 การเป็นวิทยากรพิเศษ ผู้ปกครองที่มีความสามารถพิเศษเฉพาะด้าน หรือประกอบอาชีพที่เด็กสนใจ สถานศึกษาปฐมวัยอาจเชิญมาเป็นวิทยากรพิเศษ เพื่อพูดคุยสนทนากับเด็กเกี่ยวกับงานอดิเรกหรือรายละเอียดของอาชีพ รวมทั้งให้โอกาสเด็กได้ซักถามข้อข้องใจหรือสิ่งที่เด็กอยากรู้เพิ่มเติม การเชิญผู้ปกครองมาพูดคุยสนทนากับเด็กที่เกี่ยวกับอาชีพต่างๆ นี้ นอกจากจะ

ช่วยสนองความต้องการใจ ความอยากรู้อยากเห็นของเด็กแล้ว ยังถือเป็นส่วนหนึ่งในการแนะแนวด้านอาชีพให้กับเด็กได้อีกด้วย²⁵

บทบาทของพ่อแม่หรือผู้ปกครองเด็กปฐมวัย

การศึกษาระดับปฐมวัยเป็นการศึกษาที่จัดให้แก่เด็กที่ผู้สอนและพ่อแม่หรือผู้ปกครองต้องสื่อสารกันตลอดเวลา เพื่อความเข้าใจตรงกันและพร้อมร่วมมือกันในการจัดการศึกษาให้กับเด็ก ดังนั้น พ่อแม่หรือผู้ปกครองควรมีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

3.1 การมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนพัฒนาสถานศึกษาและให้ความเห็นชอบกำหนดแผนการเรียนรู้ของเด็กร่วมกับผู้สอนและเด็ก

3.2 การส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมของสถานศึกษา และกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาเด็กตามศักยภาพ

3.3 การเป็นเครือข่ายการเรียนรู้ จัดบรรยากาศภายในบ้านให้เอื้อต่อการเรียนรู้

3.4 การสนับสนุนทรัพยากรเพื่อการศึกษาตามความเหมาะสมและจำเป็น

3.5 การอบรมเลี้ยงดู เอาใจใส่ให้ความรัก ความอบอุ่น ส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการด้านต่างๆ ของเด็ก

3.6 การป้องกันและแก้ไขปัญหาพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ตลอดจนส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยประสานความร่วมมือกับผู้สอน ผู้เกี่ยวข้อง

3.7 การเป็นแบบอย่างที่ดีทั้งในด้านการปฏิบัติตนให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ และมีคุณธรรมนำไปสู่การพัฒนาให้เป็นสถาบันแห่งการเรียนรู้

3.8 การมีส่วนร่วมในการประเมินผลการเรียนรู้ของเด็กและในการประเมินการจัดการศึกษาของสถานศึกษา²⁶

²⁵ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช บัณฑิตศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์, **หลักการและแนวคิดทางการปฐมวัยศึกษา** หน่วยที่ 12-15, พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2556), 12-15 – 12-29.

²⁶ กระทรวงศึกษาธิการ, “คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560” (เอกสารประกอบการประชุมสร้างความเข้าใจหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย, 9 มีนาคม 2561), 143-144.

บทบาทผู้ปกครองเด็กปฐมวัยที่เกี่ยวข้อง

การจัดการศึกษาให้กับเด็ก เพื่อให้เด็กมีพัฒนาการตามวัยตั้งแต่แรกเกิดถึง 6 ปีบริบูรณ์ อย่างเป็นองค์รวม บนพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดูและการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติ และพัฒนาการตามวัยของเด็กแต่ละคนให้เต็มตามศักยภาพ ภายใต้บริบทสังคมและวัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ ด้วยความรัก ความเอื้ออาทร และความเข้าใจของทุกคน เพื่อสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้เด็กพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เกิดคุณค่าต่อตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ ดังนั้น พ่อแม่หรือผู้ปกครองควรมีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

1. ผู้ปกครองเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการกำหนดเป้าหมาย / วิสัยทัศน์ของสถานศึกษาว่าอยากให้บุตรหลานของตนเข้ารับการศึกษาแล้วจะมีคุณลักษณะอย่างไร และคอยประสานงาน ส่งเสริม และสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาในส่วนของตัวผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับผู้เรียนในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา การดำเนินกิจกรรมตามแผน การประเมินตนเองของสถานศึกษา การให้ข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนและคุณภาพของผู้เรียนในสถานศึกษา รวมทั้งรับทราบรายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา นอกจากนี้ ยังมีหน้าที่เป็นผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาในส่วนที่เกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้เรียนให้แก่คณะผู้ประเมินภายนอกอีกด้วย²⁷

1.1 ให้ข้อมูลและร่วมวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับชุมชน สภาพปัญหาความต้องการของผู้ปกครองและผู้เรียน การช่วยเหลือสนับสนุนโรงเรียน การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและการศึกษาต่อ

1.2 ร่วมประชุมหารือ สัมมนาเพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายและความสำเร็จของสถานศึกษากับบุคลากรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย

1.3 ให้การสนับสนุนการใช้งบประมาณและทรัพยากร เพื่อใช้ตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปี

1.4 ร่วมนำเสนอและสะท้อนผลจากการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา สู่กระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาในปีต่อไป²⁸

2. ผู้ปกครองอาจเข้าเป็นสมาชิกในคณะกรรมการชุดใดชุดหนึ่งที่มีหน้าที่ในการให้คำปรึกษากับสถานศึกษาปฐมวัยในเรื่องต่างๆ ซึ่งคณะกรรมการดังกล่าวอาจมีชื่อเรียกแตกต่างกัน เช่น สมาคม

²⁷ บทบาทหน้าที่ของผู้ที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา, เข้าถึงเมื่อ 6 มิถุนายน 2561, เข้าถึงได้จาก <http://www.nb2.go.th/nbpl02/web/datacenter/picbook/g05/2/4.doc>.

²⁸ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, **แผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพ พ.ศ. 2553**, vol. เล่ม 3 (กรุงเทพฯ โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, 2554), 14.

ผู้ปกครองและคณะกรรมการการศึกษา คณะกรรมการผู้อำนวยการโรงเรียน ฯลฯ อย่างไรก็ตาม ไม่ว่าจะคณะกรรมการดังกล่าวจะมีชื่อเรียกว่าอย่างไร แต่องค์ประกอบของคณะกรรมการส่วนมากจะประกอบด้วยบุคลากรของสถานศึกษาปฐมวัยสมาชิกในชุมชนหรือตัวแทนของชุมชน และผู้ปกครอง ซึ่งมีหน้าที่ในการเสนอแนะแนวทางเกี่ยวกับการวางแผนงานนโยบาย และประชุมปรึกษาหารือ เพื่อช่วยกันพัฒนาคุณภาพของการจัดการศึกษาให้ดียิ่งขึ้น

ขณะที่ปรึกษาของสถานศึกษาปฐมวัยโดยทั่วไปมีบทบาทหน้าที่ในการให้คำปรึกษาหรือข้อเสนอแนะกับผู้บริหารสถานศึกษาปฐมวัย เพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจใน 4 เรื่องหลักๆ ดังนี้

2.1 แนวทางการจัดการประสบการณ์ คณะที่ปรึกษาของสถานศึกษาปฐมวัยมีหน้าที่ในการพิจารณาและทบทวนเกี่ยวกับแผนการจัดกิจกรรมและประสบการณ์ รวมทั้งการใช้อุปกรณ์ของเล่นในแต่ละปีการศึกษาของสถานศึกษาปฐมวัย เพื่อสรุปข้อดี ข้อเสีย รวมทั้งการให้ข้อเสนอแนะหรือความคิดเห็นในการพัฒนาและปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้นและนำข้อมูลเหล่านี้เสนอต่อผู้บริหารสถานศึกษาปฐมวัย เพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจ

2.2 การจัดสรรงบประมาณ คณะที่ปรึกษาของสถานศึกษาปฐมวัย มีบทบาทและหน้าที่ในการช่วยผู้บริหารสถานศึกษาปฐมวัยจัดสรรงบประมาณในหน่วยต่างๆ ว่าควรต้องมีการตัด ลด หรือเพิ่มเติมงบประมาณในหมวดใดหมวดหนึ่งเพื่อให้สอดคล้องกับแผนปฏิบัติงานของสถานศึกษาปฐมวัยในแต่ละปี

2.3 การจัดหาบุคลากร คณะที่ปรึกษาของสถานศึกษาปฐมวัยสามารถมีส่วนร่วมในการสัมภาษณ์เพื่อคัดเลือกบุคคลที่สมัครเป็นผู้ช่วยครู รวมทั้งสามารถสนับสนุนหรือให้คำปรึกษาแนะนำกับผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อพิจารณาบุคคลที่คณะที่ปรึกษาเห็นว่ามีความสามารถและมีความเหมาะสมกับตำแหน่งนั้นๆ เป็นพิเศษ

2.4 การจัดกิจกรรมสำหรับผู้ปกครอง คณะที่ปรึกษาของสถานศึกษาปฐมวัยมีหน้าที่ในการให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะกับผู้บริหาร สถานศึกษาปฐมวัย หรือผู้ประสานงานการจัดกิจกรรมสำหรับผู้ปกครองเกี่ยวกับการดำเนินการเพื่อให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการปฐมวัยศึกษา เช่น ประเภทและลักษณะของกิจกรรมที่จะจัดให้กับผู้ปกครอง วิธีการจัดกิจกรรม วิธีการติดต่อสื่อสารกับผู้ปกครอง เป็นต้น²⁹

3. ผู้ปกครองเป็นเครือข่ายการเรียนรู้ที่สำคัญ การเรียนรู้ หมายถึง การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอันเนื่องมาจากประสบการณ์ที่คนเรามีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมหรือการฝึกหัด ซึ่งรวมถึง

²⁹ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช บัณฑิตศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์, **หลักการและแนวคิดทางการปฐมวัยศึกษา หน่วยที่ 12-15**, พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2556), 12-29.

การเปลี่ยนแปลงปริมาณความรู้ด้วยและ สภาพแวดล้อมที่ใกล้ตัวเด็กมากที่สุดก็คือ บ้าน การเรียนรู้ที่บ้าน ตามโครงสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียน 6 แบบของเอปสไตน์นั้น เอปสไตน์ ก็ได้ให้ความหมายไว้ว่า หมายถึง การจัดสภาพแวดล้อมที่บ้านให้เหมาะสมหรือส่งเสริมสนับสนุนการเรียนรู้ของเด็กกิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนในการเรียนรู้ที่บ้าน ซึ่งประกอบด้วยดังนี้ คือ

3.1 จัดสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยให้เอื้ออำนวยต่อกระบวนการเรียนรู้และการคิดสร้างสรรค์ได้ด้วยตนเอง

3.2 ถ่ายทอดขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมตามศักยภาพ

3.3 ปรับสภาพแวดล้อมที่บ้าน รวมทั้งจัดหาอุปกรณ์การเรียนเพื่อให้ลูกได้เรียนรู้ด้วยตนเองมากที่สุด

3.4 จัดเตรียมห้องหรือส่วนหนึ่งของห้องไว้เป็นสัดส่วนรวมทั้งจัดหาเครื่องเล่น และสิ่งพิมพ์ต่างๆ ไว้ให้เด็ก³⁰

4. ผู้ปกครองสามารถให้การช่วยเหลือและสนับสนุนสถานศึกษาในการดำเนินงานต่างๆ ได้หลายรูปแบบทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสนใจ ความสามารถ เวลาว่าง และกำลังทรัพย์ที่มีอยู่ รวมทั้งความจำเป็นและความต้องการของสถานศึกษาปฐมวัยในขณะนั้นว่าต้องการการช่วยเหลือสนับสนุนในรูปแบบใด การให้การสนับสนุนและการช่วยเหลือในงานสถานศึกษาของผู้ปกครองมีความสำคัญอย่างมาก เพราะนอกจากจะช่วยให้การดำเนินการดำเนินงานต่างๆ ของสถานศึกษาปฐมวัยเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพแล้วยังสามารถช่วยให้ผู้ปกครองและบุคลากรของสถานศึกษาปฐมวัยมีความสนิทสนมคุ้นเคยกันทั้งยังช่วยจุดความสนใจให้ผู้ปกครองได้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมอื่นๆ ของสถานศึกษาปฐมวัยต่อไป

4.1 การสนับสนุนทรัพยากรทางบุคคล หมายถึง ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน พ่อแม่หรือผู้ปกครองของเด็กที่มีความสามารถศึกษานิเทศก์กับวิชาการครูอาจารย์โรงเรียนอื่น ผู้นำ ท้องถิ่น ผู้ประสบผลสำเร็จในการประกอบอาชีพ ฯลฯ มาช่วยในเรื่องของการจัดการศึกษาในสถานศึกษา

4.2 การสนับสนุนทรัพยากรทางธรรมชาติ หมายถึง การสนับสนุนสิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติที่มีประโยชน์ต่อการจัดการศึกษา เช่น ดิน หิน แร่ แม่น้ำ ลำคลอง พืช สัตว์

4.3 การสนับสนุนทรัพยากรวัสดุ สิ่งของและกำลังทรัพย์ หมายถึง การที่ผู้ปกครองบริจาคสิ่งของ เครื่องใช้ และทรัพย์สินให้กับสถานศึกษา เพื่อนำไปใช้สนับสนุนการจัดกิจกรรมและ

³⁰ ชนม์ธิดา ยาแก้ว และคณะผู้วิจัย, "การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เขตพื้นที่ภาคตะวันออก," รายงานการวิจัยคณะครุศาสตร์หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย วิทยาเขตสุพรรณบุรี มหาวิทยาลัยสวนดุสิต (2560): 17-20.

ประสบการณ์ให้แก่เด็ก เช่น การให้วัสดุเหลือใช้เพื่อให้ครูนำไปเป็นอุปกรณ์การสอน การให้ของเล่น และเครื่องเล่นสนาม เสื้อผ้า โตะเก้าอี้ เป็นต้น รวมทั้งการให้ทุนการศึกษาหรือทุนสำหรับอาหารกลางวันให้แก่เด็กยากจน

4.4 การสนับสนุนทรัพยากรทางสังคม หมายถึง ประเพณีวัฒนธรรม ความเป็นอยู่ของคน ใน ชุมชนกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชน

5. ผู้ปกครองมีบทบาทการเลี้ยงดูทั้งทางพันธุกรรมและสิ่งแวดล้อมในสังคม หรือสถานที่การใช้ชีวิตของผู้ปกครองในการอบรมบุตรนั้นไม่ควรที่จะละเลยได้ เพราะสิ่งต่างๆ เหล่านี้ล้วนมีผลสะท้อนทั้งสิ้นในการอบรมบุตรของผู้ปกครอง การมีอยู่ของบิดาในฐานะผู้บริหารครอบครัวมีบทบาทอย่างยิ่งใหญ่ต่อโครงสร้างบุคลิกภาพของเด็กที่เติบโตขึ้นมา การอบรมบุตรคือหนึ่งหน้าที่ซึ่งสำคัญยิ่งในการใช้ชีวิตสำหรับบิดามารดา การอบรมบุตร หมายถึง การทำให้สัญญาติญาณต่างๆ ภายในของมนุษย์น้อยๆ เหล่านี้ มีความเจริญเติบโตขึ้นและเป็นการนำทางสัญญาติญาณต่างๆ เหล่านี้ไปสู่ความสมบูรณ์แบบที่สูงสุดของการเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์

การอบรมคือ ทั้งหมดแห่งความพยายามต่างๆ อย่างสม่ำเสมอด้วยความมุ่งมั่นที่จะบรรลุสู่เป้าหมายที่สูงสุดเป็นการมุ่งสู่ความเจริญเติบโตในทุกๆ ด้านของการดำรงอยู่ของมนุษย์เพื่อกลายเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์แบบ หรือจะกล่าวอีกความหมายหนึ่ง การอบรมคือการถ่ายโอนมรดกต่างๆ ทางวัฒนธรรมที่พึงปรารถนาและคุณค่าที่สูงส่งจากรุ่นสู่รุ่นนั่นเอง หรืออาจจะกล่าวโดยรวม การอบรมคือ ทั้งหมดของความพยายามหาโอกาส การดำเนินการจะถูกนำมาใช้เพื่อการเจริญเติบโตของสัญญาติญาณของมนุษย์ในทุกๆ ด้านเพื่อบรรลุสู่ความสมบูรณ์แบบของการเป็นมนุษย์นับแต่แรกเริ่ม การปฏิสนธิในครรภ์ของมารดาจนกระทั่งลมหายใจสุดท้าย³¹

5.1 เลี้ยงดูลูกให้เจริญเติบโตในสังคม การตอบสนองทางร่างกาย คือการให้อาหารตามหลักโภชนาการ การนอนหลับพักผ่อน การจัดหาเสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่ม การออกกำลังกาย การฝึกหัด การขับถ่าย และการป้องกันโรคและอุบัติเหตุ และการตอบสนองความต้องการทางจิตวิทยา คือ ความรัก ความอบอุ่น การยอมรับว่าเด็กคือส่วนสำคัญของครอบครัว การเป็นอิสระ เป็นตัวของตัวเอง

5.2 การอบรมและการให้การศึกษาเบื้องต้น การอบรมให้เด็กรู้จักระเบียบสังคม ประเพณีและวัฒนธรรม เพื่อเด็กสามารถปรับตัวในสังคมได้ดี การอบรมมารยาทของสังคม การฝึกมารยาทในการปฏิบัติตนให้เหมาะสมกับเวลาสถานที่ และมารยาทในการรับประทานอาหาร

³¹ มูฮัมหมัดนาซีรีน โตะละลู, "การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในจังหวัดปัตตานี" (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษาอิสลามมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2558), 40.

5.3 การส่งเสริมความสนใจของลูก จัดหาสื่อ วัสดุอุปกรณ์ที่ลูกมีความสนใจ เช่น อุปกรณ์ระบายสี วาดรูป หนังสือนิทาน

5.4 ส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา ส่งเสริมการคิดและแก้ปัญหาต่างๆ ทำให้ลูกมีความมั่นใจในตนเอง ส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ให้ลูกมีโอกาสทำในสิ่งที่สนใจ มีความรับผิดชอบในการทำงานต่างๆ ทำให้ลูกรู้จักสังเกต และความสนใจสิ่งต่างๆ ที่อยู่รอบตัว และส่งเสริมทักษะทางด้านภาษาเพื่อให้ความพร้อมที่จะเรียนรู้ทางภาษาต่อไป³²

6. ผู้ปกครองและครูต้องทำหน้าที่ร่วมกันเพื่อจัดการศึกษาที่เหมาะสมให้กับเด็ก บ้านและโรงเรียนมีบทบาทหน้าที่สำคัญในการให้การศึกษาแก่เด็ก โดยเฉพาะในด้านการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ รวมทั้งคุณธรรมจริยธรรม ถ้าขาดความร่วมมือและการช่วยเหลือจากทางบ้านในการพัฒนาเด็ก โรงเรียนจะไม่สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นผู้ปกครองจึงมีหน้าที่ในการจัดกิจกรรมหรือมีแนวปฏิบัติ เพื่อป้องกันและแก้ปัญหาพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของเด็กปฐมวัย ดังนี้

6.1 ผู้ปกครองควรเป็นแบบอย่างที่ดี ทั้งในด้านการปฏิบัติตนให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ และเป็นแบบอย่างในด้านการปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมทางด้านคุณธรรมจริยธรรมให้กับเด็ก เช่น การพูดจาด้วยถ้อยคำที่สุภาพ พูดให้กำลังใจและรู้จักการควบคุมอารมณ์ในสถานการณ์คับขันเพื่อเป็นตัวอย่างแก่เด็ก

6.2 ผู้ปกครองควรซักถามถึงสาเหตุของพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมที่เด็กกระทำ และอธิบายเหตุผลให้เด็กฟังด้วยการคำนึง ถึงความเหมาะสมกับวัยที่เด็กสามารถรับรู้และเข้าใจได้

6.3 ผู้ปกครองควรสร้างข้อตกลงกับเด็กที่บ้าน เพื่อให้เด็กปฏิบัติตนอย่างมีวินัย เช่น ลูกต้องเก็บที่นอนให้เรียบร้อยตอนตื่นนอนทุกวัน และควรรีไร้วลหรือแรงเสริมเมื่อเด็กทำได้

6.4 ผู้ปกครองควรให้เด็กเลือกและตัดสินใจทำสิ่งต่างๆ ด้วยตนเอง และเมื่อเด็กรับปากว่าจะทำแล้วต้องให้เขารับผิดชอบต่อสิ่งที่ทำสำเร็จ วิธีนี้จะช่วยส่งเสริมให้เด็กมีความภาคภูมิใจ และรู้สึกว่าเขาเป็นส่วนหนึ่งของครอบครัวและสังคม³³

7. ผู้ปกครอง พ่อแม่จำเป็นต้องสอนเด็กเรื่องการมีพฤติกรรมที่ดีหลายอย่างที่ ซึ่งวิธีการสอนที่ดีที่สุดคือ การทำให้ตนให้เป็นแบบอย่างในทุกวันนี้เอง เพราะเด็กๆ จะเรียนรู้ลักษณะนิสัยที่ดีจากการซึมซับสิ่งที่พวกเขาได้เห็นอยู่เป็นประจำ เด็กๆ จะเรียนรู้ได้ดีจากการสังเกตและทำตามผู้ใหญ่ หาก

³² การเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย, เข้าถึงเมื่อ 12 มิถุนายน 2561, เข้าถึงได้จาก

https://docs.google.com/document/d/1f793nYq_MFz_y3hHDXfYHbu_S26-Kw3nkyP3yPMn3w/edit.

³³ นิติธร ปิลวาสน์, "พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมในเด็กปฐมวัย (Improper Behavior in Young Children)," เข้าถึงเมื่อ 10 มิถุนายน 2561, เข้าถึงได้จาก <http://taamkru.com/th>.

เราต้องการให้เด็กมีพฤติกรรมที่ดีเราต้องแสดงพฤติกรรมที่ดีเหล่านั้นให้เด็กเห็น ตัวอย่างที่ดีที่พ่อแม่ผู้ปกครองควรสอนเด็กมีดังนี้

7.1 การเป็นแบบอย่างความซื่อสัตย์ สอนให้มีความซื่อสัตย์แม้ว่าจะจะเป็นของเล็กน้อย ได้แก่ การตรงต่อเวลา ซื่อสัตย์ต่อหน้าที่ มีความรับผิดชอบต่อตัวเองและผู้อื่น พ่อแม่ผู้ปกครองปฏิบัติให้ดูเป็นตัวอย่างเมื่อเด็กเห็นก็จะปฏิบัติตามและติดเป็นนิสัยไปจนโต

7.2 การเป็นแบบอย่างความรับผิดชอบ พ่อแม่ผู้ปกครองอยากให้เด็กมีความรับผิดชอบต่องานบ้าน รับผิดชอบตัวเอง และรับผิดชอบต่อสิ่งที่ตัวเองตัดสินใจ นิสัยแห่งความรับผิดชอบสามารถทำได้โดยการปลูกฝังทำให้เด็กดูเป็นตัวอย่าง เช่น ให้เด็กรับผิดชอบทำงานบ้าน เช่น ล้างจาน ชักผ้า ทำความสะอาดห้อง ทำการบ้าน เก็บของเล่นเมื่อเล่นเสร็จ สิ่งนี้พ่อแม่ผู้ปกครองอาจจะต้องใช้การบอกกล่าวและย้ำเตือนเป็นประจำเพื่อให้ติดเป็นนิสัย

7.3 การเป็นแบบอย่างการมีมารยาทที่ดี ลักษณะนิสัยที่ดีที่ควรสอนเด็กอย่างแรกคือการมีมารยาทที่ดี สิ่งที่ได้ก็คือ การสอนให้เด็กรู้จักมารยาทการเข้าสังคม รู้จักกล่าวคำขอบคุณ ขอโทษ สวัสดี การแสดงความเคารพ พุดจาสุภาพอ่อนหวาน การมีมารยาทที่ดีถือเป็นนิสัยหนึ่งที่เด็กไทยควรพึงมี และนั่นจะช่วยเด็กในการปรับตัวเข้ากับสังคมในอนาคตอีกด้วย

7.4 การเป็นแบบอย่างความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น เป็นสิ่งสำคัญที่จะสอนให้เด็กเติบโตขึ้น และมีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นที่อยู่รอบข้าง สอนให้เด็กรับรู้ความรู้สึกของผู้อื่น เอาใจเขามาใส่ใจเรา ช่วยเหลือคนด้อยโอกาส พาไปเลี้ยงเด็กกำพร้า อาสาสมัครทำงานช่วยเหลือสังคม มีจิตสาธารณะ เป็นต้น³⁴

8. ผู้ปกครอง พ่อแม่มีบทบาทในการมีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ มาตรา 40 ซึ่งระบุให้มีผู้แทนผู้ปกครองเป็นกรรมการด้วย เพื่อแสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะกับโรงเรียนในการปรับปรุงแก้ไขการดำเนินการบางเรื่องโดยคำนึงถึงประโยชน์ของผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งมีหน้าที่ดังนี้

8.1 มีส่วนร่วมในการส่งเสริมการบริหารจัดการของสถานศึกษาและจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษาเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการของสถานศึกษาในบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษา สมาคม / ชมรมผู้ปกครอง

8.2 ให้ความเห็นชอบและประกาศใช้หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยและแนวปฏิบัติในการประเมินพัฒนาการตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย

8.3 รับทราบผลการประเมินพัฒนาการของเด็กเพื่อการประกันคุณภาพภายใน

³⁴ สุภาพร เทพยสุวรรณ, "ตัวอย่างที่ดีที่พ่อแม่ต้องสอนลูก," เข้าถึงเมื่อ 12 มิถุนายน 2561, เข้าถึงได้จาก <https://mgronline.com/qol/detail/9570000035808>.

8.4 มีส่วนร่วมในการตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษาปฐมวัยของสถานศึกษา โดยทำหน้าที่ให้ข้อเสนอแนะในการพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา³⁵

การจัดการศึกษาปฐมวัย

ความหมายของการศึกษาปฐมวัย

การศึกษาปฐมวัย เป็นการปูพื้นฐานการศึกษาและส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา สำหรับเด็กวัย 3 – 6 ขวบ ให้มีความพร้อมที่จะเข้าศึกษาระดับชั้นประถมศึกษา การศึกษาในช่วงปฐมวัยเป็นการศึกษาที่มุ่งเน้นการอบรมดูแล และพัฒนาความพร้อมของเด็กเพื่อการเรียนรู้ในขั้นต่อไป เด็กปฐมวัยเป็นวัยที่กำลังพัฒนาอย่างรวดเร็ว สมควรที่จะได้รับการส่งเสริมให้เจริญงอกงามในด้านการคิดมากกว่าฝึกในด้านการจำ ไม่ควรเน้นในเรื่องของการอ่านออกเขียนได้ ในขณะที่เด็กยังไม่พร้อม การสอนในระดับปฐมวัยควรมุ่งเน้นการฝึกความพร้อม ส่งเสริมพัฒนาการเสริมสร้างและปลูกฝังเจตคติที่จำเป็นมากกว่ามุ่งเน้นด้านวิชาการ

วัยเด็กในระดับปฐมวัยนับเป็นที่มีความหมายต่ออนาคตของประเทศเป็นอย่างมาก บุคคลในประเทศจะเป็นทรัพยากรที่มีคุณภาพหรือไม่ ขึ้นอยู่กับพื้นฐานการอบรมสั่งสอน การให้การศึกษา ตลอดจนการแนะนำชี้แนวทางที่ถูกต้องและเหมาะสมตั้งแต่เด็ก เด็กปฐมวัยเป็นวัยพื้นฐานของการเป็นผู้ใหญ่ หากเด็กปฐมวัยได้รับการพัฒนาด้วยการจัดสภาพแวดล้อม การอบรมเลี้ยงดูที่เหมาะสม มีโอกาสได้ใช้ความสามารถที่มีอย่างเต็มที่ตามสมควรแก่วัย ก็ย่อมจะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ การศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะประสบการณ์ที่เด็กจะได้รับในช่วงอายุนี้นี้ เป็นการสร้างพื้นฐานความพร้อม ทั้งร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ซึ่งเป็นพื้นฐานของพัฒนาการที่ดีสำหรับช่วงอายุต่อไป

หลักการจัดการศึกษาปฐมวัย

การศึกษาตามหลักการจัดการศึกษาในระดับปฐมวัย ในหลักสูตรการจัดการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ตามหลักการจัดการศึกษาปฐมวัย เด็กทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการอบรมเลี้ยงดูและการส่งเสริมพัฒนาการตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ตลอดจนการได้รับประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสม ด้วยปฏิสัมพันธ์ที่ระหว่งพ่อแม่ เด็กกับผู้สอน เด็กกับผู้เลี้ยงดู หรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดู การพัฒนา และการให้การศึกษาแก่เด็กปฐมวัยเพื่อให้เด็กได้มีโอกาสในการพัฒนาตนเองตามลำดับขั้นของพัฒนาการทุกด้าน อย่างเป็นองค์รวมมีคุณภาพ และเต็มตามศักยภาพ

³⁵ กระทรวงศึกษาธิการ, “คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560” (เอกสารประกอบการประชุมสร้างความเข้าใจหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย, 9 มีนาคม 2561), 144.

ซึ่งกำหนดไว้ดังนี้ คือ

1. การส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาการที่ครอบคลุมเด็กปฐมวัยทุกคน
2. การยึดหลักการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และวิถีชีวิตของเด็กตามบริบทของชุมชน สังคม และวัฒนธรรมไทย
3. การยึดพัฒนาการและพัฒนาเด็กโดยองค์รวม ผ่านการเล่นอย่างมีความหมายและมีกิจกรรมที่หลากหลาย ได้ลงมือกระทำในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อ การเรียนรู้ เหมาะสมกับวัย และมีการพักผ่อนเพียงพอ
4. การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้เด็กมีทักษะชีวิต และสามารถปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นคนดี มีวินัย และมีความสุข
5. การสร้างความรู้ ความเข้าใจ และประสานความร่วมมือในการพัฒนาเด็กระหว่างสถานศึกษา พ่อแม่ ครอบครัวยุ ชุมชน และทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย³⁶

การจัดการศึกษาปฐมวัยตามหลักการจัดการศึกษา

1. การเสริมสร้างกระบวนการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นต่อเนื่องในตัวมนุษย์เริ่มตั้งแต่ปฏิสนธิไปจนตลอดชีวิต ซึ่งครอบคลุมการเปลี่ยนแปลงในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ พัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญาของเด็กแต่ละคนจะมีลำดับขั้นตอนลักษณะเดียวกัน แต่อัตราและระยะเวลาในการผ่านขั้นตอนต่างๆ อาจแตกต่างกันได้ ขั้นตอนแรกๆ จะเป็นพื้นฐานสำหรับพัฒนาการขั้นต่อไป มีหลักการจัดประสบการณ์ ดังนี้

1.1 จัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับจิตวิทยาพัฒนาการ คือ เหมาะกับอายุ วุฒิภาวะและระดับพัฒนาการ เพื่อให้เด็กทุกคนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ

1.2 จัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับลักษณะการเรียนรู้ของเด็กวัยนี้คือ เด็กได้ลงมือกระทำ เรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 ได้เคลื่อนไหว สำรวจ เล่น สังเกต สืบค้น ทดลอง และคิดแก้ปัญหาด้วยตนเอง

1.3 จัดประสบการณ์ในรูปแบบบูรณาการ คือ บูรณาการทั้งทักษะ และสาระการเรียนรู้

1.4 จัดประสบการณ์ให้เด็กได้ริเริ่ม คิด วางแผนตัดสินใจ ลงมือกระทำและนำเสนอความคิด โดยผู้สอนเป็นผู้สนับสนุน อำนวยความสะดวก และเรียนรู้ร่วมกับเด็ก³⁷

³⁶ กระทรวงศึกษาธิการ, หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560, พิมพ์ครั้งที่ 1 (กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2560), 4.

³⁷ กระทรวงศึกษาธิการ, หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560, พิมพ์ครั้งที่ 1 (กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2560), 41.

2. การเข้าใจและยอมรับวัฒนธรรมและสังคมที่แวดล้อมตัวเด็ก บริบททางสังคมและวัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่หรือแวดล้อมตัวเด็กทำให้เด็กแต่ละคนแตกต่างกันไป เพราะเด็กได้รับอิทธิพลจากการปฏิบัติตามประเพณีมรดก และความรู้ของบรรพบุรุษ ค่านิยมและความเชื่อของบุคคลในครอบครัว และชุมชน ซึ่งความเข้าใจและการยอมรับสังคมและวัฒนธรรมที่แวดล้อมตัวเด็กมีอิทธิพลจะมีผลต่อการเรียนรู้ การพัฒนาศักยภาพและพัฒนาการของเด็กแต่ละคน การที่จะช่วยให้เด็กได้รับการพัฒนา เกิดการเรียนรู้และอยู่ในกลุ่มคนที่มาจากพื้นฐานเหมือนหรือต่างจากตนได้อย่างราบรื่นมีความสุข เป็นการเตรียมเด็กไปสู่สังคมในอนาคตกับการอยู่ร่วมกับผู้อื่น การทำงานร่วมกับผู้อื่นที่มีความหลากหลายทางความคิด ความเชื่อและวัฒนธรรม ตามลำดับ มีหลักการจัดประสบการณ์ ดังนี้

2.1 จัดประสบการณ์ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับเด็กอื่น กับผู้ใหญ่ ภายใต้สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ในบรรยากาศที่อบอุ่นมีความสุข และเรียนรู้การทำกิจกรรมแบบร่วมมือในลักษณะต่างๆ กัน

2.2 จัดประสบการณ์ให้เด็กได้มีปฏิสัมพันธ์กับสื่อและแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายและอยู่ในวิถีชีวิตของเด็ก

2.3 จัดประสบการณ์ที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ สนองความต้องการ ความสนใจ ความแตกต่างระหว่างบุคคลและบริบทของสังคมที่เด็กอาศัยอยู่

2.4 จัดประสบการณ์ที่ให้เด็กรับรู้คุณค่าของสิ่งแวดล้อมและผลกระทบที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อม³⁸

3. การเรียนรู้ของมนุษย์เรามีผลสืบเนื่องมาจากประสบการณ์ต่างๆ ที่ได้รับการเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมเกิดขึ้นจากกระบวนการที่ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลและสิ่งแวดล้อมรอบตัว โดยผู้เรียนจะต้องเป็นผู้กระทำให้เกิดขึ้นด้วยตนเอง และการเรียนรู้จะเป็นไปได้ดี ถ้าผู้เรียนได้ใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้า ได้เคลื่อนไหว มีโอกาสคิดริเริ่มตามความต้องการและความสนใจของตนเอง รวมทั้งอยู่ในบรรยากาศที่เป็นอิสระ อบอุ่นและปลอดภัย ดังนั้น การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ จึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็ก และเนื่องจากการเรียนรู้เป็นพื้นฐานของพัฒนาการในระดับที่สูงขึ้น ทั้งคนเราเรียนรู้มาตั้งแต่เกิดตามธรรมชาติก่อนที่จะมาเข้าสถานศึกษาการจัดการหลักสูตรจึงยึดแนวคิดที่จะให้เด็กได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงด้วยตัวเด็กเอง ในสภาพแวดล้อมที่เป็นอิสระ เอื้อต่อการเรียนรู้ และจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับระดับพัฒนาการของผู้เรียนแต่ละคน “การเล่น” อย่างมีจุดมุ่งหมาย เป็นหัวใจสำคัญของการจัดประสบการณ์ให้กับเด็ก การเล่นอย่างมีจุดมุ่งหมายเป็นเครื่องมือการเรียนรู้ขั้นพื้นฐานที่ถือเป็นองค์ประกอบสำคัญในกระบวนการเรียนรู้ของเด็ก ขณะที่เด็กเล่นจะเกิดการเรียนรู้ไปพร้อมๆ กันด้วย จากการเล่นเด็กจะมีโอกาสเคลื่อนไหวส่วนต่างๆ ของร่างกาย ได้ใช้ประสาทสัมผัส และการรับรู้ ผ่อนคลายอารมณ์ และแสดงออกถึงตนเอง เรียนรู้ความรู้สึกของผู้อื่น เด็กจะรู้สึก

³⁸ กระทรวงศึกษาธิการ, **หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560**, พิมพ์ครั้งที่ 1 (กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2560), 41.

สนุกสนาน เพลิดเพลิน ได้สังเกต มีโอกาสทำการทดลอง คิดสร้างสรรค์ คิดแก้ปัญหาและค้นพบด้วยตนเองการเล่นช่วยให้เด็กเรียนรู้สิ่งแวดล้อม และช่วยให้เด็กมีพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ดังนั้น เด็กควรมีโอกาสเล่น ปฏิสัมพันธ์กับบุคคล สิ่งแวดล้อมรอบตัว และเลือกกิจกรรมการเล่นด้วยตนเอง

3.1 จัดประสบการณ์การเล่นและการเรียนรู้เพื่อพัฒนาเด็กโดยองค์รวมอย่างต่อเนื่อง

3.2 จัดประสบการณ์โดยการใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 การเรียนรู้ด้วยการลงมือกระทำ การทำให้เด็กได้สำรวจและจัดกระทำกับวัตถุโดยตรงทำให้เด็กรู้จักวัตถุ

3.3 จัดสภาพแวดล้อมภายในโดยมีสื่อ ของเล่นที่เหมาะสมและมีพื้นที่เพียงพอที่เด็กจะเคลื่อนไหวได้อย่างอิสระและปลอดภัย

3.4 จัดสภาพแวดล้อมภายนอก โดยการจัดสิ่งแวดล้อมเพื่อกระตุ้นการเรียนรู้ของเด็กสามารถทำกิจกรรมที่ทำตามความเหมาะสม กับเด็กอุปกรณ์มีความแข็งแรง ทนทาน อยู่ในสภาพที่ดีและมีความปลอดภัย

4. การที่เด็กมีความพอใจในปัจจัย 4 ตามพอดี จะเป็นผู้ที่ไม่เกิดความทรมานทุกข์ สุขง่ายด้วยวัตถุเพียงเล็กน้อยที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต มีเวลาและแรงกายไปทุ่มเทอุทิศให้กับการปฏิบัติกิจหน้าที่ของตน มีวิถีชีวิตที่มีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม และมองเห็นคุณค่าของทรัพยากร รู้จักใช้อย่างระมัดระวังและคุ้มค่า มีความเข้าใจ ความตระหนัก เกิดจิตสำนึกสาธารณะ มีอุปนิสัยกินอยู่อย่างพอเพียง รู้อยู่ รู้กิน รู้ประมาณตน มีทักษะในการพึ่งพาและดูแลรับผิดชอบในกิจวัตรของตนเอง รู้จักย้อนมองและตรวจสอบตนเอง รู้จักพิจารณาด้วยเหตุผล แยกแยะคุณโทษ มีวินัย และมีภูมิคุ้มกันในการดำเนินชีวิต มีทักษะในการแก้ปัญหา เผชิญอุปสรรค และสามารถแสวงหาทางออกที่ถูกต้องเหมาะสมได้ มีความภาคภูมิใจในตนเองที่มีบทบาทร่วมสร้างสานวัฒนธรรมอันดีงามของสังคมไทย

4.1 จัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมลักษณะนิสัยที่ดีและทักษะการใช้ชีวิตประจำวันตลอดจนสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมให้เป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

4.2 จัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมความมีวินัย มีความรับผิดชอบ ปฏิบัติตามข้อตกลงร่วมกัน

4.3 จัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมให้เด็กมีความเมตตากรุณา มีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น

4.4 จัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมให้เด็กมีความประหยัด รู้จักใช้และรักษาทรัพยากร และสิ่งแวดล้อม

5. การร่วมมือระหว่างบ้าน โรงเรียน และชุมชน เป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีคุณภาพทุกคนที่เกี่ยวข้องกับเด็กต้องร่วมมือร่วมแรงร่วมใจกัน มีเป้าหมายในการพัฒนาเด็กร่วมกัน แลกเปลี่ยนความรู้ และสร้างความเข้าใจที่ดีต่อกัน หาแนวทางส่งเสริม ป้องกันปัญหาที่

อาจเกิดขึ้น สร้างสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ที่ดีแก่เด็ก เพื่อให้เด็กเกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
หลักการสร้างความร่วมมือระหว่างบ้าน โรงเรียนและชุมชน

5.1 ให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดประสบการณ์ ทั้งการวางแผน การสนับสนุนสื่อการสอน การเข้าร่วมกิจกรรม และการประเมินพัฒนาการ³⁹

5.2 จัดให้เด็กได้รับการพัฒนาโดยให้ความสำคัญทั้งกับกระบวนการและผลผลิต

5.3 สถานศึกษามีการร่วมมือระหว่างบ้าน องค์กรทางศาสนา สถาบันทางวิชาการ และ องค์กรภาครัฐและเอกชน เพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันในชุมชน

5.4 สถานศึกษามีการร่วมมือระหว่างบ้าน องค์กรทางศาสนา สถาบันทางวิชาการ และ องค์กรภาครัฐและเอกชน เพื่อเป็นแหล่งวิชาการในการแสวงหาความรู้และบริการชุมชน⁴⁰

แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาปฐมวัย

คนสมัยก่อนๆ ให้ความสนใจในเด็กน้อยมาก บางคนคิดว่าเด็กคือผู้ใหญ่ตัวเล็ก ไม่มีอะไรแตกต่างไปจากผู้ใหญ่ นอกจากตัวเล็กกว่า อ่อนแอกว่า ใจกว่าและคิดว่าเด็กจะมีขนาดร่างกายที่โตขึ้น แข็งแรงขึ้น ฉลาดขึ้น เมื่อเขาโตเป็นผู้ใหญ่ จากความคิดเหล่านี้จึงทำให้เด็กได้รับการเลี้ยงดู และฝึกให้มีบทบาทของผู้ใหญ่ โดยไม่คำนึงถึงธรรมชาติและความต้องการแท้จริงของเด็กเลย ผู้ใหญ่จะใช้เกณฑ์ของตนหรือมาตรฐานของตนตัดสินพฤติกรรมของเด็ก

ในสมัยศตวรรษที่ 3 นักปรัชญาชาวกรีก พลาโต (Plato) และอริสโตเติล (Aristotle) ได้ให้ความสำคัญกับเด็กก่อนวัยเรียน พลาโตมองวัตถุประสงค์ของการศึกษาว่าเป็นการเตรียมบุคลากรเพื่อไปรับใช้ประเทศชาติ เขาเชื่อว่ารัฐควรให้การดูแลเลี้ยงดูเด็กตั้งแต่ก่อนวัยเรียน แนวคิดนี้ได้รับการสนับสนุนและเสริมโดยอริสโตเติล ซึ่งได้ให้ความเห็นว่าเด็กในวัยก่อนอายุ 7 ขวบ ควรได้รับการเลี้ยงดูจากบ้านโดยมารดาของเด็กหรือพยาบาล และสำหรับการให้การศึกษาโดยครูอย่างเป็นทางการเป็นกิจจะลักษณะ ควรดำเนินการหลังจากเด็กมีอายุมากกว่า 7 ขวบ

ในสมัยกลางศตวรรษที่ 4 ถึง 16 ได้มีแนวคิดเกี่ยวกับการศึกษาของเด็กวัยก่อนเรียน โดยนักการศาสนาชื่อ มาร์ติน ลูเธอร์ (Martin Luther) ซึ่งเน้นให้เห็นว่าสถาบันครอบครัวเป็นสถาบันการศึกษาที่สำคัญที่สุดของเด็กวัยก่อนเรียน ซึ่งแนวคิดนี้เองเป็นแนวคิดพื้นฐานของแนวคิด

³⁹ กระทรวงศึกษาธิการ, แนวทางการนำมาตรฐานการศึกษาปฐมวัยสู่การปฏิบัติ (กรุงเทพฯ กระทรวงศึกษาธิการ, 2550), 22-30.

⁴⁰ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, แนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2549), 23.

เกี่ยวกับการเน้นความสำคัญของผู้ปกครองในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมเตรียมความพร้อมของเด็กวัยก่อนเรียน ศูนย์ผู้ปกครองและเด็ก (Parent – child Centers) และโครงการชีวิตครอบครัวและเด็กอื่นๆ อีกมาก แนวคิดของ มาร์ติน ลูเธอร์ ได้รับการขยายและนำไปสู่การปฏิบัติในหนึ่งศตวรรษต่อมา โดย จอร์น เอมอส โคมินิอุส (John Amos Comenius) ซึ่งได้เสนอว่าเด็กทุกคนในทุกวัยควรได้รับการศึกษาก่อนที่เด็กก่อนวัยเรียนถึงอายุ 6 ขวบ ควรได้รับการศึกษาในโรงเรียน “แม่” (mother school) โคมินิอุสเห็นว่า การให้การศึกษาแก่เด็กวัยก่อนเรียนควรเน้นที่ความชัดเจนและเป็นรูปธรรมมากที่สุด เขาได้เขียนหนังสือที่เต็มไปด้วยรูปภาพเพื่อใช้สอนเด็กเป็นเล่มแรก โคมินิอุสเห็นว่า ความมีสุขภาพที่สมบูรณ์ของเด็กจะเป็นสิ่งที่สำคัญในการพัฒนาสติปัญญา และอารมณ์ขัน จะเป็นจุดกระตุ้นความสนใจของเด็ก นอกจากนี้เขายังเห็นว่าการศึกษาของเด็กควรเป็นไปตามธรรมชาติหรือความสนใจของเด็ก โดยไม่มีการบังคับ จะสังเกตได้ว่าแนวคิดของโคมินิอุสเป็นแนวคิดที่ได้รับการยอมรับและได้รับการพัฒนาโดยนักปรัชญาในรุ่นหลังต่อมา อาทิเช่น จอห์น ดิวอี้ (John Dewey) รูสโซ่ (Rousseau) เปสตาลอสซี (Pestalozzi) เฟรอบเอล (Froebel) มอนเตสซอรี (Montessori) และเพียร์เจต์ (Piaget) เป็นต้น

จวบจนถึงสมัยประมาณศตวรรษที่ 17 เริ่มมีแนวคิดใหม่ๆ ที่มองเห็นความสำคัญของธรรมชาติมากขึ้น เริ่มต้นที่ รูสโซ่ (Rousseau) นักปรัชญาชาวฝรั่งเศสได้เริ่มต้นจากการศึกษาธรรมชาติของเด็ก เขาได้แยกรูปแบบและเนื้อหาการสอนจากเดิมที่ใช้กับเด็กโต และตระหนักถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของเด็ก เขาเน้นในเรื่องการให้เด็กได้ทำกิจกรรมการเรียนรู้ตามธรรมชาติ ไม่เน้นเรื่องความจำ เห็นคุณค่าของการเล่นของเด็ก การเรียนรู้ของเด็กเกิดจากประสบการณ์เท่านั้น เด็กต้องไม่ได้รับการลงโทษทุกชนิด และการกระทำของเด็กไม่ถือว่าเป็นความผิด

นักการศึกษาชาวสวิสชื่อ โจฮานน์ เปสตาลอสซี (JoHann Pestalozzi) เป็นตัวแทนของสัญลักษณ์การศึกษาเด็กเล็ก เขาทุ่มเทความคิดของเขาทั้งหมดมาที่เด็กเล็กอย่างแท้จริง และเขาได้เอาความคิดใหม่ๆ จากทฤษฎีการศึกษามาปรับปรุงใช้ในห้องเรียน งานของเขาเป็นเครื่องแสดงให้เห็นถึงจุดเริ่มต้นของรูปแบบความคิดใหม่ๆ เกี่ยวกับการจัดการศึกษาเด็กเล็ก ประเด็นที่เขาต่อต้านเกี่ยวกับเด็กเล็กก็คือ การกีดกันเด็กยากจนจากการให้การศึกษา การให้การศึกษาในลักษณะการเรียนการสอนแบบท่องจำและการลงโทษเด็กอย่างรุนแรงและทารุณ เปสตาลอสซี เชื่อว่าความรักเป็นพื้นฐานสำคัญและจำเป็นในการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย และสติปัญญาของเด็ก เขาเชื่อในความแตกต่างระหว่างบุคคลของเด็ก ไม่ว่าจะเป็นด้านความสนใจ ความต้องการ หรือระดับความสามารถของการเรียนรู้ เขาเป็นต้นความคิดในเรื่องของการเตรียมความพร้อมซึ่งเขาบอกว่า เด็กไม่ควรถูกบังคับให้เรียนรู้โดยการท่องจำ แต่ต้องใช้เวลาและประสบการณ์แก่เด็กในการทำความเข้าใจ แนวคิดของเขาที่ว่า วัตถุประสงค์และสภาพการณ์ควรเป็นสิ่งที่เด็กได้เห็น รู้สึก และสังเกตในลักษณะที่เป็นรูปธรรม เป็น

แนวคิดที่ได้รับการรับรองและพัฒนาต่อโดย จอห์น ดิวอี้ (John Dewey) มอนเตสซอรี (Montessori) และ เพียร์เจต์ (Piaget)

นักการศึกษาชาวเยอรมันชื่อ เฟรโอบเอล (Froebel) ได้รับการยกย่องว่าเป็น “บิดาแห่งอนุบาลศึกษา” แนวคิดของเขาเป็นที่ยอมรับและนิยมกันมากจนถึงปัจจุบัน เฟรโอบเอลมีความเชื่อว่าครูควรส่งเสริมพัฒนาการตามธรรมชาติของเด็กให้เจริญด้วยการกระตุ้นให้เกิดความคิดสร้างสรรค์อย่างเสรี โดยใช้การเล่นและกิจกรรมเป็นเครื่องมือ เฟรโอบเอลเน้นการจัดกิจกรรมโดยถือว่าเด็กทุกคนมีความสามารถอยู่ภายใน ซึ่งอาจจะแสดงออกมาเมื่อได้รับการสนับสนุนเฟรโอบเอลได้จัดตั้งโรงเรียนอนุบาลขึ้นที่เมืองแบล็คเคนเบอร์กใน ค.ศ. 1837 เรียกว่า “Kindergaden” เป็นภาษาเยอรมัน แปลว่า “สวนเด็ก” ยึดหลักในการจัดกิจกรรม ดังนี้

1. การเล่นเป็นการทำงานของเด็กและการเล่นเป็นการเรียนของเด็ก เด็กจะเกิดการพัฒนาตนเอง
2. เกมและเพลง ช่วยให้เด็กสนุกสนาน เกิดประสบการณ์ในการเรียนด้วยตนเอง
3. การใช้วัสดุอุปกรณ์ ช่วยเสริมสร้างให้เด็กเกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และการคิดริเริ่มจากการประดิษฐ์วัสดุอุปกรณ์
4. การฝึกให้เด็กได้ทำงานต่างๆ เช่น การปลูกต้นไม้ การเลี้ยงสัตว์ ช่วยฝึกและพัฒนาการทางนิสัย และการเรียนรู้ธรรมชาติของเด็ก

จอห์น ดิวอี้ (John Dewey) เป็นนักปรัชญาและนักจิตวิทยาชาวอเมริกาผู้ซึ่งได้ชื่อว่าเป็นนักปฏิรูปการศึกษาที่มีชื่อเสียงของสหรัฐอเมริกา มีแนวคิดว่าจะเรียนรู้ได้ดีเมื่อมีการจัดการเรียนการสอนตามประสบการณ์ในชีวิตจริงของเด็ก เน้นว่าเด็กควรมีเสรีภาพในการคิดและการแสดงออก การให้การศึกษาอบรม ให้เด็กได้ทำกิจกรรมด้วยตนเอง ให้เด็กได้หาประสบการณ์จากกิจกรรม ประสบการณ์คือความรู้ที่แท้จริงที่เด็กควรได้รับ ไม่ใช่เป็นการรับรู้จากสิ่งที่ครูบอก ความงอกงามทุกด้านของเด็กคือ วัตถุประสงค์หลักของการศึกษา เมื่อเด็กเจริญงอกงามแล้วเด็กก็จะมีพัฒนาการที่เจริญงอกงามต่อไปอีกไม่มีที่สิ้นสุด แม้เด็กจะจบการศึกษาจากโรงเรียนแล้วก็ตาม ด้วยเหตุผลดังกล่าว โรงเรียนจึงต้องเป็นสถานที่ที่สร้างประสบการณ์ให้เด็กได้สัมพันธ์กับสังคมและเป็นประสบการณ์การเรียนรู้ที่เกิดจากการใช้สติปัญญาและความคิดที่มีการลงมือปฏิบัติ โรงเรียนควรเป็นสังคมขนาดเล็กซึ่งเด็กสามารถเรียนรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย การแบ่งปัน มนุษย์สัมพันธ์ และการตัดสินใจร่วมกัน แนวคิดดังกล่าวนี้มีส่วนผลักดันแนวคิดของนักการศึกษาในการพัฒนาหลักสูตรให้เน้นการพัฒนาทักษะเกี่ยวกับการตัดสินใจ การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ การพัฒนาค่านิยม การแก้ปัญหาต่างๆ แก่เด็กวัยเรียน

มาเรีย มอนเตสซอรี (Maria Montessori) เป็นสุภาพสตรีชาวอิตาลีคนแรกที่ได้ปริญญาทางการแพทย์และเป็นสุภาพสตรีคนแรกอีกเหมือนกันที่ได้รับปริญญาทางมนุษยวิทยา มอนเตสซอรีได้

สร้างสถานเลี้ยงเด็กขึ้นเป็นครั้งแรกใน ค.ศ. 1907 ที่เมืองโรม ประเทศอิตาลี เด็กๆ อายุระหว่าง 3 – 7 ขวบ ในสถานเลี้ยงเด็กแห่งนี้ได้เรียนรู้เกี่ยวกับการรักษาความสะอาด การพัฒนาบุคลิกภาพ การพัฒนาพฤติกรรมและการรับประทานอาหารที่ถูกสุขลักษณะ เด็กเหล่านี้คุ้นเคยกับสัตว์ และพืชนานาชนิด ในการพัฒนาเด็กเหล่านี้ มอนเตสซอริได้สร้างสื่อการสอนเพื่อเสริมการรับรู้และพัฒนาการเคลื่อนไหวของเด็กซึ่งทำให้เด็กสามารถเรียนรู้การแจนนับเบื้องต้น สามารถอ่านเขียนได้ตั้งแต่อายุ 5 ขวบ ความสำเร็จของมอนเตสซอริดังกล่าวทำให้เธอมีชื่อเสียงไปทั่วโลก

แนวคิดหรือวิธีการของมอนเตสซอริ (Montessori method) เป็นความพยายามที่จะเข้าใจกระบวนการพัฒนาตนเองตามธรรมชาติของเด็ก จากแนวคิดนี้เองได้นำไปสู่การสร้างสื่อและกิจกรรมที่เป็นขั้นตอนในการเสริมพัฒนาการความสามารถความสนใจ ตลอดจนสมรรถภาพของเด็ก ครูเป็นผู้แนะนำให้นักเรียนเล่นสิ่งของที่จัดไว้อย่างเหมาะสม เน้นที่ประสบการณ์และเน้นที่กระบวนการมากกว่าเนื้อหา การศึกษาหรือการเรียนรู้เกิดจากประสบการณ์ในสถานการณ์ชีวิตจริง ประสบการณ์ดังกล่าวนี้ประกอบด้วยพฤติกรรมทุกอย่างของเด็ก เช่น การเดิน การนั่ง การจับสิ่งของ ฯลฯ ประสบการณ์ด้านประสาทสัมผัสของเด็กๆ ได้รับการพัฒนาโดยการใช้สื่อสร้างขึ้น เด็กๆ ได้รับการพัฒนาให้รู้จักความแตกต่างของรูปร่าง ขนาด สี และลักษณะการพัฒนาด้านประสาทสัมผัสและการพัฒนาด้านความสามารถในการแยกแยะความแตกต่างเป็นพื้นฐานนำไปสู่การเรียนรู้ด้านภาษารวมทั้งการเขียน การอ่าน และคณิตศาสตร์⁴¹

สรุป การจัดการศึกษาปฐมวัย ครอบคลุมเป็นสถาบันการศึกษาที่สำคัญที่สุดของเด็กวัยก่อนเรียน ซึ่งแนวคิดนี้เองเป็นแนวคิดพื้นฐานของแนวคิดเกี่ยวกับการเน้นความสำคัญของผู้ปกครองในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมเตรียมความพร้อมของเด็กวัยก่อนเรียนการศึกษาของเด็กควรเป็นไปตามธรรมชาติหรือความสนใจของเด็ก โดยไม่มีการบังคับ การจัดการเรียนการสอนตามประสบการณ์ในชีวิตจริงของเด็ก เน้นว่าเด็กควรมีเสรีภาพในการคิดและการแสดงออก เห็นคุณค่าของการเล่นของเด็ก การเรียนรู้ของเด็กเกิดจากประสบการณ์ให้เด็กได้ทำกิจกรรมด้วยตนเอง ให้เด็กได้ทำประสบการณ์จากกิจกรรม ประสบการณ์คือความรู้ที่แท้จริงที่เด็กควรได้รับ

---

⁴¹ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช บัณฑิตศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์, **ประมวลสาระชุดวิชา การบริหารการศึกษาปฐมวัย หน่วยที่ 1-4** (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2547), 25-29.

จุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาปฐมวัย

การศึกษาปฐมวัย เป็นการศึกษาเพื่อพัฒนาและวางรากฐานคุณภาพชีวิตของเด็กให้มีความพร้อมทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา เพื่อการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น อันจะนำไปสู่การเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ในอนาคต ดังนั้น การจัดการศึกษาปฐมวัยต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงาน และองค์กรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ที่จะช่วยกันพัฒนาเด็กให้พร้อมที่จะอยู่ในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วได้อย่างมีความสุข

จุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาปฐมวัยที่กำหนดไว้ในระดับชาติ ระดับหน่วยงาน และระดับบุคคลทั้งของต่างประเทศ และในประเทศ พบว่ามีความหลากหลายและแตกต่างกัน ซึ่งอาจจะจัดได้ 3 กลุ่ม ดังนี้

1. การกำหนดจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาปฐมวัย ครอบคลุมทั้งพัฒนาเด็กปฐมวัยและครอบครัว ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ประเทศอเมริกา ได้กำหนดจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาปฐมวัยไว้ 3 ประการ ดังนี้

1. เพื่อให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาปฐมวัยที่พัฒนาอย่างเหมาะสม และมีคุณภาพสูง สำหรับเตรียมความพร้อมทางการเรียนของเด็กเมื่อเข้าสู่ระบบโรงเรียน

2. เพื่อให้พ่อแม่ของเด็กทุกคน ซึ่งถือว่าเป็นครูคนแรกของลูกได้ใช้เวลาแต่ละวันเพื่อเตรียมความพร้อมในการเรียนให้ลูก ทั้งนี้พ่อแม่สามารถเข้ารับการฝึกอบรมและบริการที่จำเป็นในการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าว

3. เพื่อให้ทุกคนได้รับสารอาหาร ประสิทธิภาพที่เกี่ยวกับกิจกรรมทางร่างกาย และการดูแลสุขภาพ เพื่อเข้าสู่ระบบโรงเรียนด้วยสุขภาพทางกายและใจที่สมบูรณ์ กระฉับกระเฉงที่จะเรียนรู้มีการจัดระบบอนามัยแม่และเด็กที่ดีเพื่อลดจำนวนเด็กแรกเกิดที่มีน้ำหนักต่ำกว่ามาตรฐาน

เอสซา (Essa) กล่าวว่า ถึงแม้การจัดการศึกษาปฐมวัยจะมีรูปแบบจัดที่หลากหลายแต่เมื่อพิจารณาจุดมุ่งหมายหลักของการจัดการศึกษาปฐมวัยจะมีอยู่ 3 ประการ คือ

1. เพื่อให้การอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย ให้เด็กอยู่ในที่ปลอดภัย และได้รับการดูแลอย่างถูกต้องและเหมาะสมกับวัย

2. เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้และได้รับการส่งเสริมพัฒนาการทั้งด้านการอยู่ร่วมกับผู้อื่น ด้านสติปัญญา และพัฒนาการด้านอื่นๆ ที่เด็กไม่สามารถได้รับจากที่บ้าน เช่น กิจกรรมเป็นกลุ่ม การได้เล่นกับเพื่อนในวัยเดียวกัน รวมถึงการพัฒนาทักษะทางสติปัญญาที่ถูกจัดเตรียมไว้ เนื่องจากมีผู้ปกครองบางกลุ่มต้องการเร่งให้เด็กเรียนรู้เนื้อหาวิชาการที่ไม่เหมาะสมกับวัยเด็ก

3. เพื่อช่วยให้เด็กด้อยโอกาสได้รับการส่งเสริมพัฒนาการ การอบรมเลี้ยงดูที่ถูกต้องและเหมาะสมกับวัย การดูแลด้านสุขภาพ อนามัย และภาวะโภชนาการ รวมถึงการให้การศึกษาแก่ผู้ปกครองเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูลูกที่ถูกต้องและเหมาะสม

นอกจากนี้ คณะกรรมการการศึกษาและพัฒนาเด็กปฐมวัย ได้กำหนดจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาปฐมวัยไว้ดังนี้

1. เพื่อให้เด็กปฐมวัยทุกคนมีพัฒนาการที่ดีทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม สติปัญญา มีความคิดสร้างสรรค์ มีคุณธรรม จริยธรรม มีความสุขในการเรียนรู้ มีความพร้อมที่จะรับการศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน

2. เพื่อให้พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครอบครัว ผู้เตรียมตัวเป็นพ่อแม่ มีความรู้ความเข้าใจ เห็นคุณค่าและความสำคัญของการพัฒนาเด็กตั้งแต่อยู่ในครรภ์ และการพัฒนาตามวัย เพื่อให้สามารถอบรมเลี้ยงดูด้วยความรัก เอาใจใส่ ให้ประสบการณ์เรียนรู้ เป็นแบบอย่างที่ดี

3. เพื่อให้ครู ผู้ดูแลเด็ก และบุคลากรทุกด้านที่รับผิดชอบ จัดบริการ ดูแล และพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างมีคุณภาพและทั่วถึง

4. เพื่อให้ชุมชน องค์กรการปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรอื่นทั้งของรัฐ และเอกชนตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาเด็กปฐมวัย และให้ความเกื้อหนุนในการจัดบริการและจัดสิ่งแวดล้อมให้เอื้อต่อการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น

5. เพื่อบูรณาการด้านการศึกษา ศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม และความเป็นไทยในกระบวนการพัฒนาและเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย

2. การกำหนดจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาปฐมวัย โดยมุ่งเน้นที่การช่วยเหลือและการพัฒนาเด็กปฐมวัย รวมทั้งการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบ้านและสถานศึกษา ดังตัวอย่างต่อไปนี้

เยาวพา เตชะคุปต์ ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาปฐมวัยไว้ดังนี้

1. ช่วยส่งเสริมพัฒนาการทางกายของเด็กอย่างเต็มที่ เพื่อที่จะได้เป็นพลเมืองไทยที่มีอนามัยสมบูรณ์แข็งแรง

2. เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางบุคลิกภาพ อารมณ์ และสังคมของเด็ก เพื่อให้เป็นผู้ใหญ่ที่มีสุขภาพสมบูรณ์ และเข้มแข็งทางจิตใจที่เผชิญอุปสรรคและอันตรายได้

3. เพื่อให้เด็กมีนิสัยขยัน ซื่อสัตย์ มีระเบียบวินัย ประหยัด และสะอาด

4. ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ด้านต่างๆ

5. เพื่อเชื่อมโยงความสำคัญระหว่างบ้านกับโรงเรียนหรือศูนย์เด็กก่อนวัยเรียนในการส่งเสริมพัฒนาการต่างๆ ของเด็ก

6. เพื่อตระหนักในปัญหาความเปราะบางของพัฒนาการตั้งแต่แรกและดำเนินการต่อไปอย่างเหมาะสม

นอกจากนี้ นิตยา ประพฤติกิจ ได้กำหนดจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาปฐมวัย 11 ประการ ดังนี้

1. สร้างเสริมให้เด็กเกิดความคิดรวบยอดที่ดีต่อตนเอง มีทัศนคติที่ดีต่อตนเอง และมีการเริ่มต้นในโรงเรียนที่ดี เพื่อส่งเสริมให้เด็กพัฒนาถึงขีดสุด

2. ให้โอกาสเด็กได้พัฒนาบุคลิกภาพทุกๆ ด้านโดยการ

2.1 จัดประสบการณ์ตรงเกี่ยวกับความสัมพันธ์ทางสังคม

2.2 ฝึกใช้กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็ก

2.3 ยอมรับการแสดงออกทางด้านอารมณ์ของเด็ก

2.4 สร้างประสบการณ์ที่ส่งเสริมให้เด็กได้ใช้ความคิดวิเคราะห์ปัญหา และแก้ปัญหาได้

ในหลายๆ รูปแบบ

3. กระตุ้นให้เด็กพัฒนาทางด้านภาษาโดยจัดให้เด็กได้ฝึกฟังและพูด

4. พัฒนาการรับรู้โดยผ่านประสาทสัมผัสทั้งห้า

5. ส่งเสริมให้เด็กสามารถพึ่งพาตนเอง

6. ช่วยเหลือเด็กในการค้นสำรวจสิ่งแวดล้อม และช่วยให้เด็กรู้สึกพอใจ หรือสนใจในความ

อยากรู้อยากเห็นของตน

7. ช่วยสร้างเด็กให้มั่นใจที่ดีในการทำงาน

8. มีประสบการณ์ที่ดีกับเพื่อนๆ

9. จัดประสบการณ์ที่สนองความต้องการของเด็กแต่ละคนและเด็กเป็นกลุ่ม

10. พัฒนาให้เด็กมีทัศนคติที่ดีต่อครู โรงเรียน และพัฒนาสายใยสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับ

โรงเรียน

11. สร้างเสริมประสบการณ์ที่เด็กยังไม่มีที่บ้าน

3. การกำหนดจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาปฐมวัย โดยมุ่งไปที่การพัฒนาตัวเด็กโดยตรง ดังตัวอย่างต่อไปนี้

กระทรวงศึกษา ประเทศสก็อตแลนด์ ได้กำหนดจุดมุ่งหมายของการศึกษาปฐมวัยไว้ ดังนี้

1. เพื่อจัดสภาพแวดล้อมที่มีความปลอดภัย และกระตุ้นพัฒนาการของเด็ก ให้เป็นสถานที่ซึ่งเด็กมีความรู้สึกเป็นสุขและปลอดภัย

2. เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ สังคม ร่างกาย ความคิดสร้างสรรค์ และสติปัญญาของเด็ก

3. เพื่อส่งเสริมสวัสดิการของเด็ก

4. เพื่อส่งเสริมทัศนคติเชิงบวกต่อตนเอง ต่อคนอื่น พัฒนาความเชื่อมั่นและความมีศักดิ์ศรีในตนเองของเด็ก

5. เพื่อสร้างโอกาสในการเล่นเพื่อเรียนรู้ของเด็ก
6. เพื่อให้เด็กสำรวจโลกรอบตัว
7. เพื่อสร้างโอกาสในการกระตุ้นความสนใจและมโนภาพ
8. เพื่อขยายความสามารถในการสื่อสารความคิด และความรู้สึกของเด็กในหลากหลาย

วิธี⁴²

สรุปว่า จุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาปฐมวัย เพื่อพัฒนาและวางรากฐานคุณภาพชีวิตของเด็กให้มีความพร้อมทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ในการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น อันจะนำไปสู่การเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ในอนาคต ต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงาน และองค์กรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ที่จะช่วยกันพัฒนาเด็กให้พร้อมที่จะอยู่ในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วได้อย่างมีความสุข

มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยกำหนดมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์จำนวน 12 มาตรฐาน ประกอบด้วย

1. พัฒนาการด้านร่างกาย ประกอบด้วย 2 มาตรฐาน คือ
  - มาตรฐานที่ 1 ร่างกายเจริญเติบโตตามวัยและมีสุขนิสัยที่ดี
  - มาตรฐานที่ 2 กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กแข็งแรงใช้ได้อย่างคล่องแคล่วและประสานสัมพันธ์กัน
2. พัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ ประกอบด้วย 3 มาตรฐาน คือ
  - มาตรฐานที่ 3 มีสุขภาพจิตดีและมีความสุข
  - มาตรฐานที่ 4 ชื่นชมและแสดงออกทางศิลปะ ดนตรี และการเคลื่อนไหว
  - มาตรฐานที่ 5 มีคุณธรรม จริยธรรม และมีจิตใจที่ดีงาม
3. พัฒนาการด้านสังคม ประกอบด้วย 3 มาตรฐาน คือ
  - มาตรฐานที่ 6 มีทักษะชีวิตและปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
  - มาตรฐานที่ 7 รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และความเป็นไทย

⁴² มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช บัณฑิตศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์, **ประมวลสาระชุดวิชา หลักการและแนวคิดทางการศึกษาปฐมวัย หน่วยที่ 1-7** (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2555), 10 - 14.

มาตรฐานที่ 8 อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมในระบบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

4. พัฒนาการด้านสติปัญญา ประกอบด้วย 4 มาตรฐาน คือ

มาตรฐานที่ 9 ใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย

มาตรฐานที่ 10 มีความสามารถในการคิดที่เป็นพื้นฐานการเรียนรู้

มาตรฐานที่ 11 มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์

มาตรฐานที่ 12 มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้และมีความสามารถในการแสวงหาคำรู้ได้เหมาะสมกับวัย⁴³

การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย

การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยอายุ 3 – 6 ปี เป็นการจัดกิจกรรมในลักษณะบูรณาการผ่านการเล่น การลงมือกระทำจากประสบการณ์ตรงอย่างหลากหลาย เกิดความรู้ ทักษะ คุณธรรม จริยธรรม รวมทั้งเกิดการพัฒนาด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ไม่จัดเป็นรายวิชาโดยมีหลักการ และแนวทางการจัดประสบการณ์ ดังนี้

1. หลักการจัดประสบการณ์

1.1 จัดประสบการณ์การเล่นและการเรียนรู้หลากหลาย เพื่อพัฒนาเด็กโดยองค์รวมอย่างสมดุลและต่อเนื่อง

1.2 เน้นเด็กเป็นสำคัญ สนองความต้องการ ความสนใจ ความแตกต่างระหว่างบุคคลและบริบทของสังคมที่เด็กอาศัยอยู่

1.3 จัดให้เด็กได้รับการพัฒนา โดยให้ความสำคัญกับกระบวนการเรียนรู้และการพัฒนาการของเด็ก

1.4 จัดการประเมินพัฒนาการให้เป็นกระบวนการอย่างต่อเนื่อง และเป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์ พร้อมทั้งนำผลการประเมินมาพัฒนาเด็กอย่างต่อเนื่อง

1.5 ให้พ่อแม่ ครอบครัว ชุมชน และทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็ก

2. แนวทางการจัดประสบการณ์

2.1 จัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับจิตวิทยาพัฒนาการและการทำงานของสมองที่เหมาะสมกับอายุ วุฒิภาวะและระดับพัฒนาการ เพื่อให้เด็กทุกคนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ

⁴³ กระทรวงศึกษาธิการ, **หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560**, พิมพ์ครั้งที่ 1 (กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2560), 26.

2.2 จัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับแบบการเรียนรู้ของเด็ก เด็กได้ลงมือกระทำเรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัสทั้งห้า ได้เคลื่อนไหว สำรวจ เล่น สังเกต สืบค้น ทดลอง และคิดแก้ปัญหาด้วยตนเอง

2.3 จัดประสบการณ์แบบบูรณาการ โดยบูรณาการทั้งกิจกรรมทักษะและสาระการเรียนรู้

2.4 จัดประสบการณ์ให้เด็กได้ริเริ่มคิด วางแผน ตัดสินใจลงมือกระทำและนำเสนอความคิดโดยครูหรือผู้จัดประสบการณ์เป็นผู้สนับสนุนอำนวยความสะดวก และเรียนรู้ร่วมกับเด็ก

2.5 จัดประสบการณ์ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับเด็กอื่นกับผู้ใหญ่ ภายใต้สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ในบรรยากาศที่อบอุ่นมีความสุขและเรียนรู้การทำกิจกรรมแบบร่วมมือในลักษณะต่างๆ กัน

2.6 จัดประสบการณ์ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับสื่อและแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายและอยู่ในวิถีชีวิตของเด็ก

2.7 จัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมลักษณะนิสัยที่ดีและทักษะการใช้ชีวิตประจำวันตลอดจนสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมให้เป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

2.8 จัดประสบการณ์ทั้งในลักษณะที่ดีการวางแผนไว้ล่วงหน้าและแผนที่เกิดขึ้นในสภาพจริงโดยไม่ได้คาดการณ์ไว้

2.9 จัดทำสารนิทัศน์ด้วยการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กเป็นรายบุคคล นำมาไตร่ตรองและใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเด็ก และการวิจัยในชั้นเรียน

2.10 จัดประสบการณ์โดยให้พ่อแม่ ครอบครัว และชุมชนมีส่วนร่วมทั้งการวางแผน การสนับสนุนสื่อแหล่งเรียนรู้ การเข้าร่วมกิจกรรม และการประเมินพัฒนาการ⁴⁴

การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย

การจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา มีความสำคัญต่อเด็กเนื่องจากธรรมชาติของเด็กในวัยนี้สนใจที่จะเรียนรู้ ค้นคว้า ทดลอง และต้องการสัมผัสกับสิ่งแวดล้อมรอบๆ ตัว ดังนั้น การจัดเตรียมสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสมตามความต้องการของเด็ก จึงมีความสำคัญที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมและการเรียนรู้ของเด็ก เด็กสามารถเรียนรู้จากการเล่นที่เป็นประสบการณ์ตรงที่เกิดจากการรับรู้ด้วยประสาทสัมผัสทั้งห้าจึงจำเป็นต้องจัดสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของหลักสูตร เพื่อส่งผลให้บรรลุจุดหมายในการพัฒนาเด็ก

การจัดสภาพแวดล้อมคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

⁴⁴ กระทรวงศึกษาธิการ, หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560, พิมพ์ครั้งที่ 1 (กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2560), 41.

1. ความสะอาด ความปลอดภัย
2. ความมีอิสระอย่างมีขอบเขตในการเล่น
3. ความสะดวกในการทำกิจกรรม
4. ความพร้อมของอาคารสถานที่ เช่น ห้องเรียน ห้องน้ำห้องส้วม สนามเด็กเล่น ฯลฯ
5. ความเพียงพอเหมาะสมในเรื่องขนาด น้ำหนัก จำนวน สีของสื่อและเครื่องเล่น
6. บรรยากาศในการเรียนรู้ การจัดที่เล่นและมุมประสบการณ์ต่าง ๆ

สภาพแวดล้อมภายในห้องเรียน

หลักสำคัญในการจัดต้องคำนึงถึงความปลอดภัย ความสะอาด เป้าหมายการพัฒนาเด็ก ความเป็นระเบียบ ความเป็นตัวของเด็กเอง ให้เด็กเกิดความรู้สึกรอบอุ่น มั่นใจ และมีความสุข ซึ่งอาจจัดแบ่งพื้นที่ให้เหมาะสมกับการประกอบกิจกรรมตามหลักสูตร ดังนี้

1. พื้นที่อำนวยความสะดวกสำหรับเด็กและผู้สอน
  - 1.1 ที่แสดงผลงานของเด็ก อาจจัดเป็นแผ่นป้าย หรือที่แขวนผลงาน
  - 1.2 ที่เก็บแฟ้มผลงานของเด็ก อาจจัดทำเป็นกล่องหรือจัดใส่แฟ้มรายบุคคล
  - 1.3 ที่เก็บเครื่องใช้ส่วนตัวของเด็ก อาจทำเป็นช่องตามจำนวนเด็ก
  - 1.4 ที่เก็บเครื่องใช้ของผู้สอน เช่น อุปกรณ์การสอน ของส่วนตัวผู้สอน ฯลฯ
  - 1.5 ป้ายนิเทศตามหน่วยการสอนหรือสิ่งที่เด็กสนใจ
2. พื้นที่ปฏิบัติกิจกรรมและการเคลื่อนไหว ต้องกำหนดให้ชัดเจน ควรมีพื้นที่ที่เด็กสามารถจะทำงานได้ด้วยตนเอง และทำกิจกรรมด้วยกันในกลุ่มเล็ก หรือกลุ่มใหญ่ เด็กสามารถเคลื่อนไหวได้อย่างอิสระจากกิจกรรมหนึ่งไปยังกิจกรรมหนึ่งโดยไม่รบกวนผู้อื่น
3. พื้นที่จัดมุมเล่นหรือมุมประสบการณ์สามารถจัดได้ตามความเหมาะสมขึ้นอยู่กับสภาพของห้องเรียน จัดแยกส่วนที่ใช้เสียงดังและเงียบออกจากกัน เช่น มุมบล็อกอยู่ห่างจากมุมหนังสือ มุมบทบาทสมมติอยู่ติดกับมุมบล็อก มุมวิทยาศาสตร์อยู่ใกล้มุมศิลปะ ฯลฯ ที่สำคัญจะต้องมีของเล่นวัสดุอุปกรณ์ในมุมอย่างเพียงพอต่อการเรียนรู้ของเด็ก การเล่นในมุมเล่นอย่างเสรี มักถูกกำหนดไว้ในตารางกิจกรรมประจำวัน เพื่อให้โอกาสเด็กได้เล่นอย่างเสรีประมาณวันละ 60 นาทีการจัดมุมเล่นต่างๆ ผู้สอนควรคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้
  - 3.1 ในห้องเรียนควรมีมุมเล่นอย่างน้อย 3 - 5 มุม ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับพื้นที่ของห้อง
  - 3.2 ควรได้มีการผลัดเปลี่ยนสื่อของเล่นตามมุมบ้าง ตามความสนใจของเด็ก
  - 3.3 ควรจัดให้มีประสบการณ์ที่เด็กได้เรียนรู้ไปแล้วปรากฏอยู่ในมุมเล่น เช่น เด็กเรียนรู้เรื่องผีเสื้อ ผู้สอนอาจจัดให้มีการจำลองการเกิดผีเสื้อล่องไว้ให้เด็กดูในมุมธรรมชาติศึกษาหรือมุมวิทยาศาสตร์ ฯลฯ

3.4 ควรเปิดโอกาสให้เด็กมีส่วนร่วมในการจัดมุมเล่น ทั้งนี้เพื่อจูงใจให้เด็กรู้สึกเป็นเจ้าของ
อยากเรียนรู้ อยากเข้าเล่น

3.5 ควรเสริมสร้างวินัยให้กับเด็ก โดยมีข้อตกลงร่วมกันว่าเมื่อเล่นเสร็จแล้วจะต้องจัดเก็บ
อุปกรณ์ทุกอย่างเข้าที่ให้เรียบร้อย

สภาพแวดล้อมนอกห้องเรียน

คือ การจัดสภาพแวดล้อมภายในอาณาบริเวณรอบๆ สถานศึกษา รวมทั้งจัดสนามเด็กเล่น
พร้อมเครื่องเล่นสนาม จัดระวางรักษาความปลอดภัยภายในบริเวณสถานศึกษาและบริเวณรอบนอก
สถานศึกษา ดูแลรักษาความสะอาด ปลุกต้นไม้ให้ความร่มรื่นรอบๆ บริเวณสถานศึกษา สิ่งต่างๆ
เหล่านี้เป็นส่วนหนึ่งซึ่งส่งผลต่อการเรียนรู้และพัฒนาการของเด็ก

บริเวณสนามเด็กเล่น ต้องจัดให้สอดคล้องกับหลักสูตร ดังนี้

สนามเด็กเล่น มีพื้นผิวหลายประเภท เช่น ดิน ทราย หล้า พื้นที่เหมาะสำหรับเล่นของเล่น
ที่มีล้อ รวมทั้งที่ร่ม ที่โล่งแจ้ง พื้นดินสำหรับขุด ที่เล่นน้ำ บ่อทราย พร้อมอุปกรณ์ประกอบการเล่น
เครื่องเล่นสนามสำหรับปีนป่าย ทรงตัว ฯลฯ ทั้งนี้ต้องไม่ติดกับบริเวณที่มีอันตราย ต้องหมั่นตรวจตรา
เครื่องเล่นให้อยู่ในสภาพแข็งแรง ปลอดภัยอยู่เสมอ และหมั่นดูแลเรื่องความสะอาด

ที่นั่งเล่นพักผ่อน จัดที่นั่งไว้ใต้ต้นไม้ร่มเงา อาจใช้กิจกรรมกลุ่มย่อยๆ หรือกิจกรรม
ที่ต้องการความสงบ หรืออาจจัดเป็นลานนิทรรศการให้ความรู้แก่เด็กและผู้ปกครองบริเวณธรรมชาติ
ปลูกไม้ดอก ไม้ประดับ พืชผักสวนครัว หากบริเวณสถานศึกษา มีไม่มากนักอาจปลูกพืชในกระบะหรือ
กระถาง

บทบาทหน้าที่ของผู้เกี่ยวข้องในการดำเนินงานประเมิน

การดำเนินงานประเมินพัฒนาการของสถานศึกษานั้น ต้องเปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องเข้ามามี
ส่วนร่วมในการประเมินพัฒนาการและร่วมรับผิดชอบอย่างเหมาะสมตามบริบทของสถานศึกษาแต่ละ
ขนาด ดังนี้

ตารางที่ 1 บทบาทหน้าที่ของผู้เกี่ยวข้องในการดำเนินงานประเมิน

ผู้ปฏิบัติ	บทบาทหน้าที่ในการประเมินพัฒนาการ
ผู้สอน	<ol style="list-style-type: none"> ศึกษาหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย และแนวทางการปฏิบัติการประเมินพัฒนาการตามหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย วิเคราะห์และวางแผนการประเมินพัฒนาการที่สอดคล้องกับหน่วยการเรียนรู้ / กิจกรรมประจำวัน / กิจกรรมประจำวัน จัดประสบการณ์ตามหน่วยการเรียนรู้ ประเมินพัฒนาการ และบันทึกผลการประจำวัน / กิจกรรมประจำวัน

ผู้ปฏิบัติ	บทบาทหน้าที่ในการประเมินพัฒนาการ
	4. รวบรวมผลการประเมินพัฒนาการ แผลผลและสรุปผลการประเมินเมื่อสิ้นภาคเรียนและสิ้นปีการศึกษา 5. สรุปผลการประเมินพัฒนาการระดับชั้นเรียนลงในสมุดบันทึกผลการประเมินพัฒนาการประจำชั้น 6. จัดทำสมุดรายงานประจำตัวนักเรียน 7. เสนอผลการประเมินพัฒนาการต่อผู้บริหารสถานศึกษาลงนามอนุมัติ
ผู้บริหาร สถานศึกษา	1. กำหนดผู้รับผิดชอบงานประเมินพัฒนาการตามหลักสูตร และวางแนวทางปฏิบัติการประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัยตามหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย 2. นิเทศ กำกับ ติดตาม ให้การดำเนินการประเมินพัฒนาการให้บรรลุเป้าหมาย 3. นำผลการประเมินพัฒนาการไปจัดทำรายงานผลการดำเนินงานกำหนดนโยบายและวางแผนพัฒนาการจัดการศึกษาปฐมวัย
ผู้ปฏิบัติ	บทบาทหน้าที่ในการประเมินพัฒนาการ
คณะกรรมการ สถานศึกษาขั้น พื้นฐาน	1. ให้ความเห็นชอบและประกาศใช้หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยและแนวปฏิบัติในการประเมินพัฒนาการตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย 2. รับทราบผลการประเมินพัฒนาการของเด็กเพื่อการประกันคุณภาพภายใน
สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา	1. ส่งเสริมการจัดทำเอกสารหลักฐานว่าด้วยการประเมินพัฒนาการของเด็กปฐมวัยของสถานศึกษา 2. ส่งเสริมให้ผู้สอนในสถานศึกษามีความรู้ ความเข้าใจในแนวปฏิบัติการประเมินพัฒนาการตามมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย ตลอดจนความเข้าใจในเทคนิควิธีการประเมินพัฒนาการในรูปแบบต่างๆ โดยเน้นการประเมินตามสภาพจริง 3. ส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษาพัฒนาเครื่องมือพัฒนาการตามมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยและการจัดเก็บเอกสารหลักฐานการศึกษาอย่างเป็นระบบ 4. ให้คำปรึกษา แนะนำเกี่ยวกับการประเมินพัฒนาการและการจัดทำเอกสาร

การบริหารจัดการหลักสูตรปฐมวัย

การนำหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยสู่การปฏิบัติให้เกิดประสิทธิภาพตามจุดหมายของ หลักสูตร ผู้เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการหลักสูตรในระบบสถานศึกษา ได้แก่ผู้บริหาร ผู้สอน พ่อแม่ หรือ ผู้ปกครอง และชุมชน มีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาคุณภาพของเด็ก

1. บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาปฐมวัย

การจัดการศึกษาแก่เด็กปฐมวัยในระบบสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิผลสูงสุด ผู้บริหาร สถานศึกษาควรมีบทบาท ดังนี้

1.1 ศึกษาทำความเข้าใจหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยและมีวิสัยทัศน์ด้านการจัดการศึกษาปฐมวัย

1.2 คัดเลือกบุคลากรที่ทำงานกับเด็ก เช่น ผู้สอน พี่เลี้ยง อย่างเหมาะสม โดยคำนึงถึง คุณสมบัติหลักของบุคลากร ดังนี้

1.2.1 มีวุฒิทางการศึกษาด้านการอนุบาลศึกษา การศึกษาปฐมวัย หรือผ่านการอบรมเกี่ยวกับการจัดการศึกษาปฐมวัย

1.2.2 มีความรักเด็ก จิตใจดี มีอารมณ์ขันและใจเย็น ให้ความเป็นกันเองกับเด็กอย่างเสมอภาค

1.2.3 มีบุคลิกของความเป็นผู้สอน เข้าใจและยอมรับธรรมชาติของเด็กตามวัย

1.2.4 พุดจาสุภาพเรียบร้อย ชัดเจนเป็นแบบอย่างได้

1.2.5 มีความเป็นระเบียบ สะอาด และรู้จักประหยัด

1.2.6 มีความอดทน ขยัน ซื่อสัตย์ในการปฏิบัติงานในหน้าที่ และการปฏิบัติต่อเด็ก

1.2.7 มีอารมณ์ร่วมกับเด็ก รู้จักรับฟัง พิจารณาเรื่องราวปัญหาต่างๆ ของเด็กและตัดสินใจปัญหาต่างๆ อย่างมีเหตุผลด้วยความเป็นธรรม

1.2.8 มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตสมบูรณ์

1.3 ส่งเสริมการจัดบริการทางการศึกษาให้เด็กได้เข้าเรียนอย่างทั่วถึงและเสมอภาค และปฏิบัติกรับเด็กตามเกณฑ์ที่กำหนด

1.4 ส่งเสริมให้ผู้สอนและผู้ปฏิบัติงานกับเด็กพัฒนาตนเองมีความรู้ก้าวหน้าอยู่เสมอ

1.5 เป็นผู้นำในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาโดยร่วมให้ความเห็นชอบ กำหนดวิสัยทัศน์ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเด็กทุกช่วงอายุ

1.6 สร้างความร่วมมือและประสานกับบุคลากรทุกฝ่ายในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

1.7 จัดให้มีข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับตัวเด็ก งานวิชาการหลักสูตรอย่างเป็นทางการและเป็นระบบและมีการประชาสัมพันธ์หลักสูตรสถานศึกษา

- 1.8 สนับสนุนการจัดสภาพแวดล้อมตลอดจนสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้
- 1.9 นิเทศ กำกับ ติดตามการใช้หลักสูตรโดยจัดให้มีระบบนิเทศภายในอย่างมีระบบ
- 1.10 กำกับติดตามให้มีการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาและนำผลจากการประเมินไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพเด็ก
- 1.11 กำกับ ติดตาม ให้มีการประเมินการนำหลักสูตรไปใช้ เพื่อนำผลจากการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาสาระของหลักสูตรของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของเด็ก บริบทสังคมและให้มีความทันสมัย

2. บทบาทผู้สอนปฐมวัย

การพัฒนาคุณภาพเด็กโดยถือว่าเด็กมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้เด็กสามารถพัฒนาตนตามธรรมชาติ สอดคล้องกับพัฒนาการและเต็มตามศักยภาพ ดังนั้นผู้สอนจึงมีบทบาทสำคัญยิ่งที่จะทำให้กระบวนการจัดการเรียนรู้ดังกล่าวบรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้สอนจึงควรมีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

2.1 บทบาทในฐานะผู้เสริมสร้างการเรียนรู้

2.1.1 จัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กที่เด็กกำหนดขึ้นด้วยตัวเด็กเองและผู้สอนกับเด็กร่วมกันกำหนด โดยเสริมสร้างพัฒนาการเด็กให้ครอบคลุมทุกด้าน

2.1.2 ส่งเสริมให้เด็กใช้ข้อมูลแวดล้อม ศักยภาพของตัวเด็ก และหลักทางวิชาการในการผลิตกระทำ หรือหาคำตอบในสิ่งที่เด็กเรียนรู้อย่างมีเหตุผล

2.1.3 กระตุ้นให้เด็กร่วมคิด แก้ปัญหา ค้นคว้าหาคำตอบด้วยตนเองด้วยวิธีการศึกษาที่นำไปสู่การใฝ่รู้ และพัฒนาตนเอง

2.1.4 จัดสภาพแวดล้อมและสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่สร้างเสริมให้เด็กทำกิจกรรมได้เต็มศักยภาพและความแตกต่างของเด็กแต่ละบุคคล

2.1.5 สอดแทรกการอบรมด้านจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ในการจัดการเรียนรู้ และกิจกรรมต่างๆ อย่างสม่ำเสมอ

2.1.6 ใช้กิจกรรมการเล่นเป็นสื่อการเรียนรู้สำหรับเด็กให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

2.1.7 ใช้ปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้สอนและเด็กในการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ

2.1.8 จัดการประเมินผลการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับสภาพจริงและนำผลการประเมินมาปรับปรุงพัฒนาคุณภาพเด็กเต็มศักยภาพ

2.2 บทบาทในฐานะผู้ดูแลเด็ก

2.2.1 สังเกตและส่งเสริมพัฒนาการเด็กทุกด้านทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา

- 2.2.2 ฝึกให้เด็กช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน
- 2.2.3 ฝึกให้เด็กมีความเชื่อมั่น มีความภูมิใจในตนเองและกล้าแสดงออก
- 2.2.4 ฝึกการเรียนรู้หน้าที่ ความมีวินัย และการมีนิสัยที่ดี
- 2.2.5 จำแนกพฤติกรรมเด็กและสร้างเสริมลักษณะนิสัยและแก้ปัญหาเฉพาะบุคคล
- 2.2.6 ประสานความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา บ้าน และชุมชน เพื่อให้เด็กได้พัฒนา
เต็มตามศักยภาพและมีมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์

2.3 บทบาทในฐานะนักพัฒนาเทคโนโลยีการสอน

- 2.3.1 นำนวัตกรรม เทคโนโลยีทางการสอนมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสภาพ
บริบทสังคม ชุมชน และท้องถิ่น
- 2.3.2 ใช้เทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้ในชุมชนในการเสริมสร้างการเรียนรู้ให้แก่เด็ก
- 2.3.3 จัดทำวิจัยในชั้นเรียน เพื่อนำไปปรับปรุงพัฒนาหลักสูตร / กระบวนการเรียนรู้
และพัฒนาสื่อการเรียนรู้
- 2.3.4 พัฒนาตนเองให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ มีคุณลักษณะของผู้ใฝ่รู้มีวิสัยทัศน์
และทันสมัยทันเหตุการณ์ในยุคของข้อมูลข่าวสาร

2.4 บทบาทในฐานะผู้บริหารหลักสูตร

- 2.4.1 ทำหน้าที่วางแผนกำหนดหลักสูตร หน่วยการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการ
เรียนรู้ การประเมินผลการเรียนรู้
- 2.4.2 จัดทำแผนการจัดประสบการณ์ที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ ให้เด็กมีอิสระในการ
เรียนรู้ทั้งกายและใจ เปิดโอกาสให้เด็กเล่น / ทำงาน และเรียนรู้ทั้งรายบุคคลและเป็นกลุ่ม
- 2.4.3 ประเมินผลการใช้หลักสูตร เพื่อนำผลการประเมินมาปรับปรุงพัฒนาหลักสูตร
ให้ทันสมัย สอดคล้องกับความต้องการของ ผู้เรียน ชุมชน และท้องถิ่น

3. บทบาทของชุมชน

การปฏิรูปการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 ได้กำหนดให้ชุมชน
มีบทบาทในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยให้มีการประสานความร่วมมือเพื่อ ร่วมกันพัฒนา
ผู้เรียนตามศักยภาพ ดังนั้น ชุมชนจึงมีบทบาทในการจัดการศึกษาปฐมวัย ดังนี้

- 3.1 มีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา ในบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษา
สมาคม / ชมรมผู้ปกครอง
- 3.2 มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษาเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการของ
สถานศึกษา
- 3.3 เป็นศูนย์การเรียนรู้ เครือข่ายการเรียนรู้ ให้เด็กได้เรียนรู้และมีประสบการณ์จาก
สถานการณ์จริง

3.4 ให้การสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของสถานศึกษา

3.5 ส่งเสริมให้มีการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ตลอดจนวิทยากรภายนอก และภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อเสริมสร้างพัฒนาการของเด็กทุกด้าน รวมทั้งสืบสานจารีตประเพณี ศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นและของชาติ

3.6 ประสานงานกับองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อให้สถานศึกษาเป็นแหล่งวิทยากรของชุมชน และมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น

3.7 มีส่วนร่วมในการตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษาทำหน้าที่เสนอแนะในการพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา⁴⁵

การกำกับ ติดตาม ประเมิน และรายงาน

การจัดสถานศึกษาปฐมวัยมีหลักการสำคัญในการให้สังคม ชุมชน มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและกระจายอำนาจการศึกษาลงไปยังท้องถิ่นโดยตรง โดยเฉพาะสถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ซึ่งเป็นผู้จัดการศึกษาในระดับนี้ ดังนั้น เพื่อให้ผลผลิตทางการศึกษาปฐมวัยมีคุณภาพตามมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์และสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและสังคม จำเป็นต้องมีระบบการกำกับ ติดตาม ประเมินและรายงานที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้ทุกกลุ่มทุกฝ่ายที่มีส่วนร่วมรับผิดชอบในการจัดการศึกษา เห็นความก้าวหน้า ปัญหา อุปสรรค ตลอดจนการให้ความร่วมมือช่วยเหลือ ส่งเสริม สนับสนุน การวางแผน และดำเนินงานการจัดการศึกษาปฐมวัยให้มีคุณภาพอย่างแท้จริง

การกำกับ ติดตาม ประเมินและรายงานผลการจัดการศึกษาปฐมวัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาและระบบการประกันคุณภาพที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาปฐมวัย สร้างความมั่นใจให้ผู้เกี่ยวข้อง โดยต้องมีการดำเนินการที่เป็นระบบเครือข่ายครอบคลุมทั้งหน่วยงานภายในและภายนอกตั้งแต่ระดับชาติ เขตพื้นที่ทุกระดับ และทุกอาชีพ การกำกับดูแลประเมินผลต้องมีการรายงานผลจากทุกระดับให้ทุกฝ่ายรวมทั้งประชาชนทั่วไปทราบ เพื่อนำข้อมูลจากรายงานผลมาจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยต่อไป⁴⁶

⁴⁵ กระทรวงศึกษาธิการ, “คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560” (เอกสารประกอบการประชุมสร้างความเข้าใจหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย, 9 มีนาคม 2561), 143-144.

⁴⁶ กระทรวงศึกษาธิการ, **หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560**, พิมพ์ครั้งที่ 1 (กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2560), 48.

มาตรฐานการศึกษาปฐมวัย

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษาสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ประกาศใช้มาตรฐานการศึกษาปฐมวัย เมื่อวันที่ 15 พฤศจิกายน 2548 เกี่ยวกับมาตรฐานด้านคุณภาพเด็ก มาตรฐานด้านการจัดการเรียนรู้ ซึ่งมีทั้งหมด 4 ด้าน 18 มาตรฐาน 82 ตัวบ่งชี้ โดยงานวิจัยครั้งนี้จะเสนอในด้านของ มาตรฐานด้านการบริหารและการจัดการศึกษา ซึ่งมีอยู่ด้วยกัน 6 มาตรฐาน มาตรฐานการศึกษาปฐมวัย มีรายละเอียดดังนี้

มาตรฐานด้านคุณภาพเด็ก

มาตรฐานที่ 1 เด็กมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์
ตัวบ่งชี้

- 1.1 มีวินัย มีความรับผิดชอบ ปฏิบัติตามข้อตกลงร่วมกัน
- 1.2 มีความซื่อสัตย์สุจริต
- 1.3 มีความกตัญญูกตเวที
- 1.4 มีเมตตากรุณา มีความรู้สึกที่ดีตนเองและผู้อื่น
- 1.5 ประหยัด รู้จักใช้และรักษาทรัพยากร และสิ่งแวดล้อม
- 1.6 มีมารยาทและปฏิบัติตามวัฒนธรรม

มาตรฐานที่ 2 เด็กมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม
ตัวบ่งชี้

- 2.1 รับรู้คุณค่าของสิ่งแวดล้อมและผลกระทบที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อม
- 2.2 เข้าร่วมหรือมีส่วนร่วมกิจกรรม / โครงการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม

มาตรฐานที่ 3 เด็กสามารถทำงานจนสำเร็จ ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และมีความรู้สึกที่ดีต่ออาชีพ
สุจริต

ตัวบ่งชี้

- 3.1 สนใจและกระตือรือร้นในการทำงาน
- 3.2 ทำงานจนสำเร็จและภูมิใจในผลงาน
- 3.3 เล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นได้
- 3.4 มีความรู้สึกที่ดีต่ออาชีพสุจริต

มาตรฐานที่ 4 เด็กสามารถคิดรวบยอด คิดแก้ปัญหา และคิดริเริ่มสร้างสรรค์
ตัวบ่งชี้

- 4.1 มีความคิดรวบยอดเกี่ยวกับสิ่งต่างๆที่เกิดจากการเรียนรู้
- 4.2 แก้ปัญหาได้เหมาะสมกับวัย

4.3 มีจินตนาการ และมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

มาตรฐานที่ 5 เด็กมีความรู้และทักษะเบื้องต้น
ตัวบ่งชี้

- 5.1 มีทักษะในการใช้กล้ามเนื้อใหญ่ – เล็ก
- 5.2 มีทักษะในการใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5
- 5.3 มีทักษะในการสื่อสาร
- 5.4 มีทักษะในการสังเกตและสำรวจ
- 5.5 มีทักษะในเรื่องมิติสัมพันธ์
- 5.6 มีทักษะในเรื่องจำนวน ปริมาณ น้ำหนัก และการกะประมาณ
- 5.7 เชื่อมโยงความรู้และทักษะต่างๆ

มาตรฐานที่ 6 เด็กมีความสนใจใฝ่รู้ รักการอ่าน และพัฒนาตนเอง
ตัวบ่งชี้

- 6.1 รู้จักตั้งคำถามเพื่อหาเหตุผล และมีความสนใจใฝ่รู้
- 6.2 มีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้สิ่งต่างๆ รอบตัว และสนุกกับการเรียนรู้

มาตรฐานที่ 7 เด็กมีสุขนิสัย สุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดี
ตัวบ่งชี้

- 7.1 รักการออกกำลังกาย ดูแลสุขภาพ และช่วยเหลือตนเองได้
- 7.2 มีน้ำหนัก ส่วนสูง และมีสมรรถภาพทางกายตามเกณฑ์
- 7.3 เห็นโทษของสิ่งเสพติดให้โทษและสิ่งมอมเมา
- 7.4 มีความมั่นใจ กล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม
- 7.5 ร่าเริง แจ่มใส มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อเพื่อน ครู และผู้อื่น

มาตรฐานที่ 8 เด็กมีสุนทรียภาพและลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรี และการเคลื่อนไหว
ตัวบ่งชี้

- 8.1 มีความสนใจและร่วมกิจกรรมด้านศิลปะ
- 8.2 มีความสนใจและร่วมกิจกรรมด้านดนตรี
- 8.3 มีความสนใจและร่วมกิจกรรมการเคลื่อนไหว

มาตรฐานด้านการจัดการเรียนรู้

มาตรฐานที่ 9 ครูมีคุณธรรม จริยธรรม มีวุฒิ / ความรู้ความสามารถตรงกับงานที่รับผิดชอบ
หมั่นพัฒนาตนเอง เข้ากับชุมชนได้ดี และมีครูพอเพียง

ตัวบ่งชี้

- 9.1 มีคุณธรรม จริยธรรม และปฏิบัติตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ

9.2 มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับเด็ก ผู้ปกครอง และชุมชน

9.3 มีความมุ่งมั่นและอุทิศตนในการสอนและพัฒนาเด็ก

9.4 มีการแสวงหาความรู้และเทคนิควิธีการใหม่ๆ รับฟังความคิดเห็น ใจกว้าง และยอมรับการเปลี่ยนแปลง

9.5 จบการศึกษาระดับปริญญาตรีทางการศึกษาหรือเทียบเท่าขึ้นไป

9.6 สอนตรงตามวิชาเอก - โท หรือตรงตามความถนัด

9.7 มีจำนวนพอเพียง (หมายรวมทั้งครูและบุคลากรสนับสนุน)

มาตรฐานที่ 10 ครูมีความสามารถในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเน้นเด็กเป็นสำคัญ

ตัวบ่งชี้

10.1 มีความรู้ความเข้าใจเป้าหมายการจัดการศึกษาและหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย

10.2 มีการวิเคราะห์เด็กเป็นรายบุคคล

10.3 มีความสามารถในการจัดประสบการณ์ที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ

10.4 มีความสามารถในการใช้สื่อที่เหมาะสมและสอดคล้องกับการเรียนรู้ของเด็ก

10.5 มีการประเมินพัฒนาการของเด็กตามสภาพจริงโดยคำนึงพัฒนาการตามวัย

10.6 มีการนำผลการประเมินพัฒนาการมาปรับเปลี่ยนการจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาเด็กให้เต็มตามศักยภาพ

10.7 มีการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กและนำไปใช้พัฒนาเด็ก

มาตรฐานด้านการบริหารและจัดการศึกษา

มาตรฐานที่ 11 ผู้บริหารมีคุณธรรม จริยธรรม มีภาวะผู้นำ และมีความสามารถในการบริหารจัดการศึกษา

ตัวบ่งชี้

11.1 มีคุณธรรม จริยธรรม และปฏิบัติตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ

11.2 มีความคิดริเริ่ม มีวิสัยทัศน์ และเป็นผู้นำทางวิชาการ

11.3 มีความสามารถในการบริหารงานวิชาการและการจัดการ

11.4 มีการบริหารที่มีประสิทธิภาพ ผู้เกี่ยวข้องพึงพอใจ

มาตรฐานที่ 12 สถานศึกษามีการจัดองค์กร โครงสร้าง ระบบการบริหารงานพัฒนาองค์กร อย่างเป็นระบบครบวงจร

ตัวบ่งชี้

12.1 มีการจัดองค์กร โครงสร้าง และระบบการบริหารที่มีความคล่องตัวสูงและปรับเปลี่ยนได้เหมาะสมตามสถานการณ์

- 12.2 มีการจัดการข้อมูลสารสนเทศอย่างเป็นระบบ ครอบคลุมและทันต่อการใช้งาน
- 12.3 มีระบบการประกันคุณภาพภายในที่ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง
- 12.4 มีการพัฒนาบุคลากรอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง
- 12.5 ผู้รับบริการและผู้เกี่ยวข้องพึงพอใจผลการบริหารงานและการพัฒนาเด็ก

มาตรฐานที่ 13 สถานศึกษามีการบริหารและการจัดการศึกษาโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐาน
ตัวบ่งชี้

- 13.1 มีการกระจายอำนาจการบริหาร และการจัดการศึกษา
- 13.2 มีการบริหารเชิงกลยุทธ์ และใช้หลักการมีส่วนร่วม
- 13.3 มีคณะกรรมการสถานศึกษาร่วมพัฒนาสถานศึกษา
- 13.4 มีการบริหารที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน
- 13.5 มีการตรวจสอบและถ่วงดุล

มาตรฐานที่ 14 สถานศึกษามีการจัดหลักสูตร และประสบการณ์เรียนรู้ที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ
ตัวบ่งชี้

- 14.1 มีหลักสูตรที่เหมาะสมกับเด็กและท้องถิ่น
- 14.2 มีการส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนประสบการณ์การเรียนรู้ที่สนองความสนใจและ
เหมาะสมกับวัยของเด็ก
- 14.3 มีการส่งเสริมและพัฒนานวัตกรรมการจัดประสบการณ์การเรียนรู้จาก
ประสบการณ์ตรง
- 14.5 มีการบันทึก รายงานผล และส่งต่อข้อมูลของเด็กอย่างเป็นระบบ
- 14.6 มีการนิเทศและนำผลไปปรับปรุงการจัดกิจกรรมประสบการณ์อย่างสม่ำเสมอ
- 14.7 มีการนำแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดประสบการณ์

มาตรฐานที่ 15 สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณภาพเด็กอย่างหลากหลาย
ตัวบ่งชี้

- 15.1 มีการจัดและพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือเด็กอย่างทั่วถึง
- 15.2 มีการจัดกิจกรรม กระตุ้นพัฒนาการทางสมอง ตอบสนองความสนใจ และ
ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของเด็ก
- 15.3 มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมค่านิยมที่ดีงาม
- 15.4 มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมด้านศิลปะ ดนตรี และการเคลื่อนไหว
- 15.5 มีการจัดกิจกรรมสืบสานและสร้างสรรค์ วัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญา
ไทย
- 15.6 มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตย

มาตรฐานที่ 16 สถานศึกษามีการจัดสภาพแวดล้อมและบริการที่ส่งเสริมให้เด็กพัฒนาตามธรรมชาติเต็มศักยภาพ

ตัวบ่งชี้

- 16.1 มีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มีอาคารสถานที่เหมาะสม
- 16.2 มีการส่งเสริมสุขภาพอนามัยและความปลอดภัยของเด็ก
- 16.3 มีการให้บริการเทคโนโลยีสารสนเทศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง และการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม
- 16.4 มีห้องเรียน ห้องสมุด สนามเด็กเล่น พื้นที่สีเขียว และสิ่งอำนวยความสะดวกพอเพียงและอยู่ในสภาพใ้การใช้การได้ดี
- 16.5 มีการจัดและใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกระบบสถานศึกษา

มาตรฐานด้านการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้

มาตรฐานที่ 17 สถานศึกษาสนับสนุนและใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาในท้องถิ่น

ตัวบ่งชี้

- 17.1 มีการเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนข้อมูลกับแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาในท้องถิ่น
- 17.2 สนับสนุนให้แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญา และชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรระดับสถานศึกษา

มาตรฐานที่ 18 สถานศึกษามีการร่วมมือกันระหว่างบ้าน องค์กรทางศาสนา สถาบันทางวิชาการ และองค์กรภาครัฐและเอกชน เพื่อพัฒนาวิธีการเรียนรู้ชุมชน

ตัวบ่งชี้

- 18.1 เป็นแหล่งวิทยากรในการแสวงหาความรู้และบริการชุมชน
- 18.2 มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน⁴⁷

สรุป ความหมายของการจัดการศึกษาปฐมวัย หมายถึง การพัฒนาเด็กโดยองค์รวมให้ครอบคลุมพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา โดยอาศัยความร่วมมือจากผู้ปกครอง ชุมชน รวมทั้งหน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้อง เพียงแต่มุมมองในการกำหนดจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาปฐมวัยอาจมีความแตกต่างกันบ้าง แต่ก็จะครอบคลุมทั้งพัฒนาที่ตัวเด็กและบุคคลที่เกี่ยวข้อง ให้เห็นถึงความสำคัญในการพัฒนาเด็กปฐมวัย และสามารถส่งเสริมให้เด็กได้พัฒนาถึงขีดสุด และพลเมืองที่ดีเป็นทรัพยากรอันมีค่าสำหรับพัฒนาประเทศสืบไป การจัด

⁴⁷ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, **แนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา** (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2549), 19–23.

สถานศึกษาปฐมวัยมีหลักการสำคัญในการให้สังคม ชุมชน มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและกระจายอำนาจการศึกษาลงไปยังท้องถิ่นโดยตรง เพื่อให้ผลผลิตทางการศึกษาปฐมวัยมีคุณภาพตามมาตรฐาน คุณลักษณะที่พึงประสงค์และสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและสังคมจำเป็นต้องมีระบบการกำกับ ติดตาม ประเมินและรายงานที่มีประสิทธิภาพ โดยทุกกลุ่มทุกฝ่ายที่มีส่วนร่วมรับผิดชอบในการจัดการศึกษา เห็นความก้าวหน้า ปัญหา อุปสรรค ตลอดจนการให้ความร่วมมือช่วยเหลือ ส่งเสริม สนับสนุน การวางแผน และดำเนินงานการจัดการศึกษาปฐมวัยให้มีคุณภาพอย่างแท้จริง

ข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียน

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 มีสำนักเขตตั้งอยู่ที่ ถนนเพชรเกษม ตำบลพระประโทน อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 เป็นหน่วยงานที่มีภารกิจในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับชั้นปฐมวัย ประถมศึกษา และมัธยมศึกษาตอนต้นในบางแห่ง ซึ่งมีโรงเรียนในเขตความรับผิดชอบ จำนวน 124 โรงเรียน ซึ่งประกอบไปด้วย โรงเรียนในเขตอำเภอเมืองนครปฐม จำนวน 51 โรงเรียน โรงเรียนในเขตอำเภอกำแพงแสน จำนวน 51 โรงเรียน และโรงเรียนในเขตอำเภอดอนตูม จำนวน 22 โรงเรียน มีนักเรียน จำนวน 33,525 คน มีจำนวนครูและบุคลากรทางการศึกษาจำนวน 1,969 คน เป็นหน่วยงานที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการ และรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของสำนักงานให้เป็นไปตามนโยบาย แนวทางและแผนปฏิบัติการของกระทรวง ประกอบด้วย โรงเรียนในเขตอำเภอเมืองนครปฐม โรงเรียนในเขตอำเภอกำแพงแสน และโรงเรียนในเขตอำเภอดอนตูม จำนวนทั้งสิ้น 124 โรงเรียน ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1

โรงเรียนในเขตอำเภอดอนตูม ประกอบด้วย 22 โรงเรียน	
1. โรงเรียนละอียดอู่แก้ว	12. โรงเรียนบ้านรางมูก
2. โรงเรียนบ้านหัวถนน	13. โรงเรียนวัดแหลมมะเกลือ
3. โรงเรียนวัดสระสี่เหลี่ยม	14. โรงเรียนวัดตะโกสูง
4. โรงเรียนวัดสุขวาราม	15. โรงเรียนวัดสามง่าม (คงทองอนุสรณ์)

โรงเรียนในเขตอำเภอตอนตุม ประกอบด้วย 22 โรงเรียน	
5. โรงเรียนวัดบ้านหลวง	16. โรงเรียนวัดทุ่งผักกูด
6. โรงเรียนวัดหนองกระพี	17. โรงเรียนวัดกงลาด
7. โรงเรียนวัดลำลูกบัว	18. โรงเรียนวัดห้วยพระ
8. โรงเรียนบ้านแหลมกะเจา	19. โรงเรียนบ้านแจรงาม
9. โรงเรียนวัดลำเหย	20. โรงเรียนวัดเลาเต่า
10. โรงเรียนวัดทุ่งสีหลง	21. โรงเรียนวัดทุ่งพิชัย
11. โรงเรียนบ้านใหม่	22. โรงเรียนบ้านสามแก้ว (นาลอำนวยการวิทย์)

โรงเรียนในเขตอำเภอกำแพงแสน ประกอบด้วย 51 โรงเรียน	
1. โรงเรียนวัดโพธิ์งาม	27. โรงเรียนวัดไร่แตงทอง
2. โรงเรียนวัดทะเลบก	28. โรงเรียนวัดหนองจิก
3. โรงเรียนประถมนฐานบิณฑำแพงแสน	29. โรงเรียนวัดศาลาตึกสิทธิชัยวิศาล
4. โรงเรียนอนุบาลกำแพงแสน	30. โรงเรียนบ้านอ้อกระทุง
5. โรงเรียนวัดทุ่งกระพังโหม	31. โรงเรียนวัดห้วยผักชี
6. โรงเรียนวัดบ่อน้ำจืด	32. โรงเรียนบ้านอ้อกระทิง
7. โรงเรียนบ้านดอนทอง	33. โรงเรียนบ้านห้วยด้วน
8. โรงเรียนวัดสระพัง	34. โรงเรียนบ้านดอนซาก
9. โรงเรียนวัดหนองปลาไหล	35. โรงเรียนบ้านคลองตัน
10. โรงเรียนอินทรรค์ดีศึกษาลัย (บ้านยาง)	36. โรงเรียนวัดวังน้ำเขียว
11. โรงเรียนบ้านห้วยขวาง	37. โรงเรียนบ้านหนองพงนก
12. โรงเรียนบ้านรางอีเม้ย	38. โรงเรียนวัดสระสี่มุม
13. โรงเรียนบ้านอ้อกระทิง	39. โรงเรียนบ้านสามัคคี
14. โรงเรียนวัดสองห้อง	40. โรงเรียนวัดราษฎร์วาราม
15. โรงเรียนวัดลาดหญ้าไทร	41. โรงเรียนบ้านหนองพงเล็ก
16. โรงเรียนบ้านสระน้ำส้ม	42. โรงเรียนวัดดอนเตาอิฐ
17. โรงเรียนบ้านหลักเมตร	43. โรงเรียนบ้านหนองเขมร
18. โรงเรียนวัดปลักไม้ลาย	44. โรงเรียนวัดหนองกระทุ่ม

โรงเรียนในเขตอำเภอกำแพงแสน ประกอบด้วย 51 โรงเรียน	
19. โรงเรียนบ้านหนองขาม	45. โรงเรียนวัดห้วยม่วง
20. โรงเรียนบ้านบ่อน้ำพุ	46. โรงเรียนวัดปทุมทองสุทธาราม
21. โรงเรียนเมืองเก่ากำแพงแสน	47. โรงเรียนวัดท่าเสา
22. โรงเรียนวัดนิยมนิคมวราราม	48. โรงเรียนบ้านบัวแดง
23. โรงเรียนบ้านหนองไม้งาม	49. โรงเรียนวัดกำแพงแสน
24. โรงเรียนวัดหนองศาลา	50. โรงเรียนบ้านหนองโสน
25. โรงเรียนบ้านหนองกร่าง	51.โรงเรียนวัดหนองโพธิ์
26. โรงเรียนบ้านห้วยรางเกตุ	

โรงเรียนในเขตอำเภอเมืองนครปฐม ประกอบด้วย 51 โรงเรียน	
1. โรงเรียนวัดดอนยายหอม	27. โรงเรียนวัดหว่าเอน
2. โรงเรียนวัดดอนขนก	28. โรงเรียนวัดโพรงมะเดื่อ
3. โรงเรียนวัดตาก้อง	29. โรงเรียนวัดหุบรัก
4. โรงเรียนบ้านมาบแค	30. โรงเรียนวัดศรีวิสารวาจา
5. โรงเรียนวัดเกาะวังไทร	31. โรงเรียนวัดพะเนียงแตก
6. โรงเรียนวัดทัพหลวง	32. โรงเรียนบ้านลำพญา
7. โรงเรียนวัดม่วงตารศ	33. โรงเรียนบ้านหนองหิน
8. โรงเรียนวัดทุ่งรี	34. โรงเรียนวัดวังตะกั่ว (เสรีเริงฤทธิอุปถัมภ์)
9. โรงเรียนบ้านทุ่งน้อย	35. โรงเรียนวัดวังเย็น
10. โรงเรียนบ้านลำท่าโพ	36. โรงเรียนบ้านไร่ต้นสำโรง
11. โรงเรียนวัดธรรมศาลา	37. โรงเรียนบ้านหนองขาหย่าง
12. โรงเรียนบ้านต้นสำโรง	38. โรงเรียนวัดใหม่ดอนทราย
13. โรงเรียนบ้านนาสร้าง	39. โรงเรียนวัดสระกะเทียม
14. โรงเรียนบ้านบ่อพลับ	40. โรงเรียนวัดลาดหญ้าแพรก
15. โรงเรียนหลวงพ่อแช่มวัดตาก้องอนุสรณ์	41. โรงเรียนวัดรางปลาหมอ
16. โรงเรียนวัดดอนเสาเกียด	42. โรงเรียนวัดใหม่ห้วยลึก
17. โรงเรียนวัดบางเขม	43. โรงเรียนวัดสามควายเผือก
18. โรงเรียนวัดลาดปลาเค้า	44. โรงเรียนบ้านรางมะเดื่อ

โรงเรียนในเขตอำเภอเมืองนครปฐม ประกอบด้วย 51 โรงเรียน	
19. โรงเรียนบ้านคลองยาง	45. โรงเรียนบ้านหนองงูเหลือม (พระราชรัฐบำรุง)
20. โรงเรียนวัดบ้านยาง	46. โรงเรียนบ้านหนองแก
21. โรงเรียนบ้านหนองกะโดน	47. โรงเรียนวัดหนองดินแดง
22. โรงเรียนบ้านคอวัง	48. โรงเรียนวัดหนองเสือ
23. โรงเรียนวัดพระปฐมเจดีย์	49. โรงเรียนบ้านทุ่งหัวพรหม
24. โรงเรียนอนุบาลนครปฐม	50. โรงเรียนวัดทัพยายท้าว
25. โรงเรียนวัดไผ่ล้อม	51. โรงเรียนบ้านหนองปากโลง
26. โรงเรียนวัดพระประโทนเจดีย์	

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มสารสนเทศ สนผ., รายชื่อโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1, เข้าถึงเมื่อ 5 มิถุนายน 2561, เข้าถึงได้จาก http://www.data.bopp-obec.info/emis/school.php?Area_CODE=7301

โครงสร้างการบริหารงานการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษานครปฐม เขต1

การแบ่งส่วนราชการในสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษานครปฐม เขต1 สำนักงานเขตพื้นที่ศึกษานครปฐม เขต 1 ได้แบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานตามกฎหมายกระทรวงว่าด้วยการกำหนดกฎเกณฑ์การแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พุทธศักราช 2546 ข้อ 2 และข้อ 3 เพื่อให้สอดคล้องกับภารกิจหลัก และรองรับการกระจายอำนาจการบริหารและจัดการศึกษาจากกระทรวงศึกษาธิการ มีความเป็นเอกภาพในการบริหารจัดการมีความยืดหยุ่น พร้อมต่อการปรับเปลี่ยนและมุ่งสัมฤทธิ์ผลตามภารกิจ ความคุ้มค่า ลดขั้นตอนการบริหาร เพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลการบริหารจัดการ โดยแบ่งส่วนราชการดังต่อไปนี้

1. กลุ่มอำนวยการ
2. กลุ่มบริหารงานบุคคล
3. กลุ่มนโยบายและแผน
4. กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา
5. กลุ่มส่งเสริมสถานศึกษาเอกชน
6. กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา
7. หน่วยตรวจสอบภายใน
8. ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา (Information Technology for Education Center : ITEC)

9. กลุ่มบริหารงานการเงินและสินทรัพย์

อำนาจหน้าที่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ ดังต่อไปนี้

1. จัดทำนโยบาย แผนพัฒนาและมาตรฐานการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบาย มาตรฐานการศึกษา แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน และความต้องการของท้องถิ่น
2. วิเคราะห์การจัดตั้งงบประมาณ เงินอุดหนุนทั่วไปของสถานศึกษา และหน่วยงานในเขตพื้นที่การศึกษา และแจ้งจัดสรรงบประมาณที่ได้รับให้หน่วยงาน และกำกับการตรวจสอบ ติดตามการใช้งบประมาณของหน่วยงาน
3. ประสาน ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาหลักสูตรร่วมกับสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา
4. กำกับ ดูแล ติดตาม และประเมินผลสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษา
5. ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย และรวบรวมข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา
6. ประสานการระดมทรัพยากรด้านต่างๆ รวมทั้งทรัพยากรบุคคล เพื่อส่งเสริม สนับสนุนการจัดและพัฒนาการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา
7. จัดระบบการประกันคุณภาพทางการศึกษา และประเมินผลสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา
8. ประสาน ส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาของสถานศึกษาเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งบุคคล องค์กรชุมชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดรูปแบบที่หลากหลายในเขตพื้นที่การศึกษา
9. ดำเนินการประสานส่งเสริม สนับสนุนการวิจัย และพัฒนาการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา
10. ประสานส่งเสริมการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการ และคณะทำงานด้านการศึกษา
11. ประสานการปฏิบัติราชการทั่วไปกับองค์กรหรือหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในฐานะสำนักงานผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการ ในเขตพื้นที่การศึกษา
12. ปฏิบัติหน้าที่อื่นเกี่ยวกับการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา ที่ไม่ได้รับบุให้เป็นหน้าที่ของหน่วยงานใดโดยเฉพาะ หรือปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

วิสัยทัศน์

สำนักงานเขตสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 เป็นองค์กรชั้นนำสู่ นครแห่งคุณภาพการศึกษา

พันธกิจ

1. พัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ คุณธรรม มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตร และ ค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ เป็นผู้เรียนแห่งศตวรรษที่ 21
2. พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นมืออาชีพสามารถจัดการเรียนรู้สู่ศตวรรษที่ 21
3. ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาแก่ประชากรวัยเรียนอย่างทั่วถึงและเสมอภาค
4. พัฒนาระบบบริหารจัดการที่เน้นการมีส่วนร่วม เพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อคุณภาพ การศึกษา

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สำหรับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทบาทของผู้ปกครองกับการจัดการศึกษาปฐมวัย ทำการศึกษาวิจัยไว้หลายท่าน ดังนี้

งานวิจัยในประเทศ

พิมพ์สาย น้าทิพย์ ได้ศึกษาการรับรู้เกี่ยวกับบทบาทและพฤติกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า 1) ผู้ปกครองของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่ประถมศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต 1 ที่มีอายุ อาชีพ และระดับการศึกษาต่างกัน มีการ รับรู้บทบาทการมีส่วนร่วม พฤติกรรม และความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาปฐมวัยไม่ ต่างกัน 2) พฤติกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยตามการรับรู้ของครูและ ผู้ปกครองไม่ต่างกัน 3) ผู้ปกครองมีความต้องการมีส่วนร่วมในภาพรวม อยู่ในระดับมาก 4) ผู้ปกครอง ของนักเรียนที่อยู่ในโรงเรียนขนาดต่างกัน และที่ตั้งต่างกัน มีการรับรู้บทบาทการมีส่วนร่วม พฤติกรรม และความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาปฐมวัยต่างกัน และ 5) ความต้องการมี

ส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยกับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยมีความสอดคล้องกันมากในทุกกิจกรรม⁴⁸

มยุรา วิริยเวช ได้ศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของผู้ปกครองคนไทยในการส่งเสริมทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษสำหรับเด็กปฐมวัยในบริบทของโรงเรียนนานาชาติในประเทศไทย ผลการวิจัยพบว่า

1) บริบทที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษของเด็กปฐมวัยมี 3 ประการ ประการที่หนึ่ง คือ ความเชื่อในบทบาทการมีส่วนร่วมของตนเอง ผู้ปกครองชาวไทยเชื่อว่าตนเองมีบทบาทเป็นผู้ส่งเสริมและช่วยเหลือในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของเด็กทั้งแบบทางการและไม่เป็นทางการ ประการที่สอง คือ มุมมองของผู้ปกครองต่อการเชื่อเชิญให้เข้ามีส่วนร่วมจากโรงเรียน ครู และเด็ก ผู้ปกครองชาวไทยรู้สึกยินดีที่ได้เป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมที่โรงเรียนและพร้อมที่จะตอบรับการเชื่อเชิญให้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทั้งการเป็นอาสาสมัครทำกิจกรรมในห้องเรียน การเข้าร่วมชมการแสดง และการเป็นวิทยากรสาธิตหรือให้ความรู้ และประการที่สาม คือ บริบทในชีวิตที่ผู้ปกครองมองตนเอง ทักษะและความรู้ของผู้ปกครองไทยส่งผลต่อรูปแบบการจัดกิจกรรมส่งเสริมทักษะทางภาษาอังกฤษให้กับเด็ก เวลาและกำลังกายส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของผู้ปกครอง ผู้ปกครองชาวไทยสามารถบริหารเวลาในการทำงานและมีอิสรภาพทางเวลาที่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมที่โรงเรียนได้ ความพร้อมทางการเงินทำให้ผู้ปกครองชาวไทยสามารถจัดหากิจกรรมหรือสื่อการเรียนที่ส่งเสริมทักษะทางการพูดและการฟังภาษาอังกฤษได้หลากหลายได้ตามต้องการ

2) บทบาทของผู้ปกครองคนไทย ในการส่งเสริมทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษของเด็กปฐมวัยมี 2 ส่วน ได้แก่ การมีส่วนร่วมที่โรงเรียน และการมีส่วนร่วมที่บ้าน ผู้ปกครองต้องการมีส่วนร่วมที่โรงเรียนเพื่อจะส่งเสริมเด็กได้อย่างเหมาะสมและเป็นไปในแนวทางเดียวกับที่เด็กเรียนที่โรงเรียน และเป็นโอกาสให้ผู้ปกครองเห็นพัฒนาการของเด็กที่โรงเรียน การมีส่วนร่วมที่บ้านของผู้ปกครอง ประกอบด้วยกิจกรรมที่จัดขึ้นที่บ้านโดยผู้ปกครอง และผู้ปกครองเลือกให้เด็กเข้าร่วมโปรแกรมหลังเลิกเรียนที่จัดโดยโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาอื่น เป็นกิจกรรมที่เด็กสนใจทั้งวิชาการ กีฬา ศิลปะ และวิทยาศาสตร์ ผู้ปกครองเชื่อว่าความสม่ำเสมอในการได้รับประสบการณ์ทาง

⁴⁸ พิมพ์สาย น้ำทิพย์, "การรับรู้เกี่ยวกับบทบาทและพฤติกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต 1" (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2556), ง.

ภาษาอังกฤษอย่างต่อเนื่องผ่านบริบทและประสบการณ์ที่หลากหลายช่วยพัฒนาทักษะทางการพูด และการฟังภาษาอังกฤษของเด็กปฐมวัย⁴⁹

วารสารณ์ จารุเมธีชน, อารีย์ ชื่นวัฒนา และพวา พันธุ์เมฆา ได้ศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 จังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า 1) บทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านผู้ปกครองมีบทบาทในระดับมาก 3 ด้าน คือ การเสริมแรง การจัดสภาพแวดล้อม และการให้ความรู้ 2) นิสัยรักการอ่านของนักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง 3) การเปรียบเทียบบทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและนิสัยรักการอ่านของนักเรียนกับตัวแปรต่างๆ พบว่าผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาและรายได้แตกต่างกันมีบทบาทในการส่งเสริมการอ่านและนักเรียนมีนิสัยรักการอ่านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาและรายได้สูงกว่ามีบทบาทในการส่งเสริมการอ่านและนิสัยรักการอ่านของนักเรียนในระดับสูงกว่าผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาและรายได้ต่ำกว่า และไม่พบความแตกต่างในนักเรียนที่มีเพศแตกต่างกัน และ 4) ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านกับนิสัยรักการอ่านของนักเรียน มีความสัมพันธ์กันในทางบวกระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05⁵⁰

สุไลมาน ยังปากน้ำ ได้ศึกษาเกี่ยวกับบทบาทผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนอิสลามศึกษาของนักเรียนประถมศึกษาในจังหวัดสตูล ผลการวิจัยพบว่า บทบาทผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนอิสลามการศึกษาของนักเรียนประถมศึกษาในจังหวัดสตูล โดยภาพรวมพบว่า ผู้ปกครองมีระดับการปฏิบัติบทบาทในการส่งเสริมการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการเอาใจใส่ติดตามผลการเรียน ด้านสนับสนุนและเสริมกำลังใจ ผู้ปกครองมีระดับการปฏิบัติบทบาทอยู่ในระดับมาก ด้านการให้ความรู้เพิ่มเติม ด้านการปรับปรุงแก้ไขและซ่อมเสริม ด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้อ ผู้ปกครองมีระดับการปฏิบัติบทบาทอยู่ในระดับปานกลาง

⁴⁹ มยุรา วิริยเวช, "บทบาทของผู้ปกครองคนไทยในการส่งเสริมทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษสำหรับเด็กปฐมวัยในบริบทของโรงเรียนนานาชาติในประเทศไทย" (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการเรีนรู้อและนวัตกรรมการศึกษา วิทยาการเรีนรู้อและศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2559).

⁵⁰ วารสารณ์ จารุเมธีชน อารีย์ ชื่นวัฒนา และพวา พันธุ์เมฆา, "บทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 จังหวัดขอนแก่น," วารสารบรรณศาสตร์ มศว ปีที่ 5, ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม 2555): 1.

การเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติบทบาทผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนประถมศึกษาในจังหวัดสตูลที่มี เพศ ความเกี่ยวข้องกับนักเรียน อายุ อาชีพ และระดับรายได้ พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ .01 ตามลำดับ สำหรับด้านที่แตกต่างกันคือด้านการสนับสนุนและเสริมกำลังใจ⁵¹

ชนมธิตา ยาแก้ว, รวี ศิริปริชยากร, จิราภรณ์ ยกอินทร์, อารีย์ พรหมเล็ก และอัญชิษฐา ปิยะจิตติ ได้ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เขตพื้นที่ภาคตะวันออก ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เขตพื้นที่ภาคตะวันออก ในภาพรวม พบว่า พฤติกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อดูรายด้านพบว่า ด้านการอบรมเลี้ยงดูเด็กอยู่ในระดับมาก และด้านอื่นๆ อยู่ในระดับปานกลาง⁵²

สราวดี เฟิงศรีโคตร ได้ศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัย การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัย 2) ศึกษาผลการใช้รูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัย ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน การพัฒนารูปแบบโดยสอบถามความคิดเห็น จากผู้ให้ข้อมูล จำนวน 135 คน สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล จำนวน 18 คน ประกอบด้วย ผู้ปกครอง ครูและผู้บริหาร และศึกษาผลการใช้รูปแบบโดยสอบถามความคิดเห็นจากกลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มอย่างง่าย จำนวน 108 คน และสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล จำนวน 19 คน ประกอบด้วย ผู้ปกครอง ครู และผู้บริหาร เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ รูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัย แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการวิจัย พบว่า

1. รูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัย มี 5 องค์ประกอบ ดังนี้
  - 1) หลักการและแนวคิด ได้แก่ การส่งเสริมความเป็นหุ้นส่วนและการมีข้อตกลงร่วมกันในการทำงานระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง 2) วัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาเด็กพัฒนาผู้ปกครองและพัฒนาโรงเรียน 3) ลักษณะการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง มี 2 แบบ ได้แก่ แบบเป็นทางการและแบบไม่เป็นทางการ 4)

⁵¹ สุไลมาน ยังปากน้ำ, "บทบาทผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนประถมศึกษาในจังหวัดสตูล" (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและการจัดการศึกษาอิสลาม มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร, 2555), 5.

⁵² ชนมธิตา ยาแก้ว, รวี ศิริปริชยากร, จิราภรณ์ ยกอินทร์, อารีย์ พรหมเล็ก และอัญชิษฐา ปิยะจิตติ, "พฤติกรรมกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เขตพื้นที่ภาคตะวันออก," วารสารศาสตร์การศึกษาและการพัฒนามนุษย์ ปีที่ 2, ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม 2561): 1.

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ได้แก่ ร่วมตัดสินใจ ร่วมดำเนินการและร่วมประเมินผล 5) บทบาทการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองมี 6 ด้าน ได้แก่ ด้านการอบรมเลี้ยงดูในฐานะผู้ปกครอง ด้านการติดต่อสื่อสาร ด้านการอาสาสมัคร ด้านการเรียนรู้ที่บ้าน ด้านการตัดสินใจ และด้านการร่วมมือกับชุมชน

2. ผลการใช้รูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัย พบว่ารูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก⁵³

วิวรรณ สารกิจปรีชา ได้ศึกษา การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้ปกครองกับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนอนุบาลกุ๊กไก่ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้ปกครองกับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนอนุบาลกุ๊กไก่ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร ใน 6 ด้าน ได้แก่ ด้านการอบรมเลี้ยงดูเด็ก ด้านการติดต่อสื่อสาร ด้านการอาสาสมัคร ด้านการเรียนรู้ที่บ้าน ด้านการตัดสินใจและด้านการมีส่วนร่วมกับชุมชน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นผู้ปกครองของนักเรียนโรงเรียนอนุบาลกุ๊กไก่ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553 จำนวน 199 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบบประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้สถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันและวิเคราะห์ การถดถอยพหุคูณ โดยการคัดเลือกตัวแปรแบบ Enter ผลการวิจัยพบว่า 1) คุณลักษณะของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลกุ๊กไก่ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร ที่มีอาชีพรับราชการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ พนักงานเอกชน ทำงานส่วนตัว มีระดับการศึกษา ปริญญาตรีและต่ำกว่ากับระดับสูงกว่าปริญญาตรี มีการรับบริการทางวิชาการด้านความรู้ในการพัฒนานักเรียนและความรู้ทั่วไปอยู่ในระดับมาก 2) พฤติกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนอนุบาลกุ๊กไก่ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า ด้านการอบรมเลี้ยงดูเด็ก ด้านการติดต่อสื่อสาร ด้านการเรียนรู้ที่บ้าน ด้านการตัดสินใจ มีการส่งเสริมการเรียนรู้อยู่ในระดับมาก สำหรับการมีส่วนร่วมกับชุมชนมีการส่งเสริมการเรียนรู้ในระดับปานกลาง ส่วนด้านอาสาสมัครมีการส่งเสริมการเรียนรู้ในระดับน้อย 3) ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้ปกครองด้านการรับบริการทางวิชาการใน 2 ด้าน ได้แก่ ความรู้ในการพัฒนานักเรียนและความรู้ทั่วไป มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วนอาชีพและระดับการศึกษาของผู้ปกครองไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการศึกษาตัวแปรที่มีความสามารถในการทำนาย พบว่า การรับบริการทางวิชาการด้าน ความรู้ในการ

⁵³ สราวดี เฟ็งศรีโคตร, "รูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัย," วารสารการศึกษาและพัฒนาสังคม คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา 7, 1 (2554): 68.

พัฒนานักเรียนสามารถทำนายพฤติกรรมการณ์มีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริม การเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนอนุบาลกุ๊กไก่ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร ได้ร้อยละ 17⁵⁴

จริยาพร โดกุล ได้ศึกษา ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการเลือกโรงเรียนให้บุตรหลานศึกษาในระดับอนุบาล โรงเรียนวาริชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม ปัจจัยด้านการจัดการเรียนการสอน และปัจจัยด้านครูและบุคลากรของโรงเรียนวาริชียงใหม่ ผู้ตอบแบบสอบถามอยู่ในระดับเห็นด้วยมากซึ่งปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการเลือกโรงเรียนให้บุตรหลานศึกษาในระดับอนุบาลโรงเรียนวาริชียงใหม่ พบว่า ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม ปัจจัยด้านการเรียนการสอน และปัจจัยด้านครูและบุคลากร เป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการเลือกโรงเรียนให้บุตรหลานศึกษาในระดับอนุบาลโรงเรียนวาริชียงใหม่⁵⁵

จำลอง สุริวงค์ ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกสถานศึกษาเอกชนให้บุตรหลานของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนเอกชนในจังหวัดพิจิตร ผลการวิจัยพบว่า ระดับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกสถานศึกษาเอกชนให้บุตรหลานของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนเอกชนในจังหวัดพิจิตร ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยรายด้านทั้ง 7 ด้าน ที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกสถานศึกษาเอกชนให้บุตรหลานของผู้ปกครองนักเรียนสูงสุดลงมา ได้แก่ ด้านแนวทางการจัดการเรียนการสอน ด้านมาตรฐานของสถานศึกษา ด้านสภาพแวดล้อม ด้านผู้บริหารสถานศึกษาด้านการเดินทาง ด้านค่าใช้จ่ายของผู้ปกครอง และด้านชื่อเสียงของสถานศึกษา ตามลำดับ และนอกจากผู้ปกครองจะตัดสินใจเกี่ยวกับการเลือกสถานศึกษาแล้ว ผู้ปกครองยังมีบทบาทในการตัดสินใจในเรื่องการบริหารงานในโรงเรียนอีกด้วย เช่น ทิศทางการจัดการศึกษาและแนวทางการจัดการศึกษาให้กับนักเรียนอีก⁵⁶

วัลลภา วงศ์ศักดิ์รินทร์ ได้ศึกษา พฤติกรรมของผู้ปกครองในการส่งเสริมการมีวินัยในตนเองแก่นักเรียน โรงเรียนสาธิตในจังหวัดนครปฐม ผลการวิจัยพบว่า 1. ระดับพฤติกรรมในการส่งเสริมการ

⁵⁴ วิวรรณ สารกิจปรีชา, "การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้ปกครองกับพฤติกรรมการณ์มีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนอนุบาลกุ๊กไก่ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร" (สารนิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2554), บทคัดย่อ.

⁵⁵ จริยาพร โดกุล, "ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการเลือกโรงเรียนให้บุตรหลานศึกษาในระดับอนุบาล โรงเรียนวาริชียงใหม่," วารสารบัณฑิตมหาวิทยาลัยพาร์อีสเทอร์น 3, 1 (มิถุนายน 2557-พฤษภาคม 2558): 688.

⁵⁶ จำลอง สุริวงค์, "ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกสถานศึกษาเอกชนให้บุตรหลานของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนเอกชนในจังหวัดพิจิตร" (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, 2559), บทคัดย่อ.

มีวินัยในตนเองแก่นักเรียน สัมพันธภาพในครอบครัว ความตระหนักในบทบาทหน้าที่ และการควบคุม อารมณ์ของผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนสาธิตในจังหวัด นครปฐม อยู่ในระดับมาก 2. พฤติกรรมใน การส่งเสริมการมีวินัยในตนเองแก่นักเรียนของผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนสาธิตใน จังหวัดนครปฐม เมื่อจำแนกตาม เพศของบุตร ระดับการศึกษา อาชีพ จำนวนบุตร และภาวะทางการเงิน ของ ครอบครัว พบว่าไม่แตกต่างกัน 3. ความตระหนักในบทบาทหน้าที่ การควบคุมอารมณ์ และ สัมพันธภาพในครอบครัวสามารถร่วมกัน ทำนายพฤติกรรมของผู้ปกครองในการส่งเสริมการมีวินัยใน ตนเองแก่นักเรียน โรงเรียนสาธิตในจังหวัดนครปฐม ได้ร้อยละ 63.3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01⁵⁷

สุธาทิพย์ วิเชียรวัฒนชัย ได้ศึกษาความต้องการของผู้ปกครองเกี่ยวกับ พฤติกรรมที่ควร ปลูกฝังและพฤติกรรมที่ปรากฏด้านคุณธรรมของเด็กปฐมวัย ผลการศึกษาพบว่า ผู้ปกครองที่มีระดับ การศึกษาต่างกันมีความต้องการเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ควรปลูกฝังด้านคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการของ เด็กปฐมวัย ด้านความขยันและด้านความมีน้ำใจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ.05 โดย ด้านความขยันผู้ปกครองที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่าปริญญาตรี มีความต้องการสูงกว่า ผู้ปกครองที่มีการศึกษาต่ำกว่าระดับปริญญาตรีหรืออนุปริญญา ส่วนในด้านความมีน้ำใจ ผู้ปกครองที่ มีการศึกษาต่ำกว่าระดับปริญญาตรีหรืออนุปริญญา มีความต้องการปลูกฝังคุณธรรมด้านความมีน้ำใจ สูงกว่าผู้ปกครองที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี หรือสูงกว่าปริญญาตรี⁵⁸

ฉัตรวิไล สุรินทร์ชมพู ได้ศึกษาเกี่ยวกับความต้องการของผู้ปกครองต่อการจัดการศึกษา ปฐมวัยโรงเรียนอนุบาลเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดเลยเขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ความต้องการของผู้ปกครองต่อการจัดการศึกษาปฐมวัยโรงเรียนอนุบาลเอกชน สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาจังหวัดเลยเขต 1 ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากทุกด้าน ได้แก่ ด้านครูและบุคลากร ด้าน

⁵⁷ วัลลภา วงศ์ศักดิ์รินทร์, "พฤติกรรมของผู้ปกครองในการส่งเสริมการมีวินัยในตนเองแก่นักเรียน โรงเรียนสาธิตในจังหวัดนครปฐม" (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาชุมชนบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2559).

⁵⁸ สุธาทิพย์ วิเชียรวัฒนชัย, "การศึกษาความต้องการของผู้ปกครองเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ควร ปลูกฝังและพฤติกรรมที่ปรากฏด้านคุณธรรมของเด็กปฐมวัย" (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2554).

การจัดสภาพแวดล้อม ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง ด้านการจัดบริการอาหารสำหรับเด็ก ด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน และด้านสุขอนามัยและความปลอดภัย⁵⁹

ธรรมรัตน์ พงษ์ทอง ได้ศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนในเขตอำเภอแก่งหางแมว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ผลการวิจัยปรากฏว่า

1. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยในเขตอำเภอแก่งหางแมว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการเรียนรู้ที่บ้าน ด้านการเลี้ยงดู ด้านการให้ความร่วมมือกับชุมชน ด้านอาสาสมัคร ด้านการสื่อสาร และด้านการตัดสินใจ

2. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยในเขตอำเภอแก่งหางแมว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 จำแนกตามระดับชั้นเรียน โดยรวมและด้านการเลี้ยงดู แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยในเขตอำเภอแก่งหางแมว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 จำแนกตามอาชีพ โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยในเขตอำเภอแก่งหางแมว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 จำแนกตามฐานะทางเศรษฐกิจ โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ⁶⁰

จรรยาภรณ์ ดิวิ ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนวัดสุคันธศีลาราม (หอมศีลวิทยาคาร) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 พบว่า 1) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนวัดสุคันธศีลาราม (หอมศีลวิทยาคาร) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 อยู่ใน

⁵⁹ ฉัตรวิไล สุรินทร์ชมพู, "ความต้องการของผู้ปกครองต่อการจัดการศึกษาปฐมวัยโรงเรียนอนุบาลเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดเลยเขต 1" (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต (ปฐมวัยศึกษา) สาขาปฐมวัยศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2554), บทคัดย่อ.

⁶⁰ ธรรมรัตน์ พงษ์ทอง, "การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนในเขตอำเภอแก่งหางแมว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1" (งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา, 2559).

ระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายกิจกรรมเสริมประสบการณ์ พบว่า อยู่ในระดับมาก 1 กิจกรรม คือ กิจกรรมเสรี อยู่ในระดับปานกลาง 5 กิจกรรม เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ กิจกรรมสร้างสรรค์ กิจกรรมกลางแจ้ง กิจกรรมเกมการศึกษา และ กิจกรรมเสริมประสบการณ์ 2) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง จำแนกตามอาชีพ โดยรวมและราย กิจกรรม มีความแตกต่างกันมาก และเมื่อจำแนกตามรายได้ พบว่า ผู้ปกครองที่มีรายได้น้อยกว่าหรือ เท่ากับ 10000 บาท กับรายได้ตั้งแต่ 10001-30000 บาท ไม่แตกต่างกัน ผู้ปกครองที่มีรายได้ 10001-30000 บาท กับรายได้ตั้งแต่ 30000 บาทขึ้นไป แตกต่างกันน้อย และผู้ปกครองที่มีรายได้ น้อยกว่าหรือเท่ากับ 10000 บาท กับรายได้ตั้งแต่ 30000 บาทขึ้นไป แตกต่างกันน้อย⁶¹

นริยา วาจาสัตย์ ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์ พัฒนาเด็กเล็กในเขตเทศบาลเมืองวังน้ำเย็น อำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว พบว่า การมีส่วนร่วม ของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตเทศบาลเมืองวังน้ำเย็น อำเภอ วังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงอันดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการ อบรมเลี้ยงดูในฐานะผู้ปกครอง ด้านการติดต่อสื่อสาร ด้านการเรียนรู้ที่บ้าน ด้านการตัดสินใจ ด้าน การอาสาสมัคร และด้านร่วมมือกับชุมชน ตามลำดับ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา ปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตเทศบาลเมืองวังน้ำเย็น อำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว จำแนก ตามระดับการศึกษา โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 การมี ส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตเทศบาลเมืองวังน้ำ เย็น อำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว จำแนกตามอาชีพแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 ยกเว้น ด้านการเรียนรู้ที่บ้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แนวทางการ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัย ได้แก่ 1) ด้านการอบรมเลี้ยงดูใน ฐานะผู้ปกครอง ได้แก่ ผู้ปกครองควรสร้างความรักความอบอุ่นในครอบครัว ชักถามเรื่องราวต่าง ๆ ในแต่ละวัน สอดแทรกคุณธรรมในขณะที่พูดคุย 2) ด้านการติดต่อสื่อสาร ได้แก่ ผู้ปกครองควรเข้า ร่วมประชุมผู้ปกครองเพื่อรับฟังข้อมูลข่าวสาร กิจกรรมของโรงเรียนทุกครั้ง ตามความสามารถของ ตนเอง 3) ด้านการอาสาสมัคร ได้แก่ ควรอาสาช่วยเหลือศูนย์เด็กเล็กตามกำลังความสามารถ ตาม นโยบายของศูนย์ 4) ด้านการเรียนรู้ที่บ้าน ได้แก่ ควรตรวจการบ้าน ช่วยสอนทำการบ้าน ช่วย ทบทวนสิ่งที่ครูสอน อ่านหนังสือและเล่านิทานให้ฟัง 5) ด้านการตัดสินใจ ได้แก่ ควรฝึกให้เด็กกล้า

⁶¹ จรรย์รักษ์ ดีวี, "การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนวัดสุ คันธศีลาราม (หอมศิลาวิทยาคาร) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1" (งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา, 2556).

และตัดสินใจด้วยตนเองอย่างอิสระและ 6) ด้านการร่วมมือกับชุมชน ได้แก่ ควรพาเด็กเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน⁶²

ชวนคิด มะเสนะ ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการการจัดการศึกษาปฐมวัยที่สอดคล้องกับการพัฒนาสมองโดยการศึกษาพหุกรณี โรงเรียนดีเด่นจำนวนสามแห่งพบว่ามีการจัดการศึกษาปฐมวัยประกอบด้วย 7 ด้าน คือด้านปรัชญา วิสัยทัศน์ ด้านจุดหมาย ด้านหลักสูตรการเรียนการสอน ด้านการจัดประสบการณ์ ด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้ด้านสภาพแวดล้อม และด้านการประเมินพัฒนาการและการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับพัฒนาการทางสมอง ประกอบด้วย 6 ด้านคือ ด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว ด้านอารมณ์ จิตใจ ด้านจินตนาการสร้างสรรค์ ด้านภาพ ด้านการคิด และด้านสังคม สิ่งแวดล้อม⁶³

ตุ๊กตา สิวาเลาเต่า ได้ทำการวิจัยเรื่อง การจัดการศึกษาปฐมวัยตามเกณฑ์มาตรฐานด้านการบริหารและการจัดการศึกษากับพัฒนาการเด็กปฐมวัยของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ผลการวิจัยพบว่า 1) การจัดการศึกษาปฐมวัยตามเกณฑ์มาตรฐานด้านการบริหารและการจัดการศึกษาโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากโดยเรียงมัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อยดังนี้ มาตรฐานที่ 11 ผู้บริหารมีคุณธรรมจริยธรรมมีภาวะผู้นำและมีความสามารถในการบริหารจัดการศึกษา มาตรฐานที่ 14 สถานศึกษามีการจัดหลักสูตรและประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ มาตรฐานที่ 15 สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณภาพเด็กอย่างหลากหลาย มาตรฐานที่ 13 สถานศึกษามีการบริหารและจัดการศึกษาโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐาน มาตรฐานที่ 12 สถานศึกษามีการจัดองค์กร โครงสร้าง ระบบการบริหารงาน และพัฒนาองค์กรอย่างเป็นระบบครบวงจร มาตรฐานที่ 16 สถานศึกษามีการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการที่ส่งเสริมให้เด็กพัฒนาตามธรรมชาติเต็มศักยภาพ 2) พัฒนาการเด็กปฐมวัย โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมากโดยเรียงมัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อยดังนี้พัฒนาการด้านร่างกาย พัฒนาการด้านสังคม-อารมณ์ พัฒนาการด้านสติปัญญา 3) การจัดการศึกษาปฐมวัยตามเกณฑ์

⁶² นริยา วาจาสิทธิ์, "การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตเทศบาลเมืองวังน้ำเย็น อำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว" (งานนิพนธ์การศึกษา มหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา, 2556).

⁶³ ชวนคิด มะเสนะ, "รูปแบบการจัดการศึกษาปฐมวัยที่สอดคล้องกับการพัฒนาสมอง" (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, 2554), 189-91.

มาตรฐานด้านการบริหารและการจัดการศึกษากับพัฒนาการเด็กปฐมวัย มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01⁶⁴

งานวิจัยต่างประเทศ

Kasambira ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติการสื่อสารของครูอนุบาลและแม่ของเด็กที่ต่างวัฒนธรรม และฐานะทางเศรษฐกิจ ที่มีต่อการใช้คำศัพท์ ภาษา และทักษะทางสังคมของเด็ก โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการรับรู้ในการสื่อสารโดยการพัฒนาอย่างมีรูปแบบของครูและแม่ของเด็กระหว่างปฏิกริยาตอบสนองต่อการสอนและการเล่น พบว่า มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเฉพาะการสื่อสารของแม่และการสื่อสารของเด็ก โดยแม่ที่มีส่วนร่วมในการปฏิบัติหน้าที่การสื่อสาร อาจใช้การเล่นบทบาทสมมติในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารของเด็ก ซึ่งทำให้สามารถพัฒนาด้านวิชาการ และทักษะทางสังคมของเด็กจึงทำให้การประเมินผลดีขึ้น และนำมาใช้ในการพัฒนาเด็กอื่นๆ ได้⁶⁵

ซีอูเดีย กาลินโด ได้ทำการวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของโรงเรียนกับบ้านของนักเรียนโรงเรียนอนุบาลเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน : บทบาทการมีส่วนร่วมของครอบครัว พบว่า บ้านของเด็กและโรงเรียนที่เป็นบริบทมีอำนาจชักจูงในการเรียนรู้และการพัฒนาที่เกิดขึ้นโดยเฉพาะในช่วงปฐมวัย งานวิจัยนี้สร้างจากแนวคิดทฤษฎีนิเวศวิทยาของ Bronfenbrenner และทฤษฎี Epstein ที่ทับซ้อนกันของขอบเขตของอำนาจในการตรวจสอบโรงเรียนและครอบครัวความสัมพันธ์ของพวกเขา การมีส่วนร่วมของครอบครัวและนักเรียนเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเราใช้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นเด็กนักเรียนอนุบาลทั้งประเทศ (16,425 คน จาก 864 โรงเรียน) พบว่าโรงเรียนมีความพยายามจะสื่อสารกับครอบครัวและให้มีส่วนร่วมกับโรงเรียนมากยิ่งขึ้น ระดับผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนในการอ่าน

⁶⁴ ตู่กตา สิมิลาเต่า, "การจัดการศึกษาปฐมวัยตามเกณฑ์มาตรฐานด้านการบริหารและการจัดการศึกษากับพัฒนาการเด็กปฐมวัยของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร" (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2555).

⁶⁵ Kasambira D, "Communicative Function of Preschoolers and Their Mothers across Cultures and Socioeconomic. Doctoral Dissertation" (Speech & Hearing Sciences, The University of North Carolina at Chapel Hill, 2008).

และคณิตศาสตร์สูงขึ้น นอกจากนี้เรายังพบว่าในครอบครัวที่ให้การมีส่วนร่วมที่โรงเรียนและผู้ปกครองมีความคาดหวังทางการศึกษาให้ดีขึ้น ในเรื่องการอ่านและคณิตศาสตร์ในระดับชั้นอนุบาล⁶⁶

แมคเวนและโอซีอานิก ได้ทำการศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและความสามารถของเด็กด้านสังคมและวิชาการอนุบาล ผลจากการวิจัยครั้งนี้ได้พบ รูปแบบของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง 2 แบบด้วยกัน แบบแรก ผู้ปกครองที่เกี่ยวข้องถูกจัดให้อยู่ในประเทศที่จัดสิ่งแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ที่บ้านด้วยกิจกรรมต่างๆ รวมถึงการพูดคุยกับเด็กในความดูแลเกี่ยวกับความสำคัญของสถานศึกษาและช่วยให้เด็กได้ฝึกฝนในสิ่งที่ตนกำลังเรียนรู้ในสถานศึกษา เด็กๆ ของผู้ปกครองที่มีส่วนร่วมแสดงให้เห็นถึงการมีทักษะทางสังคมสูง และจากการสังเกตได้พบว่าสามารถร่วมมือกับผู้อื่นได้มากขึ้น สามารถควบคุมตนเองและมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมในสภาพแวดล้อมที่บ้านและที่โรงเรียนมากขึ้น อีกทั้ง การเรียนรู้ทางวิชาการของเด็กที่มีผู้ปกครองมีส่วนร่วมนั้นมีอัตราสูงกว่าเด็กที่ผู้ปกครองมีส่วนร่วมน้อยกว่า อีกทั้งยังแสดงให้เห็นถึงการมีแรงจูงใจต่อการเรียนรู้ทางวิชาการมากขึ้น และมีผลการเรียนรู้ด้านการอ่านและคณิตศาสตร์ที่ดีขึ้นด้วย การวิจัยค้นพบรูปแบบความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นกับผู้ปกครองที่ได้รายงาน “ขาดการเชื่อมโยง” จากประสบการณ์การเรียนรู้ของเด็กในความดูแลของตน โดยเฉพาะสถานศึกษาที่มีระดับการมีส่วนร่วมแบบติดต่อกับสถานศึกษา และอุปสรรคการมีส่วนร่วมนั้นมีความสัมพันธ์กับเด็กทั้งด้านปัญหาภายในและภายนอก ผู้ปกครองเหล่านั้นได้รายงานถึงสิ่งกีดขวางต่างๆ เช่น ความเครียดและความรับผิดชอบงานที่เพิ่มขึ้น ซึ่งบ่อยครั้งทำให้หมดโอกาสที่จะมีส่วนร่วม สรุปได้ว่า ผลของการใช้เครื่องมือการประเมินในหลายระดับมุมมองนี้ได้ทำให้เห็นว่าผู้ปกครองที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กที่บ้านอย่างกระตือรือร้น มีการติดต่อกับสถานศึกษาโดยตรงอย่างสม่ำเสมอและประสบสิ่งกีดขวางการมีส่วนร่วมน้อยกว่า มีเด็กที่แสดงให้เห็นถึงการมีปฏิสัมพันธ์ร่วมมือกันทำกับเพื่อน ผู้ใหญ่ และการเรียนรู้ในทางบวก ทั้งนี้ความแตกต่างระหว่างชนกลุ่มน้อยไม่มีนัยสำคัญ แต่ความแตกต่างอยู่ที่ความมาก-น้อยของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง⁶⁷

Abel ได้ศึกษาเปรียบเทียบรูปแบบของการมีส่วนร่วมของพ่อโดยมีการจัดกรอบงานกิจกรรมให้ปฏิบัติและกลุ่มที่ไม่ได้ปฏิบัติ ความสัมพันธ์กับแม่ และเพศของเด็กนักเรียนระดับประถมศึกษา

⁶⁶ Claudia Galindo, "School and Home Connections and Children's kindergarten Achievement Gains: The Mediating Role of Family Involvement," **Early Childhood Research Quarterly** 27 (Quarter 2012).

⁶⁷ McWayne Christime and Owsianik Marissa, **Parent Involvement and the Social and Academic Competencies of Urban Kindergarten Children** (New York University U.S.A., 2004).

พบว่า การตัดสินใจของบิดามีอิทธิพลในการมีส่วนร่วม พบว่า การตัดสินใจของบิดามีอิทธิพลในการมีส่วนร่วมในด้านวิชาการของลูก พื้นฐานกิจกรรมการมีส่วนร่วมที่บ้านการเชิญหน่วยงานการช่วยเหลืออื่น ๆ กิจกรรมการสื่อสารที่บ้าน บริบทของชีวิตพ่อ ได้แก่ การรับความรู้ ทักษะ การอุทิศเวลากำลังกายโดยโรงเรียนเป็นฐานของกิจกรรม การมีส่วนร่วมของพ่อแม่สภาพแวดล้อมในชีวิตของพ่อเป็นสิ่งที่มามีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนเพศของเด็ก พบว่า ไม่แตกต่างกัน⁶⁸

วารสาร “Harvard Family Research Project ” ได้วิเคราะห์งานวิจัย ในด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในระดับชั้น K-12 ของสถานศึกษาต่างๆ และได้พบว่า ผลของงานวิจัยหลาย เรื่องได้ช่วยสื่อให้เห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมของครอบครัวอย่างชัดเจน ซึ่งสถานศึกษาและผู้ปกครองสามารถนำผลการวิจัยไปพิจารณาและพัฒนาวิธีการได้ต่อไปได้ ดังนี้คือ

1. การมีส่วนร่วมของครอบครัวที่เชื่อมโยงสู่การเรียนรู้ของนักเรียน มี ผลต่อความสำเร็จของนักเรียนมากกว่าการมีส่วนร่วมโดยทั่วไปของผู้ปกครอง
2. การมีส่วนร่วมของครอบครัวที่สนับสนุนการเรียนรู้ของเด็กที่บ้าน มีผลเชื่อมโยงสู่ความสำเร็จทางการเรียนของนักเรียน
3. ครอบครัวไม่ว่าจะมีพื้นฐานวัฒนธรรมภูมิหลังการศึกษารายได้อย่างไร หรือในระดับใดล้วนมีอิทธิพลที่ดีต่อการเรียนรู้ของนักเรียน
4. การพยายามให้เกิดการมีส่วนร่วมของครอบครัวที่สถานศึกษาได้พิจารณาคำนิ่งถึงวัฒนธรรม ระดับความเป็นอยู่ และความต้องการของผู้ปกครอง หรือพื้นฐานที่แตกต่างกันของครอบครัว และสร้างเสริมการมีส่วนร่วมจากจุดเด่นของแต่ละคนแต่ละครอบครัว จะสามารถดำเนินการชักจูงให้ครอบครัวที่มีพื้นฐานแตกต่างกันให้มามีส่วนร่วมได้อย่างมีประสิทธิภาพ⁶⁹

เดเนียล ซันเบิร์ก ได้ศึกษาการการตรวจสอบการพัฒนาการปฏิรูป การศึกษาของประเทศสวีเดน การปฏิรูปหลักสูตรการศึกษาสำหรับโรงเรียนอนุบาลและโรงเรียนมัธยม ในปี 1991 โดยมีการวิเคราะห์หลักสูตรการศึกษาสำหรับนักเรียนโรงเรียนอนุบาลและโรงเรียนมัธยม ในปี 1991 โดยการวิเคราะห์หลักสูตรในปี 2005 จากการเรียนการสอนแบบเหตุผลทางวิทยาศาสตร์ และนำมาเปรียบเทียบการพัฒนาการปฏิรูปการศึกษาในปี 2011 มีการวิเคราะห์หลักสูตรโดยใช้ วิธีการวิพากษ์กรรมวิเคราะห์หลักสูตรเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงแนวคิดทางการศึกษาและการเรียนการสอนให้โดดเด่น

⁶⁸ Abel Y, "African American Father's Involvement in Their Children 'S School-Based Lives" (Doctoral dissertation, Johns Hopkins University,, 2008).

⁶⁹ JoBeth Allen, "Effective Home-School Communication. Harvard Family Research Project, Accessed May 4," available from http://www.hfrp.org/family_involvement/publications_resources/effective_home_school.

เด่นการปฏิรูปการศึกษาเห็นความก้าวหน้าในการเปลี่ยนวิธีการควบคุมการใช้ทรัพยากร การศึกษาที่เติบโตอย่างรวดเร็วซึ่งมีผลให้นโยบายการศึกษาผลิตตัวชี้วัดและการวัดผลที่มี ประสิทธิภาพจากการเปรียบเทียบการศึกษาจากประเทศสมาชิกที่แตกต่างกันในรูปแบบของความรู้ พื้นฐานและการพัฒนาการศึกษาของนักเรียนได้อย่างต่อเนื่อง⁷⁰

มาเรีย นิโคลไลโด (Maril Nicolaidou) ได้ศึกษาการประเมินผลการเรียนรู้ของโรงเรียนในไซปรัสโดยการนำสมมติฐานทางทฤษฎีสมาช้อ ได้แก่การปรับตัวต่อการปรับปรุงโรงเรียนการมีส่วนร่วมในระดับโรงเรียนช่วยให้การสนับสนุนจากสิ่งแวดล้อมที่สำคัญและการสนับสนุนและการมุ่งเน้นการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพเพื่อพัฒนาและปรับปรุงโรงเรียนโดยใช้แนวทางในการปฏิบัติเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของครู ผู้นำโรงเรียน ตลอดจนสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรที่เหมาะสมในการสนับสนุนกิจกรรมการพัฒนาและปรับปรุงโรงเรียนโดยตระหนักถึงผลประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นซึ่งนำไปสู่การปรับปรุงพัฒนาและการเพิ่มมาตรฐานการศึกษาภายในโรงเรียน ผลปรากฏว่าจากการนำสมมติฐานทางทฤษฎีและแนวทางปฏิบัติมาพัฒนาโรงเรียนนั้นสามารถเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนการสอนและทำให้โรงเรียนไซปรัสมีมาตรฐานการศึกษาที่สูงขึ้นและสามารถนำข้อมูลการประเมินผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษาไปสนับสนุนกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อเก็บเป็นข้อมูลการดำเนินงานพัฒนาในครั้งต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น⁷¹

⁷⁰ Daniel Sundberg, "Standards-Based Curricula in a Denationalised Conception of Education: The Case of Sweden," accessed February 7, 2017, available from <http://journals.sagepub.com/doi/abs/10.2304/eerj.2012.11.3.342> online.2012

⁷¹ Maria Nicolaidou, "Emergent Data-Driven Approaches to School Improvement: The Journey of Three Schools through Self-Evaluation," accessed April 7, 2017, available from <http://journals.sagepub.com/doi/pdf/10.1177/1365480214566914>

สรุป

จากการศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทบาทของผู้ปกครองกับการจัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว จึงอาจกล่าวได้ว่าบทบาทของผู้ปกครองได้เข้ามามีส่วนในการจัดการการศึกษาของสถานศึกษาในหลายด้าน เช่น การมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนพัฒนาสถานศึกษาและให้ความเห็นชอบกำหนดแผนการเรียนรู้ของเด็ก ร่วมกับผู้สอนและเด็ก การส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมของสถานศึกษา และกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาเด็กตามศักยภาพ การเป็นเครือข่ายการเรียนรู้ จัดบรรยากาศภายในบ้านให้เอื้อต่อการเรียนรู้ การสนับสนุนทรัพยากรเพื่อการศึกษาตามความเหมาะสม และจำเป็น การอบรมเลี้ยงดู เอาใจใส่ให้ความรัก ความอบอุ่น ส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการด้านต่างๆ ของเด็ก การป้องกันและแก้ไขปัญหาพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ตลอดจนส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยประสานความร่วมมือกับผู้สอน ผู้เกี่ยวข้อง การเป็นแบบอย่างที่ดีทั้งในด้านการปฏิบัติตนให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ และมีคุณธรรมนำไปสู่การพัฒนาให้เป็นสถาบันแห่งการเรียนรู้ การมีส่วนร่วมในการประเมินผลการเรียนรู้ของเด็กและในการประเมินการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในระดับแรกเพื่อเป็นการวางรากฐานให้ชีวิตของเด็กไทยได้เจริญเติบโตอย่างสมบูรณ์ โดยการจัดการศึกษาปฐมวัยตามหลักสูตรการจัดการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ตามหลักการจัดการศึกษาปฐมวัย ซึ่งกำหนดไว้ดังนี้ คือ 1) การส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และการพัฒนาที่ครอบคลุมเด็กปฐมวัยทุกคน 2) การยึดหลักการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และวิถีชีวิตของเด็กตามบริบทของชุมชน สังคม และวัฒนธรรมไทย 3) การยึดพัฒนาการและพัฒนาเด็กโดยองค์รวม ผ่านการเล่นอย่างมีความหมายและมีกิจกรรมที่หลากหลาย ได้ลงมือกระทำในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เหมาะสมกับวัย และมีการพักผ่อนเพียงพอ 4) การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้เด็กมีทักษะชีวิต และสามารถปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นคนดี มีวินัย และมีความสุข 5) การสร้างความรู้ ความเข้าใจ และประสานความร่วมมือในการพัฒนาเด็กระหว่างสถานศึกษา พ่อแม่ ครอบครัวยุ ชุมชน และทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย ผู้วิจัยจึงได้นำบทบาทของผู้ปกครองและการจัดการศึกษาปฐมวัยมาศึกษาวิจัยในครั้งนี้

บทที่ 3

วิธีการดำเนินงานวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อทราบบทบาทของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัย ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 2) เพื่อทราบการจัดการศึกษาปฐมวัยตามหลักการของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 และ 3) เพื่อทราบความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้ปกครองกับการจัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) โดยใช้โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 เป็นหน่วยวิเคราะห์ข้อมูล (unit of analysis) ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย 2 กลุ่ม ได้แก่ 1) ผู้บริหารงานฝ่ายวิชาการ (ผู้อำนวยการโรงเรียน, รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าฝ่ายวิชาการ) และ 2) ผู้ปกครองเด็กระดับปฐมวัย เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทของผู้ปกครองกับการจัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 เพื่อให้การดำเนินการวิจัยเป็นไปอย่างมีระบบและบรรลุวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่กำหนดไว้ ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนในการดำเนินการวิจัยและระเบียบวิธีวิจัยซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย

เพื่อให้การดำเนินการวิจัยเป็นไปอย่างมีระบบ บรรลุตามวัตถุประสงค์ของการทำวิจัยให้แล้วเสร็จตามกำหนดอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ผู้วิจัยจึงได้กำหนดรายละเอียดและขั้นตอนในการดำเนินงานวิจัยเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การจัดเตรียมโครงการวิจัย

ขั้นตอนนี้เป็นการจัดเตรียมโครงการ ตามระบบของการดำเนินการตามโครงการด้วยการศึกษาจากปัญหา เอกสาร ตำรา ข้อมูล สถิติ วรรณกรรม งานวิจัยและรายงานของหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง จัดสร้างเครื่องมือและเสนอโครงการต่อภาควิชาเพื่อขอความเห็นชอบและขออนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินงานตามโครงการวิจัย

เป็นขั้นตอนที่ผู้วิจัยที่ผู้วิจัยใช้เครื่องมือที่สร้างขึ้นในขั้นตอนที่ 1 ไปทดสอบปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องและนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง แล้วนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้มาทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ถูกต้องของข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล และแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นตอนที่ 3 การรายงานผลการวิจัย

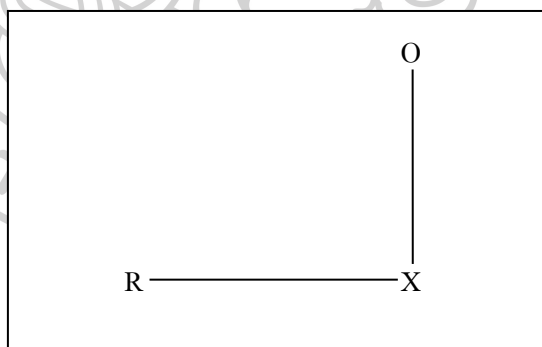
เป็นขั้นตอนการเสนอรายงานผลการวิจัย ต่อคณะกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความถูกต้องปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง ตามที่คณะกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์เสนอแนะ จัดพิมพ์และส่งรายงานผลการวิจัยฉบับสมบูรณ์ เพื่อเสนอโครงการวิจัยต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร เพื่อขออนุมัติเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรและขอจบการศึกษาต่อไป

ระเบียบวิธีวิจัย

เพื่อให้การวิจัยครั้งนี้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย จึงได้กำหนดระเบียบวิธีวิจัยซึ่งประกอบด้วย แผนแบบการวิจัย ประชากร กลุ่มตัวอย่าง ผู้ให้ข้อมูล ตัวแปรที่จะศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิจัย ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

แผนแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) มีแผนแบบการวิจัยในลักษณะกลุ่มตัวอย่างเดียว ตรวจสอบสภาพการณ์ที่เป็นจริง ไม่มีการทดลอง (the one shot non – experimental case study) ซึ่งเขียนเป็นแผนผัง (diagram) ได้ดังนี้

- เมื่อ R หมายถึง ตัวอย่างที่ได้จากการสุ่ม
 X หมายถึง ตัวแปรที่จะศึกษา
 O หมายถึง ข้อมูลที่จะได้รับจากการศึกษา

ประชากร

ประชากรที่จะใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครปฐมเขต 1 จำนวน 124 โรงเรียน ประกอบไปด้วยโรงเรียนในอำเภอเมืองนครปฐม อำเภอกำแพงแสน และอำเภอดอนตูม

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ โรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดนครปฐม มีจำนวน 97 โรงเรียน สุ่มมาจากประชากรทั้งหมด 124 โรงเรียน โดยใช้ตารางการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan)⁷² ในการเลือกกลุ่มตัวอย่าง 97 โรงเรียนนั้นผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งประเภท (stratified random sampling)

ผู้ให้ข้อมูล

ผู้วิจัยกำหนดผู้ให้ข้อมูล ในแต่ละโรงเรียน โรงเรียนละ 2 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารงานฝ่ายวิชาการ (ผู้อำนวยการโรงเรียน, รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าฝ่ายวิชาการ) จำนวน 1 คน และผู้ปกครองเด็กระดับปฐมวัย จำนวน 1 คน ทั้งหมด 97 โรงเรียน เท่ากับ 194 คน ตารางที่ 3 ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามอำเภอ

อำเภอ	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ผู้ให้ข้อมูล		รวม
			ผู้บริหารงานฝ่ายวิชาการ	ผู้ปกครองเด็กระดับปฐมวัย	
เมืองนครปฐม	51	42	42	42	84
กำแพงแสน	51	42	42	42	84
ดอนตูม	22	13	13	13	26
รวม	124	97	97	97	194

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มสารสนเทศ สนผ., รายชื่อโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1, เข้าถึงเมื่อ 5 มิถุนายน 2561, เข้าถึงได้จาก http://www.data.bopp-obec.info/emis/school.php?Area_CODE=7301

⁷² Robert V. Krejcie and Daryle W. Morgan, "Determining Sample Size for Research Activities," *Journal for Education and Psychological Measurement* 3, (November, 1970) : 608.

ตัวแปรที่จะศึกษา

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย ตัวแปรพื้นฐาน ตัวแปรต้น และตัวแปรตาม ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ตัวแปรพื้นฐาน เป็นตัวแปรที่เกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม และระดับการศึกษา
2. ตัวแปรต้น (X_{tot}) เป็นตัวแปรที่เกี่ยวกับบทบาทของผู้ปกครองเด็กระดับปฐมวัย ในคู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ดังนี้

2.1 การมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนพัฒนาสถานศึกษาและให้ความเห็นชอบกำหนดแผนการเรียนรู้ของเด็กกับผู้สอนและเด็ก (X_1) คือ การมีส่วนร่วมในแผนการเรียนรู้ของเด็กกับผู้สอนและเด็กผู้ปกครองเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการกำหนดเป้าหมาย / วิสัยทัศน์ของสถานศึกษาว่าอยากให้บุตรหลานของตนเข้ารับการศึกษาแล้วจะมีคุณลักษณะอย่างไร และคอยประสานงาน ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาในส่วนของตัวผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง

2.2 การส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมของสถานศึกษา และกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาเด็กตามศักยภาพ (X_2) คือ การส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมในการเข้าไปเป็นสมาชิกในคณะกรรมการชุดใดชุดหนึ่งที่มีหน้าที่ในการให้คำปรึกษากับสถานศึกษาปฐมวัยในเรื่องต่างๆ

2.3 การเป็นเครือข่ายการเรียนรู้ จัดบรรยากาศภายในบ้านให้เอื้อต่อการเรียนรู้ (X_3) คือ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอันเนื่องมาจากประสบการณ์ที่คนเรามีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมหรือการฝึกหัด

2.4 การสนับสนุนทรัพยากรเพื่อการศึกษาตามความเหมาะสมและจำเป็น (X_4) คือ การที่ผู้ปกครองสามารถให้การช่วยเหลือและสนับสนุนสถานศึกษาในการดำเนินงานต่างๆ ได้หลายรูปแบบ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสนใจ ความสามารถ เวลาว่าง และกำลังทรัพย์ที่มีอยู่

2.5 การอบรมเลี้ยงดู เอาใจใส่ให้ความรัก ความอบอุ่น ส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการด้านต่างๆ ของเด็ก (X_5) คือ เอาใจใส่ให้ความรัก ความอบอุ่น ส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็ก เลี้ยงดูในฐานะผู้ปกครองเป็นบทบาททางพันธุกรรมและสิ่งแวดล้อมในสังคม

2.6 การป้องกันและแก้ไขปัญหาพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ตลอดจนส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยประสานความร่วมมือกับผู้สอน ผู้เกี่ยวข้อง (X_6) คือ บ้านและโรงเรียนมีบทบาทหน้าที่สำคัญในการให้การศึกษาแก่เด็ก โดยเฉพาะในด้านการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ รวมทั้งคุณธรรมจริยธรรม

2.7 การเป็นแบบอย่างที่ดีทั้งในด้านการปฏิบัติตนให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ และมีคุณธรรมนำไปสู่การพัฒนาให้เป็นสถาบันแห่งการเรียนรู้ (X_7) คือ การมีคุณธรรมจะนำไปสู่การพัฒนาให้เป็นสถาบันแห่งการเรียนรู้การมีพฤติกรรมที่ดีหลายอย่างที่พ่อแม่ผู้ปกครองจำเป็นต้องสอนเด็ก

2.8 การมีส่วนร่วมในการประเมินผลการเรียนรู้ของเด็กและในการประเมินการจัดการศึกษาของสถานศึกษา (X_8) คือ การแสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะกับโรงเรียนในการปรับปรุงแก้ไขการดำเนินการบางเรื่องโดยคำนึงถึงประโยชน์ของผู้เรียนเป็นสำคัญ

3. ตัวแปรตาม (Y_{tot}) เป็นตัวแปรที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาตามหลักการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ในหลักสูตรการจัดการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 มีด้วยกัน 5 หลักการ

3.1 การส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาการที่ครอบคลุมเด็กปฐมวัยทุกคน (Y_1) คือ การเสริมสร้างกระบวนการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นต่อเนื่องในตัวมนุษย์เริ่มตั้งแต่ปฏิสนธิไปจนตลอดชีวิต ซึ่งครอบคลุมการเปลี่ยนแปลงในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ พัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญาของเด็กแต่ละคนจะมีลำดับขั้นตอนลักษณะเดียวกัน

3.2 การยึดหลักการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และวิถีชีวิตของเด็กตามบริบทของชุมชน สังคม และวัฒนธรรมไทย (Y_2) คือ การเข้าใจและยอมรับวัฒนธรรมและสังคมที่แวดล้อมตัวเด็ก บริบททางสังคมและวัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่หรือแวดล้อมตัวเด็กทำให้เด็กแต่ละคนแตกต่างกันไป เพราะเด็กได้รับอิทธิพลจากการปฏิบัติตามประเพณีมรดก และความรู้ของบรรพบุรุษ ค่านิยมและความเชื่อของบุคคลในครอบครัว และชุมชน

3.3 การยึดพัฒนาการและพัฒนาเด็กโดยองค์รวม ผ่านการเล่นอย่างมีความหมายและมีกิจกรรมที่หลากหลาย ได้ลงมือกระทำในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เหมาะสมกับวัย และมีการพักผ่อนเพียงพอ (Y_3) คือ การเรียนรู้ของมนุษย์เรามีผลสืบเนื่องมาจากประสบการณ์ต่างๆ ที่ได้รับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเกิดขึ้นจากกระบวนการที่ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลและสิ่งแวดล้อมรอบตัว โดยผู้เรียนจะต้องเป็นผู้กระทำให้เกิดขึ้นด้วยตนเอง และการเรียนรู้จะเป็นไปได้ดี ถ้าผู้เรียนได้ใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้า ได้เคลื่อนไหว มีโอกาสคิดริเริ่มตามความต้องการและความสนใจของตนเอง รวมทั้งอยู่ในบรรยากาศที่เป็นอิสระ อบอุ่นและปลอดภัย

3.4 การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้เด็กมีทักษะชีวิต และสามารถปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นคนดี มีวินัย และมีความสุข (Y_4) คือ การที่เด็กมีความพอใจในปัจจุบัน 4 ตามพอดี จะเป็นผู้ที่ไม่เกิดความทรมานทุกข์ สุขง่ายด้วยวัตถุเพียงเล็กน้อยที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต มีเวลาและแรงกายไปทุ่มเทอุทิศให้กับการปฏิบัติกิจหน้าที่ของตน มีวิถีชีวิตที่มีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม และมองเห็นคุณค่าของทรัพยากร รู้จักใช้อย่างระมัดระวังและคุ้มค่า มีความเข้าใจ ความตระหนัก เกิดจิตสำนึกสาธารณะ

3.5 การสร้างความรู้ ความเข้าใจ และประสานความร่วมมือในการพัฒนาเด็กระหว่างสถานศึกษา พ่อแม่ ครอบครัว ชุมชน และทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย (Y5) คือ การร่วมมือระหว่างบ้าน โรงเรียน และชุมชน เป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีคุณภาพทุกคนที่เกี่ยวข้องกับเด็กต้องร่วมมือร่วมแรง ร่วมใจกัน มีเป้าหมายในการพัฒนาเด็กร่วมกัน แลกเปลี่ยนความรู้ และสร้างความเข้าใจที่ดีต่อกัน หาแนวทางส่งเสริม ป้องกันปัญหาที่อาจเกิดขึ้น

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือแบบสอบถามจำนวน 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 3 ตอน มีรายละเอียด ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ในเรื่องของ เพศ อายุ สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม และระดับการศึกษา มีลักษณะเป็นแบบตัวเลือกที่กำหนดคำตอบไว้ให้ (forced choice)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทของผู้ปกครองเด็กระดับปฐมวัย ในคู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดการศึกษาตามหลักการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ในหลักสูตรการจัดการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560

สำหรับแบบสอบถามในตอนที่ 2 และตอนที่ 3 มีลักษณะเป็นแบบจัดลำดับคุณภาพ 5 ลำดับของลิเคิร์ต (Likert's rating scale) โดยผู้วิจัยกำหนดค่าคะแนนของแต่ละช่วงน้ำหนักเป็น 5 ระดับ ซึ่งมีความหมายดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง บทบาทของผู้ปกครอง/การจัดการศึกษาปฐมวัย อยู่ในระดับมากที่สุด ให้น้ำหนักคะแนนเท่ากับ 5

ระดับ 4 หมายถึง บทบาทของผู้ปกครอง/การจัดการศึกษาปฐมวัย อยู่ในระดับมาก ให้น้ำหนักคะแนนเท่ากับ 4

ระดับ 3 หมายถึง บทบาทของผู้ปกครอง/การจัดการศึกษาปฐมวัย อยู่ในระดับปานกลาง ให้น้ำหนักคะแนนเท่ากับ 3

ระดับ 2 หมายถึง บทบาทของผู้ปกครอง/การจัดการศึกษาปฐมวัย อยู่ในระดับน้อย ให้น้ำหนักคะแนนเท่ากับ 2

ระดับ 1 หมายถึง บทบาทของผู้ปกครอง/การจัดการศึกษาปฐมวัย อยู่ในระดับน้อยที่สุด ให้น้ำหนักคะแนนเท่ากับ 1

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือเป็นแบบสอบถามขึ้นตามกรอบแนวคิดและวัตถุประสงค์ การวิจัยที่กำหนด โดยมีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง และผลการศึกษามาสร้างเป็นเครื่องมือโดยการ ปรีกษาและรับคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

เนื่องจากการดำเนินการสร้างเครื่องมือเป็นแบบสอบถาม เป็นการสังเคราะห์จากวรรณกรรม ในการสร้างเครื่องมือ จึงมีการพิจารณาความสอดคล้องของเนื้อหาเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ได้ ดังนี้

ตารางที่ 4 การวิเคราะห์นิยามตัวแปรต้น

ขั้นที่ 1 ตัวแปรขอบเขตของ การวิจัย	ขั้นที่ 2 นิยามในวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	ขั้นที่ 3 นิยามสรุปในการสร้าง เครื่องมือ
การมีส่วนร่วมในการ กำหนดแผนพัฒนา สถานศึกษาและให้ ความเห็นชอบ กำหนดแผนการ เรียนรู้ของเด็ก ร่วมกับผู้สอนและ เด็ก (X ₁)	ผู้ปกครองเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการ กำหนดเป้าหมาย / วิสัยทัศน์ของ สถานศึกษาว่าอยากให้บุตรหลานของตน เข้ารับการศึกษาแล้วจะมีคุณลักษณะ อย่างไร และคอยประสานงาน ส่งเสริม และสนับสนุน การพัฒนาคุณภาพ การศึกษาของสถานศึกษาในส่วนของตัว ผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ให้ข้อมูล เกี่ยวกับผู้เรียนในการวางแผนพัฒนา คุณภาพการศึกษา การดำเนิน	การมีส่วนร่วมในแผนการ เรียนรู้ของเด็กร่วมกับผู้สอน และเด็กผู้ปกครองเป็นผู้มี บทบาทสำคัญในการกำหนด เป้าหมาย / วิสัยทัศน์ของ สถานศึกษาว่าอยากให้บุตร หลานของตนเข้ารับการศึกษา แล้วจะมีคุณลักษณะอย่างไร และคอยประสานงาน ส่งเสริม และสนับสนุน การพัฒนา คุณภาพการศึกษาของ สถานศึกษาในส่วนของตัว ผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง

<p>ขั้นที่ 1</p> <p>ตัวแปรขอบเขตของการวิจัย</p>	<p>ขั้นที่ 2</p> <p>นิยามในวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง</p>	<p>ขั้นที่ 3</p> <p>นิยามสรุปในการสร้างเครื่องมือ</p>
	<p>กิจกรรมตามแผน การประเมินตนเองของสถานศึกษา การให้ข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนและคุณภาพของผู้เรียนในสถานศึกษา รวมทั้งรับทราบรายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา นอกจากนี้ ยังมีหน้าที่เป็นผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาของสถานศึกษาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะของผู้เรียนให้แก่คณะผู้ประเมินภายนอกอีกด้วย</p>	
<p>การส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมของสถานศึกษา และกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาเด็กตามศักยภาพ (X₂)</p>	<p>ผู้ปกครองอาจเข้าเป็นสมาชิกในคณะกรรมการชุดใดชุดหนึ่งที่มีหน้าที่ในการให้คำปรึกษากับสถานศึกษาปฐมวัยในเรื่องต่างๆ ซึ่งคณะกรรมการดังกล่าวอาจมีชื่อเรียกแตกต่างกัน เช่น สมาคมผู้ปกครองและครูคณะกรรมการการศึกษา คณะกรรมการผู้อำนวยการโรงเรียน ฯลฯ องค์ประกอบของคณะกรรมการส่วนมากจะประกอบด้วยบุคลากรของสถานศึกษาปฐมวัยสมาชิกในชุมชนหรือตัวแทนของชุมชน และผู้ปกครองซึ่งมีหน้าที่ในการเสนอแนะแนวทางเกี่ยวกับการวางแผนวางนโยบาย และประชุมปรึกษาหารือ เพื่อช่วยกันพัฒนาคุณภาพของการจัดการศึกษาให้ดียิ่งขึ้น</p>	<p>การส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมในการเข้าไปเป็นสมาชิกในคณะกรรมการชุดใดชุดหนึ่งที่มีหน้าที่ในการให้คำปรึกษากับสถานศึกษาปฐมวัยในเรื่องต่างๆ</p>

<p>ขั้นที่ 1</p> <p>ตัวแปรขอบเขตของการวิจัย</p>	<p>ขั้นที่ 2</p> <p>นิยามในวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง</p>	<p>ขั้นที่ 3</p> <p>นิยามสรุปในการสร้างเครื่องมือ</p>
<p>การเป็นเครือข่ายการเรียนรู้ จัดบรรยากาศภายในบ้านให้เอื้อต่อการเรียนรู้ (X₃)</p>	<p>ผู้ปกครองเป็นเครือข่ายการเรียนรู้ที่สำคัญ การเรียนรู้ หมายถึง การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอันเนื่องมาจากประสบการณ์ที่คนเรามีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมหรือการฝึกหัด ซึ่งรวมถึงการเปลี่ยนแปลงปริมาณความรู้ด้วยและ สภาพแวดล้อมที่ใกล้ตัวเด็กมากที่สุดก็คือ บ้าน การเรียนรู้ที่บ้าน หมายถึง การ จัดสภาพแวดล้อมที่บ้านให้เหมาะสมหรือส่งเสริมสนับสนุนการเรียนรู้ของเด็กกิจกรรมการมีส่วนร่วม ของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนในการเรียนรู้ที่บ้าน</p>	<p>การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอันเนื่องมาจากประสบการณ์ที่คนเรามีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมหรือการฝึกหัด</p>

<p>ขั้นที่ 1</p> <p>ตัวแปรขอบเขตของการวิจัย</p>	<p>ขั้นที่ 2</p> <p>นิยามในวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง</p>	<p>ขั้นที่ 3</p> <p>นิยามสรุปในการสร้างเครื่องมือ</p>
<p>การสนับสนุนทรัพยากรเพื่อการศึกษาตามความเหมาะสมและจำเป็น (X₄)</p>	<p>ผู้ประกอบการสามารถให้การช่วยเหลือและสนับสนุนสถานศึกษาในการดำเนินงานต่างๆ ได้หลายรูปแบบทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสนใจ ความสามารถ เวลาว่าง และกำลังทรัพย์ที่มีอยู่ รวมทั้งความจำเป็นและความต้องการของสถานศึกษาปฐมวัยในขณะนั้นว่าต้องการความช่วยเหลือสนับสนุนในรูปแบบใด การให้การสนับสนุนและการช่วยเหลือในงานสถานศึกษาของผู้ประกอบการมีความสำคัญอย่างมาก เพราะนอกจากจะช่วยให้การดำเนินงานต่างๆ ของสถานศึกษาปฐมวัยเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพแล้วยังสามารถช่วยให้ผู้ประกอบการและบุคลากรของสถานศึกษาปฐมวัยมีความสนิทสนมคุ้นเคยกันทั้งยังช่วยจุดความสนใจให้ผู้ประกอบการได้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมอื่นๆ ของสถานศึกษาปฐมวัยต่อไป</p>	<p>การที่ผู้ประกอบการสามารถให้การช่วยเหลือและสนับสนุนสถานศึกษาในการดำเนินงานต่างๆ ได้หลายรูปแบบทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสนใจ ความสามารถ เวลาว่าง และกำลังทรัพย์ที่มีอยู่</p>

<p>ขั้นที่ 1</p> <p>ตัวแปรขอบเขตของการวิจัย</p>	<p>ขั้นที่ 2</p> <p>นิยามในวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง</p>	<p>ขั้นที่ 3</p> <p>นิยามสรุปในการสร้างเครื่องมือ</p>
<p>การอบรมเลี้ยงดู เอาใจใส่ให้ความรัก ความอบอุ่น ส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการด้านต่างๆ ของเด็ก (X₅)</p>	<p>ผู้ปกครองมีบทบาทการเลี้ยงดูทั้งทางพันธุกรรมและสิ่งแวดล้อมในสังคม หรือสถานที่การใช้ชีวิตของผู้ปกครองในการอบรมบุตรนั้นไม่ควรที่จะละเลยได้ เพราะสิ่งต่างๆ เหล่านี้ล้วนมีผลสะท้อนทั้งสิ้นในการอบรมบุตรของผู้ปกครอง การมีอยู่ของบิดาในฐานะผู้บริหารครอบครัวมีบทบาทอย่างยิ่งใหญ่ต่อโครงสร้างบุคลิกภาพของเด็กที่จะเติบโตขึ้นมา การอบรมบุตรคือหน้าที่ซึ่งสำคัญยิ่งในการใช้ชีวิตสำหรับบิดามารดา การอบรมบุตร หมายถึง การทำให้สัญชาตญาณต่างๆ ภายในของมนุษย์น้อยๆ เหล่านี้ มีความเจริญเติบโตขึ้นและเป็นการนำทางสัญชาตญาณต่างๆ เหล่านี้ไปสู่ความสมบูรณ์แบบที่สูงสุดของการเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์</p>	<p>เอาใจใส่ให้ความรัก ความอบอุ่น ส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็ก เลี้ยงดูในฐานะผู้ปกครองเป็นบทบาททางพันธุกรรมและสิ่งแวดล้อมในสังคม</p>

<p>ขั้นที่ 1</p> <p>ตัวแปรขอบเขตของการวิจัย</p>	<p>ขั้นที่ 2</p> <p>นิยามในวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง</p>	<p>ขั้นที่ 3</p> <p>นิยามสรุปในการสร้างเครื่องมือ</p>
<p>การป้องกันและแก้ไข ปัญหาพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ตลอดจน ส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยประสานความร่วมมือกับผู้สอน ผู้เกี่ยวข้อง (X₆)</p>	<p>ผู้ปกครองและครูต้องทำหน้าที่ร่วมกันเพื่อจัดการศึกษาที่เหมาะสมให้กับเด็ก บ้านและโรงเรียนมีบทบาทหน้าที่สำคัญในการให้การศึกษแก่เด็ก โดยเฉพาะในด้านการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ รวมทั้งคุณธรรมจริยธรรม ถ้าขาดความร่วมมือและการช่วยเหลือจากทางบ้านในการพัฒนาเด็ก โรงเรียนจะไม่สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นผู้ปกครองจึงมีหน้าที่ในการจัดกิจกรรมหรือมีแนวปฏิบัติ เพื่อป้องกันและแก้ปัญหาพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของเด็กปฐมวัย</p>	<p>บ้าน และ โรงเรียน มีบทบาทหน้าที่สำคัญในการให้การศึกษแก่เด็ก โดยเฉพาะในด้านการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ รวมทั้งคุณธรรมจริยธรรม</p>
<p>การเป็นแบบอย่างที่ดีทั้งในด้านการปฏิบัติตนให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ และมี คุณธรรม นำไปสู่การพัฒนาให้เป็นสถาบันแห่งการเรียนรู้ (X₇)</p>	<p>ผู้ปกครอง พ่อแม่จำเป็นต้องสอนเด็กเรื่อง การมีพฤติกรรมที่ดีหลายอย่างที่ ซึ่งวิธีการสอนที่ดีที่สุดคือ การทำให้ตนให้เป็นแบบอย่างในทุกวันนั่นเอง เพราะเด็กๆ จะเรียนรู้ลักษณะนิสัยที่ดีจากการซึมซับสิ่งที่พวกเขาได้เห็นอยู่เป็นประจำ เด็กๆ จะเรียนรู้ได้ดีจากการสังเกตและทำตามผู้ใหญ่ หากเราต้องการให้เด็กมีพฤติกรรมที่ดีเราต้องแสดงพฤติกรรมที่ดีเหล่านั้นให้เด็กเห็น ตัวอย่างที่ดีที่พ่อแม่ผู้ปกครองควรสอนเด็ก</p>	<p>การมีคุณธรรมจะนำไปสู่การพัฒนาให้เป็นสถาบันแห่งการเรียนรู้ การมีพฤติกรรมที่ดีหลายอย่างที่ พ่อ แม่ ผู้ ป ก ร อ ง จำเป็นต้องสอนเด็ก</p>
<p>การมีส่วนร่วมในการ ประเมินผลการเรียนรู้ ของเด็กและในการ ประเมินการจัดการ การศึกษาของ</p>	<p>ผู้ปกครอง พ่อแม่มีบทบาทในการมีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ มาตรา 40 ซึ่งระบุให้มีผู้แทน ผู้ปกครองเป็นกรรมการด้วย เพื่อแสดงความ</p>	<p>การแสดงความคิดเห็น และให้ข้อเสนอแนะกับ โรงเรียนในการปรับปรุง แก้ไขการดำเนินการบาง เรื่อง โดย ค ำ นึ่ง ถึง</p>

ขั้นที่ 1 ตัวแปรขอบเขตของการ วิจัย	ขั้นที่ 2 นิยามในวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	ขั้นที่ 3 นิยามสรุปในการสร้าง เครื่องมือ
สถานศึกษา (X_8)	คิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะกับโรงเรียนในการปรับปรุงแก้ไขการดำเนินการบางเรื่อง โดยคำนึงถึงประโยชน์ของผู้เรียนเป็นสำคัญ	ประโยชน์ของผู้เรียนเป็นสิ่งสำคัญ

ตารางที่ 5 การวิเคราะห์นิยามตัวแปรตาม

ขั้นที่ 1 ตัวแปรขอบเขตของ การวิจัย	ขั้นที่ 2 นิยามในวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	ขั้นที่ 3 นิยามสรุปในการสร้าง เครื่องมือ
การส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาการที่ครอบคลุมเด็กปฐมวัยทุกคน (Y_1)	การเสริมสร้างกระบวนการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นต่อเนื่องในตัวมนุษย์เริ่มตั้งแต่ปฏิสนธิไปจนตลอดชีวิต ซึ่งครอบคลุมการเปลี่ยนแปลงในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ พัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญาของเด็กแต่ละคนจะมีลำดับขั้นตอนลักษณะเดียวกัน แต่อัตราและระยะเวลาในการผ่านขั้นตอนต่างๆ อาจแตกต่างกันได้ ขั้นตอนแรกๆ จะเป็นพื้นฐานสำหรับพัฒนาการขั้นต่อไป	การเสริมสร้างกระบวนการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นต่อเนื่องในตัวมนุษย์เริ่มตั้งแต่ปฏิสนธิไปจนตลอดชีวิต ซึ่งครอบคลุมการเปลี่ยนแปลงในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ พัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญาของเด็กแต่ละคนจะมีลำดับขั้นตอนลักษณะเดียวกัน

<p>ขั้นที่ 1</p> <p>ตัวแปรขอบเขตของ</p> <p>การวิจัย</p>	<p>ขั้นที่ 2</p> <p>นิยามในวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง</p>	<p>ขั้นที่ 3</p> <p>นิยามสรุปในการสร้าง</p> <p>เครื่องมือ</p>
<p>การยืดพัฒนาการและ</p> <p>พัฒนาเด็กโดยองค์รวม</p> <p>ผ่านการเล่นอย่างมี</p> <p>ความหมายและมี</p> <p>กิจกรรมที่หลากหลาย</p> <p>ได้ลงมือกระทำใน</p> <p>สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อ</p> <p>การเรียนรู้ เหมาะสมกับ</p> <p>วัย และมีการพักผ่อน</p> <p>เพียงพอ (Y₃)</p>	<p>การเรียนรู้ของมนุษย์เรามีผลสืบเนื่องมาจาก</p> <p>ประสบการณ์ต่างๆ ที่ได้รับ การเปลี่ยนแปลง</p> <p>พฤติกรรมเกิดขึ้นจากกระบวนการที่ผู้เรียนมี</p> <p>ปฏิสัมพันธ์กับบุคคลและสิ่งแวดล้อมรอบตัว</p> <p>โดยผู้เรียนจะต้องเป็นผู้กระทำให้เกิดขึ้นด้วย</p> <p>ตนเอง และการเรียนรู้จะเป็นไปได้ดี ถ้า</p> <p>ผู้เรียนได้ใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้า ได้</p> <p>เคลื่อนไหว มีโอกาสคิดริเริ่มตามความ</p> <p>ต้องการและความสนใจของตนเอง รวมทั้งอยู่</p> <p>ในบรรยากาศที่เป็นอิสระ อบอุ่นและ</p> <p>ปลอดภัย ดังนั้น การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อ</p> <p>ต่อการเรียนรู้ จึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วย</p> <p>ส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็ก และเนื่องจากการ</p> <p>เรียนรู้นั้นเป็นพื้นฐานของพัฒนาการใน ระดับ</p> <p>ที่สูงขึ้น ทั้งคนเราเรียนรู้มาตั้งแต่เกิดตาม</p> <p>ธรรมชาติก่อนที่จะมาเข้าสถานศึกษาการ</p> <p>จัดทำหลักสูตรจึงยึดแนวคิดที่จะให้เด็กได้</p> <p>เรียนรู้จากประสบการณ์จริงด้วยตัวเด็กเอง</p> <p>ในสภาพแวดล้อมที่เป็นอิสระ เอื้อต่อการ</p> <p>เรียนรู้ และจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับระดับ</p> <p>พัฒนาการของผู้เรียนแต่ละคน</p>	<p>การเรียนรู้ของมนุษย์เรา</p> <p>มีผลสืบเนื่องมาจาก</p> <p>ประสบการณ์ต่างๆ ที่</p> <p>ได้รับ การเปลี่ยนแปลง</p> <p>พฤติกรรมเกิดขึ้นจาก</p> <p>กระบวนการที่ผู้เรียนมี</p> <p>ปฏิสัมพันธ์กับบุคคลและ</p> <p>สิ่งแวดล้อมรอบตัว โดย</p> <p>ผู้เรียนจะต้องเป็น</p> <p>ผู้กระทำให้เกิดขึ้นด้วย</p> <p>ตนเอง และการเรียนรู้จะ</p> <p>เป็นไปได้ดี ถ้าผู้เรียนได้</p> <p>ใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้า</p> <p>ได้เคลื่อนไหว มีโอกาสคิด</p> <p>ริเริ่มตามความต้องการ</p> <p>และความสนใจของ</p> <p>ตนเอง รวมทั้งอยู่ใน</p> <p>บรรยากาศที่เป็นอิสระ</p> <p>อบอุ่นและปลอดภัย</p>

<p>ขั้นที่ 1</p> <p>ตัวแปรขอบเขตของ การวิจัย</p>	<p>ขั้นที่ 2</p> <p>นิยามในวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง</p>	<p>ขั้นที่ 3</p> <p>นิยามสรุปในการสร้าง เครื่องมือ</p>
<p>การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้เด็กมีทักษะชีวิต และสามารถปฏิบัติตามตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นคนดี มีวินัย และมี ความสุข (Y4)</p>	<p>การที่เด็กมีความพอใจในปัจจัย 4 ตามพอดีจะเป็นผู้ที่ไม่เกิดความทรมานทรมาย สุขง่ายด้วยวัตถุเพียงเล็กน้อยที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต มีเวลาและแรงกายไปทุ่มเทอุทิศให้กับการปฏิบัติกิจหน้าที่ของตน มีวิถีชีวิตที่มีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม และมองเห็นคุณค่าของทรัพยากร รู้จักใช้อย่างระมัดระวังและคุ้มค่า มีความเข้าใจ ความตระหนัก เกิดจิตสำนึกสาธารณะ มีอุปนิสัยกินอยู่อย่างพอเพียง รู้อยู่ รู้กิน รู้ประมาณตน มีทักษะในการพึ่งพาและดูแลรับผิดชอบในกิจวัตรของตัวเอง รู้จักย้อนมองและตรวจสอบตนเอง รู้จักพิจารณาด้วยเหตุผล แยกแยะคุณโทษ มีวินัย และมีภูมิคุ้มกันในการดำเนินชีวิต มีทักษะในการแก้ปัญหา เผชิญอุปสรรค และสามารถแสวงหาทางออกที่ถูกต้องเหมาะสมได้ มีความภาคภูมิใจในตนเองที่มีบทบาทร่วมสร้างงานวัฒนธรรมอันดีงามของสังคมไทย</p>	<p>การที่เด็กมีความพอใจในปัจจัย 4 ตามพอดีจะเป็นผู้ที่ไม่เกิดความทรมานทรมาย สุขง่ายด้วยวัตถุเพียงเล็กน้อยที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต มีเวลาและแรงกายไปทุ่มเทอุทิศให้กับการปฏิบัติกิจหน้าที่ของตน มีวิถีชีวิตที่มีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม และมองเห็นคุณค่าของทรัพยากร รู้จักใช้อย่างระมัดระวังและคุ้มค่า มีความเข้าใจ ความตระหนัก เกิดจิตสำนึกสาธารณะ</p>
<p>การสร้างความรู้ ความเข้าใจ และประสานความร่วมมือในการพัฒนาเด็กระหว่างสถานศึกษา พ่อแม่ ครอบครัวยุ ชุมชน และทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย (Y5)</p>	<p>การร่วมมือระหว่างบ้าน โรงเรียน และชุมชน เป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีคุณภาพทุกคนที่เกี่ยวข้องกับเด็กต้องร่วมมือร่วมแรงร่วมใจกัน มีเป้าหมายในการพัฒนาเด็กร่วมกัน แลกเปลี่ยนความรู้ และสร้างความเข้าใจที่ดีต่อกัน หาแนวทางส่งเสริม ป้องกันปัญหาที่อาจเกิดขึ้น สร้างสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ที่ดีแก่เด็ก เพื่อให้เด็กเกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ</p>	<p>การร่วมมือระหว่างบ้าน โรงเรียน และชุมชน เป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีคุณภาพทุกคนที่เกี่ยวข้องกับเด็กต้องร่วมมือร่วมแรงร่วมใจกัน มีเป้าหมายในการพัฒนาเด็กร่วมกัน แลกเปลี่ยนความรู้ และ</p>

ขั้นที่ 1 ตัวแปรขอบเขตของ การวิจัย	ขั้นที่ 2 นิยามในวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	ขั้นที่ 3 นิยามสรุปในการสร้าง เครื่องมือ
	หลักการสร้างความร่วมมือระหว่างบ้าน โรงเรียนและชุมชน	สร้างความเข้าใจที่ดีต่อกัน หาแนวทางส่งเสริม ป้องกันปัญหาที่อาจ เกิดขึ้น

ขั้นตอนที่ 2 ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (content validity) ของแบบสอบถามโดยนำเสนอแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิ พิจารณาตรวจสอบ จำนวน 5 ท่าน พิจารณาความสอดคล้องของเนื้อหากับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ด้วยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง โดยใช้เทคนิค IOC (Index of Item Objective Congruence) แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขอีกครั้ง ได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.60-1.00

ขั้นตอนที่ 3 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วมาทดลองใช้ (try out) กับโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 1 ที่ไม่ใช่โรงเรียนในกลุ่มตัวอย่างจำนวน 15 โรงเรียน โรงเรียนละ 2 คน ได้แก่ 1) ผู้บริหารงานฝ่ายวิชาการ (ผู้อำนวยการโรงเรียน, รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าฝ่ายวิชาการ) จำนวน 1 คน 2) ผู้ปกครองเด็กระดับปฐมวัย จำนวน 1 คน รวม 30 ฉบับ

ขั้นตอนที่ 4 นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับมาคำนวณหาความเชื่อมั่น (reliability) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา

ขั้นตอนที่ 5 จัดทำเครื่องมือฉบับสมบูรณ์ แล้วนำไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนที่วางไว้ต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยทำหนังสือถึงคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร เพื่อทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ไปยังผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 เพื่อออกหนังสือแจ้งขอความร่วมมือจากผู้บริหารงานฝ่ายวิชาการ และผู้ปกครองเด็กระดับปฐมวัย เพื่อขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม

2. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ โดยให้ส่งกลับมาให้ผู้วิจัยโดยตรงทั้งนี้ผู้วิจัยได้เขียนชื่อ ที่อยู่พร้อมติดแสตมป์ไว้เรียบร้อยแล้ว สำหรับโรงเรียนบางแห่งผู้วิจัยเดินทางไปเก็บข้อมูลด้วยตนเอง หรือมอบหมายให้ตัวแทนช่วยเก็บข้อมูลกลับด้วย

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ที่ใช้โรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครปฐมเขต 1 เป็นหน่วยวิเคราะห์ (unit of analysis) จำนวน 97 โรงเรียนละ 2 คน ได้แก่ 1) ผู้บริหารงานฝ่ายวิชาการ (ผู้อำนวยการโรงเรียน, รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ และ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ) จำนวน 1 คน 2) ผู้ปกครองเด็กระดับปฐมวัย จำนวน 1 คน รวมทั้งสิ้น 194 คน นำข้อมูลที่ได้รับกลับคืนมาจัดระเบียบข้อมูล ลงรหัส และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

เพื่อให้การวิเคราะห์ข้อมูลตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ศึกษาผู้วิจัยได้ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ คือ ค่าความถี่ (frequency : f) และร้อยละ (percentage : %)

2. การวิเคราะห์ระดับบทรบของ ผู้ปกครองกับการจัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 1 ใช้ค่ามัชฌิมเลขคณิต (arithmetic mean : $\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation : S.D.) โดยพิจารณาจากค่ามัชฌิมเลขคณิต ของคะแนนที่ได้จากตอบแบบสอบถามของผู้ให้ข้อมูล แล้วเปรียบเทียบกับเกณฑ์ตามแนวคิดของ เบสท์ (Best) ดังนี้

ค่ามัชฌิมเลขคณิต 4.50 – 5.00 หมายถึง บทรบของผู้ปกครอง/การจัดการศึกษาปฐมวัย อยู่ในระดับมากที่สุด

ค่ามัชฌิมเลขคณิต 3.50 – 4.49 หมายถึง บทรบของผู้ปกครอง/การจัดการศึกษาปฐมวัย อยู่ในระดับมาก

ค่ามัชฌิมเลขคณิต 2.50 – 3.49 หมายถึง บทรบของผู้ปกครอง/การจัดการศึกษาปฐมวัย อยู่ในระดับปานกลาง

ค่ามัชฌิมเลขคณิต 1.50 – 2.49 หมายถึง บทรบของผู้ปกครอง/การจัดการศึกษาปฐมวัย อยู่ในระดับน้อย

ค่ามัชฌิมเลขคณิต 1.00 – 1.49 หมายถึง บทรบของผู้ปกครอง/การจัดการศึกษาปฐมวัย อยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างบทรบของผู้ปกครองกับการจัดการศึกษาปฐมวัยใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 โดยใช้การวิเคราะห์ค่า สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r_{xy}) ของเพียร์สัน (Pearson' product – moment correlation

coefficient) โดยผู้วิจัยได้แปลความหมายค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตามเกณฑ์การพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของประคอง วรรณสูตร⁷³ ดังนี้

- ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.01 ถึง 0.29 แสดงว่า บทบาทของผู้ปกครองกับการจัดการศึกษาปฐมวัย มีความสัมพันธ์กันต่ำ
- ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.30 ถึง 0.69 แสดงว่า บทบาทของผู้ปกครองกับการจัดการศึกษาปฐมวัย มีความสัมพันธ์กันปานกลาง
- ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.70 ถึง 1.00 แสดงว่า บทบาทของผู้ปกครองกับการจัดการศึกษาปฐมวัย มีความสัมพันธ์กันสูง

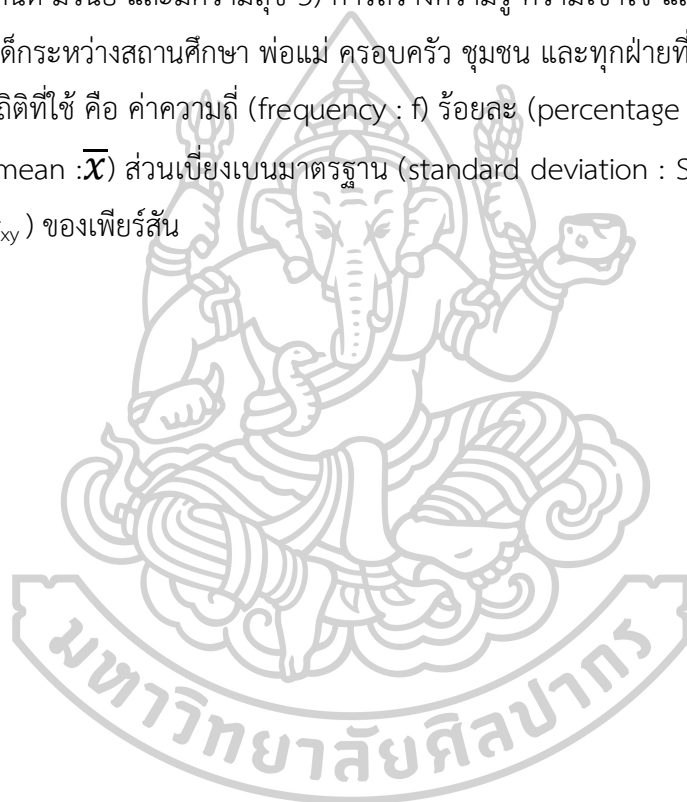
⁷³ ประคอง วรรณสูตร, สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์, พิมพ์ครั้งที่ 6 (กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540), ไม่ปรากฏเลขหน้า.

สรุป

การวิจัยเรื่องบทบาทของผู้ปกครองกับการจัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อทราบบทบาทของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 2) เพื่อทราบการจัดการศึกษาปฐมวัยตามหลักการของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 และ 3) เพื่อทราบความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้ปกครองกับการจัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 มีแบบแผนการวิจัยกลุ่มตัวอย่างเดียว ศึกษาสภาพการณ์ไม่มีการทดลอง โดยใช้โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 1 เป็นหน่วยวิเคราะห์ (unit of analysis) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ โรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดนครปฐม มีจำนวน 97 โรงเรียน สุ่มมาจากประชากรทั้งหมด 124 โรงเรียน โดยใช้ตารางการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgen) ในการเลือกกลุ่มตัวอย่าง 97 โรงเรียน ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งประเภท (stratified random sampling) ผู้ให้ข้อมูลผู้วิจัยกำหนดผู้ให้ข้อมูลในแต่ละโรงเรียนละ 2 คน ประกอบด้วย 1) ผู้บริหารงานฝ่ายวิชาการ (ผู้อำนวยการโรงเรียน, รองผู้อำนวยการโรงเรียน และหัวหน้าฝ่ายวิชาการ) จำนวน 1 คน 2) ผู้ปกครองเด็กระดับปฐมวัย จำนวน 1 คน ทั้งหมด 97 โรงเรียน เท่ากับ 194 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ในเรื่องของ เพศ อายุ สภาพภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม และระดับการศึกษา มีลักษณะเป็นแบบตัวเลือกที่กำหนดคำตอบไว้ให้ (forced choice) ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับ บทบาทของผู้ปกครองเด็กระดับปฐมวัย ในคู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ซึ่งได้กำหนดบทบาทหน้าที่ดังนี้ 1) การมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนพัฒนาสถานศึกษาและให้ความเห็นชอบกำหนดแผนการเรียนรู้ของเด็ก ร่วมกับผู้สอนและเด็ก 2) การส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมของสถานศึกษา และกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาเด็กตามศักยภาพ 3) การเป็นเครือข่ายการเรียนรู้ จัดบรรยากาศภายในบ้านให้เอื้อต่อการเรียนรู้ 4) การสนับสนุนทรัพยากรเพื่อการศึกษาตามความเหมาะสมและจำเป็น 5) การอบรมเลี้ยงดูเอาใจใส่ให้ความรัก ความอบอุ่น ส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการด้านต่างๆ ของเด็ก 6) การป้องกันและแก้ไขปัญหาพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ตลอดจนส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยประสานความร่วมมือกับผู้สอน ผู้เกี่ยวข้อง 7) การเป็นแบบอย่างที่ดีทั้งในด้านการปฏิบัติตนให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ และมี คุณธรรมนำไปสู่การพัฒนาให้เป็นสถาบันแห่งการเรียนรู้ 8) การมีส่วนร่วมในการประเมินผลการเรียนรู้ของเด็กและในการประเมินการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ตอนที่ 3

แบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดการศึกษาตามหลักการจัดการศึกษาในระดับปฐมวัย ประกอบไปด้วย ดังนี้ 1) การส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาการที่ครอบคลุมเด็กปฐมวัยทุกคน 2) การยึดหลักการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และวิถีชีวิตของเด็กตามบริบทของชุมชน สังคม และวัฒนธรรมไทย 3) การยึดพัฒนาการและพัฒนาเด็กโดยองค์รวม ผ่านการเล่นอย่างมีความหมายและมีกิจกรรมที่หลากหลาย ได้ลงมือกระทำในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เหมาะสมกับวัย และมีการพักผ่อนเพียงพอ 4) การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้เด็กมีทักษะชีวิต และสามารถปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นคนดี มีวินัย และมีความสุข 5) การสร้างความรู้ ความเข้าใจ และประสานความร่วมมือในการพัฒนาเด็กระหว่างสถานศึกษา พ่อแม่ ครอบครั้ว ชุมชน และทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย สถิติที่ใช้ คือ ค่าความถี่ (frequency : f) ร้อยละ (percentage : %) ค่ามัชฌิมเลขคณิต (arithmetic mean : $\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation : S.D.) และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r_{xy}) ของเพียร์สัน

บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) บทบาทของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัย ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 2) การจัดการศึกษาปฐมวัยตามหลักการของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 และ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้ปกครองกับการจัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 โดยใช้โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 เป็นหน่วยวิเคราะห์ข้อมูล (unit of analysis) จำนวน 97 โรงเรียน กำหนดผู้ให้ข้อมูล โรงเรียนละ 2 คน ได้แก่ 1) ผู้บริหารงานฝ่ายวิชาการ (ผู้อำนวยการโรงเรียน, รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าฝ่ายวิชาการ) 2) ผู้ปกครองเด็กระดับปฐมวัย ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังโรงเรียนจำนวน 97 โรงเรียนละ 2 ฉบับ รวมทั้งสิ้น จำนวน 194 ฉบับ ได้รับกลับคืนมา จำนวน 81 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 162 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 83.51 ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์และนำเสนอผลการวิเคราะห์ เป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์บทบาทของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์การจัดการศึกษาปฐมวัยตามหลักการของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1

ตอนที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้ปกครองกับการจัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

การวิเคราะห์สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ 1) ผู้บริหารงานฝ่ายวิชาการ (ผู้อำนวยการโรงเรียน, รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าฝ่ายวิชาการ) 2) ผู้ปกครองเด็กระดับปฐมวัย จำนวน 2 คน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 จำนวน 162 ฉบับ เมื่อจำแนกตามเพศ อายุ สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม และระดับการศึกษา ผู้วิจัยใช้ค่าความถี่ (frequency : f) และร้อยละ (percentage : %) ในการวิเคราะห์ ดังแสดงในตารางที่ 6

ตารางที่ 6 สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	22	13.58
หญิง	140	86.42
รวม	162	100.00
2. อายุ		
20 - 30 ปี	37	22.84
31 - 40 ปี	51	31.48
41 - 50 ปี	43	26.54
51 ปีขึ้นไป	31	19.14
รวม	162	100.00
3. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม		
ผู้บริหารงานฝ่ายวิชาการ	81	50.00
ผู้ปกครองเด็กระดับปฐมวัย	81	50.00
รวม	162	100.00
4. ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	40	24.69
ปริญญาตรี	77	47.53
ปริญญาโท	45	27.78
รวม	162	100.00

จากตารางที่ 6 พบว่า สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศหญิง จำนวน 140 คน คิดเป็นร้อยละ 86.42 เป็นเพศชาย จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 13.58

อายุของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า มีอายุระหว่าง 31 - 40 ปี จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 31.48 รองลงมาคือ มีอายุระหว่าง 41 - 50 ปี จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 26.54 อายุระหว่าง 20 - 30 ปี จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 22.84 และน้อยที่สุดคือ อายุ 51 ปีขึ้นไป จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 19.14

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า คือ ผู้บริหารงานฝ่ายวิชาการ จำนวน 81 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00 เป็นผู้แทนผู้ปกครองระดับปฐมวัย จำนวน 81 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00

ระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ระดับปริญญาตรี จำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 47.53 รองลงมาคือ ระดับปริญญาโท จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 27.78 ระดับต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 24.69 และไม่มีผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับปริญญาเอก

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์บทบาทของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียนสังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1

ในการวิเคราะห์บทบาทของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 เพื่อตอบคำถามการวิจัยข้อที่ 1 ว่าอยู่ในระดับใด ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลบทบาทของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 โดยใช้ค่ามัธยฐานเลขคณิต (arithmetic mean : $\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation : S.D.) โดยพิจารณาจากค่ามัธยฐานเลขคณิตของคะแนนที่ได้จากตอบแบบสอบถามของผู้ให้ข้อมูล แล้วเปรียบเทียบกับเกณฑ์ตามแนวคิดของเบสท์ (Best) ที่กำหนดไว้ดังในตารางที่ 7

ตารางที่ 7 ค่ามัธยฐานเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของบทบาทของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 โดยภาพรวม

(n=81)

ด้าน	บทบาทของผู้ปกครอง	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1	การมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนพัฒนาสถานศึกษาและให้ความเห็นชอบกำหนดแผนการเรียนรู้ของเด็กกับผู้สอนและเด็ก (X_1)	3.54	0.64	มาก
2	การส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมของสถานศึกษา และกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาเด็กตามศักยภาพ (X_2)	3.19	0.80	ปานกลาง
3	การเป็นเครือข่ายการเรียนรู้ จัดบรรยากาศภายในบ้านให้เอื้อต่อการเรียนรู้ (X_3)	3.43	0.76	ปานกลาง
4	การสนับสนุนทรัพยากรเพื่อการศึกษาตามความเหมาะสมและจำเป็น (X_4)	3.34	0.87	ปานกลาง

ด้าน	บทบาทของผู้ปกครอง	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
5	การอบรมเลี้ยงดู เอาใจใส่ให้ความรัก ความอบอุ่น ส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการด้านต่างๆ ของเด็ก (X_5)	3.50	0.73	มาก
6	การป้องกันและแก้ไขปัญหาพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ตลอดจนส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยประสานความร่วมมือกับผู้สอน ผู้เกี่ยวข้อง (X_6)	3.63	0.68	มาก
7	การเป็นแบบอย่างที่ดีทั้งในด้านการปฏิบัติตนให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ และมี คุณธรรมนำไปสู่การพัฒนาให้เป็นสถาบันแห่งการเรียนรู้ (X_7)	3.91	0.66	มาก
8	การมีส่วนร่วมในการประเมินผลการเรียนรู้ของเด็กและในการประเมินการจัดการศึกษาของสถานศึกษา (X_8)	3.73	0.58	มาก
รวม(X_{tot})		3.53	0.58	มาก

จากตารางที่ 7 พบว่าบทบาทของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 โดยภาพรวม(X_{tot}) อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =3.53, S.D. =0.58) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า บทบาทของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 อยู่ในระดับมาก โดยเรียงค่ามัธยเลขคณิตจากมากไปหาน้อยดังนี้คือ บทบาทของผู้ปกครองในการเป็นแบบอย่างที่ดีทั้งในด้านการปฏิบัติตนให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ และมี คุณธรรมนำไปสู่การพัฒนาให้เป็นสถาบันแห่งการเรียนรู้ ($\bar{X}$ =3.91, S.D. =0.66) บทบาทของผู้ปกครองในการมีส่วนร่วมในการประเมินผลการเรียนรู้ของเด็กและในการประเมินการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ($\bar{X}$ =3.73, S.D. =0.58) บทบาทของผู้ปกครองในการป้องกันและแก้ไขปัญหาพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ตลอดจนส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยประสานความร่วมมือกับผู้สอน ผู้เกี่ยวข้อง ($\bar{X}$ =3.63, S.D. =0.68) การมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนพัฒนาสถานศึกษาและให้ความเห็นชอบกำหนดแผนการเรียนรู้ของเด็กร่วมกับผู้สอน และเด็ก ($\bar{X}$ =3.54, S.D. =0.64) และบทบาทของผู้ปกครองในการอบรมเลี้ยงดู เอาใจใส่ให้ความรัก ความอบอุ่น ส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการด้านต่างๆ ของเด็ก ($\bar{X}$ =3.50, S.D. =0.73) อยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงค่ามัธยเลขคณิตจากมากไปหาน้อยดังนี้คือ บทบาทของผู้ปกครองในการเป็นเครือข่ายการเรียนรู้ จัดบรรยากาศภายในบ้านให้เอื้อต่อการเรียนรู้ ($\bar{X}$ =3.43, S.D. =0.76) บทบาทของผู้ปกครองในการสนับสนุนทรัพยากรเพื่อการศึกษาตามความเหมาะสมและจำเป็น

($\bar{X}$ =3.34, S.D. =0.87) และบทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมของสถานศึกษา และกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาเด็กตามศักยภาพ ($\bar{X}$ =3.19, S.D. =0.80)

เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พบว่า อยู่ระหว่าง 0.58 – 0.87 มีการกระจายของข้อมูลมาก แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นไม่สอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

ผลการวิเคราะห์บทบาทของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 มีรายละเอียดตามตาราง 8 – 15 ดังนี้

ตารางที่ 8 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของบทบาทของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนพัฒนาสถานศึกษาและให้ความเห็นชอบกำหนดแผนการเรียนรู้ของเด็ก ร่วมกับผู้สอน

(n=81)

ข้อ	บทบาทของผู้ปกครอง	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนพัฒนาสถานศึกษาและให้ความเห็นชอบกำหนดแผนการเรียนรู้ของเด็ก ร่วมกับผู้สอนและเด็ก				
1	ผู้ปกครองให้ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับชุมชน	3.67	0.73	มาก
2	ผู้ปกครองร่วมประชุมหารือ เพื่อกำหนดทิศทางและความสำเร็จของสถานศึกษา	3.69	0.81	มาก
3	ผู้ปกครองให้การสนับสนุนการใช้งบประมาณและทรัพยากร เพื่อใช้ในการจัดการศึกษาปฐมวัย	3.37	0.84	ปานกลาง
4	ผู้ปกครองร่วมนำเสนอและสะท้อนผลจากการประเมินการจัดการศึกษาของสถานศึกษา	3.44	0.76	ปานกลาง
รวม		3.54	0.64	มาก

จากตารางที่ 8 พบว่าบทบาทของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนพัฒนาสถานศึกษาและให้ความเห็นชอบกำหนดแผนการเรียนรู้ของเด็ก ร่วมกับผู้สอนและเด็ก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =3.54, S.D. =0.64) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมาก โดยเรียงค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อยดังนี้คือ ผู้ปกครองร่วมประชุมหารือเพื่อกำหนดทิศทางและความสำเร็จของสถานศึกษา ($\bar{X}$ =3.69, S.D. =0.81) และผู้ปกครองให้ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับชุมชน ($\bar{X}$ =3.67, S.D. =0.73) อยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อย

ดังนั้นคือ ผู้ปกครองร่วมนำเสนอและสะท้อนผลจากการประเมินการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ($\bar{X}=3.44$, S.D. =0.76) และผู้ปกครองให้การสนับสนุนการใช้งบประมาณและทรัพยากรเพื่อใช้การจัดการศึกษาปฐมวัย ($\bar{X}=3.37$, S.D. =0.84)

เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พบว่า อยู่ระหว่าง 0.73 – 0.84 มีการกระจายของข้อมูลน้อย แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

ตารางที่ 9 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของบทบาทของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 การส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมของสถานศึกษา และกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาเด็กตามศักยภาพ

(n=81)

ข้อ	บทบาทของผู้ปกครอง	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ด้านการส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมของสถานศึกษา และกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาเด็กตามศักยภาพ				
1	ผู้ปกครองร่วมพิจารณาและทบทวนเกี่ยวกับแผนการจัดกิจกรรมให้กับผู้เรียน	3.25	0.85	ปานกลาง
2	ผู้ปกครองมีการช่วยเหลืองบประมาณในการจัดกิจกรรมนักเรียน	3.23	0.96	ปานกลาง
3	ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในให้ข้อเสนอแนะการจัดครูเข้าประจำชั้นเรียน	3.07	0.91	ปานกลาง
4	ผู้ปกครองให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะกับผู้บริหารสถานศึกษาปฐมวัย หรือผู้ประสานงานการจัดกิจกรรม	3.22	0.86	ปานกลาง
รวม		3.19	0.80	ปานกลาง

จากตารางที่ 9 พบว่าบทบาทของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ด้านการส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมของสถานศึกษา และกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาเด็กตามศักยภาพ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.19$, S.D. =0.80) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยเรียงค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อยดังนี้คือ ผู้ปกครองร่วมพิจารณาและทบทวนเกี่ยวกับแผนการจัดกิจกรรมให้กับผู้เรียน ($\bar{X}=3.25$, S.D. =0.85) ผู้ปกครองมีการช่วยเหลืองบประมาณในการจัดกิจกรรมนักเรียน ($\bar{X}=3.23$, S.D. =0.96) ผู้ปกครองให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะกับผู้บริหาร

สถานศึกษาปฐมวัย หรือผู้ประสานงานการจัดกิจกรรม ($\bar{X}$ =3.22, S.D. =0.86) และผู้ปกครองมีส่วนร่วมในให้ข้อเสนอแนะการจัดครูเข้าประจำชั้นเรียน ($\bar{X}$ =3.07, S.D. =0.91) ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พบว่า อยู่ระหว่าง 0.85 – 0.96 มีการกระจายของข้อมูลน้อย แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

ตารางที่ 10 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของบทบาทของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต เขต 1 ด้านการเป็นเครือข่ายการเรียนรู้ จัดบรรยากาศภายในบ้านให้เอื้อต่อการเรียนรู้

(n=81)

ข้อ	บทบาทของผู้ปกครอง	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ด้านการเป็นเครือข่ายการเรียนรู้ จัดบรรยากาศภายในบ้านให้เอื้อต่อการเรียนรู้				
1	ผู้ปกครองช่วยจัดสภาพแวดล้อมในชั้นเรียนให้เอื้ออำนวยต่อกระบวนการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย	3.10	0.85	ปานกลาง
2	ผู้ปกครองร่วมสร้างเครือข่ายเพื่อร่วมแก้ปัญหาหรือช่วยเหลือนักเรียน	3.44	0.96	ปานกลาง
3	ผู้ปกครองส่งเสริมการจัดสภาพแวดล้อมที่บ้าน รวมทั้งจัดหาอุปกรณ์การเรียนเพื่อให้ลูกได้เรียนรู้ด้วยตนเอง	3.50	0.91	มาก
4	ผู้ปกครองร่วมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชนเพื่อช่วยเหลือการจัดกิจกรรมของเด็กปฐมวัย	3.69	0.86	มาก
รวม		3.43	0.76	ปานกลาง

จากตารางที่ 10 พบว่าบทบาทของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ด้านการเป็นเครือข่ายการเรียนรู้ จัดบรรยากาศภายในบ้านให้เอื้อต่อการเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ =3.43, S.D. =0.76) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมาก โดยเรียงค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อยดังนี้คือ ผู้ปกครองร่วมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชนเพื่อช่วยเหลือการจัดกิจกรรมของเด็กปฐมวัย ($\bar{X}$ =3.69, S.D. =0.86) และผู้ปกครองส่งเสริมการจัดสภาพแวดล้อมที่บ้าน รวมทั้งจัดหาอุปกรณ์การเรียนเพื่อให้ลูกได้เรียนรู้ด้วยตนเอง ($\bar{X}$ =3.50, S.D. =0.91) อยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อยดังนี้คือ ผู้ปกครองร่วมสร้างเครือข่ายเพื่อร่วมแก้ปัญหาหรือ

ช่วยเหลือนักเรียน ($\bar{X}=3.44$, S.D. =0.96) และผู้ปกครองช่วยจัดสภาพแวดล้อมในชั้นเรียนให้เอื้ออำนวยต่อกระบวนการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย ($\bar{X}=3.10$, S.D. =0.85) ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พบว่า อยู่ระหว่าง 0.85 – 0.96 มีการกระจายของข้อมูลน้อย แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

ตารางที่ 11 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของบทบาทของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 ด้านการสนับสนุนทรัพยากรเพื่อการศึกษาตามความเหมาะสมและจำเป็น

(n=81)

ข้อ	บทบาทของผู้ปกครอง	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ด้านการสนับสนุนทรัพยากรเพื่อการศึกษาตามความเหมาะสมและจำเป็น				
1	ผู้ปกครองให้การสนับสนุนทรัพยากรทางการเงิน	3.15	1.02	ปานกลาง
2	ผู้ปกครองให้การสนับสนุนทรัพยากรทางวัสดุอุปกรณ์	3.22	0.97	ปานกลาง
3	ผู้ปกครองให้การสนับสนุนสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการเรียนการสอน	3.27	1.00	ปานกลาง
4	ผู้ปกครองร่วมกันส่งเสริมกิจกรรมทางสังคม ประเพณี วัฒนธรรม เพื่อการเรียนรู้ของนักเรียน	3.75	0.85	มาก
รวม		3.34	0.87	ปานกลาง

จากตารางที่ 11 พบว่าบทบาทของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 ด้านการสนับสนุนทรัพยากรเพื่อการศึกษาตามความเหมาะสมและจำเป็น โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.34$, S.D. =0.87) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากมี 1 ข้อ มีค่ามัชฌิมเลขคณิตดังนี้คือ ผู้ปกครองร่วมกันส่งเสริมกิจกรรมทางสังคม ประเพณี วัฒนธรรม เพื่อการเรียนรู้ของนักเรียน ($\bar{X}=3.75$, S.D. =0.85) และอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อยดังนี้คือ ผู้ปกครองให้การสนับสนุนสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการเรียนการสอน ($\bar{X}=3.27$, S.D. =1.00) ผู้ปกครองให้การสนับสนุนทรัพยากรทางวัสดุอุปกรณ์ ($\bar{X}=3.22$, S.D. =0.97) และผู้ปกครองให้การสนับสนุนทรัพยากรทางการเงิน ($\bar{X}=3.15$, S.D. =1.02) ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พบว่า อยู่ระหว่าง 0.85 – 1.02 มีการกระจายของข้อมูลน้อย แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

ตารางที่ 12 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของบทบาทของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ด้านการอบรมเลี้ยงดู เอาใจใส่ให้ความรัก ความอบอุ่น ส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการด้านต่างๆ ของเด็ก

(n=81)

ข้อ	บทบาทของผู้ปกครอง	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ด้านการอบรมเลี้ยงดู เอาใจใส่ให้ความรัก ความอบอุ่น ส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการด้านต่างๆ ของเด็ก				
1	ผู้ปกครองส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย สติปัญญา ของนักเรียน	3.59	0.77	มาก
2	ผู้ปกครองให้การอบรมและให้ความรู้กับนักเรียน	3.59	0.77	มาก
3	ผู้ปกครองส่งเสริมความสนใจของลูก จัดหาสื่อ วัสดุอุปกรณ์ ที่ลูกมีความสนใจ	3.45	0.81	ปานกลาง
4	ผู้ปกครองส่งเสริมพัฒนาการด้านการคิดและแก้ปัญหาต่าง ๆ	3.40	0.79	ปานกลาง
รวม		3.50	0.73	มาก

จากตารางที่ 12 พบว่าบทบาทของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ด้านการอบรมเลี้ยงดู เอาใจใส่ให้ความรัก ความอบอุ่น ส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการด้านต่างๆ ของเด็ก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.50$, S.D. =0.73) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมาก โดยมีค่ามัชฌิมเลขคณิต เท่ากันดังนี้คือ ผู้ปกครองส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย สติปัญญา ของนักเรียน ($\bar{X}=3.59$, S.D. =0.77) และผู้ปกครองให้การอบรมและให้ความรู้กับนักเรียน ($\bar{X}=3.59$, S.D. =0.77) อยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อยดังนี้คือ ผู้ปกครองส่งเสริมความสนใจของลูก จัดหาสื่อ วัสดุอุปกรณ์ที่ลูกมีความสนใจ ($\bar{X}=3.45$, S.D. =0.81) และผู้ปกครองส่งเสริมพัฒนาการด้านการคิดและแก้ปัญหาต่าง ๆ ($\bar{X}=3.40$, S.D. =0.79) ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พบว่า อยู่ระหว่าง 0.77 – 0.81 มีการกระจายของข้อมูลน้อย แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

ตารางที่ 13 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของบทบาทของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ตลอดจนส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยประสานความร่วมมือกับผู้สอน ผู้เกี่ยวข้อง

(n=81)

ข้อ	บทบาทของผู้ปกครอง	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ตลอดจนส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยประสานความร่วมมือกับผู้สอน ผู้เกี่ยวข้อง				
1	ผู้ปกครองเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน	3.67	0.76	มาก
2	ผู้ปกครองให้คำแนะนำที่ดีในการปรับพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียน	3.70	0.81	มาก
3	ผู้ปกครองสร้างข้อตกลงกับเด็กที่บ้าน เพื่อให้เด็กปฏิบัติตนอย่างมีวินัย	3.59	0.81	มาก
4	ผู้ปกครองให้เด็กเลือกและตัดสินใจทำสิ่งต่างๆ ด้วยตนเอง	3.59	0.73	มาก
รวม		3.63	0.68	มาก

จากตารางที่ 13 พบว่าบทบาทของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ตลอดจนส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยประสานความร่วมมือกับผู้สอน ผู้เกี่ยวข้อง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =3.63, S.D. =0.68) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อยดังนี้คือ ผู้ปกครองให้คำแนะนำที่ดีในการปรับพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียน ($\bar{X}$ =3.70, S.D. =0.76) ผู้ปกครองเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน ($\bar{X}$ =3.67, S.D. =0.81) ผู้ปกครองสร้างข้อตกลงกับเด็กที่บ้าน เพื่อให้เด็กปฏิบัติตนอย่างมีวินัย ($\bar{X}$ =3.59, S.D. =0.81) และผู้ปกครองให้เด็กเลือกและตัดสินใจทำสิ่งต่างๆ ด้วยตนเอง ($\bar{X}$ =3.59, S.D. =0.73) ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พบว่า อยู่ระหว่าง 0.73 – 0.81 มีการกระจายของข้อมูลน้อย แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

ตารางที่ 14 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของบทบาทของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ด้านการเป็นแบบอย่างที่ดีทั้งในด้านการปฏิบัติตนให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ และมีคุณธรรมนำไปสู่การพัฒนาให้เป็นสถาบันแห่งการเรียนรู้

(n=81)

ข้อ	บทบาทของผู้ปกครอง	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ด้านการเป็นแบบอย่างที่ดีทั้งในด้านการปฏิบัติตนให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ และมี คุณธรรมนำไปสู่การพัฒนาให้เป็นสถาบันแห่งการเรียนรู้				
1	ผู้ปกครองเป็นแบบอย่างเรื่องความซื่อสัตย์	3.95	0.64	มาก
2	ผู้ปกครองเป็นแบบอย่างเรื่องความรับผิดชอบ	3.91	0.71	มาก
3	ผู้ปกครองเป็นแบบอย่างเรื่องการมีมารยาทที่ดี	3.90	0.71	มาก
4	ผู้ปกครองเป็นแบบอย่างเรื่องความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น	3.89	0.73	มาก
รวม		3.91	0.66	มาก

จากตารางที่ 14 พบว่าบทบาทของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ด้านการเป็นแบบอย่างที่ดีทั้งในด้านการปฏิบัติตนให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ และมี คุณธรรมนำไปสู่การพัฒนาให้เป็นสถาบันแห่งการเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.91$, S.D. = 0.66) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อยดังนี้คือ ผู้ปกครองเป็นแบบอย่างเรื่องความซื่อสัตย์ ($\bar{X} = 3.95$, S.D. = 0.64) ผู้ปกครองเป็นแบบอย่างเรื่องความรับผิดชอบ ($\bar{X} = 3.91$, S.D. = 0.71) ผู้ปกครองเป็นแบบอย่างเรื่องการมีมารยาทที่ดี ($\bar{X} = 3.90$, S.D. = 0.71) และผู้ปกครองให้ผู้ปกครองเป็นแบบอย่างเรื่องความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ($\bar{X} = 3.89$, S.D. = 0.73) ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พบว่า อยู่ระหว่าง 0.64 – 0.73 มีการกระจายของข้อมูลน้อย แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

ตารางที่ 15 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของบทบาทของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ด้านการมีส่วนร่วมในการมีส่วนร่วมในการประเมินผลการเรียนรู้ของเด็กและในการประเมินการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

(n=81)

ข้อ	บทบาทของผู้ปกครอง	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลการเรียนรู้ของเด็กและในการประเมินการจัดการศึกษาของสถานศึกษา				
1	ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลเพื่อติดตามและประเมินผลนักเรียน	3.77	0.71	มาก
2	ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการกำหนดเกณฑ์การประเมินผลนักเรียน	3.41	0.80	ปานกลาง
3	ผู้ปกครองรับทราบผลการประเมินพัฒนาการของเด็ก	4.10	0.72	มาก
4	ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษาปฐมวัย	3.67	0.71	มาก
รวม		3.73	0.58	มาก

จากตารางที่ 15 พบว่าบทบาทของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลการเรียนรู้ของเด็กและในการประเมินการจัดการศึกษาของสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.73$, S.D. =0.58) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมาก โดยเรียงค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อยดังนี้คือ ผู้ปกครองรับทราบผลการประเมินพัฒนาการของเด็ก ($\bar{x}=4.10$, S.D. =0.72) ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลเพื่อติดตามและประเมินผลนักเรียน ($\bar{x}=3.77$, S.D. =0.71) และผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษาปฐมวัย ($\bar{x}=3.67$, S.D. =0.71) ตามลำดับ อยู่ในระดับปานกลางมี 1 ข้อ โดยมีค่ามัชฌิมเลขคณิตดังนี้คือ ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการกำหนดเกณฑ์การประเมินผลนักเรียน ($\bar{x}=3.41$, S.D. =0.80)

เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พบว่า อยู่ระหว่าง 0.71 – 0.80 มีการกระจายของข้อมูลน้อย แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์การจัดการศึกษาตามหลักการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในโรงเรียนสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1

ในการวิเคราะห์การจัดการศึกษาตามหลักการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 เพื่อตอบคำถามการวิจัยข้อที่ 2 ว่าอยู่ในระดับใด ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลการจัดการศึกษาตามหลักการจัดการศึกษาในระดับปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 1 โดยใช้ค่ามัชฌิมเลขคณิต (arithmetic mean : $\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation : S.D.) โดยพิจารณาจากค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนที่ได้จากตอบแบบสอบถามของผู้ให้ข้อมูล แล้วเปรียบเทียบกับเกณฑ์ตามแนวคิดของเบสท์ (Best) ที่กำหนดไว้ดังในตารางที่ 16

ตารางที่ 16 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของการจัดการศึกษาตามหลักการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 โดยภาพรวม

ด้าน	การจัดการศึกษาปฐมวัยตามหลักการจัดการศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1	การส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาการที่ครอบคลุมเด็กปฐมวัยทุกคน (Y_1)	4.21	0.63	มาก
2	การยึดหลักการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และวิถีชีวิตของเด็กตามบริบทของชุมชน สังคม และวัฒนธรรมไทย (Y_2)	4.15	0.65	มาก
3	การยึดพัฒนาการและพัฒนาเด็กโดยองค์รวม ผ่านการเล่นอย่างมีความหมายและมีกิจกรรมที่หลากหลาย ได้ลงมือกระทำในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เหมาะสมกับวัย และมีการพักผ่อนเพียงพอ (Y_3)	4.24	0.61	มาก
4	การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้เด็กมีทักษะชีวิต และสามารถปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นคนดี มีวินัย และมีความสุข (Y_4)	4.30	0.54	มาก
5	การสร้างความรู้ ความเข้าใจ และประสานความร่วมมือในการพัฒนาเด็กระหว่างสถานศึกษา พ่อแม่ ครอบครั้ว ชุมชน และทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย (Y_5)	3.99	0.60	มาก
รวม(Y_{tot})		4.18	0.55	มาก

จากตารางที่ 16 พบว่าการจัดการศึกษาตามหลักการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 โดยภาพรวม (Y_{tot}) อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.18$, S.D. =0.55) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การจัดการศึกษาตามหลักการจัดการศึกษาในระดับปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อยดังนี้คือ จัดการศึกษาโดยการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้เด็กมีทักษะชีวิต และสามารถปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นคนดี มีวินัย และมีความสุข ($\bar{X}=4.30$, S.D. =0.54) จัดการศึกษาโดยการยึดพัฒนาการและพัฒนาเด็กโดยองค์รวม ผ่านการเล่นอย่างมีความหมายและมีกิจกรรมที่หลากหลาย ได้ลงมือกระทำในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เหมาะสมกับวัย และมีการพักผ่อนเพียงพอ ($\bar{X}=4.24$, S.D. =0.61) จัดการศึกษาโดยการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาการที่ครอบคลุมเด็กปฐมวัยทุกคน ($\bar{X}=4.21$, S.D. =0.63) จัดการศึกษาโดยการยึดหลักการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และวิถีชีวิตของเด็กตามบริบทของชุมชนสังคม และวัฒนธรรมไทย ($\bar{X}=4.15$, S.D. =0.65) และจัดการศึกษาโดยการสร้างความรู้ ความเข้าใจ และประสานความร่วมมือในการพัฒนาเด็กระหว่างสถานศึกษา พ่อแม่ ครอบครัวยุ ชุมชน และทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย ($\bar{X}=3.99$, S.D. =0.60) ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พบว่า อยู่ระหว่าง 0.54 – 0.65 มีการกระจายของข้อมูลน้อย แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

ผลการวิเคราะห์การจัดการศึกษาตามหลักการจัดการศึกษาในระดับปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 มีรายละเอียดตามตาราง 17 – 21 ดังนี้

ตารางที่ 17 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของการจัดการศึกษาตามหลักการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 จัดการศึกษาโดยการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาการที่ครอบคลุมเด็กปฐมวัยทุกคน

(n=81)

ข้อ	การจัดการศึกษาปฐมวัยตามหลักการจัดการศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
จัดการศึกษาโดยการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาการที่ครอบคลุมเด็กปฐมวัยทุกคน				
1	จัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับจิตวิทยาพัฒนาการ คือ เหมาะกับอายุ วุฒิภาวะและระดับพัฒนาการ เพื่อให้เด็กทุกคนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ	4.19	0.66	มาก

ข้อ	การจัดการศึกษาปฐมวัยตามหลักการจัดการศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
จัดการศึกษาโดยการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาการที่ครอบคลุมเด็กปฐมวัยทุกคน				
2	จัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับลักษณะการเรียนรู้ของเด็กวัยนี้คือ เด็กได้ลงมือกระทำเรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 ได้เคลื่อนไหว สำรวจ เล่น สังเกต สืบค้น ทดลอง และคิดแก้ปัญหาด้วยตนเอง	4.23	0.69	มาก
3	จัดประสบการณ์ในรูปแบบบูรณาการ คือ บูรณาการทั้งทักษะ และสาระการเรียนรู้	4.27	0.65	มาก
4	จัดประสบการณ์ให้เด็กได้ริเริ่ม คิด วางแผนตัดสินใจ ลงมือกระทำและนำเสนอความคิดโดยผู้สอนเป็นผู้สนับสนุน อำนวยความสะดวก และเรียนรู้ร่วมกับเด็ก	4.18	0.69	มาก
รวม		4.21	0.63	มาก

จากตารางที่ 17 พบว่าการจัดการศึกษาตามหลักการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 จัดการศึกษาโดยการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาการที่ครอบคลุมเด็กปฐมวัยทุกคน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.21, S.D. = 0.63) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงค่ามัธยฐานเลขคณิตจากมากไปหาน้อยดังนี้คือ จัดประสบการณ์ในรูปแบบบูรณาการคือบูรณาการทั้งทักษะและสาระการเรียนรู้ ($\bar{X}$ = 4.27, S.D. = 0.65) จัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับลักษณะการเรียนรู้ของเด็กวัยนี้คือ เด็กได้ลงมือกระทำเรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 ได้เคลื่อนไหว สำรวจ เล่น สังเกต สืบค้น ทดลอง และคิดแก้ปัญหาด้วยตนเอง ($\bar{X}$ = 4.23, S.D. = 0.69) จัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับจิตวิทยาพัฒนาการ คือ เหมาะกับอายุ วุฒิภาวะและระดับพัฒนาการ เพื่อให้เด็กทุกคนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ ($\bar{X}$ = 4.19, S.D. = 0.66) และจัดประสบการณ์ให้เด็กได้ริเริ่ม คิด วางแผนตัดสินใจ ลงมือกระทำและนำเสนอความคิดโดยผู้สอนเป็นผู้สนับสนุน อำนวยความสะดวก และเรียนรู้ร่วมกับเด็ก ($\bar{X}$ = 4.18, S.D. = 0.69) ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พบว่า อยู่ระหว่าง 0.65 – 0.69 มีการกระจายของข้อมูลน้อย แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

ตารางที่ 18 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของการจัดการศึกษาตามหลักการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 จัดการศึกษาโดยการยึดหลักการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และวิถีชีวิตของเด็กตามบริบทของชุมชน สังคม และวัฒนธรรมไทย

(n=81)

ข้อ	การจัดการศึกษาปฐมวัยตามหลักการจัดการศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
จัดการศึกษาโดยการยึดหลักการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และวิถีชีวิตของเด็กตามบริบทของชุมชน สังคม และวัฒนธรรมไทย				
1	จัดประสบการณ์ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับเด็กอื่น กับผู้ใหญ่ ภายใต้อสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ในบรรยากาศที่อบอุ่นมีความสุข และเรียนรู้การทำกิจกรรมแบบร่วมมือในลักษณะต่าง ๆ กัน	4.17	0.64	มาก
2	จัดประสบการณ์ให้เด็กได้มีปฏิสัมพันธ์กับสื่อและแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายและอยู่ในวิถีชีวิตของเด็ก	4.18	0.73	มาก
3	จัดประสบการณ์ที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ สนองความต้องการ ความสนใจ ความแตกต่างระหว่างบุคคลและบริบทของสังคมที่เด็กอาศัยอยู่	4.17	0.72	มาก
4	จัดประสบการณ์ที่ให้เด็กรับรู้คุณค่าของสิ่งแวดล้อมและผลกระทบที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อม	4.11	0.73	มาก
รวม		4.15	0.65	มาก

จากตารางที่ 18 พบว่าการจัดการศึกษาตามหลักการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 จัดการศึกษาโดยการยึดหลักการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และวิถีชีวิตของเด็กตามบริบทของชุมชน สังคม และวัฒนธรรมไทย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =4.15, S.D. =0.65) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อยดังนี้คือ จัดประสบการณ์ให้เด็กได้มีปฏิสัมพันธ์กับสื่อและแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายและอยู่ในวิถีชีวิตของเด็ก ($\bar{X}$ =4.18, S.D. =0.73) จัดประสบการณ์ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับเด็กอื่น กับผู้ใหญ่ ภายใต้อสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ในบรรยากาศที่อบอุ่นมีความสุข และเรียนรู้การทำกิจกรรมแบบร่วมมือในลักษณะต่าง ๆ กัน ($\bar{X}$ =4.17, S.D. =0.64) จัดประสบการณ์ที่เน้นเด็กเป็น

สำคัญ สนองความต้องการ ความสนใจ ความแตกต่างระหว่างบุคคลและบริบทของสังคมที่เด็กอาศัยอยู่ ($\bar{X}$ =4.17, S.D. =0.72) และจัดประสบการณ์ที่ให้ได้รับรู้คุณค่าของสิ่งแวดล้อมและผลกระทบที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อม ($\bar{X}$ =4.11, S.D. =0.73) ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พบว่า อยู่ระหว่าง 0.64 – 0.73 มีการกระจายของข้อมูลน้อย แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

ตารางที่ 19 คำชี้แจงเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของการจัดการศึกษาตามหลักการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 จัดการศึกษาโดยการยึดพัฒนาการและพัฒนาเด็กโดยองค์รวม ผ่านการเล่นอย่างมีความหมายและมีกิจกรรมที่หลากหลาย ได้ลงมือกระทำในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้เหมาะสมกับวัย และมีการพักผ่อนเพียงพอ

(n=81)

ข้อ	การจัดการศึกษาปฐมวัยตามหลักการจัดการศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
จัดการศึกษาโดยการยึดพัฒนาการและพัฒนาเด็กโดยองค์รวม ผ่านการเล่นอย่างมีความหมายและมีกิจกรรมที่หลากหลาย ได้ลงมือกระทำในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อ การเรียนรู้ เหมาะสมกับวัย และมีการพักผ่อนเพียงพอ				
1	จัดประสบการณ์การเล่นและการเรียนรู้เพื่อพัฒนาเด็กโดยองค์รวมอย่างต่อเนื่อง	4.26	0.66	มาก
2	จัดประสบการณ์โดยใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 การเรียนรู้ด้วยการลงมือกระทำ การที่ให้เด็กได้สำรวจและจัดกระทำกับวัตถุโดยตรงทำให้เด็กรู้จักวัตถุ	4.27	0.68	มาก
3	จัดสภาพแวดล้อมภายในโดยมีสื่อ ของเล่นที่เหมาะสมและมีพื้นที่เพียงพอที่เด็กจะเคลื่อนไหวได้อย่างอิสระและปลอดภัย	4.25	0.65	มาก
4	จัดสภาพแวดล้อมภายนอก โดยการจัดสิ่งแวดล้อมเพื่อกระตุ้นการเรียนรู้ของเด็ก สามารถทำกิจกรรมที่ทำตามความเหมาะสม กับเด็กอุปกรณ์มีความแข็งแรง ทนทาน อยู่ในสภาพที่ดีและมีความปลอดภัย	4.19	0.70	มาก
รวม		4.24	0.61	มาก

จากตารางที่ 19 พบว่าการจัดการศึกษาตามหลักการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 จัดการศึกษาโดยยึดการยึดพัฒนาการและพัฒนาเด็กโดยองค์รวม ผ่านการเล่นอย่างมีความหมายและมีกิจกรรมที่หลากหลายได้

ลงมือกระทำในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อ การเรียนรู้ เหมาะสมกับวัย และมีการพักผ่อนเพียงพอ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.24$, S.D. =0.61) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อยดังนี้คือ จัดประสบการณ์โดยใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 การเรียนรู้ด้วยการลงมือกระทำ การที่ให้เด็กได้สำรวจและจัดกระทำกับวัตถุโดยตรงทำให้เด็กรู้จักวัตถุ ($\bar{x}=4.27$, S.D. =0.68) จัดประสบการณ์การเล่นและการเรียนรู้เพื่อพัฒนาเด็กโดยองค์รวมอย่างต่อเนื่อง ($\bar{x}=4.26$, S.D. =0.66) จัดสภาพแวดล้อมภายในโดยมีสื่อ ของเล่นที่เหมาะสมและมีพื้นที่เพียงพอที่เด็กจะเคลื่อนไหวได้อย่างอิสระและปลอดภัย ($\bar{x}=4.25$, S.D. =0.65) และจัดสภาพแวดล้อมภายนอก โดยการจัดสิ่งแวดล้อมเพื่อกระตุ้นการเรียนรู้ของเด็ก สามารถทำกิจกรรมที่ท้าทายตามความเหมาะสม กับเด็กอุปกรณ์มีความแข็งแรง ทนทาน อยู่ในสภาพที่ดีและมีความปลอดภัย ($\bar{x}=4.19$, S.D. =0.70) ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พบว่า อยู่ระหว่าง 0.65 – 0.70 มีการกระจายของข้อมูลน้อย แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

ตารางที่ 20 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของการจัดการศึกษาตามหลักการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 จัดการศึกษาโดยการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้เด็กมีทักษะชีวิต และสามารถปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นคนดี มีวินัย และมีความสุข

(n=81)

ข้อ	การจัดการศึกษาปฐมวัยตามหลักการจัดการศึกษา	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
จัดการศึกษาโดยการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้เด็กมีทักษะชีวิต และสามารถปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นคนดี มีวินัย และมีความสุข				
1	จัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมลักษณะนิสัยที่ดีและทักษะการใช้ชีวิตประจำวันตลอดจนสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมให้เป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง	4.27	0.61	มาก
2	จัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมความมีวินัย มีความรับผิดชอบ ปฏิบัติตามข้อตกลงร่วมกัน	4.31	0.58	มาก
3	จัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมให้เด็กมีความเมตตา กรุณา มีความรู้สึที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น	4.35	0.59	มาก
4	จัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมให้เด็กมีความประหยัด รู้จักใช้และรักษาทรัพยากร และสิ่งแวดล้อม	4.28	0.60	มาก
รวม		4.30	0.54	มาก

จากตารางที่ 20 พบว่าการจัดการศึกษาตามหลักการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 จัดการศึกษาโดยการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้เด็กมีทักษะชีวิต และสามารถปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นคนดี มีวินัย และมีความสุข โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =4.30, S.D. =0.54) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ดังนี้คือ จัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมให้เด็กมีความเมตตา กรุณา มีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น ($\bar{X}$ =4.35, S.D. =0.59) จัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมความมีวินัย มีความรับผิดชอบ ปฏิบัติตามข้อตกลงร่วมกัน ($\bar{X}$ =4.31, S.D. =0.58) จัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมให้เด็กมีความประหยัด รู้จักใช้ และรักษาทรัพยากร และสิ่งแวดล้อม ($\bar{X}$ =4.28, S.D. =0.60) และจัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมลักษณะนิสัยที่ดีและทักษะการใช้ชีวิตประจำวันตลอดจนสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมให้เป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ($\bar{X}$ =4.27, S.D. =0.61) ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พบว่า อยู่ระหว่าง 0.59 – 0.61 มีการกระจายของข้อมูลน้อย แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

ตารางที่ 21 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของการจัดการศึกษาตามหลักการจัดการศึกษา ระดับปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 จัดการศึกษา โดยสร้างความรู้ ความเข้าใจ และประสานความร่วมมือในการพัฒนาเด็ก ระหว่างสถานศึกษา พ่อแม่ ครอบครัว ชุมชน

(n=81)

ข้อ	การจัดการศึกษาปฐมวัยตามหลักการจัดการศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
จัดการศึกษาโดยการสร้างความรู้ ความเข้าใจ และประสานความร่วมมือในการพัฒนาเด็กระหว่างสถานศึกษา พ่อแม่ ครอบครัว ชุมชน และทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย				
1	ให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดประสบการณ์ ทั้ง การวางแผน การสนับสนุนสื่อการสอน การเข้าร่วมกิจกรรม และการประเมินพัฒนาการ	3.81	0.73	มาก
2	จัดการศึกษาให้เด็กได้รับการพัฒนาโดยให้ความสำคัญทั้งกับ กระบวนการและผลผลิต	4.03	0.67	มาก
3	สถานศึกษามีการร่วมมือระหว่างบ้าน องค์กรทางศาสนา สถาบันทางวิชาการ และองค์กรภาครัฐและเอกชน เพื่อการ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันในชุมชน	4.08	0.67	มาก
4	สถานศึกษามีการร่วมมือระหว่างบ้าน องค์กรทางศาสนา	4.07	0.67	มาก

ข้อ	การจัดการศึกษาปฐมวัยตามหลักการจัดการศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
จัดการศึกษาโดยการสร้างความรู้ ความเข้าใจ และประสานความร่วมมือในการพัฒนาเด็กระหว่างสถานศึกษา พ่อแม่ ครอบครัว ชุมชน และทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย				
	สถาบันทางวิชาการ และองค์กรภาครัฐและเอกชน เพื่อเป็นแหล่งวิทยากรในการแสวงหาความรู้และบริการชุมชน			
รวม		3.99	0.60	มาก

จากตารางที่ 21 พบว่าการจัดการศึกษาตามหลักการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 จัดการศึกษาการสร้างความรู้ ความเข้าใจ และประสานความร่วมมือในการพัฒนาเด็กระหว่างสถานศึกษา พ่อแม่ ครอบครัว ชุมชน และทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.99$, S.D. = 0.60) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงค่ามัธยฐานเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ดังนี้คือ สถานศึกษามีการร่วมมือระหว่างบ้าน องค์กรทางศาสนา สถาบันทางวิชาการ และองค์กรภาครัฐและเอกชน เพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันในชุมชน ($\bar{X} = 4.08$, S.D. = 0.67) สถานศึกษามีการร่วมมือระหว่างบ้าน องค์กรทางศาสนา สถาบันทางวิชาการ และองค์กรภาครัฐและเอกชน เพื่อเป็นแหล่งวิทยากรในการแสวงหาความรู้และบริการชุมชน ($\bar{X} = 4.07$, S.D. = 0.67) จัดการศึกษาให้เด็กได้รับการพัฒนาโดยให้ความสำคัญทั้งกับกระบวนการและผลผลิต ($\bar{X} = 4.03$, S.D. = 0.67) และให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดประสบการณ์ ทั้งการวางแผน การสนับสนุนสื่อการสอน การเข้าร่วมกิจกรรม และการประเมินพัฒนาการ ($\bar{X} = 3.81$, S.D. = 0.73) ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พบว่า อยู่ระหว่าง 0.67 – 0.73 มีการกระจายของข้อมูลน้อย แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้ปกครองกับการจัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของบทบาทของผู้ปกครองกับการจัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ผู้วิจัยวิเคราะห์โดยใช้การวิเคราะห์การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson' product – moment correlation coefficient) ดังรายละเอียดในตารางที่ 22

ตารางที่ 22 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้ปกครองกับการจัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1

(n=81)

ตัวแปร	Y ₁	Y ₂	Y ₃	Y ₄	Y ₅	Y _{tot}
X ₁	.313**	.409**	.384**	.315**	.436**	.410**
X ₂	.164*	.277**	.287**	.240**	.397**	.300**
X ₃	.239**	.317**	.337**	.278**	.420**	.351**
X ₄	.284**	.375**	.353**	.313**	.385**	.377**
X ₅	.308**	.446**	.391**	.345**	.429**	.424**
X ₆	.296**	.442**	.409**	.375**	.387**	.421**
X ₇	.207**	.340**	.263**	.285**	.304**	.308**
X ₈	.318**	.373**	.340**	.362**	.456**	.407**
X _{tot}	.327**	.459**	.428**	.386**	.497**	.462**

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 22 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้ปกครอง (X_{tot}) กับการจัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 (Y_{tot}) พบว่า บทบาทของผู้ปกครองกับการจัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ระดับปานกลาง โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ($r_{xy} = 0.462$) ในลักษณะคล้อยตามกัน

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้ปกครองโดยรวม (X_{tot}) กับการจัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 รายด้าน (Y₁- Y₅) พบว่า มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ในลักษณะคล้อยตามกันทุกคู่ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.327 - 0.497 โดยเรียงลำดับค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์คู่ที่มีความสัมพันธ์ใน 3 อันดับแรก ได้แก่ บทบาทของผู้ปกครองโดยรวม (X_{tot}) กับการจัดการศึกษาการสร้างความรู้ ความเข้าใจ และประสานความร่วมมือในการพัฒนาเด็กระหว่างสถานศึกษา พ่อแม่ ครอบครัวยุ ชุมชน และทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย (Y₅) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ($r_{xy} = 0.497$) บทบาทของผู้ปกครองโดยรวม (X_{tot}) กับการจัดการศึกษาการยึดหลักการอบรมเลี้ยงดู และให้การศึกษาที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และวิถีชีวิตของเด็กตามบริบทของชุมชน สังคม และวัฒนธรรมไทย (Y₂) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ($r_{xy} = 0.459$) บทบาทของผู้ปกครองโดยรวม (X_{tot}) กับการจัดการศึกษาการยึดพัฒนาการและพัฒนาเด็กโดยองค์รวม

ผ่านการเล่นอย่างมีความหมายและมีกิจกรรมที่หลากหลาย ได้ลงมือกระทำในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เหมาะสมกับวัย และมีการพักผ่อนเพียงพอ (Y_3) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ($r_{xy} = 0.428$)

หากพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้ปกครองรายด้าน ($X_1 - X_8$) กับการจัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 (Y_{tot}) พบว่า มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ในลักษณะคล้อยตามกันทุกคู่ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.300 – 0.424 โดยเรียงลำดับค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์คู่ที่มีความสัมพันธ์ใน 3 อันดับแรก ได้แก่ บทบาทของผู้ปกครองในการอบรมเลี้ยงดู เอาใจใส่ให้ความรัก ความอบอุ่น ส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการด้านต่างๆ ของเด็ก (X_5) กับการจัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 (Y_{tot}) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ($r_{xy} = 0.424$) บทบาทของผู้ปกครองในการป้องกันและแก้ไขปัญหาพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ตลอดจนส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยประสานความร่วมมือกับผู้สอน ผู้เกี่ยวข้อง (X_6) กับการจัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 (Y_{tot}) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ($r_{xy} = 0.421$) บทบาทของผู้ปกครองในการมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนพัฒนาสถานศึกษาและให้ความเห็นชอบกำหนดแผนการเรียนรู้ของเด็ก ร่วมกับผู้สอนและเด็ก (X_1) กับการจัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 (Y_{tot}) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ($r_{xy} = 0.410$)

เมื่อแยกพิจารณาบทบาทของผู้ปกครองรายด้าน ($X_1 - X_8$) กับการจัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 รายด้าน ($Y_1 - Y_5$) พบว่า มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ในลักษณะคล้อยตามกันทุกคู่ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.164 – 0.456 โดยเรียงลำดับค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์คู่ที่มีความสัมพันธ์กันสูงสุด ได้แก่ บทบาทของผู้ปกครองในการมีส่วนร่วมในการประเมินผลการเรียนรู้ของเด็กและในการประเมินการจัดการศึกษาของสถานศึกษา (X_8) กับการจัดการศึกษาการอบรมเลี้ยงดู เอาใจใส่ให้ความรัก ความอบอุ่น ส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการด้านต่างๆ ของเด็ก (Y_5) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ($r_{xy} = 0.456$) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์คู่ที่มีความสัมพันธ์กันสูงสุดรองลงมา ได้แก่ บทบาทของผู้ปกครองในการอบรมเลี้ยงดู เอาใจใส่ให้ความรัก ความอบอุ่น ส่งเสริมการเรียนรู้ และพัฒนาการด้านต่างๆ ของเด็ก (X_5) กับการจัดการศึกษาการยึดหลักการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และวิถีชีวิตของเด็กตามบริบทของชุมชน สังคม และวัฒนธรรมไทย (Y_2) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ($r_{xy} = 0.446$) และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์คู่ที่มีความสัมพันธ์กันต่ำที่สุด ได้แก่ บทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมของสถานศึกษา และกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาเด็กตามศักยภาพ (X_2) กับการ

จัดการศึกษาการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาการที่ครอบคลุมเด็กปฐมวัยทุกคน (Y_1) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ($r_{xy} = 0.164$)

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การดำเนินการวิจัยเรื่อง บทบาทของผู้ปกครองกับการจัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) บทบาทของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 2) การจัดการศึกษาปฐมวัยตามหลักการของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 และ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้ปกครองกับการจัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 โดยใช้โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 เป็นหน่วยวิเคราะห์ข้อมูล (unit of analysis) จำนวน 97 โรงเรียน กำหนดผู้ให้ข้อมูล โรงเรียนละ 2 คน ได้แก่ 1) ผู้บริหารงานฝ่ายวิชาการ และ 2) ผู้แทนผู้ปกครองระดับปฐมวัย ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังโรงเรียนจำนวน 97 โรงเรียน โรงเรียนละ 2 ฉบับ รวมทั้งสิ้น จำนวน 194 ฉบับ ได้รับกลับคืนมา จำนวน 81 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 162 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 83.51 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ (frequency : f) ร้อยละ (percentage : %) ค่ามัชฌิมเลขคณิต (arithmetic mean : $\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation : S.D.) และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r_{xy}) ของเพียร์สัน ซึ่งวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเรื่อง บทบาทของผู้ปกครองกับการจัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 สรุปผลการวิจัย ได้ดังนี้

1. บทบาทของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เป็นรายด้านอยู่ในระดับมาก 5 ด้าน โดยเรียงค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อยดังนี้ บทบาทของผู้ปกครองในการเป็นแบบอย่างที่ดีทั้งในด้านการปฏิบัติตนให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ และมีคุณธรรมนำไปสู่การพัฒนาให้เป็นสถาบันแห่งการเรียนรู้ บทบาทของผู้ปกครองในการมีส่วนร่วมในการประเมินผลการเรียนรู้ของเด็กและในการประเมินการจัดการศึกษาของสถานศึกษา บทบาทของผู้ปกครองในการป้องกันและแก้ไขปัญหาพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ตลอดจนส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยประสานความร่วมมือกับ

ผู้สอน ผู้เกี่ยวข้อง บทบาทของผู้ปกครองในการมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนพัฒนาสถานศึกษาและให้ความเห็นชอบกำหนดแผนการเรียนรู้ของเด็กกับผู้สอนและเด็ก และบทบาทของผู้ปกครองในการอบรมเลี้ยงดู เอาใจใส่ให้ความรัก ความอบอุ่น ส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการด้านต่างๆ ของเด็ก อยู่ในระดับปานกลาง 3 ด้าน โดยเรียงค่ามัธยฐานเลขคณิตจากมากไปหาน้อยดังนี้คือ บทบาทของผู้ปกครองในการเป็นเครือข่ายการเรียนรู้ จัดบรรยากาศภายในบ้านให้เอื้อต่อการเรียนรู้ บทบาทของผู้ปกครองในการสนับสนุนทรัพยากรเพื่อการศึกษาตามความเหมาะสมและจำเป็น และบทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมของสถานศึกษา และกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาเด็กตามศักยภาพ

2. การจัดการศึกษาปฐมวัยตามหลักการของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงค่ามัธยฐานเลขคณิตจากมากไปหาน้อยดังนี้ จัดการศึกษาโดยการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้เด็กมีทักษะชีวิต และสามารถปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นคนดี มีวินัย และมีความสุข จัดการศึกษาโดยยึดการยึดพัฒนาการและพัฒนาเด็กโดยองค์รวม ผ่านการเล่นอย่างมีความหมายและมีกิจกรรมที่หลากหลาย ได้ลงมือกระทำในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อ การเรียนรู้ เหมาะสมกับวัย และมีการพักผ่อนเพียงพอ จัดการศึกษาโดยการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาการที่ครอบคลุมเด็กปฐมวัยทุกคน จัดการศึกษาโดยการยึดหลักการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และวิถีชีวิตของเด็กตามบริบทของชุมชน สังคม และวัฒนธรรมไทย และการสร้างความรู้ ความเข้าใจ และประสานความร่วมมือในการพัฒนาเด็กระหว่างสถานศึกษา พ่อแม่ ครอบครั้ว ชุมชน และทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย

3. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้ปกครองกับการจัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 พบว่า บทบาทของผู้ปกครองกับการจัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ระดับปานกลาง โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ($r_{xy} = 0.462$) ในลักษณะคล้อยตามกัน เมื่อพิจารณาบทบาทผู้ปกครองรายด้านกับการจัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 รายด้าน พบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.164 – 0.456 โดยเรียงลำดับค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์คู่ที่มีความสัมพันธ์กันสูงสุด ได้แก่ บทบาทของผู้ปกครองในการมีส่วนร่วมในการประเมินผลการเรียนรู้ของเด็กและในการประเมินการจัดการศึกษาของสถานศึกษา (X_8) กับการจัดการศึกษาการอบรมเลี้ยงดู เอาใจใส่ให้ความรัก ความอบอุ่น ส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการด้านต่างๆ ของเด็ก (Y_5) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ($r_{xy} = 0.456$) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์คู่ที่มี

ความสัมพันธ์กันสูงสุดรองลงมา ได้แก่ บทบาทของผู้ปกครองในการอบรมเลี้ยงดู เอาใจใส่ให้ความรัก ความอบอุ่น ส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการด้านต่างๆ ของเด็ก (X_5) กับการจัดการศึกษาการยึด หลักการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และวิถีชีวิตของเด็กตามบริบทของชุมชน สังคม และวัฒนธรรมไทย (Y_2) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ($r_{xy} = 0.446$) และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์คู่ที่มีความสัมพันธ์กันต่ำที่สุด ได้แก่ บทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมของสถานศึกษา และกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาเด็ก ตามศักยภาพ (X_2) กับการจัดการศึกษาการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาการที่ครอบคลุมเด็ก ปฐมวัยทุกคน (Y_1) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ($r_{xy} = 0.164$)

การอภิปรายผล

จากข้อค้นพบเกี่ยวกับบทบาทของผู้ปกครองกับการจัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ดังกล่าว ผู้วิจัยสามารถนำมาอภิปราย ผลได้ ดังนี้

1. ผลการวิจัย พบว่า บทบาทของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 โดยภาพรวม (X_{tot}) อยู่ในภาพรวมอยู่ใน ระดับมาก ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะพ่อแม่หรือ ผู้ปกครองให้ความสำคัญกับบทบาทหน้าที่เกี่ยวกับการศึกษาในระดับปฐมวัยพร้อมร่วมมือกันในการ จัดการศึกษาให้กับเด็ก เพื่อให้เด็กมีพัฒนาการตามวัยตั้งแต่แรกเกิดถึง 6 ปีบริบูรณ์ อย่างเป็นองค์รวม บนพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดูและการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติและพัฒนาการ ตามวัยของเด็กแต่ละคนให้เต็มตามศักยภาพ ภายใต้บริบทสังคมและวัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ ด้วย ความรักความเอื้ออาทร และความเข้าใจ และเป็นการสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้เด็กพัฒนาไปสู่ ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เกิดคุณค่าต่อตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ จึงทำให้ บทบาทของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครปฐม เขต 1 โดยภาพรวม อยู่ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ของพิมพ์สาย น้ำทิพย์ ได้ศึกษาการรับรู้เกี่ยวกับบทบาทและพฤติกรรมกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองใน การจัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า บทบาทและพฤติกรรมกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองมีความต้องการมีส่วนร่วมในการ จัดการศึกษาปฐมวัยในภาพรวม อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับวิวรรณ สารกิจปรีชา ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้ปกครองกับพฤติกรรมกรรมการมีส่วนร่วมของ

ผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนอนุบาลกุ๊กไก่ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนอนุบาลกุ๊กไก่ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า ด้านการอบรมเลี้ยงดูเด็ก ด้านการติดต่อสื่อสาร ด้านการเรียนรู้ที่บ้าน ด้านการตัดสินใจ มีการส่งเสริมการเรียนรู้ในระดับมาก

เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า บทบาทของผู้ปกครองในการเป็นแบบอย่างที่ดีทั้งในด้านการปฏิบัติตนให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ และมีคุณธรรมนำไปสู่การพัฒนาให้เป็นสถาบันแห่งการเรียนรู้ (X_7) มีค่ามัชฌิมเลขคณิตในระดับมาก เป็นอันดับแรกแสดงให้เห็นว่า ผู้ปกครองในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับบทบาทหน้าที่ของการเป็นแบบอย่างที่ดีมากที่สุดการเป็นแบบอย่างที่ดีทั้งในด้านการปฏิบัติตนให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ และมีคุณธรรมนำไปสู่การพัฒนาให้เป็นสถาบันแห่งการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสุภาพร เทพยสุวรรณ การเป็นแบบอย่างที่ดี เป็นวิธีการสอนที่ดีที่สุด การทำให้ตนให้เป็นแบบอย่างในทุกวัน เพราะเด็กจะเรียนรู้ลักษณะนิสัยที่ดีจากการซึมซับสิ่งที่คุณเขาได้เห็นอยู่เป็นประจำ เด็กจะเรียนรู้ได้ดีจากการสังเกตและทำตามผู้ใหญ่ หากเราต้องการให้เด็กมีพฤติกรรมที่ดีเราต้องแสดงพฤติกรรมที่ดีเหล่านั้นให้เด็กเห็น

ส่วนบทบาทของผู้ปกครองในการมีส่วนร่วมในการประเมินผลการเรียนรู้ของเด็กและในการประเมินการจัดการศึกษาของสถานศึกษา (X_8) ค่ามัชฌิมเลขคณิตในระดับมาก เป็นอันดับสอง โดยผลการวิจัยสามารถอธิบายได้ว่า บทบาทของผู้ปกครองในการมีส่วนร่วมในการประเมินผลการเรียนรู้ของเด็กและในการประเมินการจัดการศึกษาของสถานศึกษา คือ การแสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะกับโรงเรียนในการปรับปรุงแก้ไขการดำเนินการบางเรื่องโดยคำนึงถึงประโยชน์ของผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ มาตรา 40 ซึ่งระบุให้มีผู้แทนผู้ปกครองเป็นกรรมการด้วย เพื่อแสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะกับโรงเรียนในการปรับปรุงแก้ไขการดำเนินการบางเรื่องโดยคำนึงถึงประโยชน์ของผู้เรียนเป็นสำคัญ

สำหรับบทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมของสถานศึกษา และกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาเด็กตามศักยภาพ (X_2) มีค่ามัชฌิมเลขคณิตในระดับปานกลาง มีค่ามัชฌิมเลขคณิตอยู่ในลำดับสุดท้าย ทั้งนี้เนื่องจากโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนขนาดกลาง และขนาดเล็ก บทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมของสถานศึกษา และกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาเด็กตามศักยภาพ ผู้ปกครองอาจจะเข้าไปมีบทบาทเป็นสมาชิกในคณะกรรมการชุดใดชุดหนึ่งที่มีหน้าที่ในการให้คำปรึกษากับสถานศึกษาปฐมวัยในเรื่องต่างๆค่อนข้างยาก เช่น สมาคมผู้ปกครองและครู คณะกรรมการการศึกษา คณะกรรมการผู้อำนวยการโรงเรียน ฯลฯ ซึ่งคณะกรรมการดังกล่าวมีน้อย

มากในโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 มีหน้าที่ในการเสนอแนะแนวทางเกี่ยวกับการวางแผนวางนโยบาย และประชุมปรึกษาหารือ แต่ในโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็ก ผู้ปกครองไม่ค่อยได้รับบทบาทมากเท่าที่ควร องค์ประกอบของคณะกรรมการส่วนมากจะประกอบด้วยบุคลากรของสถานศึกษาปฐมวัยสมาชิกในชุมชนหรือตัวแทนของชุมชน และผู้ปกครอง ซึ่งมีหน้าที่ในการเสนอแนะแนวทางเกี่ยวกับการวางแผนวางนโยบาย และประชุมปรึกษาหารือ เพื่อช่วยกันพัฒนาคุณภาพของการจัดการศึกษา

2. ผลการวิจัย พบว่า การจัดการศึกษาตามหลักการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 โดยภาพรวม (Y_{tot}) อยู่ในระดับมากซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการจัดการศึกษาในระดับปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 เป็นไปตามหลักการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในหลักสูตรการจัดการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ได้อย่างสมบูรณ์ โดยหลักการจัดการศึกษาปฐมวัยนั้น ทำให้เด็กทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการอบรมเลี้ยงดูและการส่งเสริมพัฒนาการตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ตลอดจนการได้รับประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสม ด้วยปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างพ่อแม่ เด็กกับผู้สอน เด็กกับผู้เลี้ยงดู หรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดู การพัฒนา และการให้การศึกษาแก่เด็กปฐมวัยเพื่อให้เด็กได้มีโอกาสในการพัฒนาตนเองตามลำดับขั้นของพัฒนาการทุกด้าน อย่างเป็นองค์รวมมีคุณภาพ และเต็มตามศักยภาพ ซึ่งทำให้การจัดการศึกษาตามหลักการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากซึ่งสอดคล้องกับตุ๊กตา สิมาเลาเต่า ได้ทำการวิจัยเรื่อง การจัดการศึกษาปฐมวัยตามเกณฑ์มาตรฐานด้านการบริหารและการจัดการศึกษากับพัฒนาการเด็กปฐมวัยของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ผลการวิจัยพบว่า การจัดการศึกษาปฐมวัยตามเกณฑ์มาตรฐานด้านการบริหารและการจัดการศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของสราวดี เพ็งศรีโคตร ได้ศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัย ผลการใช้รูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัย พบว่ารูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า การจัดการศึกษาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้เด็กมีทักษะชีวิต และสามารถปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นคนดี มีวินัย และมีความสุข (Y_d) มีค่ามัชฌิมเลขคณิตในระดับมาก เป็นอันดับแรกแสดงให้เห็นว่าผู้ปกครองและผู้บริหารงานวิชาการเห็นว่าในสังคมไทยให้ความสำคัญกับจัดการศึกษาที่เด็กเน้นได้มีเกี่ยวกับประสบการณ์การเรียนรู้และมีทักษะชีวิตโดยประสบการณ์การที่เด็กสามารถปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จะเป็นผู้ที่ไม่เกิดความทุรนทุรย สุขง่ายด้วยวัตถุเพียงเล็กน้อยที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต

มีเวลาและแรงกายไปทุ่มเทอุทิศให้กับการปฏิบัติกิจหน้าที่ของตน มีวิถีชีวิตที่มีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม และมองเห็นคุณค่าของทรัพยากร รู้จักใช้อย่างระมัดระวังและคุ้มค่า มีความเข้าใจ ความตระหนัก เกิดจิตสำนึกสาธารณะ มีอุปนิสัยกินอยู่อย่างพอเพียง รู้อยู่ รู้กิน รู้ประมาณตน มีทักษะในการพึ่งพาและดูแลรับผิดชอบในกิจวัตรของตัวเอง รู้จักยั้งมือและตรวจสอบตนเอง รู้จักพิจารณาด้วยเหตุผล แยกแยะคุณโทษ มีวินัย และมีภูมิคุ้มกันในการดำเนินชีวิต มีทักษะในการแก้ปัญหาเผชิญอุปสรรค และสามารถแสวงหาทางออกที่ถูกต้องเหมาะสมได้ มีความภาคภูมิใจในตนเองที่มีบทบาทร่วมสร้างสานวัฒนธรรมอันดีงามของสังคมไทย ซึ่งสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาปฐมวัย ในหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ซึ่งให้ความหมายของการศึกษาปฐมวัย ว่าเป็นการศึกษาเพื่อพัฒนาและวางรากฐานคุณภาพชีวิตของเด็กให้มีความพร้อมทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา เพื่อการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น อันจะนำไปสู่การเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ในอนาคต ดังนั้น การจัดการศึกษาปฐมวัยต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงาน และองค์กรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ที่จะช่วยกันพัฒนาเด็กให้พร้อมที่จะอยู่ในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วได้อย่างมีความสุข

การจัดการศึกษาการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาการที่ครอบคลุมเด็กปฐมวัยทุกคน (Y_1) มีค่ามัชฌิมเลขคณิตในระดับมาก เป็นอันดับที่สอง ทั้งนี้จะเห็นได้ว่าการจัดการศึกษาที่เน้นให้เด็กได้เล่นอย่างมีความหมายและมีกิจกรรมที่หลากหลาย ได้ลงมือกระทำในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เหมาะสมกับวัย และมีการพักผ่อนเพียงพอ มีผลสืบเนื่องมาจากประสบการณ์ต่างๆที่ได้รับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเกิดขึ้นจากกระบวนการที่ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลและสิ่งแวดล้อมรอบตัว โดยผู้เรียนจะต้องเป็นผู้กระทำให้เกิดขึ้นด้วยตนเอง และการเรียนรู้จะเป็นไปได้ดี ถ้าผู้เรียนได้ใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้า ได้เคลื่อนไหว มีโอกาสคิดริเริ่มตามความต้องการและความสนใจของตนเอง รวมทั้งอยู่ในบรรยากาศที่เป็นอิสระ อบอุ่นและปลอดภัย การเรียนรู้นี้เป็นพื้นฐานของการพัฒนาการในระดับที่สูงขึ้น ทั้งคนเราเรียนรู้มาตั้งแต่เกิดตามธรรมชาติก่อนที่จะมาเข้าสถานศึกษาการจัดการทำหลักสูตรจึงยึดแนวคิดที่จะให้เด็กได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงด้วยตัวเด็กเอง ในสภาพแวดล้อมที่เป็นอิสระ เอื้อต่อการเรียนรู้ และจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับระดับพัฒนาการของผู้เรียนแต่ละคน “การเล่น” อย่างมีจุดมุ่งหมาย เป็นหัวใจสำคัญของการจัดประสบการณ์ให้กับเด็ก การเล่นอย่างมีจุดมุ่งหมายเป็นเครื่องมือการเรียนรู้ขั้นพื้นฐานที่ถือเป็นองค์ประกอบสำคัญในกระบวนการเรียนรู้ของเด็ก ขณะที่เด็กเล่นจะเกิดการเรียนรู้ไปพร้อม ๆ กันด้วย จากการเล่นเด็กจะมีโอกาสเคลื่อนไหวส่วนต่างๆของร่างกาย ได้ใช้ประสาทสัมผัสและการรับรู้ ผ่อนคลายอารมณ์ และแสดงออกถึงตนเอง เรียนรู้ความรู้สึกของผู้อื่น เด็กจะรู้สึกสนุกสนาน เพลิดเพลิน ได้สังเกต มีโอกาสทำการทดลอง คิดสร้างสรรค์ คิดแก้ปัญหาและค้นพบด้วยตนเองการเล่นช่วยให้เด็กเรียนรู้สิ่งแวดล้อม และช่วยให้เด็กมีพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ดังนั้น เด็กควรมีโอกาสเล่น ปฏิสัมพันธ์กับ

บุคคล สิ่งแวดล้อมรอบตัว และเลือกกิจกรรมการเล่นด้วยตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของนักการศึกษาชาวเยอรมันชื่อ เฟรอบเอล (Froebel) ได้รับการยกย่องว่าเป็น “บิดาแห่งอนุบาลศึกษา” แนวคิดของเขาเป็นที่ยอมรับและนิยมกันมากจนถึงปัจจุบัน เฟรอบเอลมีความเชื่อว่าครูควรส่งเสริมพัฒนาการตามธรรมชาติของเด็กให้เจริญด้วยการกระตุ้นให้เกิดความคิดสร้างสรรค์อย่างเสรี โดยใช้การเล่นและกิจกรรมเป็นเครื่องมือ โดยเน้นการจัดกิจกรรมโดยถือว่าเด็กทุกคนมีความสามารถอยู่ภายใน

สำหรับการจัดการศึกษาการยึดหลักการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และวิถีชีวิตของเด็กตามบริบทของชุมชน สังคม และวัฒนธรรมไทย (Y_2) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ในระดับมาก เป็นอันดับที่สุทธท้าย ทั้งนี้เนื่องจากภายในตัวหลักการของการจัดการศึกษาปฐมวัย ผู้ปกครองและผู้บริหารยังเห็นว่าการคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และวิถีชีวิตของเด็กตามบริบทของชุมชน สังคม และวัฒนธรรมไทย บริบททางสังคม และวัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่หรือแวดล้อมตัวเด็กทำให้เด็กแต่ละคนนั้นมีความแตกต่างกันไป จำเป็นต้องเข้าใจและยอมรับว่าวัฒนธรรมและสังคมที่แวดล้อมตัวเด็ก เพราะเด็กจะได้รับอิทธิพลจากการปฏิบัติตามประเพณี และความรู้ของบรรพบุรุษ ค่านิยมและความเชื่อของบุคคลในครอบครัว และชุมชน ความเข้าใจและการยอมรับสังคมและวัฒนธรรมที่แวดล้อมตัวเด็กมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ การพัฒนาศักยภาพและพัฒนาการของเด็กแต่ละคน จะช่วยให้เด็กได้ได้รับการพัฒนา เกิดการเรียนรู้และอยู่ในกลุ่มคนที่มาจากพื้นฐานเหมือนหรือต่างจากตนได้อย่างราบรื่นมีความสุข เป็นการเตรียมเด็กไปสู่สังคมในอนาคตกับการอยู่ร่วมกับผู้อื่น การทำงานร่วมกับผู้อื่นที่มีความหลากหลายทางความคิด ความเชื่อและวัฒนธรรม ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับนักการศึกษาชาวสวิสชื่อ โจฮานน์ เปสตาลอซซี (JoHann Pestalozzi) เปสตาลอซซี เชื่อว่าความรักเป็นพื้นฐานสำคัญและจำเป็นในการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย และสติปัญญาของเด็ก เขาเชื่อในความแตกต่างระหว่างบุคคลของเด็ก ไม่ว่าจะเป็นด้านความสนใจ ความต้องการ หรือระดับความสามารถของการเรียนรู้

3. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้ปกครองกับการจัดการศึกษาปฐมวัย ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 พบว่า บทบาทของผู้ปกครองกับการจัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ในระดับปานกลาง โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ($r_{xy} = 0.462$) ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ในลักษณะคล้อยตามกัน เมื่อพิจารณาบทบาทผู้ปกครองรายด้าน กับ การจัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 รายด้าน พบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.164 – 0.456 โดยเมื่อเรียงลำดับค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์คู่ที่มีความสัมพันธ์กันจะมีคู่ที่มีความสัมพันธ์กันต่ำที่สุด บทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมของสถานศึกษา และกิจกรรมการ

เรียนรู้เพื่อพัฒนาเด็กตามศักยภาพ (X_2) กับการจัดการศึกษาการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และ พัฒนาการที่ครอบคลุมเด็กปฐมวัยทุกคน (Y_1) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ($r_{xy} = 0.164$) และไม่ว่า บทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมของสถานศึกษา และกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อ พัฒนาเด็กตามศักยภาพ (X_2) จะจับคู่ความสัมพันธ์กันกับการจัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 (Y_{tot}) ตัวใดก็ตามจะมีค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์ต่ำทุกด้าน อาจจะเป็นเพราะเนื่องจากว่าบทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมสนับสนุน กิจกรรมของสถานศึกษา และกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาเด็กตามศักยภาพผู้ปกครองอาจจะไม่ค่อย ได้เข้ามามีบทบาทเหล่านี้กับการจัดการศึกษาปฐมวัยมากเท่าที่ควร สถานศึกษาที่จัดการศึกษาปฐมวัย ก็ยังไม่ค่อยได้เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้มีบทบาทในการส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมของสถานศึกษา อีกทั้งผู้ปกครองก็ยังไม่ค่อยได้เข้ามามีบทบาทในการทำกิจกรรมประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อที่จะพัฒนา เด็กเท่าที่ควร จึงต้องเปิดโอกาสให้ประชาชน ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และส่งผลให้ ผู้ปกครองและชุมชนสนับสนุนทรัพยากรการศึกษา และให้ความร่วมมือกับสถานศึกษาในการดำเนิน กิจกรรมต่างๆ เพราะการร่วมมือระหว่างผู้ปกครองและโรงเรียนจะช่วยส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพได้ ดังนั้นการจัดการศึกษาปฐมวัยเพื่อให้เด็กปฐมวัยมีคุณภาพได้นั้นไม่เพียงแต่เกิดใน สถานศึกษาเท่านั้น จะต้องเกิดจากความร่วมมือสนับสนุนจากทุกภาคส่วน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผู้ปกครอง เช่น การอบรมเลี้ยงดู การติดต่อสื่อสารจากครูถึงผู้ปกครองหรือผู้ปกครองถึงครู การเป็น อาสาสมัครเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน การแสดงบทบาทหน้าที่ในการเรียนรู้ที่บ้าน การมีส่วนร่วม ในการตัดสินใจ หรือการที่ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในชุมชนเพื่อสนับสนุนกิจการการศึกษา หรือการ ให้ผู้ปกครองเข้าเป็นสมาชิกในคณะกรรมการชุดใดชุดหนึ่งที่มีหน้าที่ในการให้คำปรึกษากับ สถานศึกษาปฐมวัยในเรื่องต่างๆ เช่น สมาคมผู้ปกครองและครูคณะกรรมการการศึกษา คณะกรรมการผู้อำนวยการโรงเรียน ฯลฯ ซึ่งองค์ประกอบของคณะกรรมการส่วนมากจะ ประกอบด้วยบุคลากรของสถานศึกษาปฐมวัยสมาชิกในชุมชนหรือตัวแทนของชุมชน และผู้ปกครอง ซึ่งมีหน้าที่ในการเสนอแนะแนวทางเกี่ยวกับการวางแผนงานนโยบาย และประชุมปรึกษาหารือ เพื่อ ช่วยกันพัฒนาคุณภาพของการจัดการศึกษาให้ดียิ่งขึ้น โดยให้ผู้ปกครองมีบทบาทหน้าที่ในการเป็น คณะที่ปรึกษาของสถานศึกษาปฐมวัยมีหน้าที่ในการพิจารณาและทบทวนเกี่ยวกับแผนการจัด กิจกรรมและประสบการณ์ รวมทั้งการใช้อุปกรณ์ของเล่นในแต่ละปีการศึกษาของสถานศึกษาปฐมวัย เพื่อสรุปข้อดี ข้อเสีย รวมทั้งการให้ข้อเสนอแนะหรือความคิดเห็นในการพัฒนาและปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้น การจัดสรรงบประมาณโดยมีบทบาทและหน้าที่ในการช่วยผู้บริหารสถานศึกษาปฐมวัยจัดสรร งบประมาณในหน่วยต่างๆ ว่าควรต้องมีการตัด ลด หรือเพิ่มเติมงบประมาณในหมวดใดหมวดหนึ่ง เพื่อให้สอดคล้องกับแผนปฏิบัติงานของสถานศึกษาปฐมวัยในแต่ละปี การจัดหาบุคลากรคณะที่ ปรึกษาของสถานศึกษาปฐมวัยสามารถมีส่วนร่วมในการสัมภาษณ์เพื่อคัดเลือกบุคคลที่สมัครเป็น

ผู้ช่วยครู รวมทั้งสามารถสนับสนุนหรือให้คำปรึกษาแนะนำกับผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อพิจารณาบุคคลที่คณะที่ปรึกษาเห็นว่ามีความสามารถและมีความเหมาะสมกับตำแหน่งนั้นๆ เป็นพิเศษ และการจัดกิจกรรมสำหรับผู้ปกครอง การดำเนินการเพื่อให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการปฐมวัยศึกษา เช่น ประเภทและลักษณะของกิจกรรมที่จะจัดให้กับผู้ปกครอง วิธีการจัดกิจกรรม วิธีการติดต่อสื่อสารกับผู้ปกครอง เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับ ตึกตา สิมาลาเต่า ได้ทำการวิจัยเรื่อง การจัดการศึกษาปฐมวัยตามเกณฑ์มาตรฐานด้านการบริหารและการจัดการศึกษากับพัฒนาการเด็กปฐมวัยของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ ผลการวิจัยพบว่า การจัดการศึกษาปฐมวัยตามเกณฑ์ มาตรฐานด้านการบริหารและการจัดการศึกษากับพัฒนาการเด็กปฐมวัย มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะของการวิจัย

จากการศึกษาเรื่องบทบาทของผู้ปกครองกับการจัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาบทบาทของผู้ปกครองกับการจัดการศึกษาปฐมวัยให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป มีรายละเอียดดังนี้

ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากผลการศึกษาเรื่องบทบาทของผู้ปกครองกับการจัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาบทบาทของผู้ปกครองกับการจัดการศึกษาปฐมวัย มีรายละเอียด ดังนี้

1. ด้านบทบาทของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 พบว่า บทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมของสถานศึกษา และกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาเด็กตามศักยภาพ มีค่ามัชฌิมเลขคณิตเป็นลำดับสุดท้าย ดังนั้นโรงเรียนควรให้ความสำคัญกับบทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมของสถานศึกษา และกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาเด็กตามศักยภาพ ให้ผู้ปกครองเข้าไปมีบทบาทเป็นสมาชิกในคณะกรรมการชุดใดชุดหนึ่งที่มีหน้าที่ในการให้คำปรึกษากับสถานศึกษาปฐมวัยในเรื่องต่างๆ คณะกรรมการ เช่น สมาคมผู้ปกครองและครู คณะกรรมการการศึกษา คณะกรรมการผู้อำนวยการโรงเรียน ฯลฯ เพื่อการเสนอแนะแนวทางเกี่ยวกับการวางแผนงานนโยบาย และประชุมปรึกษาหารือ ควรให้ผู้ปกครองได้รับบทบาทในการเป็นองค์ประกอบของคณะกรรมการ โดยจะ

ประกอบด้วยบุคลากรของสถานศึกษาปฐมวัยสมาชิกในชุมชนหรือตัวแทนของชุมชน และผู้ปกครอง ซึ่งมีบทบาทหน้าที่ในการเสนอแนะแนวทางเกี่ยวกับการวางแผนงานนโยบาย และประชุมปรึกษาหารือ เพื่อช่วยกันพัฒนาคุณภาพของการจัดการศึกษา

2. ด้านการจัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 พบว่า การจัดการศึกษาการยึดหลักการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และวิถีชีวิตของเด็กตามบริบทของชุมชน สังคม และวัฒนธรรมไทย มีค่านิยมเลขคณิตในระดับมาก เป็นอันดับที่สุดท้าย ดังนั้นควรให้ความสำคัญกับหลักการของการจัดการศึกษาปฐมวัยในหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 โดยการคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และวิถีชีวิตของเด็กตามบริบทของชุมชน สังคม และวัฒนธรรมไทย บริบททางสังคมและวัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่หรือแวดล้อมตัวเด็กทำให้เด็กแต่ละคนนั้นมีความแตกต่างกันไปนั้นมีความสำคัญ จำเป็นต้องเข้าใจและยอมรับว่าวัฒนธรรมและสังคมที่แวดล้อมตัวเด็ก เพราะเด็กจะได้รับอิทธิพลจากการปฏิบัติตามประเพณี และความรู้ของบรรพบุรุษ ค่านิยมและความเชื่อของบุคคลในครอบครัว และชุมชน ความเข้าใจและการยอมรับสังคมและวัฒนธรรมที่แวดล้อมตัวเด็กมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ ซึ่งการพัฒนาศักยภาพและพัฒนาการของเด็กแต่ละคน จะช่วยให้เด็กได้ได้รับการพัฒนา เกิดการเรียนรู้และอยู่ในกลุ่มคนที่มาจากพื้นฐานเหมือนหรือต่างจากตนได้อย่างราบรื่นมีความสุข เป็นการเตรียมเด็กไปสู่สังคมในอนาคตกับการอยู่ร่วมกับผู้อื่น การทำงานร่วมกับผู้อื่นที่มีความหลากหลายทางความคิด ความเชื่อและวัฒนธรรม ตามลำดับ

3. ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้ปกครองกับการจัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 พบว่า บทบาทของผู้ปกครองกับการจัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ในระดับปานกลาง โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ($r_{xy} = 0.462$) โดยเมื่อเรียงลำดับค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์คู่ที่มีความสัมพันธ์กันจะมีคู่ที่มีความสัมพันธ์กันต่ำที่สุด บทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมของสถานศึกษา และกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาเด็กตามศักยภาพ กับการจัดการศึกษาการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ และพัฒนาการที่ครอบคลุมเด็กปฐมวัยทุกคน และไม่ว่าบทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมของสถานศึกษา และกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาเด็กตามศักยภาพ จะจับคู่ความสัมพันธ์กันกับการจัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 ตัวใดก็ตามจะมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ต่ำทุกด้าน ทั้งนี้อาจเนื่องจากว่าผู้ปกครองอาจจะไม่ค่อยได้เข้ามามีบทบาทกับการจัดการศึกษาปฐมวัยมากเท่าที่ควร สถานศึกษาที่จัดการศึกษาปฐมวัย ควรต้องเปิดโอกาสให้ประชาชน ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และจะส่งผลให้ผู้ปกครอง และชุมชนสนับสนุนทรัพยากรการศึกษา และให้ความร่วมมือกับสถานศึกษาในการดำเนินกิจกรรม

ต่างๆ เพราะการร่วมมือระหว่างผู้ปกครองและโรงเรียนจะช่วยส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพได้ ดังนั้นในการจัดการศึกษาปฐมวัยเพื่อให้เด็กปฐมวัยมีคุณภาพได้นั้น จะต้องเกิดจากความร่วมมือสนับสนุนจากทุกภาคส่วน โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ปกครอง เช่น การอบรมเลี้ยงดู การติดต่อสื่อสารจากครูถึงผู้ปกครองหรือผู้ปกครองถึงครู การเป็นอาสาสมัครเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน การแสดงบทบาทหน้าที่ในการเรียนรู้ที่บ้าน การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ หรือการที่ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในชุมชนเพื่อสนับสนุนกิจการการศึกษาผู้ปกครองมีบทบาทหน้าที่ที่สำคัญ เพื่อให้การจัดการศึกษามีคุณภาพและประสบความสำเร็จ เพื่อเป็นการยกระดับคุณภาพการศึกษา เนื่องจากครอบครัวเป็นโรงเรียนแห่งแรกของเด็ก คุณภาพผู้เรียนจึงเป็นความรับผิดชอบร่วมกันของครอบครัวและโรงเรียน

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

เพื่อเป็นประโยชน์สำหรับการวิจัยในอนาคต จึงขอเสนอแนะแนวทางในการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. ควรมีการศึกษาบทบาทของผู้ปกครองกับการจัดการศึกษาปฐมวัยพื้นที่อื่นๆ
2. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของผู้ปกครองกับการจัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในเชิงคุณภาพ โดยเก็บข้อมูล สัมภาษณ์ระดับลึก จัดกลุ่มสนทนา ซึ่งอาจได้ข้อมูลที่ตรงกับความเป็นจริงและน่าเชื่อถือมากที่สุด
3. ควรมีศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อบทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมของสถานศึกษา และกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาเด็กตามศักยภาพในการจัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1

รายการอ้างอิง

- Abel Y. "African American Father's Involvement in Their Children's School-Based Lives." Doctoral dissertation, Johns Hopkins University, 2008.
- Allen, JoBeth. "Effective Home-School Communication. Harvard Family Research Project, Accessed May 4." available from http://www.hfrp.org/family_involvement/publications_resources/effective_home_school.
- Christime, McWayne, and Owsianik Marissa. **Parent Involvement and the Social and Academic Competencies of Urban Kindergarten Children.** New York University U.S.A., 2004.
- Claudia Galindo. "School and Home Connections and Children's kindergarten Achievement Gains: The Mediating Role of Family Involvement." **Early Childhood Research Quarterly** 27 (Quarter 2012).
- Daniel Sundberg. "Standards-Based Curricula in a Denationalised Conception of Education: The Case of Sweden." accessed February 7, 2017, available from <http://journals.sagepub.com/doi/abs/10.2304/eej.2012.11.3.342> online.2012
- Fred C. Lunenburg and Allan C. Ornstein. **Educational Administration: Concepts and Practices, 6th Ed.** Belmont, CA Wadsworth, 2012.
- Kasambira D. "Communicative Function of Preschoolers and Their Mothers across Cultures and Socioeconomic. Doctoral Dissertation." Speech & Hearing Sciences, The University of North Carolina at Chapel Hill, 2008.
- Maria Nicolaidou. "Emergent Data-Driven Approaches to School Improvement: The Journey of Three Schools through Self-Evaluation." accessed April 7, 2017, available from <http://journals.sagepub.com/doi/pdf/10.1177/1365480214566914>
- กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว. "นโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาศาสนาบ้านครอบครัว พ.ศ. 2560 – 2564." ม.ป.ท., ม.ป.ป. (2560).
- กระทรวงศึกษาธิการ. "คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560." เอกสารประกอบการประชุมสร้างความเข้าใจหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย (9 มีนาคม 2561).
- . **แนวทางการนำมาตรฐานการศึกษาปฐมวัยสู่การปฏิบัติ.** กรุงเทพฯ กระทรวงศึกษาธิการ,

2550.

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียน. เข้าถึงเมื่อ 4 มิถุนายน 2561, เข้าถึงได้จาก <http://theunclebeachresortwichakan.blogspot.com/2013/04/blog-post.html>.

การเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย. เข้าถึงเมื่อ 12 มิถุนายน 2561, เข้าถึงได้จาก https://docs.google.com/document/d/1f793nYq_MFz_y3hHDXfYHbu_S26-Kw3nkyP3yPMn3w/edit.

กุลยา ตันติผลาชีวะ. **การศึกษาสำหรับผู้ปกครองเด็กปฐมวัย**. กรุงเทพฯ: เบนน-เบส บุ๊คส์, 2551.

จรรยาภรณ์ ดีวี. "การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนวัดสุทัศน์ศรีสีลาภาม (หอมศีลวิทยาการ) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1." งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา, 2556.

จริยาพร โดกุล. "ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการเลือกโรงเรียนให้บุตรหลานศึกษาในระดับอนุบาล โรงเรียนวาริชัยเชียงใหม่." **วารสารบัณฑิตมหาวิทยาลัยพาร์อีสเทอร์น 3, 1** (มิถุนายน 2557-พฤษภาคม 2558).

จำลอง สุริวงศ์. "ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกสถานศึกษาเอกชนให้บุตรหลานของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนเอกชนในจังหวัดพิจิตร." วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, 2559.

ฉัตรวิไล สุรินทร์ชมพู. "ความต้องการของผู้ปกครองต่อการจัดการศึกษาปฐมวัยโรงเรียนอนุบาลเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดเลยเขต 1." วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ปฐมวัยศึกษา) สาขาปฐมวัยศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2554.

ชนมธิดา ยาแก้ว รวี ศิริปริชยากร จิราภรณ์ ยกอินทร์ อารีย์ พรหมเล็ก และอัญชิษฐา ปิยะจิตติ. "พฤติกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ." **วารสารศาสตร์การศึกษาและการพัฒนามนุษย์ ปีที่ 2, ฉบับที่ 2** (กรกฎาคม-ธันวาคม 2561).

ชวนคิด มะเสนา. "รูปแบบการจัดการศึกษาปฐมวัยที่สอดคล้องกับการพัฒนาสมอง." วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, 2554.

ณัฐพันธ์ เขจรนันท์. **พฤติกรรมองค์การ**. กรุงเทพฯ ซีเอ็ดยูเคชั่น, 2551.

ตุ๊กตา สิมิลาเต่า. "การจัดการศึกษาปฐมวัยตามเกณฑ์มาตรฐานด้านการบริหารและการจัดการศึกษากับพัฒนาการเด็กปฐมวัยของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร." วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาบัณฑิต วิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2555.

ธรรมรัตน์ พงษ์ทอง. "การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนในเขตอำเภอ

- แก่งหางแมว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1." งานนิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา, 2559.
- นวิยา วาจาสัตย์. "การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขต เทศบาลเมืองวังน้ำเย็น อำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว." งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา, 2556.
- นิติธร ปิลาวาสน์. "พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมในเด็กปฐมวัย (Improper Behavior in Young Children)." เข้าถึงเมื่อ 10 มิถุนายน 2561, เข้าถึงได้จาก <http://taamkru.com/th>.
- บทบาทหน้าที่ของผู้ที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา. เข้าถึงเมื่อ 6 มิถุนายน 2561, เข้าถึงได้จาก <http://www.nb2.go.th/nbpl02/web/datacenter/picbook/g05/2/4.doc>.
- พร้อมพิไล บัวสุวรรณ ครอบครวัและโรงเรียน. **ทูนส่วนและคุณภาพของผู้เรียน**. กรุงเทพฯ: แสงดาว, 2554.
- พันธุ์เมฆา, วราภรณ์ จารุเมธิชน อารีย์ ชื่นวัฒนา และพา. "บทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมนิสัยรัก การอ่านของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 จังหวัดขอนแก่น." **วารสารบรรณศาสตร์ มศว ปีที่ 5, ฉบับที่ 2** (กรกฎาคม-ธันวาคม 2555).
- พิมพ์สาย น้ำทิพย์. "การรับรู้เกี่ยวกับบทบาทและพฤติกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัด การศึกษาปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต 1." วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2556.
- มยุรา วิริยเวช. "บทบาทของผู้ปกครองคนไทยในการส่งเสริมทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ สำหรับเด็กปฐมวัยในบริบทของโรงเรียนนานาชาติในประเทศไทย." วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร มหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการเรียนรู้และนวัตกรรมการศึกษา วิทยาการเรียนรู้และ ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2559.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช บัณฑิตศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์. เอกสารการสอนชุดวิชาหลักการ และแนวคิดทางการปฐมวัยศึกษา 13-15. Vol. พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2552.
- มูฮัมหมัดนาซีรีน โต๊ะลู. "การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนสอน ศาสนาอิสลาม ในจังหวัดปัตตานี." วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการ บริหารและการจัดการการศึกษอิสลามมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2558.
- ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์,

2556.

และคณะผู้วิจัย, ชนม์ธิดา ยาแก้ว. "การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เขตพื้นที่ภาคตะวันออก." รายงานการวิจัยคณะครุศาสตร์หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย วิทยาเขตสุพรรณบุรี มหาวิทยาลัยสวนดุสิต (2560).

วัลลภา วงศ์ศักดิ์รินทร์. "พฤติกรรมของผู้ปกครองในการส่งเสริมการมีวินัยในตนเองแก่นักเรียนโรงเรียนสาธิตในจังหวัดนครปฐม." วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาชุมชนบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2559.

วิวรรณ สารกิจปรีชา. "การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้ปกครองกับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนอนุบาลกุ๊กไก่ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร." สารนิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2554.

สราวดี เพ็งศรีโคตร. "รูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัย." **วารสารการศึกษาและพัฒนาสังคม คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา 7, 1 (2554).**

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช บัณฑิตศึกษา. **ประมวลสาระชุดวิชาหลักการและแนวคิดทางการปฐมวัยศึกษา หน้าที่ 13-15. Vol. พิมพ์ครั้งที่ 3,** กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2552.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1. "แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1." ม.ป.ท., ม.ป.ป.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. **แผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพ พ.ศ. 2553. Vol. เล่ม 3** กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, 2554.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. "สรุปสาระสำคัญ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบสอง พ.ศ. 2560 – 2564." ม.ป.ท., ม.ป.ป. (2560): 11-12.

สำนักงานเลขาธิการการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. **แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – พ.ศ. 2574.** กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค, 2560.

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. **แนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา.** กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2549.

สินธร คาเหมือน. "บทบาทผู้นำของผู้บริหารการศึกษา ตามทฤษฎีของครูและผู้บริหาร สถานศึกษา

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1." วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี, 2550.

สุธาทิพย์ วิเชียรวัฒนชัย. "การศึกษาความต้องการของผู้ปกครองเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ควร ปลูกฝังและ
พฤติกรรมที่ปรากฏด้านคุณธรรมของเด็กปฐมวัย." วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชา
การศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2554.

สุภาพร เทพยสุวรรณ. "ตัวอย่างที่ดีที่พ่อแม่ต้องสอนลูก." เข้าถึงเมื่อ 12 มิถุนายน 2561, เข้าถึงได้
จาก <https://mgonline.com/qol/detail/9570000035808>.

สุไลมาน ยังปากน้ำ. "บทบาทผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้อิสลามศึกษาของนักเรียน
ประถมศึกษาในจังหวัดสตูล." วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและ
การจัดการศึกษาอิสลาม มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร, 2555.

เอกรินทร์ สีมหาศาล. **สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 4. Vol. พิมพ์ครั้งที่ 3**, กรุงเทพฯ: อักษร
เจริญทัศน์, 2552.

ภาคผนวก ก

หนังสือขอความอนุเคราะห์ตรวจเครื่องมือวิจัย
และรายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

ที่ ศธ 6812.2/1118

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
พระราชวังสนามจันทร์ นครปฐม 73000

10 กันยายน 2561

เรื่อง ขอลงความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือวิจัย

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบตรวจสอบความตรงของแบบสอบถาม จำนวน 1 ฉบับ

ด้วย นางสาวจริยา ทรงนิพิฐกุล รหัสนักศึกษา 59252305 นักศึกษาระดับปริญญาโทบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร มีความประสงค์ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “บทบาทของผู้ปกครองกับการจัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1” ในกรณีนี้ ภาควิชาการบริหารการศึกษา ใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านในการตรวจสอบความตรงของเครื่องมือ เพื่อการวิจัยที่แนบมาพร้อมหนังสือฉบับนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา ภาควิชาการบริหารการศึกษา ขอขอบคุณในการอนุเคราะห์ของท่านมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ อินทร์รักษ์)
หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
โทร. 09 3979 3455
นักศึกษา. 09 2265 7234

"องค์กรแห่งการสร้างสรรค์"
"Creative Organization"

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

1. ชื่อ-นามสกุล	อาจารย์ ดร.สิรินทร์ ลัดดาภิรมย์ บุญเชิดชู
วุฒิการศึกษา	การศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ตำแหน่ง	อาจารย์ประจำสาขาการประถมศึกษา (หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย) ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร และรักษาการรองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการของโรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศิลปากร
2. ชื่อ-นามสกุล	นางพิสมัย ถิ่นน้อย
วุฒิการศึกษา	ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี
ตำแหน่ง	ผู้อำนวยการโรงเรียนชำนาญการพิเศษ โรงเรียนวัดกำแพงแสน
3. ชื่อ-นามสกุล	นาย บุรพท สุขนิยม
วุฒิการศึกษา	ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยทองสุข
ตำแหน่ง	ผู้อำนวยการชำนาญการ โรงเรียนวัดลาดหญ้าไทร
4. ชื่อ-นามสกุล	นางสาวสุภาพร มาตรทอง
วุฒิการศึกษา	ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและวิธีสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
ตำแหน่ง	ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนวัดประชาราษฎร์บำรุง
5. ชื่อ-นามสกุล	นางสมคิด ทรงนิพิฐกุล
วุฒิการศึกษา	ครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา วิทยาลัยครูนครปฐม
ตำแหน่ง	ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนวัดพระปฐมเจดีย์

ที่ ศธ 6812.2/054

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
พระราชวังสนามจันทร์ นครปฐม 73000

5 กุมภาพันธ์ 2562

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาทดลองเครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดประชาราษฎร์บำรุง

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 3 ฉบับ

ด้วย นางสาวจริยา ทรงนิพิฐกุล รหัสนักศึกษา 59252305 นักศึกษาระดับปริญญาโทบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร มีความประสงค์ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “บทบาทของผู้ปกครองกับการจัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1” ในกรณีนี้ ภาควิชาการบริหารการศึกษา ใครขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาทำการทดสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือในหน่วยงานของท่าน เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไข ก่อนนำไปใช้ในการวิจัยกลุ่มตัวอย่าง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา ภาควิชาการบริหารการศึกษา ขอขอบคุณในการอนุเคราะห์ของท่าน
มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ อินทร์รักษ์)

หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

โทร. 09 3979 3455

นักศึกษา. 09 2265 7234

"องค์กรแห่งการสร้างสรรค์"

"Creative Organization"

รายชื่อโรงเรียนขอทดลองเครื่องมือวิจัย

จำนวน 15 โรงเรียน โดยแบ่ง เป็นแต่ละอำเภอ อำเภอละ 5 โรงเรียน คือ

โรงเรียนในเขตอำเภอดอนตูม

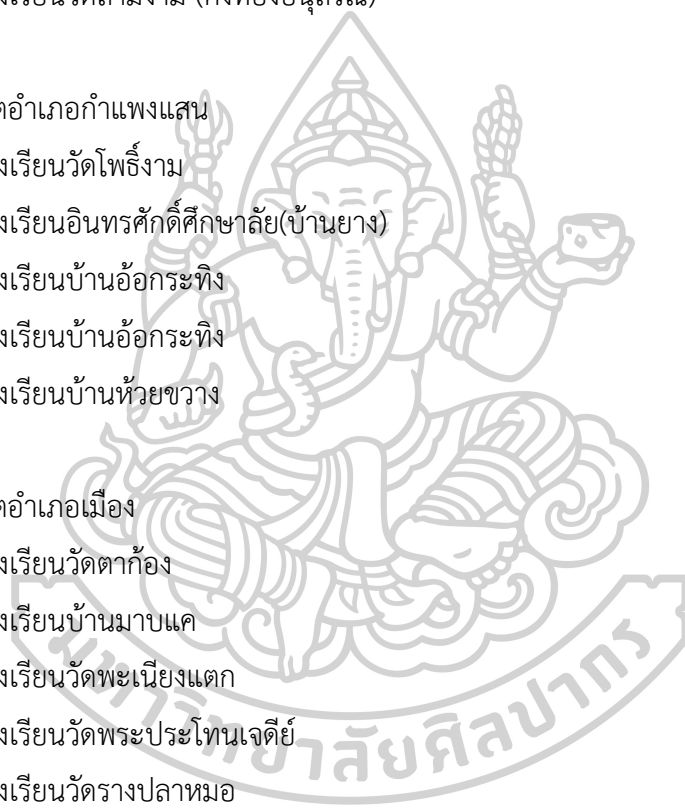
1. โรงเรียนละเ็ยตออุปถัมภ์
2. โรงเรียนบ้านหัวถนน
3. โรงเรียนวัดสระสี่เหลี่ยม
4. โรงเรียนวัดลำเหย
5. โรงเรียนวัดสามง่าม (คงทองอนุสรณ์)

โรงเรียนในเขตอำเภอกำแพงแสน

1. โรงเรียนวัดโพธิ์งาม
2. โรงเรียนอินทศัคดีศึกษาลัย(บ้านยาง)
3. โรงเรียนบ้านอ้อกระทิง
4. โรงเรียนบ้านอ้อกระทิง
5. โรงเรียนบ้านห้วยขวาง

โรงเรียนในเขตอำเภอเมือง

1. โรงเรียนวัดตาก้อง
2. โรงเรียนบ้านมาบแค
3. โรงเรียนวัดพะเนียงแตก
4. โรงเรียนวัดพระประโทนเจดีย์
5. โรงเรียนวัดรางปลาหมอ

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

RELIABILITY ANALYSIS – SCALE (ALPHA)

Item-total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
x1.1	195.80	373.131	.476	.965
x1.2	195.70	377.528	.253	.966
x1.3	195.83	374.006	.493	.965
x1.4	196.00	364.069	.843	.964
x2.1	196.10	365.679	.686	.964
x2.2	195.97	367.689	.572	.965
x2.3	196.07	360.133	.736	.964
x2.4	196.07	362.064	.673	.964
x3.1	196.00	366.621	.514	.965
x3.2	195.83	370.557	.593	.964
x3.3	195.73	365.237	.657	.964
x3.4	195.47	359.775	.756	.964
x4.1	195.80	357.890	.742	.964
x4.2	195.80	363.476	.602	.965
x4.3	195.67	360.092	.723	.964
x4.4	195.33	367.885	.511	.965
x5.1	195.67	370.506	.716	.964
x5.2	195.67	368.437	.725	.964
x5.3	195.70	369.734	.650	.964
x5.4	195.90	363.403	.776	.964
x6.1	195.60	360.110	.830	.963
x6.2	195.70	362.838	.753	.964
x6.3	195.87	360.809	.722	.964
x6.4	195.77	365.702	.685	.964

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
x7.1	195.40	370.524	.656	.964
x7.2	195.50	365.707	.664	.964
x7.3	195.37	368.723	.629	.964
x7.4	195.47	365.637	.685	.964
x8.1	195.57	372.323	.585	.965
x8.2	195.77	367.151	.757	.964
x8.3	195.33	374.437	.455	.965
x8.4	195.50	369.914	.674	.964
y1.1	195.13	375.016	.557	.965
y1.2	195.17	377.799	.408	.965
y1.3	195.10	371.541	.626	.964
y1.4	195.13	372.120	.621	.964
y2.1	195.20	379.338	.334	.965
y2.2	195.13	372.120	.621	.964
y2.3	195.13	376.809	.442	.965
y2.4	195.17	377.799	.408	.965
y3.1	195.10	373.472	.619	.964
y3.3	195.10	371.541	.626	.964
y3.4	195.13	376.120	.352	.965
y3.5	195.10	376.300	.332	.965
y4.1	195.20	376.441	.435	.965
y4.2	195.07	373.651	.581	.965
y4.3	195.13	367.982	.564	.965
y4.4	195.13	377.292	.297	.965
y5.1	195.27	371.030	.434	.965
y5.2	195.23	375.495	.442	.965
y5.3	195.20	369.683	.489	.965
y5.4	195.23	374.875	.337	.965

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.0

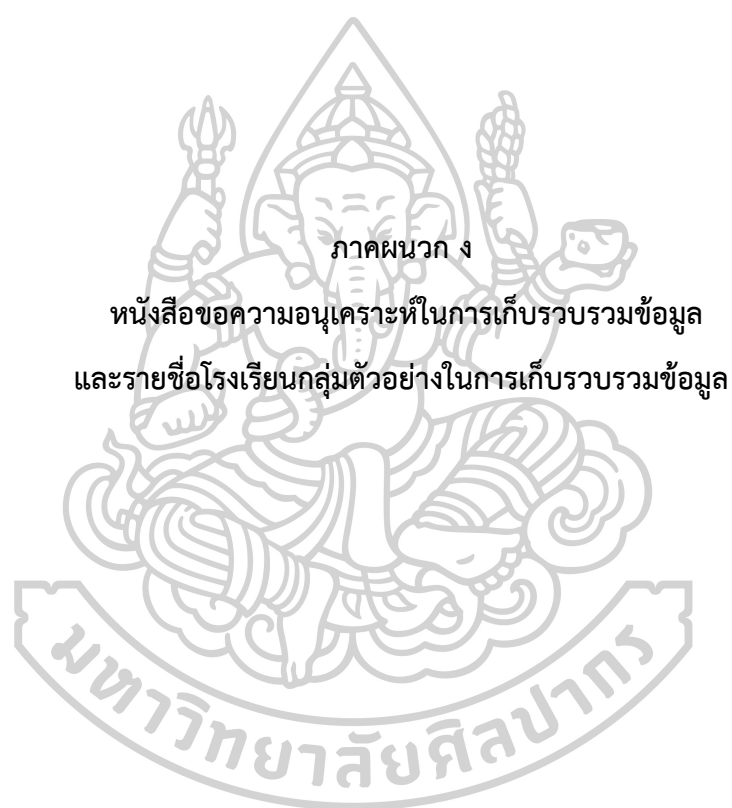
a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	Cronbach's Alpha Based on Standardized Items	N of Items
.965	.966	52

ที่ ศธ 6812.2/054

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
พระราชวังสนามจันทร์ นครปฐม 73000

5 กุมภาพันธ์ 2562

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาทดลองเครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดประชาราษฎร์บำรุง

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 3 ฉบับ

ด้วย นางสาวจริยา ทรงนิพิฐกุล รหัสนักศึกษา 59252305 นักศึกษาระดับปริญญาโทบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร มีความประสงค์ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “บทบาทของผู้ปกครองกับการจัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1” ในกรณีนี้ ภาควิชาการบริหารการศึกษา ใคร่ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาทำการทดสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือในหน่วยงานของท่าน เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไข ก่อนนำไปใช้ในการวิจัยกลุ่มตัวอย่าง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา ภาควิชาการบริหารการศึกษา ขอขอบคุณในการอนุเคราะห์ของท่าน
มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ อินทร์รักษ์)

หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

โทร. 09 3979 3455

นักศึกษา. 09 2265 7234

"องค์กรแห่งการสร้างสรรค์"

"Creative Organization"

รายชื่อโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างในการเก็บรวบรวมข้อมูล

จำนวน 97 โรงเรียน โดยจำแนก เป็นแต่ละอำเภอ อำเภอกำแพงแสนและอำเภอเมืองมี 42 โรงเรียน อำเภอดอนตูมมี 13 โรงเรียน ดังนี้

อำเภอกำแพงแสน

1. โรงเรียนวัดสระสี่มุม	26. โรงเรียนวัดลาดหญ้าไทร
2. โรงเรียนวัดห้วยผักชี	27. โรงเรียนบ้านสระน้ำส้ม
3. โรงเรียนประถมฐานบินกำแพงแสน	28. โรงเรียนบ้านหลักเมตร
4. โรงเรียนวัดไร่แดงทอง	29. โรงเรียนวัดปลักไม้ลาย
5. โรงเรียนวัดนิมิตธรรมวาราราม	30. โรงเรียนวัดหนองโพธิ์
6. โรงเรียนบ้านหนองไม้งาม	31. โรงเรียนเมืองเก่ากำแพงแสน
7. โรงเรียนบ้านรางอีเม้ย	32. โรงเรียนวัดราชสุวรรณาราม
8. โรงเรียนวัดศาลาตึกสิทธิชัยวิศาล	33. โรงเรียนบ้านหนองพงเล็ก
9. โรงเรียนบ้านดอนทอง	34. โรงเรียนวัดดอนเตาอิฐ
10. โรงเรียนบ้านหนองกร่าง	35. โรงเรียนบ้านหนองเขมร
11. โรงเรียนวัดหนองศาลา	36. โรงเรียนวัดห้วยม่วง
12. โรงเรียนวัดทะเลบก	37. โรงเรียนวัดปทุมทองสุทธาราม
13. โรงเรียนบ้านคลองตัน	38. โรงเรียนวัดท่าเสา
14. โรงเรียนบ้านบัวแดง	39. โรงเรียนวัดกำแพงแสน
15. โรงเรียนวัดวังน้ำเขียว	40. โรงเรียนอนุบาลกำแพงแสน
16. โรงเรียนบ้านหนองขาม	41. โรงเรียนวัดบ่อน้ำจืด
17. โรงเรียนวัดสระพัง	42. โรงเรียนวัดหนองปลาไหล
18. โรงเรียนวัดทุ่งกะพังโหม	
19. โรงเรียนบ้านสามัคคี	
20. โรงเรียนบ้านอ้อกระทุง	
21. โรงเรียนบ้านหนองโสน	
22. โรงเรียนวัดลาดหญ้าไทร	
23. โรงเรียนบ้านห้วยรางเกตุ	
24. โรงเรียนวัดสองห้อง	
25. โรงเรียนบ้านบ่อน้ำพุ	

อำเภอเมือง

1. โรงเรียนบ้านทุ่งน้อย
2. โรงเรียนบ้านหนองกระโดน
3. โรงเรียนวัดดอนยายหอม
4. โรงเรียนวัดใหม่ดอนทราย
5. โรงเรียนบ้านหนองปากโลง
6. โรงเรียนวัดม่วงตารศ
7. โรงเรียนวัดสระกระเทียม
8. โรงเรียนบ้านนาสร้าง
9. โรงเรียนวัดลาดหญ้าแพรก
10. โรงเรียนบ้านคลองยาง
11. โรงเรียนวัดใหม่ห้วยลึก
12. โรงเรียนวัดไผ่ล้อม
13. โรงเรียนวัดสามความเฟือก
14. โรงเรียนวัดทัพหลวง
15. โรงเรียนวัดดอนขนาก
16. โรงเรียนบ้านทุ่งหัวพรหม
17. โรงเรียนบ้านลำท่าโพ
18. โรงเรียนวัดบางแฉม
19. โรงเรียนวัดหุบรัก
20. โรงเรียนวัดธรรมศาลา
21. โรงเรียนวัดเกาะวังไทร
22. โรงเรียนวัดใหม่ห้วยลึก
23. โรงเรียนวัดทุ่งรี
24. โรงเรียนบ้านต้นสำโรง
25. โรงเรียนวัดลาดหญ้าแพรก
26. โรงเรียนวัดหนองดินแดง
27. โรงเรียนบ้านคอวัง
28. โรงเรียนวัดพระปฐมเจดีย์
29. โรงเรียนอนุบาลนครปฐม
30. โรงเรียนบ้านรางมะเตี้อ
31. โรงเรียนบ้านลำพญา
32. โรงเรียนบ้านหนองหิน
33. โรงเรียนวัดวังตะกู่
34. โรงเรียนวัดวังเย็น
35. โรงเรียนบ้านไร่ต้นสำโรง
36. โรงเรียนบ้านหนองขาหย่าง
37. โรงเรียนวัดบ้านยาง
38. โรงเรียนหลวงพ่อแช่มวัดตาก้องอนุสรณ์
39. โรงเรียนวัดดอนเสากีียด
40. โรงเรียนวัดลาดปลาเค้า
41. โรงเรียนบ้านคลองยาง
42. โรงเรียนบ้านหนองงูเหลือม

อำเภอตอนตุม

1. โรงเรียนวัดบ้านหลวง
2. โรงเรียนวัดเลาเต่า
3. โรงเรียนวัดห้วยพระ
4. โรงเรียนวัดหนองกระพี
5. โรงเรียนบ้านแหลมกะเจา
6. โรงเรียนวัดตะโกสูง
7. โรงเรียนวัดแหลมมะเกลือ
8. โรงเรียนวัดทุ่งผักกูด
9. โรงเรียนวัดสุขวาราม
10. โรงเรียนวัดลำลูกบัว
11. โรงเรียนบ้านแจรงาม
12. โรงเรียนวัดกงลาด
13. โรงเรียนวัดทุ่งพิชัย

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	นางสาวจรรยา ทรงนิพิฐกุล
วุฒิการศึกษา	พ.ศ. 2551 สำเร็จการศึกษามัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนราชินีบูรณะ พ.ศ. 2556 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีศึกษาศาสตร์บัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ วิชาเอกการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยศิลปากร พ.ศ. 2559 ศึกษาต่อระดับปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
ที่อยู่ปัจจุบัน	119 หมู่ 11 ตำบลมาบแค อำเภอมือง จังหวัดนครปฐม 73000

